

11.12.2018

A8-0410/ 001-275

MUUDATUSETTEPANEKUD 001-275

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon

Raport

Christian Ehler

A8-0410/2018

Teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ rakendamise eriprogramm aastateks 2021-2027

Ettepanek võtta vastu otsus (COM(2018)0436 – C8-0253/2018 – 2018/0225(COD))

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu otsus

Volitus 5 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

võttes arvesse Euroopa Parlamendi raportit programmi „Horisont 2020“ rakendamise hindamise kohta seoses selle vahehindamise ja 9. raamprogrammi ettepanekuga (2016/2147(INI)),

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva eriprogrammi rakendamiseks, tuleks komisjonile anda rakendamise volitused eriprogrammi rakendamist käsitlevate tööprogrammide vastuvõtmiseks. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁴.

(3) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva eriprogrammi rakendamiseks, tuleks komisjonile anda *delegeeritud volitused teadusuuringute ja innovatsiooni strateegiliste kavade vastuvõtmiseks ning* rakendamise volitused eriprogrammi rakendamist käsitlevate tööprogrammide vastuvõtmiseks. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa

Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁴.

---

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

---

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

Muudatusettepanek 3 **Ettepanek võtta vastu otsus** **Põhjendus 5**

Komisjoni ettepanek

(5) Eriprogrammiga kajastatakse kliimamuutusega toimetuleku olulisust kooskõlas liidu kohustustega Pariisi kliimakokkuleppe täitmisel ja ÜRO kestliku arengu eesmärkide elluviimisel ning aidatakse rakendada peamisi kliimameetmeid ja saavutada üldeesmärki suunata 25 % ELi eelarvekulutustest kliimaeesmärkide **toetamiseks**. Eeldatakse, et eriprogrammi alusel võetavate meetmete puhul eraldatakse kogu eriprogrammi rahastamispaketist 35 % kliimaeesmärkide täitmiseks. Asjakohased meetmed määratakse kindlaks eriprogrammi ettevalmistamise ja rakendamise käigus ning neid hinnatakse uuesti asjaomaste hindamis- ja läbivaatamismenetluste käigus.

Muudatusettepanek 4 **Ettepanek võtta vastu otsus** **Põhjendus 6**

Muudatusettepanek

(5) Eriprogrammiga kajastatakse kliimamuutusega toimetuleku olulisust kooskõlas liidu kohustustega Pariisi kliimakokkuleppe täitmisel ja ÜRO kestliku arengu eesmärkide elluviimisel ning aidatakse rakendada peamisi kliimameetmeid ja saavutada üldeesmärki suunata 25 % ELi eelarvekulutustest kliimaeesmärkide **toetamisele**. Eeldatakse, et eriprogrammi alusel võetavate meetmete puhul eraldatakse kogu eriprogrammi rahastamispaketist **vähemalt 35 % ELi kliimaeesmärkide ja -kohustuste täitmiseks, kui see on asjakohane**. Asjakohased meetmed määratakse kindlaks eriprogrammi ettevalmistamise ja rakendamise käigus ning **nende üle tehakse järelevalvet, neist antakse aru ja** neid hinnatakse uuesti asjaomaste hindamis- ja läbivaatamismenetluste käigus.

Komisjoni ettepanek

(6) Eriprogrammi meetmeid tuleks kasutada turutõrgete või mitteoptimaalsete investeerimisolukordade lahendamiseks *proportsionaalsel viisil ilma* erasektori *rahalisi vahendeid dubleerimata ega tõrjumata ning neil peaks olema selge Euroopa lisaväärtus.*

Muudatusettepanek

(6) Eriprogrammi meetmeid tuleks kasutada *liidu teadus- ja tehnoloogiabaasi tipptasemel teadmiste tugevdamiseks, suurendamiseks ja laiendamiseks, oluliste üleilmsete probleemidega tegelemiseks, tööstuses liidu juhtpositsiooni tugevdamiseks, liidus elukvaliteedi parandamiseks, samuti investeringute soodustamiseks ja* turutõrgete või mitteoptimaalsete investeerimisolukordade lahendamiseks, *kasutades* erasektori *rahaliste vahendite tõrjumise asemel lisarahastuse finantsvõimendust.*

Muudatusettepanek 5

**Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 6 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(6a) Sooline võrdõiguslikkus on ELi poliitiline prioriteet ja peamine ühiskondlik väljakutse (ÜRO kestliku arengu eesmärk nr 5). Pealegi on soolise võrdõiguslikkuse eesmärk ühiskonnas teiste kestliku arengu eesmärkide alusel nõutavate sotsiaalsete ja tööstuslike muutuste jaoks määrav tegur. Soolised aspektid tuleks seetõttu asjakohaselt integreerida kogu programmi ja vaja oleks ka konkreetselt soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas tehtavaid teadusuuringuid, mille eesmärk on toetada ELi parema soolise võrdõiguslikkuse poliitika rakendamist ja kujundamist.

Muudatusettepanek 6

**Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 6 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(6b) Eriprogrammi tuleks rakendada läbipaistval, kaasaval ja strateegilisel viisil ning seejuures tuleks püüda panna selles osalema sidusrühmi ja kodanikuühiskonda. Sidusrühmade esindatus ja kodanikuühiskonna osalus peaks olema tasakaalustatud ning esindama seeläbi eri taustaga inimesi.

Muudatusettepanek 7
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(7) Kajastades seda olulist panust, mida teadusuuringud ja innovatsioon peaksid **tegema** toidu, põllumajanduse, maaelu arengu ja biomajanduse ees seisvate probleemide lahendamiseks ja selleks, et kasutada ära vastavaid teadusuuringute ja innovatsiooni võimalusi tihedas koostoimes ühise põllumajanduspoliitikaga, toetatakse aastatel 2021–2027 eriprogrammi raames asjakohaseid meetmeid **10 miljardi euroga** teemavaldkonnas „Toit ja loodusvarad“.

(7) Kajastades seda olulist panust, mida teadusuuringud ja innovatsioon peaksid **andma** toidu, põllumajanduse, maaelu arengu ja biomajanduse ees seisvate probleemide lahendamiseks, **nende kestlikumaks muutmiseks** ja selleks, et kasutada ära vastavaid teadusuuringute ja innovatsiooni võimalusi tihedas koostoimes ühise põllumajanduspoliitikaga, toetatakse aastatel 2021–2027 eriprogrammi raames asjakohaseid meetmeid **eraldi** teemavaldkonnas „Toit, loodusvarad ja põllumajandus“.

Muudatusettepanek 8
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 7 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(7a) Euroopa kultuuri- ja loomemajandus ühendavad omavahel kunsti, kultuuri, ettevõtlust ja tehnoloogiat. Kultuuripärand on Euroopa ühtekuuluvuse lahutamatu osa ning toetab traditsiooni ja innovatsiooni vahelist seost. Kultuuripärandi säilitamisest ja loomelahenduste

väljatöötamisest, eelkõige digitaliseerimise valdkonnas, saab üks programmi prioriteet.

Muudatusettepanek 9
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek

(8) Digitaalse ühtse turu väljakujundamine ning digitaalsete ja füüsiliste tehnoloogiate ühendamise tulenevad üha suuremad võimalused nõuavad suuremaid investeeringuid. **Programmiga** „Euroopa horisont“ toetatakse neid pingutusi **oluliselt suuremate kulutustega peamistele digitaalvaldkonna teadus- ja innovatsioonitegevustele, kui seda tehakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammis „Horisont 2020“⁶. See peaks tagama**, et Euroopa püsib digivaldkonnas üleilmsete teadusuuringute ja innovatsiooni esirinnas.

---

⁶ *Komisjoni teatises „Uus kaasajastatud mitmeaastane Euroopa Liidu finantsraamistik, millega viiakse tõhusalt ellu liidu prioriteedid pärast 2020. aastat“ märgitakse, et teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammis „Horisont 2020“ kulutatakse peamistele digitegevustele 13 miljardit eurot (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/et/ALL/?uri=CELEX%3A52018DC0098>).*

Muudatusettepanek 10
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 8 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(8) Digitaalse ühtse turu väljakujundamine ning digitaalsete ja füüsiliste tehnoloogiate ühendamise tulenevad üha suuremad võimalused nõuavad suuremaid investeeringuid. **Raamprogrammiga** „Euroopa horisont“ toetatakse neid pingutusi **eraldi teemavaldkonnaga tagamaks**, et Euroopa püsib digivaldkonnas üleilmsete teadusuuringute ja innovatsiooni esirinnas.

(8a) Võttes arvesse seda, kui oluline on teavitada paremini ja suuremat publikut

ELi meetmete lisaväärtusest ja mõjust, peaks komisjon tegema rohkem jõupingutusi raamprogrammi „Euroopa horisont“ nähtavuse suurendamiseks. Samamoodi peaksid toetusesaajad tagama, et nad teevad nähtavaks saavutused, milleni on jõutud ELi rahaliste vahendite abil.

Muudatusettepanek 11
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

(9) Käesoleva otsuse kohaldamisel valitakse rahastamisviisid ja rakendamismeetodid selle järgi, kuidas need võimaldavad saavutada meetmete konkreetseid eesmärke ja anda tulemusi, ning seejuures võetakse eelkõige arvesse kontrollide kulu, halduskoormust ja eeldatavat nõuete täitmata jätmise riski. Toetuste puhul kaalutakse muu hulgas ühekordsete summade, kindlasummaliste maksete ja ühikuhindade astmiku kasutamist,

Muudatusettepanek

välja jätetud

Muudatusettepanek 12
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 2

Komisjoni ettepanek

Artikkel 2

Tegevuseesmärgid

1. Eriprogramm aitab kaasa järgmiste FP/RfP määruse artiklis 3 sätestatud üldiste ja konkreetsete eesmärkide täitmisele.
2. Eriprogrammi tegevuseesmärgid on järgmised:
  - (a) *edendada* ja levitada tipptasemel teadmisi;
  - (b) suurendada koostööd sektorite ja

Muudatusettepanek

Artikkel 2

Tegevuseesmärgid

1. Eriprogramm aitab kaasa järgmiste FP/RfP määruse artiklis 3 sätestatud üldiste ja konkreetsete eesmärkide täitmisele.
2. Eriprogrammi tegevuseesmärgid on järgmised:
  - a) *tugevdada ja laiendada Euroopa teadus- ja tehnoloogiabaasi ning edendada* ja levitada tipptasemel teadmisi;
  - b) suurendada koostööd sektorite ja

teadusharude vahel;

(c) ühendada ja arendada teadustaristuid kogu Euroopa teadusruumis;

(d) tugevdada rahvusvahelist koostööd;

(e) tõmmata ligi **teadlasi** ja **novaatoreid**, **neid koolitada** ja **tagada nende paigalejäämine Euroopa teadusruumi**, sealhulgas teadlaste liikuvuse kaudu;

(f) edendada avatud teadust ja **tagada nähtavus üldsuse jaoks ning** avatud **juurdepääs** tulemustele;

(g) aktiivselt levitada ja kasutada tulemusi, eelkõige poliitikakujundamiseks;

(h) toetada liidu poliitiliste prioriteetide rakendamist;

(i) tugevdada teadusuuringute **ja** innovatsiooni sidet teiste **poliitikavaldkondade**, sealhulgas kestliku arengu **eesmärkidega**;

(j) saavutada teadus- ja innovatsioonimissioonide kaudu ambitsioonikad eesmärgid kindlaksmääratud aja jooksul;

(k) kaasata kodanikke ja **lõppkasutajaid** ühiskavandamise ja ühisloomise protsessidesse;

(l) parandada teadusalast suhtlust;

(m) **kiirendada** tööstuse ümberkujundamist;

(n) parandada **novaatorlikke** oskusi;

teadusharude vahel;

c) ühendada ja arendada teadustaristuid kogu Euroopa teadusruumis **ning hõlbustada laialdast juurdepääsu neile, sealhulgas virtuaalselt**;

d) tugevdada rahvusvahelist koostööd **teaduse ja tehnoloogia valdkonnas, et teotada liidu tipptaset**;

e) tõmmata ligi, **koolitada** ja **hoida paigal ELi** ja **rahvusvahelisi teadlasi ja novaatoreid**, sealhulgas teadlaste liikuvuse kaudu, **et luua maailma kõrgeimatasemeline ja konkurentsivõimelisim Euroopa teadusruum**;

f) edendada avatud teadust ja avatud **juurdepääsu** tulemustele;

g) aktiivselt levitada ja kasutada tulemusi, eelkõige poliitikakujundamiseks;

h) toetada liidu poliitiliste **eesmärkide ja** prioriteetide rakendamist;

i) tugevdada teadusuuringute, innovatsiooni **ja hariduse** sidet teiste **poliitikavaldkondadega**, sealhulgas kestliku arengu **eesmärkide ja Pariisi kokkuleppega**;

j) saavutada teadus- ja innovatsioonimissioonide kaudu ambitsioonikad eesmärgid kindlaksmääratud aja jooksul;

k) kaasata **asjaomaseid teadusuuringute ja innovatsiooni sidusrühmi, sealhulgas** kodanikke, **akadeemilisi ringkondi, teadusasutusi ja tööstust** ühiskavandamise ja ühisloomise protsessidesse;

l) parandada teadusalast suhtlust;

m) **soodustada ELi** tööstuse ümberkujundamist, **et avada Euroopa strateegiliste sektorite, näiteks peamise progressi võimaldavad tehnoloogia potentsiaal**;

n) parandada **koolituse abil** oskusi **ning**

(o) ergutada novaatorlike ettevõtete, eelkõige VKEde loomist ja kasvamist;

(p) parandada juurdepääsu riskikapitalile, eelkõige valdkondades, kus turg ei paku elujõulist rahastust.

3. Lõikes 2 nimetatud eesmärkide raames võidakse arvesse võtta eriprogrammi rakendamise ajal tekkivaid uusi ettenägematuid vajadusi. Kui see on piisavalt põhjendatud, võib see hõlmata reageerimist esilekerkivatele võimalustele, kriisidele ja ohtudele ning samuti liidu uute poliitikameetmete väljatöötamisega seotud vajadustele.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu otsus Artikkel 3

Komisjoni ettepanek

Artikkel 3

Struktuur

1. Kooskõlas *FP/RfP* määruse ... artikli 4 lõikega 1 koosneb eriprogramm järgmistest osadest:

(1) I sammu „*Avatud*“ teadus“, millel on järgmised komponendid:

(a) Euroopa Teadusnõukogu (*European Research Council – ERC*, edaspidi „*ERC*“), mida on kirjeldatud I lisa I samba

edendada loovust teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas;

o) ergutada novaatorlike ettevõtete, eelkõige *idufirmade ja* VKEde loomist ja kasvamist;

p) parandada juurdepääsu riskikapitalile, *sealhulgas koostoime kaudu InvestEUga*, eelkõige valdkondades, kus turg ei paku elujõulist rahastust;

pa) tugevdada soolise aspekti arvestamist ning soolise mõõtme integreerimist teadusuuringutesse ja innovatsiooni;

pb) suurendada võimalikult palju teaduslikku, tehnoloogilist, ühiskondlikku ja majanduslikku mõju.

3. Lõikes 2 nimetatud eesmärkide raames võidakse arvesse võtta eriprogrammi rakendamise ajal tekkivaid uusi ettenägematuid vajadusi. Kui see on piisavalt põhjendatud, võib see hõlmata reageerimist esilekerkivatele võimalustele, kriisidele ja ohtudele ning samuti liidu uute poliitikameetmete väljatöötamisega seotud vajadustele.

Muudatusettepanek

Artikkel 3

Struktuur

1. Kooskõlas *FP/RfP* määruse ... artikli 4 lõikega 1 koosneb eriprogramm järgmistest osadest:

1) I sammu „*Tiip tasemel ja avatud*“ teadus“, millel on järgmised komponendid:

a) Euroopa Teadusnõukogu (*European Research Council – ERC*, edaspidi „*ERC*“), mida on kirjeldatud I lisa I samba

I. jaotises;

(b) Marie Skłodowska-Curie nimelised meetmed, mida on kirjeldatud I lisa I samba jaotises 2;

(c) teadustaristud, mida on kirjeldatud I lisa I samba jaotises 3;

(2) II sammas „Üleilmsed probleemid ja tööstuse konkurentsivõime“, millel on järgmised komponendid:

(a) teemavaldkond „Tervis“, mida on kirjeldatud I lisa II samba jaotises 1;

(b) teemavaldkond „Kaasav ja **turvaline** ühiskond“, mida on kirjeldatud I lisa II samba jaotises 2;

(c) teemavaldkond „Digitaalvaldkond ja tööstus“, mida on kirjeldatud I lisa II samba jaotises 3;

(d) teemavaldkond „Kliima, energeetika ja liikuvus“, mida on kirjeldatud I lisa II samba jaotises 4;

(e) teemavaldkond „Toit ja loodusvarad“, mida on kirjeldatud I lisa II samba jaotises 5;

(f) väljaspool tuumaenergiavaldkonda võetavad Teadusuuringute Ühiskeskuse otsemeetmed, mida on kirjeldatud I lisa II samba jaotises 6;

(3) III sammas „**Avatud innovatsioon**“, millel on järgmised komponendid:

(a) Euroopa Innovatsiooninõukogu (*European Innovation Council* – EIC, edaspidi „EIC“), mida on kirjeldatud I lisa III samba jaotises 1;

(b) **Euroopa innovatsiooni ökosüsteemid, mida on kirjeldatud I lisa III samba jaotises 2;**

jaotises I;

b) Marie Skłodowska-Curie nimelised meetmed, mida on kirjeldatud I lisa I samba jaotises 2;

c) teadustaristud, mida on kirjeldatud I lisa I samba jaotises 3;

2) II sammas „Üleilmsed probleemid ja **Euroopa** tööstuse konkurentsivõime“, sealhulgas ühele toetusesaajale suunatud toetuspõhine **VKEdele ettenähtud vahend, mida on kirjeldatud määruse artiklis 43 a ja eriprogrammi I lisas:**

a) teemavaldkond „Tervis“, mida on kirjeldatud I lisa II samba jaotises 1;

b) teemavaldkond „Kaasav ja **loov** ühiskond“, mida on kirjeldatud I lisa II samba jaotises 2;

ba) teemavaldkond „Turvaline ühiskond“;

c) teemavaldkond „Digitaalvaldkond, tööstus ja kosmos“, mida on kirjeldatud I lisa II samba jaotises 3;

d) teemavaldkond „Kliima, energeetika ja liikuvus“, mida on kirjeldatud I lisa II samba jaotises 4;

e) teemavaldkond „Toit, loodusvarad ja põllumajandus“, mida on kirjeldatud I lisa II samba jaotises 5;

f) väljaspool tuumaenergiavaldkonda võetavad Teadusuuringute Ühiskeskuse otsemeetmed, mida on kirjeldatud I lisa II samba jaotises 6;

3) III sammas „**Innovatiivne Euroopa**“, millel on järgmised komponendid:

a) Euroopa Innovatsiooninõukogu (*European Innovation Council* – EIC, edaspidi „EIC“), mida on kirjeldatud I lisa III samba jaotises 1, sealhulgas **Euroopa innovatsiooni ökosüsteemid, mida on kirjeldatud I lisa III samba jaotises 2;**

välja jätetud

(c) Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (*European Institute of Innovation and Technology* – EIT, edaspidi „EIT“), mida on kirjeldatud I lisa III samba jaotises 3;

(4) osa „Euroopa teadusruumi tugevdamine“, millel on järgmised komponendid:

(a) tipptasemel pädevuste **jagamine**, mida on kirjeldatud I lisa osa „Euroopa teadusruumi tugevdamine“ jaotises 1;

(b) Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni süsteemi ümberkujundamine ja tugevdamine, mida on kirjeldatud I lisa osa „Euroopa teadusruumi tugevdamine“ jaotises 2.

2. Lõikes 1 osutatud osade raames elluviidavad tegevused on sätestatud I lisas.

b) Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (*European Institute of Innovation and Technology* – EIT, edaspidi „EIT“), mida on kirjeldatud I lisa III samba jaotises 3;

4) osa „Euroopa teadusruumi tugevdamine“, millel on järgmised komponendid:

a) tipptasemel pädevuste **levitamine ja osaluse laiendamine**, mida on kirjeldatud I lisa osa „Euroopa teadusruumi tugevdamine“ jaotises 1;

b) Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni süsteemi ümberkujundamine ja tugevdamine, mida on kirjeldatud I lisa osa „Euroopa teadusruumi tugevdamine“ jaotises 2.

2. Lõikes 1 osutatud osade raames elluviidavad tegevused on sätestatud I lisas.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu otsus Artikkel 4

Komisjoni ettepanek

Artikkel 4

Eelarve

1. Kooskõlas *FP/RfP* määruse ... artikli 9 lõikega 1 on rahastamispakett **programmi** rakendamiseks aastatel 2021–2027 **jooksevhindades 94 100 000 000** eurot.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud summa jagatakse käesoleva otsuse artikli 3 lõikes 1 sätestatud komponentide vahel *FP/RfP* määruse (EL) ... artikli 9 lõike 2 kohaselt. Seejuures kohaldatakse *FP/RfP* määruse... artikli 9 lõigetes 3–8 sätestatud korda.

Muudatusettepanek

Artikkel 4

Eelarve

1. Kooskõlas *FP/RfP* määruse ... artikli 9 lõikega 1 on rahastamispakett **eriprogrammi** rakendamiseks aastatel 2021–2027 **2018. aasta hindades 120 000 000 000** eurot.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud summa jagatakse käesoleva otsuse artikli 3 lõikes 1 sätestatud komponentide vahel *FP/RfP* määruse (EL) ... artikli 9 lõike 2 kohaselt. Seejuures kohaldatakse *FP/RfP* määruse... artikli 9 lõigetes 3–8 sätestatud korda.

Muudatusettepanek 15
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 5

Komisjoni ettepanek

Artikkel 5
Missioonid

1. Iga missiooni **jaoks võib luua** missiooninõukogu. See koosneb **umbes 15** kõrgetasemelisest isikust, kelle hulgas on **asjakohaste lõppkasutajate** esindajad. Missiooninõukogu annab nõu järgmistes küsimustes:

- (a) tööprogrammide sisu ja nende läbivaatamine missioonide eesmärkide saavutamiseks. **See toimub ühiskavandamise teel koostöös sidusrühmade ja vajaduse korral üldsusega;**
- (b) missioonide rakendamise hindamisel põhinev tegevuste kohandamine või vajaduse korral nende lõpetamine;
- (c) eksperthindajate valimine, nende instrueerimine, hindamiskriteeriumid ja nende kaal;
- (d) raamtingimused, mis aitavad saavutada missiooni eesmärke;
- (e) suhtlemine.

Muudatusettepanek

Artikkel 5
Missioonid

1. Iga missiooni **ühiskujundamiseks ja rakendamise suunamiseks luuakse** missiooninõukogu. See koosneb **15–20 sõltumatust** kõrgetasemelisest isikust, kelle hulgas on **teadusuuringute ja innovatsiooni** esindajad **eri sektoritest ja valdkondadest, akadeemilistest ringkondadest, teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonidest, mis tahes suurusega tööstusest, riigi ja piirkondlikest ametiasutustest ning kodanikuühiskonna organisatsioonidest. Missiooninõukogu liikmed nimetab ametisse komisjon pärast sõltumatut ja läbipaistvat menetlust, mis hõlmab avalikku konkursikutset.** Missiooninõukogu annab nõu järgmistes küsimustes:

- a) **asjakohaste** tööprogrammide sisu ja nende läbivaatamine missioonide eesmärkide saavutamiseks;
- b) missioonide rakendamise hindamisel põhinev tegevuste kohandamine või vajaduse korral nende lõpetamine;
- c) eksperthindajate valimine, **eksperthindajate huvide konflikti ärahoidmine**, nende instrueerimine, hindamiskriteeriumid ja nende kaal **lisaks standardkriteeriumidele, nimelt „tipptase, mõju ning rakendamise kvaliteet ja tõhusus“;**
- d) raamtingimused, mis aitavad saavutada missiooni eesmärke **kooskõlas liidu prioriteetidega;**
- e) suhtlemine;

2. Artikliga 11 ette nähtud tööprogrammiga **võib kehtestada** erisätted töhusa ja paindliku portfelli põhise lähenemisviisi võimaldamiseks.

ea) selged ja mõõdetavad missiooni eesmärgid ja võimalikud tulemused;

eb) missiooni sotsiaalse mõju ja äripotentsiaali hindamine.

2. Artikliga 11 ette nähtud tööprogrammiga **kehtestatakse** erisätted töhusa ja paindliku portfelli põhise lähenemisviisi võimaldamiseks.

2a. Missioonide sisu, nende rakendamise üksikasjad, sh nende ulatus, näitajad, mõõdetavad eesmärgid ja vaheeesmärgid, hinnanguline eelarve ja koostoime teiste liidu fondidega ning seosed Euroopa partnerlustega, sätestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni strateegilistes kavades, nagu on sätestatud käesoleva otsuse I lisas.

2b. Missioone rakendatakse asjaomaste teemavaldkondade tööprogrammide raames avalike projektikonkursside kaudu, mille puhul kutsutakse esitama selliseid projektitaotlusi, mis aitavad missioonile kaasa ja jäävad ühe või enama teemavaldkonna sekkumisvaldkonna raamesse.

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 6

Komisjoni ettepanek

Artikkel 6

Euroopa Teadusnõukogu

1. Komisjon asutab Euroopa Teadusnõukogu (ERC), et rakendada I samba „**Avatud** teadus“ meetmeid, mis seonduvad ERC-ga. Kõnealune ERC on komisjoni otsusega C(2013) 1895⁷ loodud ERC õigusjärglane.

2. ERC koosneb artiklis 7 sätestatud sõltumatust teadusnõukogust ja artiklis 8 sätestatud spetsiaalsest rakendusstruktuurist.

Muudatusettepanek

Artikkel 6

Euroopa Teadusnõukogu

1. Komisjon asutab Euroopa Teadusnõukogu (ERC), et rakendada I samba „**Tiipsemel ja avatud** teadus“ meetmeid, mis seonduvad ERC-ga. Kõnealune ERC on komisjoni otsusega C(2013) 1895⁷ loodud ERC õigusjärglane.

2. ERC koosneb artiklis 7 sätestatud sõltumatust teadusnõukogust ja artiklis 8 sätestatud spetsiaalsest rakendusstruktuurist.

3. ERC-I on president, kes valitakse staažikate ja rahvusvaheliselt tunnustatud teadlaste hulgast.

Presidendi määrab spetsiaalse sõltumatu otsimiskomisjoni läbi viidud läbipaistva värbamisprotsessi järgselt ametisse komisjon neljaks aastaks, kusjuures ametiaega saab ühe korra pikendada. Värbamisprotsess ja valitud kandidaat peavad olema sõltumatus teadusnõukogus heaks kiidetud.

ERC president on ka sõltumatu teadusnõukogu esimees ning tagab selle juhtimise ja suhted spetsiaalse rakendusstruktuuriga ning esindab sõltumatut teadusnõukogu teadusmaailmas.

4. ERC tegutseb teaduse tipptaseme, sõltumatuse, tõhususe, tulemuslikkuse, läbipaistvuse ja vastutavuse põhimõtete kohaselt. ERC tagab otsuse .../EÜ kohaste ERC meetmete järjepidevuse.

5. ERC tegevusega toetatakse kõigi valdkondade teadusuuringuid, mida teevad Euroopa tasandil konkureerivad ühe riigi või riikidevahelised teadlasrühmad.

6. Komisjon garanteerib ERC sõltumatuse ja usaldusväarsuse ning kindlustab ERC-le antud ülesannete nõuetekohase täitmise.

3. ERC-I on president, kes valitakse staažikate ja rahvusvaheliselt tunnustatud teadlaste hulgast.

Presidendi määrab spetsiaalse sõltumatu otsimiskomisjoni läbi viidud läbipaistva värbamisprotsessi järgselt ametisse komisjon neljaks aastaks, kusjuures ametiaega saab ühe korra pikendada. Värbamisprotsess ja valitud kandidaat peavad olema sõltumatus teadusnõukogus heaks kiidetud.

ERC president on ka sõltumatu teadusnõukogu esimees ning tagab selle juhtimise ja suhted spetsiaalse rakendusstruktuuriga ning esindab sõltumatut teadusnõukogu teadusmaailmas.

4. ERC tegutseb teaduse tipptaseme, sõltumatuse, tõhususe, tulemuslikkuse, läbipaistvuse ja vastutavuse põhimõtete kohaselt. ERC tagab otsuse .../EÜ kohaste ERC meetmete järjepidevuse.

5. ERC tegevusega toetatakse kõigi valdkondade teadusuuringuid, mida teevad Euroopa tasandil konkureerivad ühe riigi või riikidevahelised teadlasrühmad.

Innovatsiooni toetamine, st kontseptsiooni tõestuse kava raames, peaks jätkuma, et ergutada uute avastuste kiiremat siiret ärilistesse või sotsiaalselt väärtuslikesse toodetesse, protsessidesse ja teenustesse. Sellele kaasaaitamiseks loetakse kontseptsiooni tõestuse seisukohast kõlblikeks tipptasemel ERC taotlejad, kes on ületanud künnise, kuid keda ei olnud võimalik rahastada vahendite puudumise tõttu.

5a. ERC kontseptsiooni tõestuse saanud toetusesaajale väljastatakse kvaliteedimärgis, kui ettepanek on toetuskõlblik, ületas kohaldatavad künnised ja seda ei olnud võimalik rahastada.

6. Komisjon garanteerib ERC sõltumatuse ja usaldusväarsuse ning kindlustab ERC-le antud ülesannete nõuetekohase täitmise.

Komisjon tagab, et ERC meetmed viiakse ellu käesoleva artikli lõikes 4 sätestatud põhimõtete kohaselt ja vastavalt artikli 7 lõike 2 punktis a osutatud ERC üldstrateegiale, mille on kehtestanud sõltumatu teadusnõukogu.

---

⁷ ELT C 373, 20.12.2013, lk 23.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 7

Komisjoni ettepanek

Artikkel 7

ERC sõltumatu teadusnõukogu

1. Sõltumatu teadusnõukogu koosneb eri teadusvaldkondade kõige mainekamatest ja asjakohaste teadmistega ***eri vanuserühmadesse kuuluvatest nii nais- kui ka meesteadlastest ja -inseneridest***, kes tegutsevad oma isiklikul vastutusel ja on sõltumatud kõrvalistest huvidest.

Sõltumatu teadusnõukogu liikmed nimetab ametisse komisjon pärast sõltumatut ja läbipaistvat valimismenetlust, mis on kõnealuse nõukoguga kokku lepitud ja hõlmab teadusringkondadega konsulteerimist ning aruande esitamist Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Liikmete ametiaeg on neli aastat ja seda võib ühe korra pikendada ning liikmed vahetuvad rotatsiooni alusel, millega tagatakse kõnealuse nõukogu tegevuse järjepidevus.

2. Sõltumatu teadusnõukogu kehtestab:

- a) ERC üldstrateegia;
- b) tööprogrammi ERC tegevuse elluviimiseks;
- c) eksperdihindamise ja projektitaotluste hindamise meetodid ning korra, mille alusel määratakse kindlaks

Komisjon tagab, et ERC meetmed viiakse ellu käesoleva artikli lõikes 4 sätestatud põhimõtete kohaselt ja vastavalt artikli 7 lõike 2 punktis a osutatud ERC üldstrateegiale, mille on kehtestanud sõltumatu teadusnõukogu.

---

⁷ ELT C 373, 20.12.2013, lk 23.

Muudatusettepanek

Artikkel 7

ERC sõltumatu teadusnõukogu

1. Sõltumatu teadusnõukogu koosneb eri teadusvaldkondade kõige mainekamatest ja asjakohaste teadmistega ***teadlastest, inseneridest ja grandihoidjatest***, kes tegutsevad oma isiklikul vastutusel ja on sõltumatud kõrvalistest huvidest.

Sõltumatu teadusnõukogu liikmed nimetab ametisse komisjon pärast sõltumatut ja läbipaistvat valimismenetlust, mis on kõnealuse nõukoguga kokku lepitud ja hõlmab teadusringkondadega konsulteerimist ning aruande esitamist Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Liikmete ametiaeg on neli aastat ja seda võib ühe korra pikendada ning liikmed vahetuvad rotatsiooni alusel, millega tagatakse kõnealuse nõukogu tegevuse järjepidevus.

2. Sõltumatu teadusnõukogu kehtestab:

- a) ERC üldstrateegia;
- b) tööprogrammi ERC tegevuse elluviimiseks;
- c) eksperdihindamise ja projektitaotluste hindamise meetodid ning korra, mille alusel määratakse kindlaks

rahastatavad projektitaotlused;

d) oma seisukoha küsimuste kohta, mis võivad teaduslikust seisukohast võimendada ERC saavutusi ja mõju ning tehtavate teadusuuringute kvaliteeti;

e) käitumisjuhendi, milles käsitletakse muu hulgas huvide konflikti ärahoidmist.

Komisjon kaldub sõltumatus teadusnõukogus esimese lõigu punktide a, c, d ja e kohaselt võetud seisukohtadest kõrvale üksnes juhul, kui ta leiab, et käesoleva otsuse sätteid ei ole järgitud. Sellisel juhul võtab komisjon vastu meetmed eriprogrammi rakendamise järjepidevuse säilitamiseks ja selle eesmärkide saavutamiseks, esitades punktid, milles tema seisukohad erinevad sõltumatu teadusnõukogu omadest, ning põhjendades neid erinevusi nõuetekohaselt.

3. Sõltumatu teadusnõukogu tegutseb I lisa I samba jaotises 1 sätestatud volituste kohaselt.

4. Sõltumatu teadusnõukogu tegutseb artiklis 6 sätestatud põhimõtete kohaselt ja üksnes ERC eesmärkide saavutamise nimel. Ta tegutseb usaldusväärselt ja ausalt ning teeb oma tööd tõhusalt ning võimalikult läbipaistvalt.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 9

Komisjoni ettepanek

Artikkel 9

Euroopa Innovatsiooninõukogu

1. Komisjon asutab Euroopa

rahastatavad projektitaotlused;

d) oma seisukoha küsimuste kohta, mis võivad teaduslikust seisukohast võimendada ERC saavutusi ja mõju ning tehtavate teadusuuringute kvaliteeti;

Komisjon **kehtestab käitumisjuhendi, milles käsitletakse muu hulgas huvide konflikti ärahoidmist, ning** kaldub sõltumatus teadusnõukogus esimese lõigu punktide a, c ja d kohaselt võetud seisukohtadest kõrvale üksnes juhul, kui ta leiab, et käesoleva otsuse sätteid ei ole järgitud. Sellisel juhul võtab komisjon vastu meetmed eriprogrammi rakendamise järjepidevuse säilitamiseks ja selle eesmärkide saavutamiseks, esitades punktid, milles tema seisukohad erinevad sõltumatu teadusnõukogu omadest, ning põhjendades neid erinevusi nõuetekohaselt.

3. Sõltumatu teadusnõukogu tegutseb I lisa I samba jaotises 1 sätestatud volituste kohaselt.

4. Sõltumatu teadusnõukogu tegutseb artiklis 6 sätestatud põhimõtete kohaselt ja üksnes ERC eesmärkide saavutamise nimel. Ta tegutseb **täiesti sõltumatult**, usaldusväärselt ja ausalt ning teeb oma tööd tõhusalt ning võimalikult läbipaistvalt **ja avatult, viies maksimumini ERC panuse ELi teadusuuringute ja innovatsioonipoliitika eesmärkide ning eelkõige raamprogrammi „Euroopa horisont“ eesmärkide saavutamisse.**

Muudatusettepanek

Artikkel 9

Euroopa Innovatsiooninõukogu

1. Komisjon asutab Euroopa

Innovatsiooninõukogu (EIC), **et rakendada III samba „Avatud innovatsioon“ meetmeid, mis seonduvad EIC-ga. Euroopa Innovatsiooninõukogu tegutsemispõhimõtted on järgmised: keskendumine läbimurdelisele ja radikaalsele innovatsioonile, autonoomiale, riskimisvõimele, tulemuslikkusele, tõhususele, läbipaistvusele ja vastutavusele.**

2. EIC-l on kõrgetasemeline nõuandekogu (edaspidi „EIC nõuandekogu“), mis on ette nähtud artikliga 10.
3. Komisjon tagab, et EIC elluviimine:
  - (a) toimub käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud põhimõtete kohaselt ning seejuures võetakse nõuetekohaselt arvesse EIC nõuandekogu arvamust EIC üldstrateegia kohta, millele on osutatud artikli 10 lõike 1 punktis a, ning
  - (b) ei too kaasa konkurentsimoonusi, mis oleks vastuolus ühishuviga.
4. EIC segarahastamise haldamiseks kasutab komisjon kaudset eelarve täitmist või sellise võimaluse puudumisel võib luua selleks eriotstarbelise rahastamisvahendi. Komisjon püüab tagada teiste avaliku sektori ja erasektori investorite osaluse. Kui see ei ole loomisetapis esialgu võimalik, struktureeritakse kõnealune eriotstarbeline rahastamisvahend liidu panuse võimendava mõju suurendamiseks selliselt, et see tõmbaks ligi teisi avaliku või erasektori investoreid.

Innovatsiooninõukogu (EIC) **kooskõlas määruse artikliga 7a.**

1a. EIC integreeritakse kahte vahendisse, Pathfinder ja Accelerator, mida on kirjeldatud käesoleva otsuse I lisas. EIC vahendeid hinnatakse pidevalt, et toetada innovatsiooni süsteemsel viisil.

1b. Vajaduse korral seotakse EIC eesmärgid ja meetmed programmi teiste osade ning teiste riiklike ja liidu fondidega, eelkõige EIT ja InvestEUga.

2. EIC-l on kõrgetasemeline nõuandekogu (edaspidi „EIC nõuandekogu“), mis on ette nähtud artikliga 10.
3. Komisjon tagab, et EIC elluviimine:
  - a) toimub käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud põhimõtete kohaselt ning seejuures võetakse nõuetekohaselt arvesse EIC nõuandekogu arvamust EIC üldstrateegia kohta, millele on osutatud artikli 10 lõike 1 punktis a, ning
  - b) ei too kaasa konkurentsimoonusi, mis oleks vastuolus ühishuviga.
4. EIC segarahastamise haldamiseks kasutab komisjon kaudset eelarve täitmist või sellise võimaluse puudumisel võib luua selleks eriotstarbelise rahastamisvahendi. Komisjon püüab tagada teiste avaliku sektori ja erasektori investorite osaluse. Kui see ei ole loomisetapis esialgu võimalik, struktureeritakse kõnealune eriotstarbeline rahastamisvahend liidu panuse võimendava mõju suurendamiseks selliselt, et see tõmbaks ligi teisi avaliku või erasektori investoreid.

4a. Komisjon tagab EIC ja EIT vahelise

Muudatusettepanek 19
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 10

Komisjoni ettepanek

Artikkel 10

EIC nõuandekogu

1. EIC nõuandekogu annab komisjonile nõu järgmistes küsimustes:

- a) EIC kui III samba „*Avatud innovatsioon*“ komponendi üldstrateegia;
- b) EIC meetmete rakendamise tööprogramm;
- c) projektitaotluste innovaativsuse ja riskiprofiili hindamise kriteeriumid ning EIC rahastamisvahendiga *Accelerator* hõlmatud toetuste, omakapitalipõhise rahastamise ja muude rahastamisviiside asjakohane tasakaal;
- d) strateegilise projektiportfelli kindlakstegemine;
- e) programmijuhtide profiil.

2. EIC nõuandekogu võib taotluse korral esitada komisjonile soovitusi järgmistes küsimustes:

- a) kõik küsimused, mis innovatsiooni vaatenurgast võivad tugevdada ja edendada innovatsiooni ökosüsteeme kogu Euroopas, EIC saavutusi ja mõju ning novaatorlike äriühingute võimekust oma lahenduste kasutuselevõtmisel;
- b) ettevõtjate ees seisvate võimalike regulatiivsete takistuste kindlakstegemine koostöös komisjoni asjaomaste *talitustega*, eelkõige nende ettevõtjate puhul, kes

Muudatusettepanek

Artikkel 10

EIC nõuandekogu

1. EIC nõuandekogu annab komisjonile nõu järgmistes küsimustes:

- a) EIC kui III samba „*Innovatiivne Euroopa*“ komponendi üldstrateegia;
- b) EIC meetmete rakendamise tööprogramm;
- c) projektitaotluste innovaativsuse ja riskiprofiili hindamise kriteeriumid ning EIC rahastamisvahendiga *Accelerator* hõlmatud toetuste, omakapitalipõhise rahastamise ja muude rahastamisviiside asjakohane tasakaal;
- d) strateegilise projektiportfelli kindlakstegemine;
- e) programmijuhtide profiil;

ea) EIC meetmete süsteemne ja pidev hindamisprotsess.

2. EIC nõuandekogu võib taotluse korral **ja vajaduse korral koostöös EIT juhatusega** esitada komisjonile soovitusi järgmistes küsimustes:

- a) kõik küsimused, mis innovatsiooni vaatenurgast võivad tugevdada ja edendada innovatsiooni ökosüsteeme kogu Euroopas, EIC **komponendi eesmärkide** saavutusi ja mõju ning novaatorlike äriühingute võimekust oma lahenduste kasutuselevõtmisel;
- b) ettevõtjate ees seisvate võimalike regulatiivsete takistuste kindlakstegemine koostöös komisjoni asjaomaste **talituste ja EITga**, eelkõige nende ettevõtjate puhul,

saavad toetust EIC kaudu;

c) EIC portfellis tuvastatavad kujunemisjärgus tehnoloogilised suundumused, mis võimaldavad kavandada eriprogrammi muude osade programmitööd;

d) selliste konkreetsete küsimuste kindlakstegemine, mille puhul on vaja EIC nõuandekogu nõu.

EIC nõuandekogu tegutseb EIC eesmärkide saavutamise huvides. Ta tegutseb usaldusväärselt ja ausalt ning teeb oma tööd tõhusalt ning läbipaistvalt.

EIC nõuandekogu tegutseb I lisa III samba jaotises 1 sätestatud volituste alusel.

3. EIC nõuandekogu koosneb 15–20 kõrgetasemelisest isikust, kes on kutsutud Euroopa innovatsiooni ökosüsteemi eri osadest **ja** kelle hulgas on ettevõtjaid, **äriühingute juhte**, investoreid **ja** teadlasi. Nõuandekogu aitab kaasa teavitustegevusele ning selle liikmed püüavad tugevdada EIC kaubamärgi mainet.

EIC nõuandekogu liikmed määrab ametisse komisjon pärast avalikku kandidaatide ülesseadmist või osalemiskutse esitamist või mõlemat, olenevalt sellest, mida komisjon peab kõige asjakohasemaks, ning seejuures võetakse arvesse vajadust tagada tasakaal eksperditeadmiste, soo, vanuse ja geograafilise jaotumise osas.

Liikmete ametiaeg on **kaks** aastat, seda saab pikendada **kaks korda** ja liikmete ametissenimetamine toimub jooksvalt (**liikmeid nimetatakse** iga kahe aasta järel).

4. EIC nõuandekogul on president, kelle nimetab komisjon pärast läbipaistvat värbamismenetlust. President on

kes saavad toetust EIC kaudu;

c) EIC portfellis tuvastatavad kujunemisjärgus tehnoloogilised suundumused, mis võimaldavad kavandada eriprogrammi muude osade programmitööd;

d) selliste konkreetsete küsimuste kindlakstegemine, mille puhul on vaja EIC nõuandekogu nõu.

EIC nõuandekogu tegutseb EIC eesmärkide saavutamise huvides, **võttes arvesse ELi tööstusstrateegiat, selle konkurentsivõimet ja üleilmseid probleeme**. Ta tegutseb usaldusväärselt ja ausalt ning teeb oma tööd tõhusalt ning läbipaistvalt **ja avatult, vältides siseturul konkurentsi moonutamist**.

EIC nõuandekogu tegutseb I lisa III samba jaotises 1 sätestatud volituste alusel.

3. EIC nõuandekogu koosneb 15–20 **sõltumatust** kõrgetasemelisest isikust, kes on kutsutud Euroopa **teadusuuringute ja** innovatsiooni ökosüsteemi eri osadest **ning** kelle hulgas on ettevõtjaid **igast suurusest äriühingutest, ökonomiste**, investoreid, teadlasi **ja innovatsioonipoliitikaga tegelevaid teaduseksperte**. Nõuandekogu aitab kaasa teavitustegevusele ning selle liikmed püüavad tugevdada EIC kaubamärgi mainet.

EIC nõuandekogu liikmed määrab ametisse komisjon pärast avalikku kandidaatide ülesseadmist või osalemiskutse esitamist või mõlemat, olenevalt sellest, mida komisjon peab kõige asjakohasemaks, ning seejuures võetakse arvesse vajadust tagada tasakaal eksperditeadmiste, soo, vanuse ja geograafilise jaotumise osas.

Liikmete ametiaeg on **kolm** aastat, seda saab pikendada **ühe korra** ja liikmete ametissenimetamine toimub jooksvalt (**pooled liikmed vahetuvad** iga kahe aasta järel).

4. EIC nõuandekogul on president, kelle nimetab komisjon pärast läbipaistvat värbamismenetlust. President on

innovatsioonivaldkonnaga seotud
kõrgetasemeline *avaliku elu* tegelane.

President nimetatakse ametisse *neljaks* aastaks ning tema ametiaega saab ühe korra pikendada.

President juhib EIC nõuandekogu, valmistab ette selle koosolekuid, määrab liikmetele ülesandeid ning võib luua sihipäraseid alamrühmi, eelkõige kujunemisjärgus tehnoloogiliste suundumuste kindlakstegemiseks EIC portfellis. President propageerib EIC tegevust, tegutseb kontaktisikuna komisjoni ja EIC vahel ning esindab EICd *innovatsioonivaldkonnas*. Komisjon *võib* ette *näha* presidendile tema kohustuste täitmisel haldusabi osutamise.

5. Komisjon kehtestab käitumisjuhendi, milles käsitletakse muu hulgas huvide konflikti ärahoidmist. EIC nõuandekogu *liikmetel tuleb* ametisse astudes *nõustuda* käitumisjuhendiga.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 11

Komisjoni ettepanek

Artikkel 11

Tööprogrammid

kõrgetasemeline tegelane, *kellel on*
tõendatud eksperditeadmised
teadusuuringute ja innovatsiooni
valdkonnas.

President nimetatakse ametisse *kolmeks* aastaks ning tema ametiaega saab ühe korra pikendada.

President juhib EIC nõuandekogu, valmistab ette selle koosolekuid, määrab liikmetele ülesandeid ning võib luua sihipäraseid alamrühmi, eelkõige kujunemisjärgus tehnoloogiliste suundumuste kindlakstegemiseks EIC portfellis. President propageerib EIC tegevust *ning selle rolli programmi ja liidu teadusuuringute ja innovatsiooni eesmärkide saavutamisel*, tegutseb kontaktisikuna komisjoni ja EIC vahel ning esindab EICd *teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas*. Komisjon *näeb* ette presidendile tema kohustuste täitmisel haldusabi osutamise.

5. Komisjon kehtestab käitumisjuhendi, milles käsitletakse muu hulgas huvide konflikti ärahoidmist. EIC nõuandekogu *liikmed peavad* ametisse astudes käitumisjuhendiga *nõustuma*.

Muudatusettepanek

Artikkel 11

Strateegiline planeerimine ja
tööprogrammid

-1. Eriprogrammi rakendamine toimub konkreetsete teadusuuringute ja innovatsiooni kavade alusel, mis määratakse iga kahe aasta järel kindlaks delegeeritud õigusaktiga vastavalt määruse artiklile 6 ning teadus- ja innovatsioonitegevuse läbipaistva, kaasava ja strateegilise mitmeaastase planeerimise protsessi alusel, eelkõige

samba „Üleilmsed probleemid ja Euroopa tööstuse konkurentsivõime“ puhul. Kohustuslikud mitut sidusrühma hõlmavad konsultatsioonid, mida peetakse riikide ametiasutuste, Euroopa Parlamendi ning teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni sidusrühmade esindajatega, sh kodanikuühiskonnaga, ning milles käsitletakse prioriteete ja sobivaid meetmeliike ning rakendamismehhanismide, sh missioonide ja Euroopa partnerluste puhul, tagavad vajalikud valdkondadevahelised ja sektoriüleised perspektiivid ning kooskõla teiste asjaomaste olemasolevate algatustega liidu, riiklikul ja piirkondlikul tasandil. See aitab võimendada era- ja avaliku sektori lisarahastust ning tugevdada seeläbi Euroopa teadusruumi, nagu on kirjeldatud käesoleva otsuse I lisas.

1. **Programmi** rakendatakse finantsmääruse artiklis 110 osutatud tööprogrammide kaudu. **Tööprogrammid valmistatakse ette I lisas kirjeldatud strateegilise planeerimise protsessi tulemusel.**

Tööprogrammides kehtestatakse vajaduse korral segarahastamistoimingute jaoks reserveeritud üldsumma.

2. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu eraldi tööprogrammid, et rakendada käesoleva otsuse artikli 3 lõikes 1 sätestatud järgmiste komponentide raames võetavaid meetmeid:

a) ERC – tööprogrammi kehtestab sõltumatu teadusnõukogu artikli 7 lõike 2 punkti b kohaselt ja kooskõlas artikli 12 lõikes 3 osutatud nõuandemenetlusega. Euroopa Komisjon kaldub sõltumatu teadusnõukogu loodud tööprogrammist kõrvale üksnes juhul, kui ta leiab, et see ei vasta käesoleva otsuse sätetele. Sellisel juhul võtab komisjon tööprogrammi vastu rakendusaktiga artikli 12 lõikes 4 osutatud kontrollimenetluse kohaselt. Komisjon põhjendab kõnealust meetet

1. **Teadusuuringute ja innovatsiooni strateegilise kava kohaselt** rakendatakse programmi finantsmääruse artiklis 110 osutatud tööprogrammide kaudu.

Tööprogrammides kehtestatakse vajaduse korral segarahastamistoimingute jaoks reserveeritud üldsumma.

2. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu eraldi tööprogrammid, et rakendada käesoleva otsuse artikli 3 lõikes 1 sätestatud järgmiste komponentide raames võetavaid meetmeid:

a) ERC – tööprogrammi kehtestab sõltumatu teadusnõukogu artikli 7 lõike 2 punkti b kohaselt ja kooskõlas artikli 12 lõikes 3 osutatud nõuandemenetlusega. Euroopa Komisjon kaldub sõltumatu teadusnõukogu loodud tööprogrammist kõrvale üksnes juhul, kui ta leiab, et see ei vasta käesoleva otsuse sätetele. Sellisel juhul võtab komisjon tööprogrammi vastu rakendusaktiga artikli 12 lõikes 4 osutatud kontrollimenetluse kohaselt. Komisjon põhjendab kõnealust meetet

nõuetekohaselt;

b) kooskõlas artikli 12 lõikes 4 osutatud kontrollimenetlusega kõik samba „Üleilmsed probleemid ja tööstuse konkurentsivõime“ teemavaldkonnad, Marie Skłodowska-Curie nimelised meetmed, tiptasemel *teadmiste jagamine ning* Euroopa teadus- ja innovatsioonisüsteemi ümberkujundamine ja tõhustamine ;

c) EIC – tööprogramm koostatakse kooskõlas artikli 12 lõikes 4 osutatud kontrollimenetlusega vastavalt artikli 10 lõike 1 punkti b kohastele EIC nõuandekogu nõuannetele;

d) JRC – mitmeaastases tööprogrammis võetakse arvesse otsuses 96/282/Euratom osutatud JRC juhatajate nõukogu arvamust.

3. Lisaks finantsmääruse artikli 110 nõudele vastavusele peavad lõikes 2 viidatud tööprogrammid vastavalt vajadusele sisaldama järgmist:

a) teave iga meetme *ja* missiooni jaoks eraldatava summa kohta ning *orienteeriv rakendamise ajakava*;

b) toetuste puhul prioriteedid, valiku tegemise ja toetuse määramise kriteeriumid, toetuse määramise eri kriteeriumide suhteline kaal ning kõikide rahastamiskõlblike kulude rahastamise maksimummäär;

c) *FP/RfP* määruse artiklite 41–43 kohaselt segarahastamiseks eraldatud summa;

d) toetusesaajate kõik lisakohustused vastavalt *FP/RfP* määruse artiklitele 35 ja 37.

nõuetekohaselt;

b) kooskõlas artikli 12 lõikes 4 osutatud kontrollimenetlusega kõik samba „Üleilmsed probleemid ja *Euroopa* tööstuse konkurentsivõime“ teemavaldkonnad, Marie Skłodowska-Curie nimelised meetmed, *teadustaristu, toetus Euroopa innovatsiooni ökosüsteemidele*, tiptasemel *pädevuste levitamine ja osaluse laiendamine*, Euroopa teadus- ja innovatsioonisüsteemi ümberkujundamine ja tõhustamine;

c) EIC – tööprogramm koostatakse kooskõlas artikli 12 lõikes 4 osutatud kontrollimenetlusega vastavalt artikli 10 lõike 1 punkti b kohastele EIC nõuandekogu nõuannetele;

d) JRC – mitmeaastases tööprogrammis võetakse arvesse otsuses 96/282/Euratom osutatud JRC juhatajate nõukogu arvamust.

3. Lisaks finantsmääruse artikli 110 nõudele vastavusele peavad lõikes 2 viidatud tööprogrammid vastavalt vajadusele sisaldama järgmist:

a) teave iga meetme, missiooni *ja Euroopa partnerluse* jaoks eraldatava summa kohta ning *selle kohta, kui suure osa moodustab see programmi eelarvest*;

b) toetuste puhul prioriteedid, valiku tegemise ja toetuse määramise kriteeriumid, toetuse määramise eri kriteeriumide suhteline kaal ning kõikide rahastamiskõlblike kulude rahastamise maksimummäär;

c) *FP/RfP* määruse artiklite 41–43 kohaselt segarahastamiseks eraldatud summa;

d) toetusesaajate kõik lisakohustused vastavalt *FP/RfP* määruse artiklitele 35 ja 37.

Muudatusettepanek 21
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 12 a (uus)

Artikkel 12 a

Tervishoiu juhtnõukogu

- 1. Komisjon moodustab teemavaldkonnaga „Tervis“ seotud II samba „Üleilmsed probleemid ja Euroopa tööstuse konkurentsivõime“ meetmete rakendamiseks tervishoiu juhtnõukogu.**
- 2. Tervishoiu juhtnõukogu koosneb 15–20 kõrgetasemelisest üksikisikust, kes esindavad eri valdkondi ja tegevusi, sh teadusuuringud, innovatsioon, rahvatervis ja heaolu.**
- 3. Tervishoiu juhtnõukogus keskendutakse järgmistele põhimõtetele: ELi ja riiklike tervishoiuprogrammide ning teemavaldkonna „Tervis“ ja raamprogrammi „Euroopa horisont“ muude osade, sealhulgas missioonide ja partnerluste tegevuse kooskõlastamine ja koostoime loomine. Juhtnõukogu edendab patsientide ja ühiskonna kaasamist, esitades teaduslikke nõuandeid ja soovitusi. Meetmed peaksid edendama väärtusele orienteeritud tervishoiualaseid teadusuuringuid ja paremaid tervishoiulahendusi ning vähendama tervisealast ebavõrdsust.**
- 4. Tervishoiu juhtnõukogu panustab järgmiselt:**
  - a) teemavaldkonna „Tervis“ strateegia;**
  - b) tervishoiuprogrammide, asjaomaste sammaste, näiteks Euroopa innovatsiooninõukogu (EIC) ja Euroopa Teadusnõukogu (ERC) vahelise, aga ka strateegiliste partnerluste ja ELi struktuurifondide sisese koordineerimise ja koostöö juhtimise kava. Kavaga tagatakse tervishoiualastele teadusuuringutele suunatud olemasolevate finantsmehhanismide suurem nähtavus ja koordineerimine, juhitakse koordineerimist ja koostööd**

ning töötatakse välja teemavaldkonnaga „Tervis“ seotud tööprogrammid ja missioonid;

c) tervishoiuvaldkonna missioonide kavandamise, valimise ja rakendamise meetodid ja kord;

d) kodanike alt ülespoole suunatud otsuste tegemise protsessis osalemise ja nende sellesse protsessi kaasamise tagamine;

e) pikaajalisi projekte ja ambitsioonikaid missioone võimaldava rahastamisstrateegiate ja -mehhanismide kestlikkuse edendamine;

f) niisuguse tulemusliku riikidevahelise koostöö tagamine teadusuuringute valdkonnas, mis realiseerib maksimaalselt Euroopa tasandi potentsiaali ja väljendub tervishoiusüsteemides kasutatavates tulemustes;

g) valdkondadevaheliste teadusuuringute kasutamise suurendamine haiguste valdkonnas, kus on olemas ühisosa, ning selle abil dubleerimise ja eraldiseisvate teadusuuringute vähendamine;

h) raamprogrammi „Euroopa Horisont“ nähtavuse ja ELi kodanikele avalduva kasu suurendamine, ELi juhtorganites teadus- ja uurimistegevuse vastutusvaldkonna killustatuse vähendamine, olemasolevate rahastamismehhanismide lihtsustamine.

5. Tervishoiu juhtnõukogu töötab välja põhjaliku teadusuuringute strateegia ja juhib tervise teemavaldkonna tööprogrammide ja missioonide kavandamist, tehes seda asjaomase missiooninõukogu tegevuse täiendusena.

6. Tervishoiu juhtnõukogu on sõltumatu teaduspõhine sidusrühmade rühm, mis koosneb biomeditsiini teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna tegevuses osalejatest ning teiste asjakohaste teadus- ja

tööstussektorite tegevuses osalejatest ning mille töös osalevad mõjusalt ka patsientide esindajad ja kodanikud.

7. Tervishoiu juhtnõukogu liikmed määrab ametisse komisjon pärast avalikku kandidaatide ülesseadmist või osalemiskutse esitamist või mõlemat, olenevalt sellest, mis on kõige asjakohasem, ning seejuures võetakse arvesse vajadust tagada tasakaal eksperditeadmiste, soo, vanuse ja geograafilise jaotumise osas. Liikmete ametiaeg on kaks aastat, seda saab pikendada kaks korda ja liikmete ametissenimetamine toimub jooksvalt (liikmeid nimetatakse iga kahe aasta järel).

8. Tervishoiu juhtnõukogul on esimees, kelle määrab ametisse komisjon läbipaistva värbamismenetluse alusel. President on tervishoiualaste teadusuuringute valdkonnaga seotud kõrgetasemeline avaliku elu tegelane.

9. Juhtnõukogu tegevus ja tulemused vaadatakse läbi ja neist antakse aru programmi vahehindamisel, milles esitatakse meetmed, mis on vajalikud läbivaatamise tulemuste põhjal rühma tegevuse pikendamiseks, kohandamiseks või lõpetamiseks.

Muudatusettepanek 22
Ettepanek võtta vastu otsus
I lisa – Programmiga seotud tegevus

Komisjoni ettepanek

PROGRAMMIGA SEOTUD TEGEVUS

Programmi rakendamisel kohaldatakse järgmist.

Strateegiline planeerimine

Raamprogrammi „Euroopa horisont“ **programmitasandi eesmärkide rakendamine lõimitud viisil tagatakse mitmeaastast perioodi hõlmava strateegilise planeerimisega. Sellise**

Muudatusettepanek

PROGRAMMIGA SEOTUD TEGEVUS

Programmi rakendamisel kohaldatakse järgmist.

Strateegiline planeerimine

Raamprogrammi „Euroopa horisont“ **rakendamist juhitakse programmi raames rahastatava teadus- ja innovatsioonitegevuse kaasava ja läbipaistva strateegilise planeerimise**

planeerimise kaudu saab keskenduda programmi **üldmõjule** ja selle eri sammaste omavahelisele sidususele, samuti koostoimele teiste ELi programmidega ning sellele, kuidas programmiga toetatakse ELi muid poliitikameetmeid **ja kuidas need omakorda programmi toetavad**.

protsessi kaudu. Strateegilise planeerimise protsessi tulemuseks on raamprogrammi „Euroopa horisont“ programmieesmärkide rakendamine rahastamisprioriteetide kindlaksmääramise abil. Selle kaudu saab keskenduda programmi **mõjule** ja selle eri sammaste omavahelisele sidususele, samuti koostoimele teiste ELi programmidega ning sellele, kuidas programmiga toetatakse ELi muid poliitikameetmeid.

Strateegilise planeerimise protsess ning delegeeritud õigusaktiga teadusuuringute ja innovatsiooni strateegilise kava vastuvõtmine suurendavad programmi eest vastutuse võtmist ja selle eesmärgi paremat mõistmist laiemal üldsuse seas ning võimaldavad kaasseadusandjatel, sidusrühmadel ja liikmesriikidel olla kavandavatest algatustest täielikult teadlikud. Strateegilise planeerimise protsessiga aidatakse töötada välja ja rakendada programmiga hõlmatud asjaomaste valdkondade poliitikat nii liidu tasandil kui ka liikmesriikide poliitika täiendamise kaudu ning samal ajal tagatakse, et raamprogramm „Euroopa horisont“ kajastab ja toetab piisavate vahenditega peamisi Euroopa poliitilisi eesmärke. See võimaldab lihtsustada rahastamismaastikku, vältida rahastamisvõimaluste dubleerimist ja kattumist, võimendades samal ajal era- ja avaliku sektori lisarahastust ning edendada teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuste kiiremat levitamist ja kasutuselevõttu.

Teadusuuringuid ja innovatsiooni käsitleva valdkonna-, sektori- ja poliitikasuunaülese süsteemse lähenemisviisiga tagatakse, et ühiskondlikele ja majanduslikele probleemidele on võimalik lahendusi otsida, saadakse uusi teadmisi ja võimaluse korral tekivad uued konkurentsivõimelised ja kestlikud ettevõtted ja tööstusharud ning sotsiaalsed ja tehnoloogilised uuendused, edendatakse konkurentsi, soodustatakse

Strateegilise *planeerimisega* soodustatakse kodanike ja kodanikuühiskonna organisatsioonide ulatuslikku kaasamist *kõikidesse* teadus- ja *innovatsioonitegevuse etappidesse*, ühist teadmiste loomist ja soolise võrdõiguslikkuse tõhusat edendamist – sealhulgas sooküsimuse sidumist teadus- ja *innovatsioonitegevuse sisuga* – ning *tagatakse* kõrgeimate usaldusväarsuse ja eetikastandardite *järgimine ja propageeritakse sellistest standarditest kinnipidamist*.

See hõlmab ulatuslikku konsulteerimist ja teabevahetust liikmesriikide ja vajaduse korral Euroopa *Parlamendiga ning samuti* sidusrühmadega, *et leppida kokku* samba „Üleilmsed probleemid ja tööstuse konkurentsivõime“ *prioriteetide*, sealhulgas *missioonide suhtes ning kasutatavate meetmeliikide*, eelkõige Euroopa *partnerluste suhtes*.

erainvesteeringute tegemist ja säilitatakse võrdsed tingimused siseturul.

Strateegilise *planeerimise protsessiga* soodustatakse kodanike ja kodanikuühiskonna organisatsioonide ulatuslikku kaasamist teadus- ja *innovatsioonitegevusse*, ühist teadmiste loomist ja soolise võrdõiguslikkuse tõhusat edendamist – sealhulgas sooküsimuse sidumist teadus- ja *innovatsioonitegevusega* – ning *edendatakse* kõrgeimate usaldusväarsuse ja eetikastandardite *järgimist*.

Nende eesmärkide täitmiseks käivitab komisjon liikmesriikide, Euroopa *Parlamendi ja mitmesuguste* sidusrühmadega, *sealhulgas teadusringkonna, teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonide, tööstuse ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega peetava avaliku konsultatsiooni etapi. Konsulteerimine hõlmab* samba „Üleilmsed probleemid ja *Euroopa* tööstuse konkurentsivõime“ *strateegilisi prioriteete*, sealhulgas *missioone, ning sobivaid vahendite liike*, eelkõige Euroopa *partnerlusi. Konsultatsiooni tulemused avaldatakse selleks ette nähtud veebisaidil, kus esitatakse ka strateegilise planeerimise kindlaksmääramise protsessi ja sisu üksikasjad.*

Euroopa partnerlustega seoses kirjeldatakse teadusuuringute ja innovatsiooni strateegilises kavas üldsõnaliselt Euroopa partnerluste loomist, ühendamist ja järkjärgulist lõpetamist ning põhjendatakse seda. Kaaluda tuleks läbivaatamisel positiivse hinnangu saanud ühiste tehnoloogiaalgatuste ja lepinguliste avaliku ja erasektori partnerluste jätkamist ka pärast 2020. aastat, sest need pakuvad lisaväärtust sotsiaalse ja majandusliku mõju avaldamisel ja erainvesteeringute võimendamisel ning aitavad soodustada rahastamisvahendite

vahelist koostoimet.

Tegutsevad ja võimalikud uued teadmis- ja innovaatikakogukonnad määratakse kooskõlas teadusuuringute ja innovatsiooni strateegilise kavaga kindlaks seadusandlikus ettepanekus võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus EIT strateegilise innovatsioonikava kohta. Sellest hoolimata tuleks mis tahes uute teadmis- ja innovaatikakogukondade loomist piisavalt rahastada, võimaldades olemasolevatel teadmis- ja innovaatikakogukondadel arendada välja ökosüsteeme, luua partnerlusi ning oma ambitsioonikaid eesmärke tõhusalt järgida ja ellu viia.

Programmi „Horisont 2020“ raames toetatavaid tulevaste ja kujunemisjärgus tehnoloogialahenduste juhtalgatusi toetatakse jätkuvalt ka raamprogrammi „Euroopa horisont“ raames. Muid tulevaste ja kujunemisjärgus tehnoloogialahenduste juhtalgatusi võib toetada raamprogrammi „Euroopa horisont“ raames kui tulevaste ja kujunemisjärgus tehnoloogialahenduste väljatöötamisele suunatud missioone, kuna neil on missioonidega olulisi ühisjooni. Missioonid peaksid tugevdama programmi koostöö aspekte ja täiendama olemasolevaid Euroopa partnerlusi, mis võivad toimida missioonide rakendamise tugisammastena. Missioonidel on tehnoloogilised ja ühiskondlikud elemendid ning nende kindlaksmääramisel tehakse ka tihedat koostööd kõigi asjaomaste peadirektoraatidega. Missioonid määratakse kindlaks strateegilise planeerimise protsessis kooskõlas määruse artikliga 7 ja käesoleva otsuse artikliga 5.

Kõnealuse ulatusliku konsulteerimise alusel tehakse strateegilise planeerimise käigus kindlaks ühised eesmärgid ja ühised tegevusvaldkonnad, näiteks partnerlusvaldkonnad (kavandatud õigusliku aluse puhul sätestatakse üksnes

asjaomased vahendid ja nende kasutamise suuniskriteeriumid) ja missioonivaldkonnad.

Strateegilise planeerimise kaudu aidatakse töötada välja ja rakendada programmiga hõlmatud asjaomaste valdkondade poliitikat nii ELi tasandil kui ka liikmesriikide poliitika ja poliitiliste lähenemisviiside täiendamise kaudu. Strateegilise planeerimise protsessis võetakse arvesse ELi poliitilisi prioriteete, et suurendada teadusuuringute ja innovatsiooni panust poliitikameetmete ellurakendamisse. Samuti võetakse arvesse prognoose, uuringuid ja muid teaduslikke tõendeid ning asjakohaseid käimasolevaid algatusi nii ELi kui ka riikide tasandil.

Strateegilise planeerimisega edendatakse koostoimet raamprogrammi „Euroopa horisont“ ja teiste liidu programmide, sealhulgas Euratomi programmi vahel ning luuakse lähtepunkt kõikide raamprogrammiga seotud, ELi eelarvest rahastatavate programmide ja muude vahendite kui rahastamisvahendite toel läbi viidava teadus- ja innovatsioonitegevuse jaoks. Sellega aidatakse ühtlasi kaasa teadus- ja innovatsioonitegevuse tulemuste kiiremale levikule ja kasutuselevõtule ning hoitakse ära rahastamisvõimaluste dubleerimist ja kattumist. Luuakse raamistik Teadusuuringute Ühiskeskuse teadustegevuse otsemeetmete sidumiseks muude programmi raames toetatavate meetmetega, sealhulgas tulemuste kasutamiseks poliitikameetmete toetamise eesmärgil.

Strateegilise kavaga nähakse ette mitmeaastane strateegia tööprogrammi sisu elluviimiseks (nagu on sätestatud artiklis 11); samal ajal säilitatakse piisav paindlikkus, et oleks võimalik ootamatutele võimalustele ja kriisidele kiiresti reageerida. Kuna „Euroopa horisont“ on seitsmeaastane raamprogramm, võib majanduslik,

Strateegilise planeerimise protsessis tehakse kindlaks raamprogrammi „Euroopa horisont“ ja teiste liidu programmide vahel olemas olevad seosed ning sellega pakutakse võimalusi ELi, piirkondlike ja riikide rahastamisvahendite vahelise koostoime loomiseks. Raamprogrammist „Euroopa horisont“ saab lähtepunkt kõikide raamprogrammiga seotud ja ELi eelarvest rahastatavate programmide toel läbi viidava teadus- ja innovatsioonitegevuse jaoks, et aidata järgida ELi poliitilisi prioriteete ja täita ELi poliitilisi eesmäärke. Sellega luuakse ka raamistik Teadusuuringute Ühiskeskuse teadustegevuse otsemeetmete sidumiseks muude programmi raames toetatavate meetmetega, sealhulgas tulemuste kasutamiseks poliitikameetmete toetamise eesmärgil.

ühiskondlik ja poliitiline kontekst, milles seda ellu viiakse, programmi rakendamise käigus oluliselt muutuda. „Euroopa horisont“ peab olema suuteline nende muutustega kiiresti kohanema. Seepärast nähakse ette võimalus toetada nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ka allpool kirjeldatust erinevat tegevust, mis on seotud oluliste arengute või ettenägematute sündmuste, poliitilise vajaduse või kriisiolukorraga, näiteks epideemiast tulenevale tõsisele terviseohule reageerimisega.

Raamprogrammi „Euroopa horisont“ rakendamisel pööratakse erilist tähelepanu sellele, et oleks tagatud tasakaalustatud laiapõhjaline lähenemisviis teadusuuringutele ja innovatsioonile, mis ei hõlma ainult uute toodete, protsesside ja teenuste väljatöötamist teaduslike ja tehnoloogiaalaste teadmiste ja saavutuste alusel, vaid ka olemasoleva tehnoloogia rakendamist uuel viisil, pidevat täiustamist ning mittetehnoloogilist ja sotsiaalset innovatsiooni.

Teadusuuringuid ja innovatsiooni käsitleva valdkonna-, sektori- ja poliitikasuunaülese süsteemse lähenemisviisiga tagatakse, et probleemide lahendamise kõrval luuakse võimalused uute konkurentsivõimeliste ettevõtete ja tööstusharude tekkeks, edendatakse konkurentsi, soodustatakse erainvesteeringute tegemist ja säilitatakse võrdsed tingimused siseturul.

Sammaste „Üleilmsed probleemid ja tööstuse konkurentsivõime“ ning „Avatud innovatsioon“ puhul täiendatakse teadusuuringuid ja innovatsiooni lõppkasutajale ja turule lähedal läbi viidava tegevusega, näiteks esitluste või katseprojektidega või kontseptsiooni tõestamisega; see ei hõlma aga teadusuuringute ja innovatsiooni etapi järgset turustamistegevust. Samuti toetatakse nõudlust mõjutavat tegevust, mis aitab kiirendada suure hulga eri uuenduste kasutuselevõttu ja levikut.

Rõhk seatakse ettekirjutusteta projektikonkurssidele.

Sambas „Üleilmsed probleemid ja tööstuse konkurentsivõime“ lõimitakse programmist „Horisont 2020“ saadud kogemustest lähtuvalt sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkonna tegevused, sealhulgas konkreetsel eesmärgil tehtavad ja eritegevused täielikult kõikide teemavaldkondade lõikes. Samal viisil rakendatakse mere- ja merendusuringuid ja sellealast innovatsiooni hõlmavate tegevuste läbiviimisel strateegilist ja terviklikku lähenemisviisi kooskõlas ELi integreeritud merenduspoliitika, ühise kalanduspoliitika ja rahvusvaheliste kohustustega.

Programmi „Horisont 2020“ raames toetatavaid tulevaste ja kujunemisjärgus tehnoloogialahenduste juhtalgatusi toetatakse jätkuvalt ka programmi „Euroopa horisont“ raames. Muid tulevaste ja kujunemisjärgus tehnoloogialahenduste juhtalgatusi, kui neid on, toetatakse raamprogrammi „Euroopa horisont“ raames kui tulevaste ja kujunemisjärgus tehnoloogialahenduste väljatöötamisele suunatud missioone, kuna neil on missioonidega olulisi ühisjooni.

Teadus- ja tehnoloogiakoostöö alane dialoog ELi rahvusvaheliste partneritega ja poliitiline dialoog maailma suuremate piirkondadega aitavad oluliselt kaasa koostöövõimaluste süstemaatilisele kindlakstegemisele, mis koos riigi- või piirkonnapõhise eristamisega hõlbustab prioriteetide seadmist.

Kuna Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (EIT) on keskendunud innovatsiooni ökosüsteemidele, sobitub ta loomulikult teel raamprogrammi „Euroopa horisont“ sambahasse „Avatud innovatsioon“, EIT teadmiskogukondade kavandamisel aga viiakse need strateegilise planeerimise käigus

vastavusse sambaga „Üleilmsed probleemid ja tööstuse konkurentsivõime“.

Teadusuuringute ja innovatsiooni kiirtee

Raamprogrammis „Euroopa horisont“ antakse toetusesaajatele võimalus taotleda rahastamist kiiremini juhul, kui see on ette nähtud kõigi teemavaldkondade, EIC ja tipptasemel pädevuste levitamise tööprogrammides, mis hõlmavad teadus- ja innovatsioonitegevust. Selles lähenemisviisis kasutatakse programmi „Horisont 2020“ innovatsiooni kiirtee vahendi edule tuginedes alt üles põhimõtet, mis põhineb pidevatel avalikel projektikonkurssidel ja sellel, et toetuse määramise aeg ei ületa kuut kuud. Tipptasemel pädevuste levitamise osas toetatakse selle lähenemisviisiga vähem arenenud ELi riike, et nad pääseksid rahastusele ligi kiiremini ja alt üles põhimõtte kohaselt. Seda meetodit kohaldatakse vähemalt 15 % ulatuses programmi eelarvest.

Tulemuste levitamine ja kommunikatsioon

Raamprogrammis „Euroopa horisont“ toetatakse sihtotstarbeliselt avatud juurdepääsu teaduspublikatsioonidele, teadmusvaramutele ja muudele andmeallikatele. Koostöös teiste ELi programmidega toetatakse tulemuste ja teadmiste levitamise meetmeid, sealhulgas tulemuste ja andmete koondamist ja ettevalmistamist sihtrühmadele ja võrgustikele sobivas keeles ja vormis nii kodanike, tööstussektori, haldusasutuste, **teadusasutuste**, kodanikuühiskonna organisatsioonide kui ka poliitikakujundajate jaoks. Selleks võib raamprogrammis „Euroopa horisont“ kasutada kõrgtehnoloogiat ja teabekogumisvahendeid.

Toetatakse asjakohaselt mehhanisme potentsiaalsete taotlejate teavitamiseks programmist (nt riiklikud kontaktpunktid).

Ühtlasi viib komisjon läbi raamprogrammiga „Euroopa horisont“

Tulemuste levitamine ja kommunikatsioon

Raamprogrammis „Euroopa horisont“ toetatakse sihtotstarbeliselt avatud juurdepääsu teaduspublikatsioonidele, teadmusvaramutele ja muudele andmeallikatele. Koostöös teiste ELi programmidega toetatakse tulemuste ja teadmiste levitamise meetmeid, sealhulgas tulemuste ja andmete koondamist ja ettevalmistamist sihtrühmadele ja võrgustikele sobivas keeles ja vormis nii kodanike, tööstussektori, haldusasutuste, **teadusringkonna**, kodanikuühiskonna organisatsioonide kui ka poliitikakujundajate jaoks. Selleks võib raamprogrammis „Euroopa horisont“ kasutada kõrgtehnoloogiat ja teabekogumisvahendeid.

Toetatakse asjakohaselt mehhanisme potentsiaalsete taotlejate teavitamiseks programmist (nt riiklikud kontaktpunktid).

Ühtlasi viib komisjon läbi raamprogrammiga „Euroopa horisont“

seotud teavitus- ja kommunikatsioonitegevust, et propageerida asjaolu, et tulemused on saavutatud ELi rahastuse toel. Samuti soovitakse selle tegevusega suurendada üldsuse teadlikkust teadusuuringute ja innovatsiooni tähtsusest ning ELi rahastatava teadus- ja innovatsioonitegevuse laiemast mõjust ja asjakohasusest; selleks kasutatakse näiteks väljaandeid, meediasuhteid, üritusi, teadmusvaramuid, andmebaase, mitme kanaliga platvorme, veebisaite ja suunatud sotsiaalmeediat. Toetusesaajad saavad raamprogrammist „Euroopa horisont“ toetust ka oma töö ja selle mõju laiemaks tutvustamiseks ühiskonnas.

Tulemuste kasutamine ja turulejõudmine

Komisjon kehtestab ulatuslikud meetmed raamprogrammi „Euroopa horisont“ tulemuste ja kogutud teadmiste kasutamiseks. Sellega kiirendatakse tulemuste kasutuselevõttu ja turulejõudmist ning võimendatakse programmi mõju.

Komisjon teeb süstemaatiliselt kindlaks ja dokumenteerib programmi raames läbi viidud teadus- ja innovatsioonitegevuse tulemused ning edastab või levitab neid tulemusi ja kogutud teadmisi mittediskrimineerival viisil tööstussektoris, igas suuruses ettevõtetele, haldusasutustele, **teadusasutustele**, kodanikuühiskonna organisatsioonidele ja poliitikakujundajatele, et maksimeerida programmist tulenevat Euroopa lisaväärtust.

Rahvusvaheline koostöö

Suurema mõju saavutamiseks ühildatakse võetavad meetmed enneolematu ulatusega rahvusvahelise koostöö raames muude maailma riikide ja piirkondade meetmetega. Partnereid kõikjalt maailmast

seotud teavitus- ja kommunikatsioonitegevust, et propageerida asjaolu, et tulemused on saavutatud ELi rahastuse toel. Samuti soovitakse selle tegevusega suurendada üldsuse teadlikkust teadusuuringute ja innovatsiooni tähtsusest ning ELi rahastatava teadus- ja innovatsioonitegevuse laiemast mõjust ja asjakohasusest; selleks kasutatakse näiteks väljaandeid, meediasuhteid, üritusi, teadmusvaramuid, andmebaase, mitme kanaliga platvorme, veebisaite ja suunatud sotsiaalmeediat. Toetusesaajad saavad raamprogrammist „Euroopa horisont“ toetust ka oma töö ja selle mõju laiemaks tutvustamiseks ühiskonnas.

Tulemuste kasutamine ja turulejõudmine

Komisjon kehtestab ulatuslikud meetmed raamprogrammi „Euroopa horisont“ tulemuste ja kogutud teadmiste kasutamiseks, **mis hõlmavad ka standardimise edendamist**. Sellega kiirendatakse tulemuste kasutuselevõttu ja turulejõudmist ning võimendatakse programmi mõju.

Komisjon teeb süstemaatiliselt kindlaks ja dokumenteerib programmi raames läbi viidud teadus- ja innovatsioonitegevuse tulemused ning edastab või levitab neid tulemusi ja kogutud teadmisi mittediskrimineerival viisil tööstussektoris, igas suuruses ettevõtetele, haldusasutustele, **teadusringkonnale**, kodanikuühiskonna organisatsioonidele ja poliitikakujundajatele, et maksimeerida programmist tulenevat Euroopa lisaväärtust. **Uue Euroopa Innovatsiooninõukogu puhul rakendatakse spetsiifilist järelevaevemenetlust.**

Rahvusvaheline koostöö

Suurema mõju saavutamiseks ühildatakse võetavad meetmed enneolematu ulatusega rahvusvahelise koostöö raames muude maailma riikide ja piirkondade meetmetega. Partnereid kõikjalt maailmast,

kutsutakse vastastikuse kasu saamise eesmärgil ühinema ELi jõupingutustega lahutamatu osana algatustest, millega toetatakse ELi meetmeid kestlikkuse, tõhustatud teadusuuringute, tipptasemel innovatsiooni ja konkurentsivõime edendamiseks.

Rahvusvaheliste ühismeetmetega tagatakse tõhus tegelemine üleilmsete **ühiskondlike** probleemidega, kestliku arengu eesmärkide järgimine, ligipääs maailma parimatele talentidele, eksperditeadmiste ja ressurssidele ning suurem pakkumine ja nõudlus seoses uuenduslike lahendustega.

Töömeetodid hindamisel

Kvaliteetsete sõltumatute eksperdiarvamuste kasutamine hindamisprotsessis on kõikide sidusrühmade, kogukondade ja huvide programmi kaasatuse põhialus ning rahastatud tegevuste tipptaseme ja olulisuse säilitamise eeldus.

Komisjon või rahastamisasutus tagab erapooletuse selles protsessis ning hoiab ära huvide konflikti kooskõlas finantsmääruse artikliga 61.

Erandjuhul, kui see on parimate kättesaadavate ekspertide kasutamise nõudest ja/või pädevate ekspertide piiratud arvust tulenevalt põhjendatud, võivad hindamiskomiteed abistavad või selle liikmeks olevad sõltumatud eksperdid hinnata konkreetseid taotlusi, mille suhtes nad on deklareerinud oma võimalikku

kaasa arvatud teadusringkond, tööstus, kodanikuühiskonna organisatsioonid, valitsused ja valitsusvälised organisatsioonid, kutsutakse vastastikuse kasu saamise eesmärgil ühinema ELi jõupingutustega lahutamatu osana algatustest, millega toetatakse ELi meetmeid kestlikkuse, tõhustatud teadusuuringute, tipptasemel innovatsiooni ja konkurentsivõime edendamiseks. **Partnerite vahel toimuva rahvusvahelise teadmussiide ning võimekuse ja taristu jagamise tulemusel tekivad ühised tegutsemisviisid ja ühine õiguskord, mis toob kõigile osalistele koostoimelise kaubavahetuse.**

Rahvusvaheliste ühismeetmetega tagatakse tõhus tegelemine üleilmsete probleemidega, kestliku arengu eesmärkide järgimine, ligipääs maailma parimatele talentidele, eksperditeadmiste ja ressurssidele ning suurem pakkumine ja nõudlus seoses uuenduslike lahendustega. **Ühiste eesmärkidega seoses seatakse sisse rahvusvaheline koostöö. Nii on Euroopa teadlastel lihtsam teha koostööd oma valdkonna parimate teadlastega.**

Töömeetodid hindamisel

Kvaliteetsete sõltumatute eksperdiarvamuste kasutamine hindamisprotsessis on kõikide sidusrühmade, kogukondade ja huvide programmi kaasatuse põhialus ning rahastatud tegevuste tipptaseme ja olulisuse säilitamise eeldus.

Komisjon või rahastamisasutus tagab erapooletuse selles protsessis ning hoiab ära huvide konflikti kooskõlas finantsmääruse artikliga 61.

Kui see on parimate kättesaadavate ekspertide kasutamise nõudest ja/või pädevate ekspertide piiratud arvust tulenevalt põhjendatud, võivad hindamiskomiteed abistavad või selle liikmeks olevad sõltumatud eksperdid hinnata konkreetseid taotlusi, mille suhtes nad on deklareerinud oma võimalikku

huvi. Sellisel juhul võtab komisjon või rahastamisasutus kõik vajalikud parandusmeetmed, et tagada hindamisprotsessi usaldusväärsus. Sellest lähtutakse ka hindamisprotsessi haldamisel: hindamine hõlmab ka eri ekspertide omavahelise suhtlemise etappi. Hindamiskomitee võtab rahastamiseks sobivate taotluste kindlakstegemisel arvesse konkreetseid asjaolusid.

huvi. Sellisel juhul võtab komisjon või rahastamisasutus kõik vajalikud parandusmeetmed, et tagada hindamisprotsessi usaldusväärsus, **sealhulgas huvide konfliktide suhtes.** Sellest lähtutakse ka hindamisprotsessi haldamisel: hindamine hõlmab ka eri ekspertide omavahelise suhtlemise etappi. **Selle protsessi kasutamisest antakse aru programmi iga-aastases järelevalvearuandes.** Hindamiskomitee võtab rahastamiseks sobivate taotluste kindlakstegemisel arvesse konkreetseid asjaolusid.

Muudatusettepanek 23 **Ettepanek võtta vastu otsus** **I lisa – I osa**

Komisjoni ettepanek

I AVATUD TEADUS

Mis tahes viisil toimuva majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise arengu keskmes on otsingud murrangute saavutamiseks mõistmises ja teadmiste omandamises, selleks vajalikud maailmatasemel vahendid – sealhulgas teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna füüsilised ja **teadmustaristud** ning võimalused teadmiste avalikuks levitamiseks ja jagamiseks – ning piisav hulk tiptasemel teadlasi.

Avatud tiptasemel teadus on lahutamatu seotud maailma parimate uuendusteni jõudmisega. Paradigmade muutumist teaduses ja tehnoloogias loetakse tootlikkuse, konkurentsivõime ja jõukuse **kasvu** ning **säästva arengu ja** sotsiaalse progressi peamiseks tõukejõuks. Sellised paradigmuuutused on varem tavaliselt tekkinud avaliku sektori teadusbaasi põhjal ja alles seejärel pannud aluse täiesti uutele tööstus- ja majandusharudele.

Muudatusettepanek

I TIPPTASEMEL JA AVATUD TEADUS

Mis tahes viisil toimuva majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise arengu keskmes on otsingud murrangute saavutamiseks mõistmises ja teadmiste omandamises, selleks vajalikud maailmatasemel vahendid – sealhulgas teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna füüsilised ja **e-taristud** ning võimalused teadmiste avalikuks levitamiseks ja jagamiseks – ning piisav hulk tiptasemel teadlasi **ja novaatoreid.**

Avatud tiptasemel teadus on lahutamatu seotud maailma parimate uuendusteni jõudmisega. Paradigmade muutumist teaduses ja tehnoloogias loetakse tootlikkuse, **jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu ning arengu,** konkurentsivõime ja jõukuse ning sotsiaalse progressi peamiseks tõukejõuks. Sellised paradigmuuutused on varem tavaliselt tekkinud avaliku sektori teadusbaasi põhjal ja alles seejärel pannud aluse täiesti uutele tööstus- ja majandusharudele.

Avaliku sektori investeeringud teadusuuringutesse, eelkõige ülikoolide ning riiklike teadusasutuste ja teadussüsteemi kaudu, on sageli pikaajalisemad ja suurema riskiga ning täiendavad erasektori tegevust. Peale selle luuakse nende investeeringutega *oskusi*, teadmisi ja kogemusi, uusi meetodeid ja teadusaparatuuri, samuti võrgustikke uusimate teadmiste edastamiseks.

Euroopa teadus ja teadlased on olnud ja on jätkuvalt paljudes valdkondades esirinnas. Ent me ei saa võtta sellist olukorda enesestmõistetavana. On palju tõendeid selle kohta, et teadusuuringute tempo kasvades suureneb ka esikoha pärast konkureerivate riikide arv. Selliste tavapäraste konkurentide nagu Ameerika Ühendriikide kõrvale on ilmumas niisugused majandushiiud nagu Hiina ja India, maailma hiljuti industrialiseerunud piirkondade riigid ning riigid, kelle valitsused saavad aru teadusuuringutesse investeerimisest tulenevast mitmel eri viisil avalduvast suurest kasust.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – I osa – punkt 1 – alapunkt 1.1

Komisjoni ettepanek

1.1. Põhimõtted

Ehkki EL on teaduspublikatsioonide arvult endiselt maailmas esikohal, ***toimub liidus eelkõige teadmiste „masstootmine“, kuna ELi suurust silmas pidades on siin maailmatasemel tippkeskusi suhteliselt vähe ning on suuri piirkondi, kus tulemused on keskmised või kehvad.***

USAGA ja nüüd juba teataval määral ka Hiinaga võrrelduna järgib EL ***üldjoontes praegugi*** „jagatud tippteaduse“ mudelit, mille puhul ressursid on jaotunud suurema arvu teadlaste ja teadusasutuste vahel. Teine probleem seisneb selles, et paljudes

Avaliku sektori investeeringud teadusuuringutesse, eelkõige ülikoolide ning riiklike teadusasutuste ja teadussüsteemi kaudu, on sageli pikaajalisemad ja suurema riskiga ning täiendavad erasektori tegevust. Peale selle luuakse nende investeeringutega ***kõrge kvalifikatsiooniga inimressursse***, teadmisi ja kogemusi, uusi meetodeid ja teadusaparatuuri, samuti võrgustikke uusimate teadmiste edastamiseks.

Euroopa teadus ja teadlased on olnud ja on jätkuvalt paljudes valdkondades esirinnas. Ent me ei saa võtta sellist olukorda enesestmõistetavana. On palju tõendeid selle kohta, et teadusuuringute tempo kasvades suureneb ka esikoha pärast konkureerivate riikide arv. Selliste tavapäraste konkurentide nagu Ameerika Ühendriikide kõrvale on ilmumas niisugused majandushiiud nagu Hiina ja India, maailma hiljuti industrialiseerunud piirkondade riigid ning riigid, kelle valitsused saavad aru teadusuuringutesse investeerimisest tulenevast mitmel eri viisil avalduvast suurest kasust.

Muudatusettepanek

1.1. Põhimõtted

EL on teaduspublikatsioonide arvult endiselt maailmas esikohal. USAGA ja nüüd juba teataval määral ka Hiinaga võrrelduna järgib EL „jagatud tippteaduse“ mudelit, mille puhul ressursid on jaotunud suurema arvu teadlaste ja teadusasutuste vahel. Teine probleem seisneb selles, et paljudes ELi riikides ***jäävad avaliku sektori poolt teadusuuringutesse tehtavad investeeringud allapoole igasugust vastuvõetavat taset ning seetõttu ei paku need*** parimatele teadlastele piisavalt atraktiivseid tingimusi. Need tegurid

ELi riikides **ei pakuta avalikus sektoris** parimatele teadlastele **ikka veel** piisavalt atraktiivseid tingimusi. Need tegurid muudavad Euroopa üleilmses konkurentsisis andekate teadlaste jaoks suhteliselt väheatraktiivseks.

Maailma teadusmaastik areneb kiiresti ja muutub järjest multipolaarsemaks, kuna üha rohkem tärkava majandusega riike – eelkõige Hiina – suurendab oma teadustoodangut. Kui aastal 2000 langes ELi ja USA arvele ligikaudu kaks kolmandikku maailmas teadus- ja arendustegevusele tehtud kulutustest, oli see osakaal langenud 2013. aastaks vähem kui pooleni.

Euroopa Teadusnõukogu (ERC) toetab parimaid teadlasi paindliku pikaajalise rahastamise teel, et võimaldada teha paljulubavaid, ent kõrge riskiastmega murrangulisi teadusuuringuid. ERC tegutseb autonoomselt ning seda juhib kõige mainekamatest ning asjakohaste teadmiste ja taustaga teadlastest **ja** inseneridest koosnev sõltumatu teadusnõukogu. ERC saab tugineda suuremale arvule talentidele ja ideedele, kui ükski riiklik kava seda võimaldaks, edendades **tipptaset** selle kaudu, et paneb parimad teadlased ja parimad ideed omavahel konkureerima.

ERC rahastatavatel teedrajavatel uuringutel on oluline otsene mõju, mis avaldub teadmiste piiride avardamises ning selle tulemusena uute ja sageli ootamatute tulemuste saavutamises teaduse **ja** tehnoloogia valdkonnas ning uute

muudavad Euroopa üleilmses konkurentsisis andekate teadlaste jaoks suhteliselt väheatraktiivseks.

Maailma teadusmaastik areneb kiiresti ja muutub järjest multipolaarsemaks, kuna üha rohkem tärkava majandusega riike – eelkõige Hiina – suurendab oma teadustoodangut. Kui aastal 2000 langes ELi ja USA arvele ligikaudu kaks kolmandikku maailmas teadus- ja arendustegevusele tehtud kulutustest, oli see osakaal langenud 2013. aastaks vähem kui pooleni. **Lisaks leidis 2018. aasta Euroopa innovatsioonitegevuse tulemustabelis kinnitust asjaolu, et avaliku ja erasektori kulutused teadus- ja arendustegevusele jäävad ELis allapoole 2010. aasta taset ning täitmata jääb pikaajaline eesmärk investeerida 3 % SKPst teadus- ja arendustegevusse.**

Euroopa Teadusnõukogu (ERC) toetab parimaid teadlasi, **sealhulgas noori teadlasi** paindliku pikaajalise rahastamise teel, et võimaldada teha paljulubavaid, ent kõrge riskiastmega murrangulisi teadusuuringuid. ERC tegutseb autonoomselt ning seda juhib kõige mainekamatest ning asjakohaste teadmiste ja taustaga teadlastest, inseneridest **ja grandihoidjatest** koosnev sõltumatu, **sooliselt ja teadusharude poolest tasakaalus** teadusnõukogu. ERC saab tugineda suuremale arvule talentidele ja ideedele, kui ükski riiklik kava seda võimaldaks, edendades **kõikides teadusvaldkondades tipptasemel teadusuuringuid** selle kaudu, et paneb parimad teadlased ja parimad ideed omavahel konkureerima.

ERC rahastatavatel teedrajavatel uuringutel on oluline otsene mõju, mis avaldub teadmiste piiride avardamises ning selle tulemusena uute ja sageli ootamatute tulemuste saavutamises teaduse, tehnoloogia **ja ühiskonna** valdkonnas ning

uurimissuundade tekkes. See omakorda võimaldab luua uusi pöördelisi ideid innovatsiooni ja ärilise leidlikkuse edendamiseks ning ühiskondlike probleemide lahendamiseks. ERC avaldab ka olulist struktuurset mõju, parandades Euroopa teadussüsteemi kvaliteeti suuremas ulatuses kui vaid otseselt ERC rahastatavate meetmete ja teadlaste kaudu. ERC rahastatavate meetmete ja teadlaste näol seatakse inspireeriv siht Euroopa teedrajavate uuringute jaoks, suurendatakse nende nähtavust ja muudetakse need maailma parimatele teadlastele atraktiivsemaks nii töökoha kui ka koostöövõimaluste mõttes. ERC uurimistoetuse saajate võõrustamise prestiižikus loob Euroopa ülikoolide ja teadusasutuste vahel konkurentsi tippteadlaste jaoks kõige atraktiivsemate tingimuste pakkumisel ning võib kaudselt aidata neil hinnata oma tugevusi ja nõrkusi ning viia läbi reforme.

Vahe USA ja ELi riikide teadusuuringute tulemuslikkuses on ERC loomisest möödunud 10 aasta jooksul vähenenud. ERC rahastab suhteliselt väikest osa kõikidest Euroopa teadusuuringutest, ent tema mõju teadusele on ebaproportsionaalselt suur. ERC toetatud teadusuuringute puhul on keskmine tsiteerimise määr võrreldav maailma parimate eliitülikoolide omaga. ERC teadustulemused on maailma suurimate teadustegevuse rahastajate tulemustega võrreldes erakordselt head. ERC rahastab suurt hulka teedrajavaid uuringuid paljudes sellistes teadusvaldkondades, kus tsiteerimise määr on suurim, sealhulgas kiirelt arenevates valdkondades. Ehkki ERC rahastus on suunatud teedrajavatele uuringutele, on selle tulemusena võetud arvukalt patente.

Seega on selgelt näha, et ERC tõmbab oma projektikonkursside kaudu ligi ja rahastab tipptasemel teadlasi ning ERC meetmete abil saavutatakse esilekerkivates valdkondades arvukalt üleilmselt olulisi suure mõjuga teadustulemusi, mis viivad

uute uurimissuundade tekkes. See omakorda võimaldab luua uusi pöördelisi ideid innovatsiooni ja ärilise leidlikkuse edendamiseks ning ühiskondlike probleemide lahendamiseks. ERC avaldab ka olulist struktuurset mõju, parandades Euroopa teadussüsteemi kvaliteeti suuremas ulatuses kui vaid otseselt ERC rahastatavate meetmete ja teadlaste kaudu. ERC rahastatavate meetmete ja teadlaste näol seatakse inspireeriv siht Euroopa teedrajavate uuringute jaoks, suurendatakse nende nähtavust ja muudetakse need maailma parimatele teadlastele atraktiivsemaks nii töökoha kui ka koostöövõimaluste mõttes. ERC uurimistoetuse saajate võõrustamise prestiižikus loob Euroopa ülikoolide ja teadusasutuste vahel konkurentsi tippteadlaste jaoks kõige atraktiivsemate tingimuste pakkumisel ning võib kaudselt aidata neil hinnata oma tugevusi ja nõrkusi ning viia läbi reforme.

Vahe USA ja ELi riikide teadusuuringute tulemuslikkuses on ERC loomisest möödunud 10 aasta jooksul vähenenud. ERC rahastab suhteliselt väikest osa kõikidest Euroopa teadusuuringutest, ent tema mõju teadusele on ebaproportsionaalselt suur. ERC toetatud teadusuuringute puhul on keskmine tsiteerimise määr võrreldav maailma parimate eliitülikoolide omaga. ERC teadustulemused on maailma suurimate teadustegevuse rahastajate tulemustega võrreldes erakordselt head. ERC rahastab suurt hulka teedrajavaid uuringuid paljudes sellistes teadusvaldkondades, kus tsiteerimise määr on suurim, sealhulgas kiirelt arenevates valdkondades. Ehkki ERC rahastus on suunatud teedrajavatele uuringutele, on selle tulemusena võetud arvukalt patente.

Seega on selgelt näha, et ERC tõmbab oma projektikonkursside kaudu ligi ja rahastab tipptasemel teadlasi ning ERC meetmete abil saavutatakse esilekerkivates valdkondades arvukalt üleilmselt olulisi suure mõjuga teadustulemusi, mis viivad

murrangute ja oluliste edusammudeni. ERC uurimistoetuse saajate töö **on ühtlasi väga valdkondadevaheline** ning nad teevad rahvusvahelist koostööd ja avaldavad oma andmeid avatult kõikides teadusvaldkondades, sealhulgas sotsiaal- ja humanitaarteadustes.

Samuti on juba tõendeid tugevaks võrdlusaluseks peetavate ERC uurimistoetuste pikemaajalise mõju kohta karjäärile, kõrge kvalifikatsiooniga **doktorikraadiga teadlaste ja doktorantide** koolitamisele, Euroopa teadusuuringute üleilmse nähtavuse ja prestiiži suurenemisele ning riikide teadussüsteemidele. See mõju on ELis järgitava jagatud tippteaduse mudeli puhul eriti väärtuslik, kuna ERC rahastuse saamine võib olla **parem** uuringute kvaliteedi näitaja kui teadusasutuse staatusel põhinev tunnustus ning võib olla kasutatav selle asemel. See võimaldab ambitsioonikatel üksikisikutel, asutustel, piirkondadel ja riikidel võtta initsiatiiv ning edendada neid teadusprofile, milles nad on eriti tugevad.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – I osa – punkt 1 – alapunkt 1.2 – alapunkt 1.2.1

Komisjoni ettepanek

1.2. Sekkumisvaldkonnad

1.2.1. Teedrajav teadus

ERC rahastatavad teadusuuringud viivad eeldatavalt teadmiste piiride nihutamiseni ja kõrgeima kvaliteediga teaduspublikatsioonideni, samuti potentsiaalselt suure ühiskondliku **ja** majandusliku **mõjuga** teadustulemusteni; seejuures seab ERC selge ja inspireeriva sihi nii ELis, Euroopas kui ka mujal maailmas tehtavate teedrajavate uuringute jaoks. ERC eesmärk on muuta EL maailma parimatele teadlastele keskkonnana

murrangute ja oluliste edusammudeni. ERC uurimistoetuse saajate töö **muutub eeldatavasti ka üha valdkondadevahelisemaks** ning nad teevad rahvusvahelist koostööd ja avaldavad oma andmeid avatult kõikides teadusvaldkondades, sealhulgas sotsiaal- ja humanitaarteadustes.

Samuti on juba tõendeid tugevaks võrdlusaluseks peetavate ERC uurimistoetuste pikemaajalise mõju kohta karjäärile, kõrge kvalifikatsiooniga **teadlaste ning doktorikraadi ja järeldoktori kraadi omanike** koolitamisele, Euroopa teadusuuringute üleilmse nähtavuse ja prestiiži suurenemisele ning riikide teadussüsteemidele. See mõju on ELis järgitava jagatud tippteaduse mudeli puhul eriti väärtuslik, kuna ERC rahastuse saamine võib olla **usaldusväärsem** uuringute kvaliteedi näitaja kui teadusasutuse staatusel põhinev tunnustus ning võib olla kasutatav selle asemel. See võimaldab ambitsioonikatel üksikisikutel, asutustel, piirkondadel ja riikidel võtta initsiatiiv ning edendada neid teadusprofile, milles nad on eriti tugevad.

Muudatusettepanek

1.2. Sekkumisvaldkonnad

1.2.1. Teedrajav teadus

ERC rahastatavad teadusuuringud viivad eeldatavalt teadmiste piiride nihutamiseni ja kõrgeima kvaliteediga teaduspublikatsioonideni, samuti potentsiaalselt suure ühiskondliku, majandusliku **ja keskkonnamõjuga** teadustulemusteni; seejuures seab ERC selge ja inspireeriva sihi nii ELis, Euroopas kui ka mujal maailmas tehtavate teedrajavate uuringute jaoks. ERC eesmärk on muuta EL maailma parimatele

atraktiivsemaks ja seepärast seatakse mõõdetavaks sihiks suurendada ELi publikatsioonide osakaalu maailma 1 % enim tsiteeritud publikatsioonide hulgas ning suurendada oluliselt väljaspool Euroopat asuvate ERC rahastatavate tippteadlaste arvu. ERC järgib rahastamisel järgmisi väljakujunenud põhimõtteid. ERC uurimistoetuse saamise ainus kriteerium on teaduse tipptase. ERC tegutseb kindlaksmääratud prioriteetideta, alt-üles lähenemisviisi põhiselt.

Põhisuunad

- tippteadlaste ja nende uurimisrühmade toetamine pikaajalise rahastamise teel, et võimaldada teha paljulubavaid kõrge riskiastmega murrangulisi teadusuuringuid;
- alustavate, silmapaistvate ideedega teadlaste toetamine, et võimaldada üleminekut iseseisvale karjäärile ning oma uurimisrühma või -programmi kokkupanemist;
- teadusmaailmas selliste uute tööviiside toetamine, mis võivad viia murranguliste tulemusteni, ning rahastatavate uuringute äriinnovatsiooni- ja sotsiaalse innovatsiooni potentsiaali edendamine;
- kogemuste ja parima tava jagamine piirkondlike ja riiklike teadusuuringuid rahastavate asutustega, et soodustada tippteadlaste toetamist;
- ERC programmide nähtavuse suurendamine.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – I osa – punkt 1 – alapunkt 1.3 – alapunkt 1.3.1 – lõik 2 – punkt 2 – taane 4

Komisjoni ettepanek

- **vaatab läbi** ERC saavutused ja ERC rahastatavate teadusuuringute kvaliteedi- ja

teadlastele keskkonnana atraktiivsemaks ja seepärast seatakse mõõdetavaks sihiks suurendada ELi publikatsioonide osakaalu maailma 1 % enim tsiteeritud publikatsioonide hulgas ning suurendada oluliselt väljaspool Euroopat asuvate ERC rahastatavate tippteadlaste arvu. ERC järgib rahastamisel järgmisi väljakujunenud põhimõtteid. ERC uurimistoetuse saamise ainus kriteerium on teaduse tipptase. ERC tegutseb kindlaksmääratud prioriteetideta, alt-üles lähenemisviisi põhiselt.

Põhisuunad

- tippteadlaste ja nende uurimisrühmade toetamine pikaajalise rahastamise teel, et võimaldada teha paljulubavaid kõrge riskiastmega murrangulisi teadusuuringuid;
- alustavate, silmapaistvate ideedega teadlaste toetamine, et võimaldada üleminekut iseseisvale karjäärile ning oma uurimisrühma või -programmi kokkupanemist;
- teadusmaailmas selliste uute tööviiside toetamine, mis võivad viia murranguliste tulemusteni, ning rahastatavate uuringute äriinnovatsiooni- ja sotsiaalse innovatsiooni potentsiaali edendamine;
- kogemuste ja parima tava jagamine piirkondlike ja riiklike teadusuuringuid rahastavate asutustega **ning muude liidu asutustega**, et soodustada tippteadlaste toetamist;
- ERC programmide nähtavuse suurendamine.

Muudatusettepanek

- **esitab** ERC saavutused ja ERC rahastatavate teadusuuringute kvaliteedi- ja

mõjunäitajad, *hindab neid* ning *esitab* soovitusi parandusmeetmete või tulevaste meetmete kohta;

mõjunäitajad *korrapäraselt välisläbivaatusele ja -hindamisele* ning *võtab sellele vastavalt vastu* soovitusi ja *koostab suuniseid* parandusmeetmete või tulevaste meetmete kohta;

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – I osa – punkt 2 – alapunkt 2.1

Komisjoni ettepanek

2.1. Põhimõtted

Euroopa vajab teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas vastupidavat kõrge kvalifikatsiooniga *inimkapitalibaasi*, mis on võimeline tulevikuprobleemidega – näiteks Euroopa suurte demograafiliste muutustega – hõlpsalt kohanema ja neile kestlikke lahendusi leidma. Tiptaseme tagamiseks peavad teadlased olema liikuvad, tegema koostööd ja levitama teadmisi riikide, sektorite ja valdkondade vahel ning neil peavad olema sobivad teadmised ja oskused ühiskondlike probleemidega toimetulemiseks ja innovatsiooni toetamiseks.

Euroopa on teadusemootor, kus tuhandetes ülikoolides, teaduskeskustes ja maailma juhtivates ettevõtetes töötab umbes 1,8 miljonit teadlast. Siiski peab EL aastaks 2027 koolitama ja tööle võtma hinnanguliselt vähemalt miljon uut teadlast, et saavutada suuremate teadus- ja innovatsiooniinvesteeringutega seatavaid eesmärke. See vajadus on eriti terav mitteakadeemilises sektoris. EL peab tugevdama jõupingutusi, et veenda noori naisi ja mehi valima teadlase karjääri, tõmmata ligi teadlasi kolmandatest riikidest, veenda oma teadlasi paigale jääma ja tuua mujal töötavad Euroopa teadlased tagasi Euroopasse. Peale selle tuleb tiptasemel teaduse laiema leviku

Muudatusettepanek

2.1. Põhimõtted

Euroopa vajab teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas vastupidavat kõrge kvalifikatsiooniga *inimressurssi*, mis on võimeline *praeguste ja* tulevikuprobleemidega – näiteks Euroopa suurte demograafiliste muutustega – hõlpsalt kohanema ja neile kestlikke lahendusi leidma. Tiptaseme tagamiseks peavad teadlased olema liikuvad, *neil peab olema paljudes valdkondades juurdepääs parima kvaliteediga taristule, nad peavad* tegema koostööd ja levitama teadmisi riikide, sektorite ja valdkondade vahel ning neil peavad olema sobivad teadmised ja oskused ühiskondlike probleemidega toimetulemiseks ja innovatsiooni toetamiseks.

Euroopa on teadusemootor, kus tuhandetes ülikoolides, teaduskeskustes ja maailma juhtivates ettevõtetes töötab umbes 1,8 miljonit teadlast. Siiski peab EL aastaks 2027 koolitama ja tööle võtma hinnanguliselt vähemalt miljon uut teadlast, et saavutada suuremate teadus- ja innovatsiooniinvesteeringutega seatavaid eesmärke. See vajadus on eriti terav mitteakadeemilises sektoris.

tagamiseks parandada veelgi teadlaste töötingimusi kõikjal Euroopa teadusruumis. Sellest lähtuvalt on vaja tugevdada sidemeid eelkõige Euroopa haridusruumi, Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Euroopa Sotsiaalfondiga (ESF+).

EL peab tugevdama jõupingutusi, et veenda noori naisi ja mehi valima teadlase karjääri, tõmmata ligi teadlasi kolmandatest riikidest, veenda oma teadlasi paigale jääma ja tuua mujal töötavad Euroopa teadlased tagasi Euroopasse.

Nende eesmärkide saavutamiseks tuleks tähelepanu pöörata ka kavadele, mis suurendavad mõlemast soost teadlaste jaoks paindlikkust, et tagada töö- ja eraelu tasakaal.

Liikuvusprogrammid peaksid ühtlasi tagama tegelikud võrdsed võimalused ning sisaldama konkreetseid meetmeid takistuste kõrvaldamiseks teadlaste, eelkõige naisteadlaste liikuvuse teelt.

Peale selle tuleb ***koostoime ja*** tiptasemel teaduse laiema leviku tagamiseks ***kasutada Marie Skłodowska-Curie nimeliste meetmete raames korraldatud konkurssidel ka edaspidi kvaliteedimärgist ning*** parandada veelgi teadlaste töötingimusi kõikjal Euroopa teadusruumis. Sellest lähtuvalt on vaja tugevdada sidemeid eelkõige Euroopa haridusruumi, Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Euroopa Sotsiaalfondiga (ESF+).

Nende probleemidega saab kõige paremini tegeleda ELi tasandil, kuna tegemist on süsteemsete probleemidega, mille lahendamine nõuab riigiüleseid jõupingutusi.

Marie Skłodowska-Curie nimeliste meetmete (MSC-meetmete) puhul keskendutakse täielikult alt-üles lähenemisviisi põhisele tippteadusele ning need on ette nähtud kõikide teadus- ja innovatsioonivaldkondade jaoks alates alusuuringutest kuni turustamise ja innovatsiooniteenusteni. See hõlmab ka Euroopa Liidu toimimise lepingus ja

Nende probleemidega saab kõige paremini tegeleda ELi tasandil, kuna tegemist on süsteemsete probleemidega, mille lahendamine nõuab riigiüleseid jõupingutusi.

Marie Skłodowska-Curie nimeliste meetmete (MSC-meetmete) puhul keskendutakse täielikult alt-üles lähenemisviisi põhisele tippteadusele ning need on ette nähtud kõikide teadus- ja innovatsioonivaldkondade jaoks alates alusuuringutest kuni turustamise ja innovatsiooniteenusteni. See hõlmab ka Euroopa Liidu toimimise lepingus ja

Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) asutamislepingus käsitletud teadusvaldkondi. Konkreetse vajaduse tekkimisel ja täiendavate rahastamisallikate olemasolul võib MSC-meetmetega toetada teatavat tegevust, mis on seotud konkreetsete probleemidega (sh kindlaksmääratud missioonid), **konkreetsed** liiki teadus- ja innovatsiooniasutustega või konkreetse geograafilise asukohaga, et reageerida Euroopa muutuvatele vajadustele seoses oskuste, teadustöötajate koolituse, karjäärivõimaluste ja teadmiste jagamisega.

MSC-meetmed on **peamine** ELi tasandi **vahend** kolmandate riikide teadlaste meelitamiseks Euroopasse ning annavad seega suure panuse üleilmsesse teadus- ja innovatsioonialasesse koostöösse. Tõenditest nähtub, et MSC-meetmed mitte ainult ei avalda positiivset mõju üksikisikutele, organisatsioonidele ja süsteemi tasandil, vaid viivad ka suure mõjuga murranguliste teadustulemusteni ja samal ajal aitavad oluliselt kaasa nii ühiskondlike kui ka strateegiliste probleemide lahendamisele. Pikaajaline investeerimine inimestesse tasub end ära, nagu nähtub Nobeli preemia saanud endiste MSC-meetme stipendiaatide ja nende juhendajate arvust.

MSC-meetmed annavad nii akadeemilise kui ka mitteakadeemilise sektori teadlaste ja võõrustavate organisatsioonide vahelise üleilmse teadusalase konkurentsi ning kõrgetasemeliste teadmiste loomise ja riigi-, sektori- ja valdkonnaüleselt jagamise kaudu märkimisväärse panuse tööhõive, majanduskasvu ja investeerimise tegevuskava eesmärkide täitmise, ELi üldisesse strateegiasse ja ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamise.

MSC-meetmed aitavad muuta Euroopa teadusruumi maailma mastaabis tõhusamaks, konkurentsivõimelisemaks ja atraktiivsemaks. Selle saavutamiseks keskendutakse kõrge kvalifikatsiooniga

Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) asutamislepingus käsitletud teadusvaldkondi. Konkreetse vajaduse tekkimisel ja täiendavate rahastamisallikate olemasolul võib MSC-meetmetega toetada teatavat **liiki** tegevust, mis on seotud konkreetsete probleemidega (sh kindlaksmääratud missioonid) **ning teatavat** liiki teadus- ja innovatsiooniasutustega või konkreetse geograafilise asukohaga, et reageerida Euroopa muutuvatele vajadustele seoses oskuste, teadustöötajate koolituse, karjäärivõimaluste ja teadmiste jagamisega.

MSC-meetmed **koos ERC-ga** on **peamised** ELi tasandi **vahendid** kolmandate riikide teadlaste meelitamiseks Euroopasse ning annavad seega suure panuse üleilmsesse teadus- ja innovatsioonialasesse koostöösse. Tõenditest nähtub, et MSC-meetmed mitte ainult ei avalda positiivset mõju üksikisikutele, organisatsioonidele ja süsteemi tasandil, vaid viivad ka suure mõjuga murranguliste teadustulemusteni ja samal ajal aitavad oluliselt kaasa nii ühiskondlike kui ka strateegiliste probleemide lahendamisele. Pikaajaline investeerimine inimestesse tasub end ära, nagu nähtub Nobeli preemia saanud endiste MSC-meetme stipendiaatide ja nende juhendajate arvust.

MSC-meetmed annavad nii akadeemilise kui ka mitteakadeemilise sektori teadlaste ja võõrustavate organisatsioonide vahelise üleilmse teadusalase konkurentsi ning kõrgetasemeliste teadmiste loomise ja riigi-, sektori- ja valdkonnaüleselt jagamise kaudu märkimisväärse panuse tööhõive, majanduskasvu ja investeerimise tegevuskava eesmärkide täitmise, ELi üldisesse strateegiasse ja ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamise.

MSC-meetmed aitavad muuta Euroopa teadusruumi maailma mastaabis tõhusamaks, konkurentsivõimelisemaks ja atraktiivsemaks. Selle saavutamiseks keskendutakse kõrge kvalifikatsiooniga

uue põlvkonna teadlastele ja toetatakse esilekerkivaid talente nii ELis kui ka väljaspool, soodustatakse uute teadmiste ja ideede levimist ja nende rakendamist Euroopa poliitikas, majanduses ja ühiskonnas, muu hulgas tõhusamate teadusalase suhtluse ja üldsuse teavitamise meetmete kaudu, hõlbustatakse koostööd teadusuuringutega tegelevate organisatsioonide vahel ning propageeritakse Euroopa teadusruumile avalduva tugeva struktureeriva mõju kaudu avatud tööturgu ja luuakse kvaliteetse koolituse, atraktiivsete töötingimuste **ja** avatud värbamise standardid kõikide teadlaste jaoks.

uue põlvkonna teadlastele ja toetatakse esilekerkivaid talente nii ELis kui ka väljaspool, soodustatakse uute teadmiste ja ideede levimist ja nende rakendamist Euroopa poliitikas, majanduses ja ühiskonnas, muu hulgas tõhusamate teadusalase suhtluse ja üldsuse teavitamise meetmete kaudu, hõlbustatakse koostööd teadusuuringutega tegelevate organisatsioonide vahel ning propageeritakse Euroopa teadusruumile avalduva tugeva struktureeriva mõju kaudu avatud tööturgu ja luuakse kvaliteetse koolituse, atraktiivsete töötingimuste **ning** avatud **ja läbipaistva** värbamise standardid kõikide teadlaste jaoks.

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – I osa – punkt 2 – alapunkt 2.2 – alapunkt 2.2.2 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

EL vajab tugevat, vastupidavat ja loominguulist inimressursside baasi, kus on olemas sobivad oskused, et rahuldada tööturu tulevikuvajadusi, tagada innovatsioon ning muuta teadmised ja ideed toodeteks ja teenusteks, mis toovad nii majanduslikku kui ka sotsiaalset kasu. Seda on võimalik saavutada teadlaste koolitamise kaudu, et veelgi suurendada nende teadusalast põhipädevust ning edendada nende valdkonnaüleseid oskusi, näiteks loominguulist ja ettevõtlikku meelelaadi. See võimaldab neil tulla toime nii praeguste kui ka tulevaste üleilmsete probleemidega ning parandada oma karjäärivõimalusi ja innovatsioonipotentsiaali.

Muudatusettepanek

EL vajab tugevat, vastupidavat ja loominguulist inimressursside baasi, kus on olemas sobivad oskused, et rahuldada tööturu tulevikuvajadusi, tagada innovatsioon ning muuta teadmised ja ideed toodeteks ja teenusteks, mis toovad nii **teaduslikku**, majanduslikku kui ka sotsiaalset kasu. Seda on võimalik saavutada teadlaste koolitamise kaudu, et veelgi suurendada nende teadusalast põhipädevust ning edendada nende valdkonnaüleseid oskusi, näiteks loominguulist ja ettevõtlikku meelelaadi, **sh arusaama kasust, mida standardid annavad uute toodete ja teenuste turustamisel**. See võimaldab neil tulla toime nii praeguste kui ka tulevaste üleilmsete probleemidega ning parandada oma karjäärivõimalusi ja innovatsioonipotentsiaali. **See on vajaduse korral saavutatav EIT koolitustegevuse täiendusena.**

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – I osa – punkt 2 – alapunkt 2.2 – alapunkt 2.2.3

Komisjoni ettepanek

2.2.3. **Inimkapitali** tugevdamine ja oskuste arendamine kõikjal Euroopa teadusruumis

Tiipstaseme soodustamiseks, teadusuuringutega tegelevate organisatsioonide vahelise koostöö edendamiseks ja positiivse struktureeriva mõju saavutamiseks on vaja tagada kvaliteetse koolituse standardite, heade töötingimuste ja teadlaste tõhusate karjäärivõimaluste laiem levik Euroopa teadusruumis. See aitab kaasajastada ja edendada teadusalaseid koolitusprogramme ja süsteeme ning suurendada institutsioonide atraktiivsust maailmas.

Põhisuunad

- koolitusprogrammid tiipstaseme soodustamiseks ja parima tava levitamiseks institutsioonide vahel ning teadus- ja innovatsioonisüsteemides;
- koostöö ning teadmiste loomine ja levitamine ELi piires ja kolmandate riikide osalusel.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – I osa – punkt 2 – alapunkt 2.2 – alapunkt 2.2.5

Komisjoni ettepanek

2.2.5. Üldsuse teadlikkuse suurendamine

Kõikjal ELis ja sellest väljaspool tuleb edendada teadlikkust programmi tegevustest ja teadlaste tunnustamist üldsuse seas, et suurendada MSC-meetmete üleilmset nähtavust, luua parem

Muudatusettepanek

2.2.3. **Inimressursside** tugevdamine ja oskuste arendamine kõikjal Euroopa teadusruumis

Tiipstaseme soodustamiseks, teadusuuringutega tegelevate organisatsioonide vahelise koostöö edendamiseks ja positiivse struktureeriva mõju saavutamiseks on vaja tagada kvaliteetse koolituse standardite, heade töötingimuste ja teadlaste tõhusate karjäärivõimaluste laiem levik Euroopa teadusruumis. See aitab kaasajastada ja edendada teadusalaseid koolitusprogramme ja süsteeme ning suurendada institutsioonide atraktiivsust maailmas, **mille arendamisel on tehtud koostööd raamprogrammi „Euroopa horisont“ muude osadega.**

Põhisuunad

- koolitusprogrammid tiipstaseme soodustamiseks ja parima tava levitamiseks institutsioonide vahel ning teadus- ja innovatsioonisüsteemides;
- koostöö ning teadmiste loomine ja levitamine ELi piires ja kolmandate riikide osalusel.

arusaamine teadlaste töö mõjust kodanike igapäevaelule ja julgustada noori valima teadlase karjääri. Seda on võimalik saavutada teadmiste ja tavade tõhusama levitamise ja kasutamise kaudu.

Põhisuunad

- üldsuse teadlikkuse suurendamise algatused huvi tekitamiseks teadlasekarjääri vastu, eelkõige noorte seas;
- teavitustegevus MSC-meetmetest teadlikkuse ning nende üleilmse tähtsuse ja nähtavuse suurendamiseks;
- teadmiste levitamine ja koondamine projektiülese koostöö ja muu võrgustikutegevuse, näiteks vilistlasteenuste kaudu.

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – I osa – punkt 3 – alapunkt 3.1

Komisjoni ettepanek

3.1. Põhimõtted

Tiiptasemel teadustaristutel, mille kaudu pakutakse teadus- ja innovatsioonikogukondadele põhiteenuseid, on väga oluline roll teadmiste piiride nihutamises. Teadustaristute toetamisega ELi tasandil aidatakse leevendada sageli esinevat olukorda, kus riiklikud teadustaristud on hajusad ja **tippteaduskeskused paiknevad** eraldi, ning **parandada isoleeritusest tulenevat vähest** teadmiste ringlust.

Üldeesmärk on luua Euroopas kestlikud maailmatasemel teadustaristud, mis on avatud ja kättesaadavad kõikidele Euroopa

parem arusaamine teadlaste töö mõjust kodanike igapäevaelule ja julgustada noori, **eelkõige naisi**, valima teadlase karjääri. Seda on võimalik saavutada teadmiste ja tavade tõhusama levitamise ja kasutamise kaudu.

Põhisuunad

- üldsuse teadlikkuse suurendamise algatused huvi tekitamiseks teadlasekarjääri vastu, eelkõige noorte seas;
- teavitustegevus MSC-meetmetest teadlikkuse ning nende üleilmse tähtsuse ja nähtavuse suurendamiseks;
- teadmiste levitamine ja koondamine projektiülese koostöö ja muu võrgustikutegevuse, näiteks vilistlasteenuste **ja riiklike kontaktpunktide** kaudu.

Muudatusettepanek

3.1. Põhimõtted

Tiiptasemel teadustaristutel, mille kaudu pakutakse teadus- ja innovatsioonikogukondadele põhiteenuseid, on väga oluline roll teadmiste piiride nihutamises. **Igat liiki teadustaristute, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ning ERFist rahastatavate** teadustaristute toetamisega ELi tasandil aidatakse leevendada sageli esinevat olukorda, kus riiklikud **ja piirkondlikud** teadustaristud on hajusad, **ning seeläbi täiendatakse ja ajakohastatakse eraldi paiknevaid tippteaduskeskusi ning suurendatakse isoleeritud üksuste vahelist** teadmiste ringlust.

Üldeesmärk on luua Euroopas kestlikud maailmatasemel teadustaristud, mis on avatud ja kättesaadavad kõikidele Euroopa

ja muu maailma teadlastele ning kus kasutatakse täiel määral ära nende potentsiaal teaduse ja innovatsiooni edendamiseks. Peamised eesmärgid on vähendada teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemi killustatust, hoida ära tegevuse dubleerimist ning kooskõlastada paremini teadustaristute loomist **ja** kasutamist. On ülitähtis toetada avatud juurdepääsu teadustaristutele kõikide Euroopa teadlaste jaoks ning digitaalsetele teadusressurssidele juurdepääsu parandamist Euroopa avatud teaduse pilve kaudu; seejuures tuleb konkreetselt edendada avatud teaduse ja avalike andmetega seotud tavade praegu ebapiisavat omaksvõttu. Ühtlasi peab EL võtma arvesse talentide värbamisega seotud üleilmse konkurentsi kiiret tihenemist ning meelitama kolmandate riikide teadlasi kasutama töötamiseks Euroopa maailmatasemel teadustaristuid. Üks põhieesmärk on ka Euroopa tööstuse konkurentsivõime suurendamine teadustaristute ja nende kasutajate jaoks oluliste esmatähtsate tehnoloogialahenduste ja teenuste toetamise kaudu; sel viisil parandatakse ka tingimusi uuenduslike lahenduste väljatöötamiseks.

ja muu maailma teadlastele **ja** **novaatoritele** ning kus kasutatakse täiel määral ära nende potentsiaal teaduse ja innovatsiooni edendamiseks. Peamised eesmärgid on vähendada teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemi killustatust, **tagada pidev kaasajastamine**, hoida ära tegevuse dubleerimist ning kooskõlastada paremini teadustaristute loomist, kasutamist **ja juurdepääsetavust**.

Samuti on ülitähtis toetada avatud juurdepääsu teadustaristutele kõikide Euroopa teadlaste jaoks ning digitaalsetele teadusressurssidele juurdepääsu parandamist Euroopa avatud teaduse pilve kaudu; seejuures tuleb konkreetselt edendada avatud teaduse ja avalike andmetega seotud tavade praegu ebapiisavat omaksvõttu. Ühtlasi peab EL võtma arvesse talentide värbamisega seotud üleilmse konkurentsi kiiret tihenemist ning meelitama kolmandate riikide teadlasi kasutama töötamiseks Euroopa maailmatasemel teadustaristuid. Üks põhieesmärk on ka Euroopa tööstuse konkurentsivõime suurendamine teadustaristute ja nende kasutajate jaoks oluliste esmatähtsate tehnoloogialahenduste ja teenuste

Varasemad raamprogrammid on aidanud oluliselt kaasa riiklike taristute tõhusamale ja tulemuslikumale kasutamisele ning nende raames on Euroopa teadustaristu strateegiafoorumi abil töötatud välja sidus strateegiapõhine lähenemisviis üleeuroopalisi teadustaristuid käsitleva poliitika kujundamiseks. Kõnealune strateegiline lähenemisviis on loonud selgeid eeliseid: selle abil on muu hulgas vähendatud tegevuse dubleerimist ja tõhustatud üldist ressursikasutust ning samuti standardiseeritud protsesse ja menetluskorda.

ELi toetatav tegevus loob lisaväärtust järgmiste aspektide kaudu: olemasolevate teadustaristute koondamine ja optimeerimine ning jõupingutused uute taristute loomiseks; Euroopa avatud teaduse pilve kui andmepõhiseks teadustööks sobiva tõhusa, kohandatava ja kestliku keskkonna loomine; riiklike ja piirkondlike teadus- ja haridusvõrgustike omavaheline ühendamine, ülisuurte andmemahtude jaoks ette nähtud suure läbilaskevõimega võrgutaristu tagamine ja selle täiustamine ning digiressurssidele piiriülese ja valdkonnaülese ligipääsu tagamine; selliste tõkete kõrvaldamine, mis takistavad parimate uurimisrühmade ligipääsu ELi parimatele teadustaristuteenustele; teadustaristute innovatsioonipotentsiaali edendamine ning seejuures keskendumine tehnoloogiaarendusele ja ühisinnovatsioonile ning teadustaristute tihedamale tööstuse vajadustest lähtuvale kasutamisele.

toetamise kaudu; sel viisil parandatakse ka tingimusi uuenduslike lahenduste väljatöötamiseks **ja kasutamiseks**.

Varasemad raamprogrammid on aidanud oluliselt kaasa riiklike taristute tõhusamale ja tulemuslikumale kasutamisele ning **riikidevahelist juurdepääsu takistavate tõkete kõrvaldamisele ning** nende raames on Euroopa teadustaristu strateegiafoorumi abil töötatud välja sidus strateegiapõhine lähenemisviis üleeuroopalisi teadustaristuid käsitleva poliitika kujundamiseks. Kõnealune strateegiline lähenemisviis on loonud selgeid eeliseid: selle abil on muu hulgas vähendatud tegevuse dubleerimist ja tõhustatud üldist ressursikasutust ning samuti standardiseeritud **ja ühtlustatud** protsesse ja menetluskorda. **Olemasolevate tipptasemel teadusuuringute ja innovatsiooni võrgustike tugevdamine ja avamine ning vajaduse korral uute võrgustike loomine on samuti selle rubriigi prioriteet.**

ELi toetatav tegevus loob lisaväärtust järgmiste aspektide kaudu: olemasolevate teadustaristute, **sealhulgas e-taristute** koondamine ja optimeerimine ning jõupingutused uute taristute loomiseks; Euroopa avatud teaduse pilve kui andmepõhiseks teadustööks sobiva tõhusa, kohandatava ja kestliku keskkonna loomine, riiklike ja piirkondlike teadus- ja haridusvõrgustike omavaheline ühendamine, ülisuurte andmemahtude jaoks ette nähtud suure läbilaskevõimega võrgutaristu tagamine ja selle täiustamine ning digiressurssidele piiriülese ja valdkonnaülese ligipääsu tagamine; selliste tõkete kõrvaldamine, mis takistavad parimate uurimisrühmade ligipääsu ELi parimatele teadustaristuteenustele; teadustaristute innovatsioonipotentsiaali edendamine ning seejuures keskendumine tehnoloogiaarendusele ja ühisinnovatsioonile ning teadustaristute tihedamale tööstuse vajadustest lähtuvale kasutamisele.

Samuti tuleb suurendada ELi teadustaristute rahvusvahelist mastaapi ning soodustada vastastikuse kasu saamise eesmärgil tihedamat koostööd rahvusvaheliste partneritega ja rahvusvahelist osalust Euroopa teadustaristutes.

Kõnealuse tegevusega aidatakse kaasa mitmesuguste, näiteks järgmiste kestliku arengu eesmärkide saavutamisele: kestliku arengu eesmärk nr 3 – „Inimeste tervis ja heaolu“; kestliku arengu eesmärk nr 7 – „Taskukohane ja puhas energia“; kestliku arengu eesmärk nr 9 – „Tööstus, innovatsioon ja taristu“; kestliku arengu eesmärk nr 13 – „Kliimameetmed“.

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – I osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.1

Komisjoni ettepanek

3.2.1. Euroopa teadustaristumaastiku korrastamine

Euroopa teadustaristu strateegiafoorumi raames kindlaks tehtud teadustaristute loomine, haldamine ja pikaajaline kestlikkus on ELi jaoks väga oluline, et tagada ELi juhtpositsioon teedrajavates uuringutes, teadmiste loomine ja kasutamine ning liidu tööstuse konkurentsivõime.

Euroopa avatud teaduse pilvest peaks kujunema tõhus ja terviklik teadustaristuteenuste edastuskanal ning see peaks võimaldama **pakkuda** Euroopa **teadusringkondadele** uue põlvkonna **andmeteenuseid** teaduslike suurandmete kogumiseks, salvestamiseks, töötlemiseks (nt analüüs, simuleerimine, visualiseerimisteenused) ja jagamiseks. Ühtlasi peaks Euroopa avatud teaduse pilv

Samuti tuleb suurendada ELi teadustaristute rahvusvahelist mastaapi ning soodustada vastastikuse kasu saamise eesmärgil tihedamat koostööd, **juurdepääsu ja ühenduvust** rahvusvaheliste partneritega ja rahvusvahelist osalust Euroopa teadustaristutes.

Kõnealuse tegevusega aidatakse kaasa mitmesuguste, näiteks järgmiste kestliku arengu eesmärkide saavutamisele: kestliku arengu eesmärk nr 3 – „Inimeste tervis ja heaolu“; kestliku arengu eesmärk nr 7 – „Taskukohane ja puhas energia“; kestliku arengu eesmärk nr 9 – „Tööstus, innovatsioon ja taristu“; kestliku arengu eesmärk nr 13 – „Kliimameetmed“.

Muudatusettepanek

3.2.1. Euroopa teadustaristumaastiku korrastamine

Teadustaristute, sealhulgas Euroopa teadustaristu strateegiafoorumi raames kindlaks tehtud teadustaristute loomine, haldamine ja pikaajaline kestlikkus **ning nendepoolse raamprogrammi „Euroopa horisont“ tiptasemel projektides osalemise maksimeerimine** on ELi jaoks väga oluline, et tagada ELi juhtpositsioon teedrajavates uuringutes, teadmiste loomine ja kasutamine ning liidu tööstuse konkurentsivõime.

Euroopa avatud teaduse pilvest peaks kujunema tõhus ja terviklik teadustaristuteenuste edastuskanal ning see peaks võimaldama Euroopa **teadusringkondadel arendada välja** uue põlvkonna **andmeteenused** teaduslike suurandmete kogumiseks, salvestamiseks, töötlemiseks (nt analüüs, simuleerimine, visualiseerimisteenused) ja jagamiseks. Ühtlasi peaks Euroopa avatud teaduse pilv

võimaldama Euroopa teadlastele **ligipääsu suuremale osale** teadustaristutes loodud ja kogutud andmetest, samuti Euroopa andmetaristuga² hõlmatud kõrgjõudlusega ja eksatasandi andmetöötluse ressurssidele.

Üleeuroopalise teadus- ja haridusvõrgustiku abil ühendatakse omavahel teadustaristud ja -ressursid ning tagatakse neile kaugjuurdepääs; selleks luuakse nii ELi tasandi ühendused ülikoolide, teadusinstituutide ning teadus- ja innovatsioonikogukondade vahel kui ka rahvusvahelised ühendused partnervõrgustikega mujal maailmas.

Põhisuunad

- üleeuroopaliste teadustaristute kogu olelusring lähtuvalt uute teadustaristute kavandamisest; nende ettevalmistamise ja rakendamise etapp, algetapis nende töösse panustamine täiendusena muudele rahastamisallikatele, samuti teadustaristute ökosüsteemi korrastamine ja optimeerimine Euroopa teadustaristu strateegiafoorumi teetähiste järgimise kaudu ning üleeuroopaliste teadustaristute teenuselepingute sõlmimise ning taristute edasiarendamise, ühinemise ja tegevuse lõpetamise hõlbustamine;
- Euroopa avatud teaduse pilv, sealhulgas järgmised aspektid: juurdepääsukanali kohandatavus ja kestlikkus; Euroopa, riiklike, piirkondlike ja institutsionaalsete vahendite tõhus ühendamine; selle tehniliste ja poliitikaaspektide edasiarendamine, et rahuldada uusi uuringuvajadusi ja -nõudeid (nt tundlike andmekogumite kasutamine, lõimprivaatsus); andmetega seotud koostalitlusvõime ja vastavus FAIR-põhimõtetele; lai kasutajaskond;
- Euroopa avatud teaduse pilve ja Euroopa andmetaristu aluseks olev üleeuroopaline teadus- ja haridusvõrgustik, mis võimaldab pakkuda kõrgjõudlusega

pakkuma Euroopa teadlastele **teenuseid, millega julgustatakse salvestama ja töötlema suuremat osa** teadustaristutes ja väljaspool teadustaristuid teadlaste loodud ja kogutud andmetest, samuti **tuleks selle raames anda juurdepääs** Euroopa andmetaristuga² hõlmatud kõrgjõudlusega ja eksatasandi andmetöötluse ressurssidele.

Üleeuroopalise teadus- ja haridusvõrgustiku abil ühendatakse omavahel teadustaristud ja -ressursid ning tagatakse neile kaugjuurdepääs; selleks luuakse nii ELi tasandi ühendused ülikoolide, teadusinstituutide ning teadus- ja innovatsioonikogukondade vahel kui ka rahvusvahelised ühendused partnervõrgustikega mujal maailmas.

Põhisuunad

- üleeuroopaliste teadustaristute kogu olelusring lähtuvalt uute teadustaristute kavandamisest; nende ettevalmistamise ja rakendamise etapp, algetapis nende töösse panustamine täiendusena muudele rahastamisallikatele, samuti teadustaristute ökosüsteemi korrastamine ja optimeerimine Euroopa teadustaristu strateegiafoorumi teetähiste järgimise kaudu ning üleeuroopaliste teadustaristute teenuselepingute sõlmimise ning taristute edasiarendamise, ühinemise ja tegevuse lõpetamise hõlbustamine;
- Euroopa avatud teaduse pilv, sealhulgas järgmised aspektid: juurdepääsukanali kohandatavus ja kestlikkus; Euroopa, riiklike, piirkondlike ja institutsionaalsete vahendite tõhus ühendamine; selle tehniliste ja poliitikaaspektide edasiarendamine, et rahuldada uusi uuringuvajadusi ja -nõudeid (nt tundlike andmekogumite kasutamine, lõimprivaatsus); andmetega seotud koostalitlusvõime ja vastavus FAIR-põhimõtetele; lai kasutajaskond;
- Euroopa avatud teaduse pilve ja Euroopa andmetaristu aluseks olev üleeuroopaline teadus- ja haridusvõrgustik, mis võimaldab pakkuda kõrgjõudlusega

andmetöötlust ja andmeteenuiseid pilvepõhises keskkonnas, kus on võimalik hallata ülisuuri andmekogumeid ja kasutada ülisuurt arvutusjõudlust.

---

² Euroopa andmetaristust saab Euroopa avatud teaduse pilve alustala, mis võimaldab pakkuda maailmatasemel kõrgjõudlusega andmetöötlust, kiiret ühendust ning tipptasemel andme- ja tarkvarateenuiseid.

andmetöötlust ja andmeteenuiseid pilvepõhises keskkonnas, kus on võimalik hallata ülisuuri andmekogumeid ja kasutada ülisuurt arvutusjõudlust.

---

² Euroopa andmetaristust saab Euroopa avatud teaduse pilve alustala, mis võimaldab pakkuda maailmatasemel kõrgjõudlusega andmetöötlust, kiiret ühendust ning tipptasemel andme- ja tarkvarateenuiseid.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – I osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.2

Komisjoni ettepanek

3.2.2. Teadustaristute kättesaadavaks tegemine, lõimimine ja omavahel ühendamine

Teadusmaastik võib väga palju sellest, kui tagatakse oluliste rahvusvaheliste, riiklike ja piirkondlike teadustaristute avatus kõikidele ELi teadlastele ning vajaduse korral lõimitakse taristutes pakutavad teenused, et ühtlustada juurdepääsutingimusi, tõsta teenuste kvaliteeti ja mahtu ning soodustada kõrgtehnoloogilisi komponente ja lisaväärtusteenuseid käsitleva ühise arengustrateegia väljatöötamist innovatsioonimeetmete toel.

Põhisuunad

- riiklike ja piirkondlike teadustaristute rahastajaid ühendavad võrgustikud, mis võimaldavad ühisrahastamist riigiülese juurdepääsu loomiseks teadlastele;
- **kogu ELi hõlmavate**, riiklike ja piirkondlike teadustaristute võrgustikud **ühiste probleemide lahendamiseks**, et tagada teadlastele taristute kättesaadavus ning ühtlustada ja edendada taristutes pakutavaid teenuseid;

Muudatusettepanek

3.2.2. Teadustaristute kättesaadavaks tegemine, lõimimine ja omavahel ühendamine

Teadusmaastik võib väga palju sellest, kui tagatakse oluliste rahvusvaheliste, riiklike ja piirkondlike teadustaristute avatus kõikidele ELi teadlastele **ja novaatoritele** ning vajaduse korral lõimitakse taristutes pakutavad teenused, et ühtlustada juurdepääsutingimusi, tõsta teenuste kvaliteeti ja mahtu ning soodustada kõrgtehnoloogilisi komponente ja lisaväärtusteenuseid käsitleva ühise arengustrateegia väljatöötamist innovatsioonimeetmete toel.

Põhisuunad

- riiklike ja piirkondlike teadustaristute rahastajaid ühendavad võrgustikud, mis võimaldavad ühisrahastamist riigiülese juurdepääsu loomiseks teadlastele;
- **üleeuroopaliste**, riiklike ja piirkondlike teadustaristute, **sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega taristute** võrgustikud, et tagada teadlastele taristute kättesaadavus ning ühtlustada ja edendada taristutes pakutavaid teenuseid;

– teadustaristute lõimitud võrgustikud tehnoloogia arengut käsitleva sellise ühise strateegia või tegevuskava väljatöötamiseks ja rakendamiseks, mis on vajalik teenuste kvaliteedi parandamiseks koostöös tööstusega; kõrgtehnoloogilised komponendid näiteks sellises valdkonnas nagu teadusaparatuuri tootmine; selle soodustamine, et teadustaristuid kasutatakse lähtuvalt tööstuse vajadustest, näiteks katserajatisena.

– teadustaristute lõimitud võrgustikud tehnoloogia arengut käsitleva sellise ühise strateegia või tegevuskava väljatöötamiseks ja rakendamiseks, mis on vajalik teenuste kvaliteedi parandamiseks koostöös tööstusega; kõrgtehnoloogilised komponendid näiteks sellises valdkonnas nagu teadusaparatuuri tootmine; selle soodustamine, et teadustaristuid kasutatakse lähtuvalt tööstuse vajadustest, näiteks katserajatisena.

Muudatusettepanek 34 **Ettepanek võtta vastu otsus** **I lisa – II osa**

Komisjoni ettepanek

II ÜLEILMSED PROBLEEMID JA TÖÖSTUSE KONKURENTSIVÕIME

Paljud ELi ees seisvad probleemid *on* ühtlasi üleilmsed *probleemid*. Need probleemid on väga ulatuslikud ja keerukad ning nende lahenduse leidmine nõuab neile vastavas ulatuses *raha, vahendeid ja* jõupingutusi. EL peab just nendes valdkondades ühiselt tööd tegema ning näitama oma kodanike kasu ja heaolu nimel üles arukust, paindlikkust ja ühtsust.

Suurema mõju saavutamiseks ühildatakse asjaomased meetmed enneolematu ulatusega rahvusvahelise koostöö raames *kestliku arengu eesmärkidest ja Pariisi kliimakokkuleppes lähtuvalt muude maailma riikide ja piirkondade meetmetega*. Partnereid kõikjalt maailmast kutsutakse vastastikuse kasu saamise eesmärgil ühinema ELi jõupingutustega lahutamatu osana kestlikkusele suunatud teadusuuringutest ja innovatsioonist.

Teadusuuringud ja innovatsioon on kestliku majanduskasvu ja tööstuse konkurentsivõime tagamise põhitegurid ning aitavad leida lahendusi tänastele

Muudatusettepanek

II ÜLEILMSED PROBLEEMID JA EUROOPA TÖÖSTUSE KONKURENTSIVÕIME

Ühendunud maailmas on paljud ELi ees seisvad probleemid ühtlasi üleilmsed. Need probleemid on väga ulatuslikud ja keerukad ning nende lahenduse leidmine nõuab neile vastavas ulatuses *rahalisi ja inimressursse ning* jõupingutusi. EL peab just nendes valdkondades ühiselt tööd tegema ning näitama oma kodanike kasu ja heaolu nimel üles arukust, paindlikkust ja ühtsust.

Suurema mõju saavutamiseks ühildatakse asjaomased meetmed enneolematu ulatusega rahvusvahelise koostöö raames *muude maailma riikide ja piirkondade meetmetega, nagu on märgitud kestliku arengu eesmärkides ja Pariisi kliimakokkuleppes*. Partnereid kõikjalt maailmast kutsutakse vastastikuse kasu saamise eesmärgil ühinema ELi jõupingutustega lahutamatu osana kestlikkusele suunatud teadusuuringutest ja innovatsioonist.

Teadusuuringud ja innovatsioon on kestliku *arengu, sealhulgas* majanduskasvu ja tööstuse konkurentsivõime tagamise põhitegurid

probleemidele, pöörata võimalikult kiiresti vastupidiseks praeguse ohtliku negatiivse suundumuse, mille puhul majandusareng, loodusvarade kasutamine ja sotsiaalküsimused on omavahel seotud, ning luua selle baasil uusi ärivõimalusi.

EL võidab sellest tehnoloogia- ja tööstuslahenduste kasutaja ja väljatöötajana **ning annab** eeskju, kuidas kaasaegne industrialiseeritud, kestlik, kaasav, avatud ja demokraatlik ühiskond ja majandus on võimelised toimima ja arenema. Soodustatakse ja propageeritakse majandus-, keskkonna- ja sotsiaalaspektidega seotud üha arvukamate näidete esilekerkimist kestliku tööstuspõhise tulevikumajanduse kohta, rajanegu need siis kõikide inimeste tervisel ja heaolul või **vastupidaval**, kaasaval ja turvalisel ühiskonnal või kättesaadaval puhtal energial ja liikuvusel või digimajandusel ja -ühiskonnal või valdkondadevahelisel ja **loomingulisel** tööstusel või kosmose-, mere- või maismaapõhistel lahendustel või toidu ja toitainetega seotud lahendustel või loodusvarade säästval kasutamisel, kliimakaitset ja **kliimamuutustega kohanemisel**; kõigi nende puhul luuakse Euroopas jõukust ja kvaliteetsemaid töökohti. Tööstuse ümberkujundamine muutub äärmiselt oluliseks.

Raamprogrammi „Euroopa horisont“ selle sambaga hõlmatud teadus- ja innovatsioonitegevus on jagatud lõimitud teemavaldkondadesse. Investeeringud ei ole sektoripõhised, vaid nende eesmärk on kutsuda meie ühiskonnas ja majanduses esile süsteemsed muutused kestlikkuse toetamise kaudu. Need muutused on saavutatavad vaid juhul, kui kõik osalised nii avalikust kui ka erasektorist võtavad osa teadus- ja innovatsioonitegevuse ühisest kavandamisest ja elluviimisest. See hõlmab nii lõppkasutajaid, teadlasi, tehnolooge, tootjaid, novaatoreid,

ning aitavad leida lahendusi tänastele probleemidele, pöörata võimalikult kiiresti vastupidiseks praeguse ohtliku negatiivse suundumuse, mille puhul majandusareng, loodusvarade kasutamine ja sotsiaalküsimused on omavahel seotud, ning luua selle baasil **töökohti ja** uusi ärivõimalusi **ning majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnaalast arengut**.

EL võidab sellest **teadmiste**, tehnoloogia- ja tööstuslahenduste kasutaja ja väljatöötajana. **Ta võib anda** eeskju, kuidas kaasaegne industrialiseeritud, kestlik, kaasav, avatud ja demokraatlik ühiskond ja majandus on võimelised toimima ja arenema. Soodustatakse ja propageeritakse majandus-, keskkonna- ja sotsiaalaspektidega seotud üha arvukamate näidete esilekerkimist kestliku tööstuspõhise tulevikumajanduse kohta, rajanegu need siis kõikide inimeste tervisel ja heaolul või kaasaval ja **looval ühiskonnal või** turvalisel ühiskonnal või kättesaadaval puhtal energial ja liikuvusel või digimajandusel ja -ühiskonnal või valdkondadevahelisel ja **tulemuslikul** tööstusel või kosmose-, mere- või maismaapõhistel lahendustel või toidu ja toitainetega seotud lahendustel või loodusvarade säästval kasutamisel, kliimakaitset ja **kliimamuutuste leevendamisel**; kõigi nende puhul luuakse Euroopas jõukust ja kvaliteetsemaid töökohti. Tööstuse ümberkujundamine muutub äärmiselt oluliseks.

Raamprogrammi „Euroopa horisont“ selle sambaga hõlmatud teadus- ja innovatsioonitegevus on jagatud lõimitud teemavaldkondadesse. Investeeringud ei ole sektoripõhised, vaid nende eesmärk on kutsuda meie ühiskonnas ja majanduses esile süsteemsed muutused **kaasavuse ja** kestlikkuse toetamise kaudu. Need muutused on saavutatavad vaid juhul, kui kõik osalised nii avalikust kui ka erasektorist võtavad osa teadus- ja innovatsioonitegevuse ühisest kavandamisest ja elluviimisest. See hõlmab nii lõppkasutajaid, **teadureid**, teadlasi,

ettevõtjaid, haridustöötajaid, kodanikke kui ka kodanikuühiskonna organisatsioone. Seega ei ole ühegi teemavaldkonna puhul silmas peetud vaid ühte osaliste rühma.

Teemavaldkondades toimub digitaalsete, progressi võimaldavate ja kujunemisjärgus tehnoloogialahenduste väljatöötamine ja rakendamine osana ühtsest strateegiast, mille eesmärk on edendada ELi juhtpositsiooni tööstuses. Vajaduse korral kasutatakse selleks ELi kosmosepõhiseid andmeid ja teenuseid.

Toetatakse tehnoloogiasiiret laborist turule ning rakenduste, sealhulgas katseliinide ja näidiseksemplaride väljatöötamist; samuti rakendatakse meetmeid lahenduste turulejõudmise soodustamiseks ja erasektori osaluse suurendamiseks. Püütakse saavutada võimalikult suurt koostoimet teiste programmidega.

Teemavaldkondade kaudu soodustatakse unikaalsete uuenduslike lahenduste kiiret kasutuselevõttu ELis; selleks kasutatakse paljusid eri lõimitud tegevusi, sealhulgas teavitamist, tulemuste levitamist ja kasutamist ning standardiseerimist, samuti mittetehnoloogiliste uuenduste ja uuenduslike rakendusmehhanismide

tehnoloogide, *disainereid*, tootjaid, novaatoreid, ettevõtjaid, haridustöötajaid, kodanikke kui ka kodanikuühiskonna organisatsioone. Seega ei ole ühegi teemavaldkonna puhul silmas peetud vaid ühte osaliste rühma.

Teemavaldkondade raames toetatakse teadmiste loomist kõigis arenguetappides, sealhulgas teadustegevuse varajastes etappides, ning seda täiendab valdkondadevaheline toetus, mis on ette nähtud selleks, et toetada eelmise raamprogrammi raames käivitatud ambitsioonikaid, pikaajalisi ja suuremahulisi teadusalgatusi, mis on suunatud tulevastele ja kujunemisjärgus tehnoloogialahendustele (tulevaste ja kujunemisjärgus tehnoloogialahenduste juhtalgatused), nimelt inimaju projekti, grafeeni, kvanttehnoloogia ja tuleviku akutehnoloogia algatusi.

Teemavaldkondades toimub *ka* digitaalsete, progressi võimaldavate ja *tulevaste* kujunemisjärgus tehnoloogialahenduste väljatöötamine ja rakendamine osana ühtsest strateegiast, mille eesmärk on edendada ELi juhtpositsiooni tööstuses. Vajaduse korral kasutatakse selleks ELi kosmosepõhiseid andmeid ja teenuseid.

Toetatakse tehnoloogiasiiret laborist turule ning rakenduste, sealhulgas katseliinide ja näidiseksemplaride väljatöötamist; samuti rakendatakse meetmeid lahenduste turulejõudmise soodustamiseks ja erasektori osaluse suurendamiseks. Püütakse saavutada võimalikult suurt koostoimet *raamprogrammi „Euroopa horisont“ teiste osadega, eelkõige EITga, ja ka* teiste programmidega.

Teemavaldkondade kaudu soodustatakse unikaalsete uuenduslike lahenduste kiiret kasutuselevõttu ELis, *uurides samal ajal selle mõju ühiskonnale*; selleks kasutatakse paljusid eri lõimitud tegevusi, sealhulgas teavitamist, tulemuste levitamist ja kasutamist ning standardiseerimist, samuti mittetehnoloogiliste uuenduste ja

toetamist. Sel viisil aidatakse luua innovatsiooni soosivad ühiskondlikud, regulatiivsed ja turutingimused, mis väljenduvad näiteks innovatsioonilepetes. Koostatakse teadus- ja innovatsioonimeetmete tulemusena välja töötatud uuenduslike lahenduste nimekiri, **mida tutvustatakse** avaliku ja erasektori **investoritele** ning teistest asjakohastest ELi ja riiklikest programmidest toetuse saamiseks.

uuenduslike rakendusmehhanismide toetamist. Sel viisil aidatakse luua innovatsiooni soosivad ühiskondlikud, regulatiivsed ja turutingimused, mis väljenduvad näiteks innovatsioonilepetes. Koostatakse teadus- ja innovatsioonimeetmete tulemusena välja töötatud uuenduslike lahenduste nimekiri **ning seda kasutatakse rohkemate** avaliku ja erasektori **investorite leidmiseks** ning teistest asjakohastest ELi ja riiklikest programmidest toetuse saamiseks.

Erilist tähelepanu pööratakse VKEde toetamisele II samba koostööpõhistes osades ja ühele toetusesaajale suunatud toetuspõhise konkreetselt VKEdele ettenähtud vahendi abil. Kõikides teemavaldkondades eraldatakse asjakohane summa VKEde vahendile, mis toimib täielikult alt üles põhimõttel ning põhineb pidevatel avalikel projektikonkurssidel ja teataval arvul tähtpäevadel ning mis on suunatud üksnes järkjärgulistele uuendustele. Rahastamist saavad taotleda vaid VKEd, sealhulgas koostöö või allhanke kaudu. Projektidel peab olema selge Euroopa mõõde ja need peavad suurendama ELi lisaväärtust.

VKEde vahendi kaudu pakutavat toetust antakse kolmes etapis ning seejuures lähtutakse raamprogrammi „Euroopa horisont“ mudelist:

–1. etapp: kontseptsiooni ja teostatavuse hindamine.

VKEd saavad raha, et uurida uue idee teaduslikku või tehnilist teostatavust ja äripotentsiaali (kontseptsiooni tõestamine), et töötada välja innovatsiooniprojekt. Sellise hindamise (mille puhul on oluliseks küsimuseks projekti teema ja potentsiaalse kasutaja/ostja vajaduste vaheline seos) positiivne tulemus lubab saada rahastamist järgmiseks etapiks või järgmisteks etappideks.

–2. etapp: teadus- ja arendustegevus,

tutvustamine, turule viimine.

Pöörates asjakohast tähelepanu innovatsiooniosaku kontseptsioonile, on teadus- ja arendustegevuse toetamisel erilise tähelepanu all tutvustamistegevus (katsetamine, prototüüp, mastaabisuurenduse uurimine, disain, uuenduslike protsesside, toodete ja teenuste katsetamine, valideerimine, tulemuslikkuse kontrollimine jne) ja turule viimine, soodustades lõppkasutajate või potentsiaalsete klientide kaasamist. Innovatsiooniosakud edendavad noorte ettevõtjate osalemist.

–3. etapp: turustamine.

Selles etapis ei anta muud otsetoetust kui toetustegevus, kuid selle eesmärk on hõlbustada juurdepääsu erakapitalile ja innovatsiooni võimaldavale keskkonnale. Ette on nähtud sidumine EIC ja InvestEUga. VKEd saavad kasu ka sellistest toetusmeetmetest nagu koostöövõrkude loomine, koolitus, juhendamine ja nõustamine. Lisaks võib see etapp olla seotud meetmetega, millega edendatakse kommertskasutusele eelnevat hanget ja uuenduslike lahenduste hanget.

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 1 – alapunkt 1.1

Komisjoni ettepanek

1.1. Põhimõtted

ELi sotsiaalõiguste samba kohaselt on igapäevaelus õigusega juurdepääsule kvaliteetsele ja taskukohasele ennetavale tervishoiule ja ravile. See on aluseks ELi võetud kohustusele järgida ÜRO kestliku arengu eesmärke, mille kohaselt soovitakse 2030. aastaks tagada üldine tervisekindlustus igapäevaelu vanusest sõltumata ja kedagi välja jätmata ning ennetatavate surmade lakkamine.

Elanikkonna hea tervis on stabiilne,

Muudatusettepanek

1.1. Põhimõtted

ELi sotsiaalõiguste samba kohaselt on igapäevaelus õigusega juurdepääsule kvaliteetsele ja taskukohasele ennetavale tervishoiule ja ravile. See on aluseks ELi võetud kohustusele järgida ÜRO kestliku arengu eesmärke, mille kohaselt soovitakse 2030. aastaks tagada üldine tervisekindlustus igapäevaelu vanusest sõltumata ja kedagi välja jätmata ning ennetatavate surmade lakkamine.

Elanikkonna hea tervis on stabiilne,

kestliku ja kaasava ühiskonna toimimiseks väga tähtis ning tervise edendamisel on oluline roll vaesuse vähendamises, sotsiaalse progressi ja jõukuse soodustamises ning majanduskasvu suurendamises. OECD andmetel on eeldatava eluea pikenemine 10 % võrra seotud majanduskasvu suurenemisega 0,3–0,4 % võrra aastas. Eeldatav eluiga on ELis selle loomisest alates tõusnud 12 aasta võrra tänu **ELi elanikkonna** elukvaliteedis, hariduses, **tervishoius** ja **hoolekandes** toimunud tohutu suurele edasiminekule. Aastal 2015 oli üldine eeldatav eluiga sünnihetkel ELis 80,6 aastat ja maailmas tervikuna 71,4 aastat. Viimastel aastatel on see ELis igal aastal pikenenud keskmiselt 3 kuu võrra.

Tervisega seotud teadusuuringud ja innovatsioon on mänginud selle saavutamises, ent samuti tervishoiu- ja hoolekandesektoris toimunud tootlikkuse ja kvaliteedi paranemises olulist rolli. Siiski seisab EL jätkuvalt silmitsi nii uute, esilekerkivate kui ka püsivate probleemidega, mis ohustavad liidu kodanikke ja rahvatervist, liidu tervishoiu- ja sotsiaalkaitseüsteemide kestlikkust ning liidu tervishoiu- ja hoolekandesektori konkurentsivõimet. Peamised terviseküsimused ELis hõlmavad muu hulgas järgmist: tervislike eluviiside ebapiisav edendamine ja haiguste ebapiisav ennetamine; mittenakkushaiguste ulatuslikum levik; antimikroobikumiresistentsuse levik ja nakkushaiguste epideemiate teke; keskkonnareostuse suurenemine; riikidevaheline ja riigisisene püsiv tervisealane ebavõrdsus, millel on ebaproportsionaalne mõju ebasoodsas olukorras või haavatavas eluetapis olevatele inimestele; terviseriskide tuvastamine, mõistmine, kontrolli all hoidmine, ennetamine ja leevendamine kiiresti muutuvus sotsiaalses, linna- ja looduskeskkonnas; Euroopa tervishoiusüsteemide kulukuse suurenemine ning **personaalmедицини**

kestliku ja kaasava ühiskonna toimimiseks väga tähtis ning tervise edendamisel on oluline roll vaesuse vähendamises, sotsiaalse progressi ja jõukuse soodustamises ning majanduskasvu suurendamises. OECD andmetel on eeldatava eluea pikenemine 10 % võrra seotud majanduskasvu suurenemisega 0,3–0,4 % võrra aastas. Eeldatav eluiga on ELis selle loomisest alates tõusnud 12 aasta võrra tänu elukvaliteedis, **sealhulgas** hariduses ja **tervishoius** toimunud tohutu suurele edasiminekule. Aastal 2015 oli üldine eeldatav eluiga sünnihetkel ELis 80,6 aastat ja maailmas tervikuna 71,4 aastat. Viimastel aastatel on see ELis igal aastal pikenenud keskmiselt 3 kuu võrra.

Tervisega seotud teadusuuringud ja innovatsioon on mänginud selle saavutamises, ent samuti tervishoiu- ja hoolekandesektoris toimunud tootlikkuse ja kvaliteedi paranemises olulist rolli, **samuti on need aidanud suurendada inimeste teadmisi, et nad võiksid tervemana elada ja parandada patsientide ravi.** **Terviseteemalised teadusuuringud on ainulaadsed selle poolest, et need on tihedalt seotud ja vastastikusel mõjus innovatsiooni, patsientide ravi ja rahvatervisega ning toimuvad multidistsiplinaarses keskkonnas, kus kehtivad keerukad eeskirjad.**

lähenemisviiside ja digiteerimise üha ulatuslikum levik tervishoius ja hoolekandes; ning Euroopa tervishoiu- ja hoolekandesektorile avalduv surve säilitada uute ja esilekerkivate globaalsete turuosaliste kõrval konkurentsivõime tervisevaldkonna innovatsioonis ja selle kaudu.

Siiski seisab EL jätkuvalt silmitsi nii uute, esilekerkivate kui ka püsivate probleemidega, mis ohustavad liidu kodanikke ja rahvatervist, liidu tervishoiu- ja sotsiaalkaitstesüsteemide kestlikkust ning liidu tervishoiu- ja hoolekandesektori konkurentsivõimet. Peamised terviseküsimumused ELis hõlmavad muu hulgas järgmist: **vähijuhtude sagenemine**; tervislike eluviiside ebapiisav edendamine ja haiguste ebapiisav ennetamine; mittenakkushaiguste ulatuslikum levik; antimikroobikumiresistentsuse levik ja nakkushaiguste epideemiade teke; keskkonnareostuse suurenemine; riikidevaheline ja riigisisene püsiv tervisealane ebavõrdsus, millel on ebaproportsionaalne mõju ebasoodsas olukorras või haavatavas eluetapis olevatele inimestele; terviseriskide **varajane** tuvastamine, mõistmine, kontrolli all hoidmine, ennetamine ja leevendamine kiiresti muutuvus sotsiaalses, linna- ja looduskeskkonnas; **tervena elatud aastate arvu suurenemine**; **mitme lõppkasutajale ette nähtud uuendusliku tervisevahendi ja tehnoloogia kõrge hind**; Euroopa tervishoiusüsteemide kulukuse suurenemine ning **täppismeditsiini** lähenemisviiside, **sealhulgas asjaomased teadusuuringud**, ja digiteerimise üha ulatuslikum levik tervishoius ja hoolekandes; ning Euroopa tervishoiu- ja hoolekandesektorile avalduv surve säilitada uute ja esilekerkivate globaalsete turuosaliste kõrval konkurentsivõime tervisevaldkonna innovatsioonis ja selle kaudu.

Digitaalsed terviselahendused on loonud palju võimalusi lahendada hooldusteenuste probleeme ning tegeleda

Need terviseküsimused on keerukad, üksteisega seotud ja oma olemuselt üleilmsed ning nõuavad multidistsiplinaarset, sektoriülest ja riikidevahelist koostööd. Teadus- ja innovatsioonitegevusega luuakse tihedad sidemed *avastustele suunatud, kliiniliste, epidemioloogiliste*, keskkonnaalaste ja sotsiaal-majanduslike uuringute vahel ning samuti *reguleerimisalaste teadusuuringutega*. Selle tegevuse käigus rakendatakse kombineeritult nii teadusringkondade kui ka tööstussektori oskusi ning soodustatakse nende koostööd tervishoiuteenuste pakkujate, patsientide, poliitikakujundajate ja kodanikega, et saavutada avaliku sektori rahastuse võimendus ning tagada tulemuste kasutuselevõtt nii kliinilises praktikas kui ka tervishoiusüsteemides. Samuti soodustatakse selle tegevusega strateegilist koostööd ELi ja rahvusvahelisel tasandil, et koondada kokku eksperditeadmised, võimekus ja ressursid vajaliku mastaabisäästu, haarde ja kiiruse saavutamiseks ning jagada eeldatavat tulu ja kaasnevaid finantsriske.

Kõnealuste üleilmsete probleemide lahendamisele suunatud teadus- ja

muude vananeva ühiskonnaga seotud küsimustega. Üks probleem seisneb näiteks selles, kuidas tervishoiu- ja hooldusteenuste järk-järgulise digiteerimise võimalusi täielikult ära kasutada, seadmata ohtu õigust eraelule ja andmekaitsele. Loodud on digiseadmed ja -tarkvara, et diagnoosida ja ravida ning võimaldada patsientidel ise oma haigust, sealhulgas kroonilist haigust hallata. Digitehnoloogiat kasutatakse üha enam meditsiinikoolituses ja -hariduses ning patsientide ja muude tervishoiutarbijate tarbeks, et tervisetabele ligi pääseda, seda jagada ja luua.

Tänapäeva terviseküsimused on keerukad, üksteisega seotud ja oma olemuselt üleilmsed ning nõuavad multidistsiplinaarset, sektoriülest, *tõlkimisega seotud* ja riikidevahelist koostööd, *kaasa arvatud väikesed ja keskmiste tuludega riigid*. Teadus- ja innovatsioonitegevusega luuakse tihedad sidemed *kliiniliste, epidemioloogiliste, eetiliste*, keskkonnaalaste ja sotsiaal-majanduslike uuringute vahel ning samuti *reguleerimisuurinutega*. Selle tegevuse käigus rakendatakse kombineeritult nii teadusringkondade kui ka tööstussektori oskusi ning soodustatakse nende koostööd tervishoiuteenuste pakkujate, patsientide, poliitikakujundajate, *kodanikuühiskonna organisatsioonide* ja kodanikega, et saavutada avaliku sektori rahastuse võimendus ning tagada tulemuste kasutuselevõtt nii kliinilises praktikas kui ka tervishoiusüsteemides. Samuti soodustatakse selle tegevusega strateegilist koostööd ELi ja rahvusvahelisel tasandil, et koondada kokku eksperditeadmised, võimekus ja ressursid vajaliku mastaabisäästu, haarde ja kiiruse saavutamiseks ning jagada eeldatavat tulu ja kaasnevaid finantsriske. *Käesoleva klastri raames korraldatud uuringutes võetakse arvesse soolisi aspekte ja erinevusi.*

Kõnealuste üleilmsete probleemide lahendamisele suunatud teadus- ja

innovatsioonitegevusega luuakse **vajalik** teadmistebaas ning uuringu- ja innovatsioonivõimekus ning töötatakse välja vajalikud lahendused tervislike eluviiside tõhusamaks edendamiseks ning haiguste ennetamiseks ja raviks. Tervisenäitajate paranemine toob omakorda kaasa eeldatava eluea pikenemise, tööealiste inimeste elu **muutumise tervislikumaks** ja **aktiivsemaks**, nende suurema tööviljakuse ning tervishoiu- ja hoolekandesüsteemide suurema kestlikkuse.

Oluliste terviseprobleemidega tegelemisega aidatakse saavutada ELi poliitikaeesmärke ja strateegilisi sihte, eelkõige seoses ELi sotsiaalõiguste samba, ELi digitaalse ühtse turu, ELi piiriülese tervishoiu direktiivi ja antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemist käsitleva Euroopa terviseühtsuse tegevuskavaga; samuti aidatakse sellega kaasa asjakohaste ELi õigusraamistike rakendamisele. Ühtlasi toetatakse selle tegevusega ELi võetud kohustuste järgimist seoses aastani 2030 ulatuva ÜRO kestliku arengu tegevuskava ning muude ÜRO organisatsioonide ja rahvusvaheliste algatustega, sealhulgas Maailma Terviseorganisatsiooni üleilmsete strateegiate ja tegevuskavadega.

innovatsioonitegevusega luuakse **inimressursid ja** teadmistebaas ning uuringu- ja innovatsioonivõimekus ning töötatakse välja vajalikud lahendused tervislike eluviiside tõhusamaks edendamiseks ning haiguste ennetamiseks ja raviks. Tervisenäitajate paranemine toob omakorda kaasa eeldatava eluea pikenemise, tööealiste inimeste elu **üldise tervislikkuse** ja **aktiivsuse**, nende suurema tööviljakuse ning tervishoiu- ja hoolekandesüsteemide suurema kestlikkuse. **Tuleb edendada innovatsiooni kiirdiagnostika meetodite ja uute antibiootikumide valdkonnas, sest see võib ära hoida antimikroobikumiresistentsuse kujunemise.**

Oluliste terviseprobleemidega tegelemisega aidatakse saavutada ELi poliitikaeesmärke ja strateegilisi sihte, eelkõige seoses ELi sotsiaalõiguste samba, ELi digitaalse ühtse turu, ELi piiriülese tervishoiu direktiivi ja antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemist käsitleva Euroopa terviseühtsuse tegevuskavaga; samuti aidatakse sellega kaasa asjakohaste ELi õigusraamistike rakendamisele. Ühtlasi toetatakse selle tegevusega ELi võetud kohustuste järgimist seoses aastani 2030 ulatuva ÜRO kestliku arengu tegevuskava ning muude ÜRO organisatsioonide ja rahvusvaheliste algatustega, sealhulgas Maailma Terviseorganisatsiooni üleilmsete strateegiate ja tegevuskavadega.

Nende eesmärkide saavutamist toetab kõrgetasemeline rühm, nimelt tervishoiu juhtnõukogu. See tagab kooskõlastamise muude ELi ja riiklike tervishoiuprogrammidega ning koostoime teemavaldkonna „Tervis“ ja raamprogrammi „Euroopa horisont“ muude osade, sealhulgas missioonide ja partnerlustega. Juhtnõukogu lähtub teadustegevusest ja hõlmab kõiki sidusrühmi, kusjuures aktiivselt on kaasatud ühiskond, kodanikud ja patsiendid. Talle tehakse ülesandeks juhtida ja anda nõu tööprogrammi ja

Kõnealuse tegevusega aidatakse otseselt kaasa eelkõige järgmiste kestliku arengu eesmärkide saavutamisele: kestliku arengu eesmärk nr 3 – „Inimeste tervis ja heaolu“; kestliku arengu eesmärk nr 13 – „Kliimameetmed“.

tervisega seotud ülesannete väljatöötamisel.

Kõnealuse tegevusega aidatakse otseselt kaasa eelkõige järgmiste kestliku arengu eesmärkide saavutamisele: kestliku arengu eesmärk nr 3 – „Inimeste tervis ja heaolu“; kestliku arengu eesmärk nr 13 – „Kliimameetmed“; ***ja kaudselt kestliku arengu eesmärk nr 1 – „Kaotada vaesus“; kestliku arengu eesmärk nr 5 – „Sooline võrdõiguslikkus“; kestliku arengu eesmärk nr 6 – „Puhas vesi ja kanalisatsioon“; kestliku arengu eesmärk nr 10 – „Ebavõrdsuse vähendamine“.***

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 1 – alapunkt 1.2 – alapunkt 1.2.1

Komisjoni ettepanek

1.2.1. Tervis kogu elu jooksul
Haavatavas eluetapis (sünd, väikelapseiga, lapsepõlv, noorus, rasedus, keskiga, hiline täiskasvanuiga) olevatel inimestel, sealhulgas puudega või vigastatud inimestel on terviseiga seotud erivajadused, mis nõuavad paremat arusaamist ja kohandatud lahendusi. See võimaldab vähendada sellise olukorraga seotud tervisealast ebavõrdsust ja parandada tervisenäitajaid ning seeläbi vananeda igas eluetapis aktiivse ja tervena, eelkõige tulenevalt heast tervisest elu algetapis, millega kaasneb väiksem vaimsete ja füüsiliste haiguste risk hilisemas elus.

Põhisuunad

- ***varajane areng*** ja vananemine kogu elu kestel;
- ema, isa, imiku ja lapse tervis ning lapsevanema roll;

Muudatusettepanek

1.2.1. Tervis kogu elu jooksul
Haavatavas eluetapis (sünd, väikelapseiga, lapsepõlv, noorus, rasedus, keskiga, hiline täiskasvanuiga) olevatel inimestel, sealhulgas puudega, ***erivajadustega*** või vigastatud inimestel on terviseiga seotud erivajadused, mis nõuavad paremat arusaamist ja kohandatud lahendusi. See võimaldab vähendada sellise olukorraga seotud tervisealast ebavõrdsust ja parandada tervisenäitajaid ning seeläbi vananeda igas eluetapis aktiivse ja tervena, eelkõige tulenevalt heast tervisest elu algetapis, millega kaasneb väiksem vaimsete ja füüsiliste haiguste risk hilisemas elus.

Põhisuunad

- ***vanusega seotud haigused*** ja vananemine kogu elu kestel;
- ema, isa, imiku ja lapse tervis (***sh lapse ja ema ellujäämine***) ning lapsevanema roll;
- ***tervishoiuvajadused ja pikaajalised tagajärjed, mis on seotud kõrge suremuse ja pikaajalise haigestumisega, eelkõige***

- noorukite *tervisealased vajadused*;
- puuete ja vigastuste terviseemõjud;
- vanurite ja/või puudega inimeste iseseisev ja aktiivne elu;
- tervisealane haridus ja digikirjaoskus.

seoses lapsepõlve terviseprobleemidega;

- Noorukite *tervisevajadused*, *sealhulgas psühholoogiline heaolu*;
- puuete *etioloogia ning puuete* ja vigastuste terviseemõjud;
- vanurite ja/või puudega inimeste iseseisev ja aktiivne elu;
- tervisealane haridus ja digikirjaoskus;
- *vananenud või kahjustatud elundite ja rakkude taastumine*;
- *angiogenees, arteriaalne patoloogia, müokardi isheemia ja südamestruktuurne patoloogia ning südameveresoonekonna haiguste biomarkerid ja geneetika*;
- *krooniliste haiguste ravi*.

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 1 – alapunkt 1.2 – alapunkt 1.2.2

Komisjoni ettepanek

1.2.2. Tervist mõjutavad keskkonna- ja sotsiaaltegurid

Inimest igapäevaelus ja töökohal ümbritsevast sotsiaalsest, majanduslikust ja füüsilisest keskkonnast tulenevate terviseemõjurite ja riskitegurite, sealhulgas digiteerimise, reostuse, kliimamuutuse ja muude keskkonnaprobleemidega seotud terviseemõju parem mõistmine aitab terviseriske ja vastavaid ohte paremini tuvastada ja leevendada, samuti **vähendada** kemikaalide ja keskkonnareostusega kokkupuutest **tulenevate surma-** ja **haigusjuhtude** arvu, toetada keskkonnasõbralikku, tervislikku, vastupanuvõimelist ja kestlikku elu- ja töökeskkonda, edendada tervislikke eluviise ja tervislikke tarbimisharjumusi ning kujundada õiglase, kaasava ja usaldusväärse ühiskonna.

Muudatusettepanek

1.2.2. Tervist mõjutavad keskkonna- ja sotsiaaltegurid

Inimest igapäevaelus ja töökohal ümbritsevast sotsiaalsest, majanduslikust ja füüsilisest keskkonnast tulenevate terviseemõjurite ja riskitegurite, sealhulgas digiteerimise, reostuse, **kiire linnastumise**, kliimamuutuse ja muude **riigisestse ning riikideüleste** keskkonnaprobleemidega seotud terviseemõju parem mõistmine aitab terviseriske ja vastavaid ohte paremini tuvastada, **ennetada** ja leevendada, samuti **tuvastada** kemikaalide ja keskkonnareostusega kokkupuutest **tulenevaid surmajuhtumeid** ja **haigusi ning vähendada nende** arvu; toetada **ohutut ja** keskkonnasõbralikku, tervislikku, vastupanuvõimelist ja kestlikku elu- ja töökeskkonda, edendada tervislikke eluviise ja tervislikke tarbimisharjumusi ning kujundada õiglase, kaasava ja

Põhisuunad

- **tehnoloogialahendused** kemikaalidest, saasteainetest ja muudest stressiteguritest, sealhulgas kliima ja keskkonnaga seotud stressiteguritest ning mitme stressiteguri koosmõjust tulenevate ohtude, kokkupuute ja tervisemõju hindamiseks;
- inimeste füüsilist ja vaimset tervist ja heaolu mõjutavad keskkonnaalased, kutsealased, sotsiaalsed ja käitumuslikud tegurid ning nende koosmõju, kusjuures erilist tähelepanu tuleb pöörata haavatavatele ja puudega inimestele;
- riskihindamine, riskijuhtimine ja riskist teavitamine tõendus põhiste otsuste tegemist võimaldavate tõhusamate vahendite, sealhulgas loomkatsetele alternatiivi pakkuvate vahendite toel;
- võimekus ja taristud kõiki tervisenäitajaid hõlmavate, sealhulgas kokkupuute, tervises seisundi ja haigustega seotud andmete kogumiseks, jagamiseks ja koondamiseks nii ELi kui ka rahvusvahelisel tasandil;
- tervislike eluviiside edendamine ja esmased ennetavad sekkumismeetmed.

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 1 – alapunkt 1.2 – alapunkt 1.2.3

Komisjoni ettepanek

1.2.3. Mittenakkuslikud ja harvikaigused

Mittenakkushaigused, sealhulgas harvikaigused on oluline tervisealane ja

usaldusväärse ühiskonna.

Põhisuunad

- **ohutud ja tulemuslikud tehnoloogialahendused ja metoodika** kemikaalidest, saasteainetest ja muudest stressiteguritest, sealhulgas kliima ja keskkonnaga seotud stressiteguritest ning mitme stressiteguri koosmõjust tulenevate ohtude, kokkupuute ja tervisemõju hindamiseks;
- inimeste füüsilist ja vaimset tervist ja heaolu mõjutavad keskkonnaalased (**kaasa arvatud tehiskeskond (disain ja ehitus)**), kutsealased, **majanduslikud, poliitilised**, sotsiaalsed ja käitumuslikud tegurid ning nende koosmõju, kusjuures erilist tähelepanu tuleb pöörata haavatavatele ja puudega **inimestele, samuti puuet või kahjustust põhjustavas seisundis** inimestele;
- riskihindamine, riskijuhtimine ja riskist teavitamine, **sealhulgas teabejagamine**, tõendus põhiste otsuste tegemist võimaldavate tõhusamate vahendite, sealhulgas loomkatsetele alternatiivi pakkuvate vahendite toel;
- võimekus ja taristud kõiki tervisenäitajaid hõlmavate, sealhulgas kokkupuute, tervises seisundi ja haigustega seotud andmete kogumiseks, jagamiseks ja koondamiseks nii ELi kui ka rahvusvahelisel tasandil;
- tervislike eluviiside edendamine ja esmased ennetavad sekkumismeetmed.

Muudatusettepanek

1.2.3. Mittenakkuslikud ja harvikaigused

Mittenakkushaigused, sealhulgas harvikaigused on oluline tervisealane ja

ühiskondlik probleem ning nende ennetamine ja ravi nõuab tõhusamate lähenemisviiside, sealhulgas **personaalmehitsiini** kasutamist.

Põhisuunad

– diagnostikameetodid varasemaks ja täpsemaks diagnoosimiseks ning patsiendile kohandatud ravi võimaldamiseks;

– ennetus- ja sõeluuringuprogrammid;
– enesejälgimise, tervislike eluviiside, haiguste ennetamise ning krooniliste haigusseisundite ja haiguste koosinemisega seotud lõimitud lahendused;

– **ravilahendused**, sealhulgas nii farmakoloogiline kui ka mittefarmakoloogiline ravi;

– palliatiivravi;

– sekkumiste ja lahenduste suhtelise tõhususe hindamine;

– rakendusuringud tervisemeetmete ulatuslikumaks rakendamiseks ning tervisepoliitikas ja tervishoiusüsteemides kasutusele võtmise toetamiseks.

ühiskondlik probleem ning nende ennetamine, **diagnoosimine** ja ravi nõuab tõhusamate lähenemisviiside, sealhulgas **täppismeditsiini** kasutamist.

Põhisuunad

– diagnostikameetodid varasemaks ja täpsemaks diagnoosimiseks ning patsiendile **õigeaegse** kohandatud ravi võimaldamiseks;

– **taristu ja võimalused genoomse meitsiini arengupotentsiaali ärakasutamiseks kliinilises tavapraktikas;**

– ennetus- ja sõeluuringuprogrammid;
– enesejälgimise, tervislike eluviiside, haiguste ennetamise ning krooniliste haigusseisundite ja haiguste koosinemisega seotud lõimitud lahendused;

ohutud, tulemuslikud ja taskukohased ravilahendused või muu ravistrateegia, sealhulgas nii farmakoloogiline kui ka mittefarmakoloogiline ravi;

– palliatiivravi;

– **teaduskoostöö molekulaar-, struktuuri- ja rakubioloogia, katseteraapia, geneetika, genoomika ja inimese vähktõve keskkonnaaluste alal;**

– **genoomne piir, epidemioloogia, bioinformaatika, patoloogia ja täppismeditsiini probleemid haruldaste haiguste, neurodegeneratiivsete haiguste ja onkoloogia valdkonnas;**

– **suure rahuldamata kliinilise vajadusega valdkonnad, näiteks haruldased, sealhulgas pediatrilised vähiliigid;**

– sekkumiste ja lahenduste suhtelise tõhususe hindamine;

– rakendusuringud tervisemeetmete ulatuslikumaks rakendamiseks ning tervisepoliitikas ja tervishoiusüsteemides kasutusele võtmise toetamiseks.

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 1 – alapunkt 1.2 – alapunkt 1.2.4

Komisjoni ettepanek

1.2.4. Nakkushaigused

Inimeste kaitsmine piiriüleste terviseohtude eest on tõsine rahvaterviseprobleem, mis nõuab tõhusat rahvusvahelist koostööd ELi ja üleilmsel tasandil. See hõlmab nakkushaiguste ennetamist, nendeks valmisolekut ning nende varajast avastamist ja ravi, samuti antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemist terviseühtsuse põhimõttest lähtuvalt.

Põhisuunad

– nakkushaiguste ilmnemist, taasesinemist ja levikut, sealhulgas loomadelt inimesele ülekandumist (zoonoos) ja mujalt keskkonnast (veest, mullast, taimedelt, toidult) inimesele levimist mõjutavad tegurid;

– nakkushaiguste, sealhulgas haiglanakkuste ning antimikroobikumiresistentsetest patogeenidest ja keskkonnaga seotud teguritest põhjustatud nakkuste

Muudatusettepanek

1.2.4. Nakkushaigused

Inimeste kaitsmine **nakkushaiguste ja** piiriüleste terviseohtude eest on tõsine rahvaterviseprobleem, mis nõuab tõhusat rahvusvahelist koostööd ELi ja üleilmsel tasandil. See hõlmab nakkushaiguste ennetamist, nendeks valmisolekut ning nende varajast avastamist ja ravi, samuti antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemist terviseühtsuse põhimõttest lähtuvalt. ***Mikroobivastaste ravimite suhtes resistentsete bakterite, sealhulgas ülibakterite jätkuv levik avaldab samuti märkimisväärset kahjulikku mõju majandusele ja keskkonnale. Nende kujunemise ja leviku ennetamine on samuti üks selle rubriigi prioriteete. Maaelmu Terviseorganisatsioon on ühtlasi koostanud nimekirja tähelepanuta jäetud haigustest, mis piiratud äristiimulite tõttu ei saa piisavalt erasektori teadus- ja innovatsioonitegevusega seotud investeeringuid. Selliste vaesusega seotud ja tähelepanuta jäetud haiguste koormusega tegelemiseks on vaja suuremaid avaliku sektori investeeringuid.***

Põhisuunad

– nakkushaiguste ilmnemist, taasesinemist ja levikut, sealhulgas loomadelt inimesele ülekandumist (zoonoos) ja mujalt keskkonnast (veest, mullast, taimedelt, toidult) inimesele levimist ***ning ülekandumist minimeerivate empiiriliste ennetuslahenduste rakendamist*** mõjutavad tegurid;

– nakkushaiguste, sealhulgas haiglanakkuste ning antimikroobikumiresistentsetest patogeenidest ja keskkonnaga seotud teguritest põhjustatud nakkuste

ennetamine, varajane avastamine ja seire;

– **nakkushaiguste, samuti nendega kaasnevate haiguste ja nakkustega seotud vaktsiinid, diagnostika ja ravi;**

– tõhusad kogukonnapõhised tervisealaseks hädaolukorraks valmisoleku, sellele reageerimise ja sellega toimetuleku meetmed ja strateegiad;

– tegurid, mis takistavad meditsiinilise sekkumise rakendamist ja kasutuselevõttu kliinilises praktikas ja tervishoiusüsteemis;

– nakkushaiguste piiriülesed aspektid ning väikeste või keskmiste tuludega riikidega seotud eriprobleemid, näiteks troopilised haigused.

ennetamine, varajane avastamine ja seire;

– **Sobiv, ohutu ja tõhus diagnostika, meditsiinitehnoloogia, ravi ja vaktsiinid nakkushaiguste ennetamiseks ja profülaktikaks, sealhulgas uute vaktsiinide uurimine ja avastamine, tänapäevane immuniseerimistehnoloogia ja reguleerimisuuringud;**

– tõhusad kogukonnapõhised tervisealaseks hädaolukorraks valmisoleku, sellele reageerimise ja sellega toimetuleku meetmed ja strateegiad;

– tegurid, mis takistavad meditsiinilise sekkumise rakendamist ja kasutuselevõttu kliinilises praktikas ja tervishoiusüsteemis;

– nakkushaiguste piiriülesed aspektid ning väikeste või keskmiste tuludega riikidega seotud eriprobleemid, näiteks **tähelepanuta jäetud** troopilised haigused, **AIDS, tuberkuloos ja malaaria. Nakkushaiguste vastaste uute ravimeetodite väljatöötamine antibiootikumiresistentsuse tõkestamiseks.**

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 1 – alapunkt 1.2 – alapunkt 1.2.5

Komisjoni ettepanek

1.2.5. Vahendid, tehnoloogiarakendused ja digilahendused tervishoius ja hoolekandes

Tervisevaldkonna tehnoloogial ja vahenditel on rahvatervise seisukohalt väga tähtis roll ja need on aidanud oluliselt kaasa inimeste elukvaliteedi, tervise ja hoolekande tõhusale paranemisele ELis. Seepärast on sobivate, usaldusväärsete, ohutute ja kulutõhusate tervishoiu ja hoolekande valdkonna tehnoloogialahenduste ja vahendite kavandamine, väljatöötamine, kasutuselevõtt ja rakendamine strateegiliselt esmatähtis ning seejuures tuleb võtta piisaval määral arvesse puudega

Muudatusettepanek

1.2.5. Vahendid, tehnoloogiarakendused ja digilahendused tervishoius ja hoolekandes

Tervisevaldkonna tehnoloogial ja vahenditel on rahvatervise seisukohalt väga tähtis roll ja need on aidanud oluliselt kaasa inimeste elukvaliteedi, tervise ja hoolekande tõhusale paranemisele ELis. Seepärast on sobivate, usaldusväärsete, ohutute ja kulutõhusate tervishoiu ja hoolekande valdkonna tehnoloogialahenduste ja vahendite kavandamine, väljatöötamine, kasutuselevõtt ja rakendamine strateegiliselt esmatähtis ning seejuures tuleb võtta piisaval määral arvesse puudega

inimeste ja vananeva ühiskonna vajadusi. See hõlmab tehisintellekti ja muid **digitehnoloogia väljundeid**, millel on olemasolevate lahendustega võrreldes olulisi eeliseid ja millega edendatakse konkurentsivõimelist ja kestlikku tervishoiusektorit, kus luuakse väärtuslikke töökohti. Euroopa tervishoiusektor on üks ELi tähtsamaid majandussektoreid, mille arvele langeb 3 % SKPst ja kus töötab 1,5 miljonit inimest.

Põhisuunad

– tervisevaldkonna mis tahes harus ja mis tahes asjakohase meditsiinilise näidustuse, sealhulgas talitlushäirete puhul rakendatavad vahendid ja tehnoloogialahendused;

– inimeste tervisega seotud lõimitud vahendid ning tehnoloogia- ja digilahendused, sealhulgas mobiilne ja kaugtervishoid;

– tervishoiu ja hoolekande valdkonna tehnoloogialahenduste ja vahendite katsetamine, ulatuslikum kasutuselevõtt, optimeerimine ja innovatsioonihanked reaalses tingimustes, sealhulgas kliinilistes uuringutes ja rakendusuuringutes;

– uuenduslikud protsessid ja teenused **tervishoiu ja hoolekande valdkonna tehnoloogialahenduste ja vahendite väljatöötamiseks, tootmiseks ja kiireks**

inimeste ja vananeva ühiskonna vajadusi. See hõlmab **peamist progressi võimaldavat tehnoloogiat**, tehisintellekti, **robotikat, suurandmeid, kvantitehnoloogiat** ja muid **digivahendeid ja tehnoloogiat**, millel on olemasolevate lahendustega võrreldes olulisi eeliseid ja millega edendatakse konkurentsivõimelist ja kestlikku tervishoiusektorit, kus luuakse väärtuslikke töökohti. Euroopa tervishoiusektor on üks ELi tähtsamaid majandussektoreid, mille arvele langeb 3 % SKPst ja kus töötab 1,5 miljonit inimest.

Põhisuunad

– tervisevaldkonna mis tahes harus, **sealhulgas tervisetehnoloogia tootmises**, ja mis tahes asjakohase meditsiinilise näidustuse, sealhulgas talitlushäirete puhul rakendatavad vahendid ja tehnoloogialahendused;

– **tehisintellekt ja robotika tervishoiutehnoloogia ning vahendite jaoks;**

– inimeste tervisega seotud lõimitud vahendid ning tehnoloogia- ja digilahendused, sealhulgas mobiilne ja kaugtervishoid;

– **personaalsed digiterviselahendused, mis põhinevad inimkeha peamiste bioloogiliste protsesside täpsetel andmepõhistel arvutimudelitel nimega „Digital Twins“, mis võimaldavad üksikisikule määrata parima ravi, terviseennetus- ja tervise säilitamise meetmed;**

– tervishoiu ja hoolekande valdkonna tehnoloogialahenduste ja vahendite katsetamine, ulatuslikum kasutuselevõtt, optimeerimine ja innovatsioonihanked reaalses tingimustes, sealhulgas kliinilistes uuringutes ja rakendusuuringutes;

– uuenduslikud protsessid ja teenused **hooldusvahendite, tehnoloogia, ravimite ja vaktsiinide väljatöötamiseks, tootmiseks ja kiireks kasutuselevõtuks;**

kasutuselevõtuks;

- tervishoiu ja hoolekande valdkonna tehnoloogialahenduste ja vahendite ohutus, tõhusus ja kvaliteet ning nende eetikaalne, õiguslik ja sotsiaalne mõju;
- tervisevaldkonna tehnoloogiat ja vahendeid käsitlevad reguleerimisalased teadusuuringud.

- tervishoiu ja hoolekande valdkonna tehnoloogialahenduste ja vahendite ohutus, tõhusus ja kvaliteet ning nende eetikaalne, õiguslik ja sotsiaalne mõju;
- tervisevaldkonna tehnoloogiat ja vahendeid käsitlevad reguleerimisalased teadusuuringud;
- ***Vahendid, tehnoloogia ja digilahendused meditsiiniliste otsuste ohutuse suurendamiseks.***

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 1 – alapunkt 1.2 – alapunkt 1.2.6

Komisjoni ettepanek

1.2.6. Tervishoiusüsteemid

Tervishoiusüsteemidel on ELi sotsiaalsüsteemides keskne roll ning 2017. aastal töötas tervishoiu ja sotsiaaltöö sektoris 24 miljonit inimest. Peamine prioriteet on muuta tervishoiusüsteemid kättesaadavaks, kulutõhusaks, vastupidavaks, kestlikuks ja usaldusväärseks ning vähendada ebavõrdsust muu hulgas selle kaudu, et Euroopa avatud andmetaristutele tuginevalt kasutatakse ära andmepõhise ja digiinnovatsiooni potentsiaali parema tervise ja inimkeskse hoolekande tagamiseks. Sellega edendatakse tervishoiu ja hoolekande digitaalset ümberkujundamist.

Põhisuunad

- riiklike tervishoiusüsteemide ja tervishoiupoliitika reformimine Euroopas ja mujal;
- uued mudelid ja lähenemisviisid tervishoiu ja hoolekandes ning nende

Muudatusettepanek

1.2.6. Tervishoiusüsteemid

Tervishoiusüsteemidel on ELi sotsiaalsüsteemides keskne roll ning 2017. aastal töötas tervishoiu ja sotsiaaltöö sektoris 24 miljonit inimest. Peamine prioriteet on muuta tervishoiusüsteemid kättesaadavaks, kulutõhusaks, vastupidavaks, kestlikuks ja usaldusväärseks ning vähendada ebavõrdsust muu hulgas selle kaudu, et Euroopa avatud andmetaristutele tuginevalt kasutatakse ära andmepõhise ja digiinnovatsiooni potentsiaali parema tervise ja inimkeskse hoolekande tagamiseks. Sellega edendatakse tervishoiu ja hoolekande digitaalset ümberkujundamist. ***Tulevane taristu peaks tuginema turvalisele säilitamisele, nagu 5G kasutuselevõtt, asjade interneti arendamise tingimustele ja kõrgjõudlusega andmetöötluskeskustele.***

Põhisuunad

- riiklike tervishoiusüsteemide ja tervishoiupoliitika reformimine Euroopas ja mujal;
- uued mudelid ja lähenemisviisid tervishoiu ja hoolekandes ning nende

riikide- või piirkondadevaheline
ülekanavus ja kohandatavus;

- tervishoiutehnoloogia hindamise
tõhustamine;
- tervishoiualase ebavõrdsusega seotud
arengud ja tõhusad poliitikameetmed;
- tulevased tervisevaldkonna töötajad
ja nende vajadused;

– **õigeaegse terviseteabe** kvaliteedi
parandamine **ja** terviseandmete, sealhulgas
elektrooniliste terviseandmete **kasutuse**
tõhustamine ning seejuures turvalisusele,
privaatsusele, koostalitlusvõimele,
standarditele, võrreldavusele ja
terviklikkusele piisava tähelepanu
pööramine;

- tervishoiusüsteemide vastupidavus
kriiside mõjule ja suutlikkus võtta omaks
murrangulisi uuenduslikke lahendusi;
- kodanikele suunatud lahendused ning
patsientide võimestamine, enesejälgimine
ja suhtlemine tervishoiu- ja
sotsiaalhoolekandetöötajatega, et tagada
lõimitum tervishoid ja kasutajakeskne
lähenemisviis;
- andmete, teabe, teadmiste ja parima
tava ammutamine tervishoiusüsteeme
käsitlevatest ELi tasandi ja üleilmsetest
teadusuuringutest.

riikide- või piirkondadevaheline
ülekanavus ja kohandatavus;

- tervishoiutehnoloogia hindamise
tõhustamine;
- tervishoiualase ebavõrdsusega seotud
arengud ja tõhusad poliitikameetmed;
- tulevased tervisevaldkonna töötajad
ja nende vajadused;

– **tervishoiuspetsialistide erialase**
koolitamise kavade koostamine ja koolitus
ning tehnilise oskusteabe ja uuenduslike
e-tervise ja tervishoiu töömeetodite
arendamine;

– **terviseteabe õigeaegsuse ja**
kvaliteedi **ning sellise taristu** parandamine,
mida kasutatakse terviseandmete,
sealhulgas elektrooniliste terviseandmete
tulemuslikuks kogumiseks ja
kasutamiseks, ning seejuures turvalisusele,
privaatsusele, koostalitlusvõimele,
standarditele, võrreldavusele ja
terviklikkusele piisava tähelepanu
pööramine; **terviseteabe ja -andmete**
kasutamine, kaasa arvatud elektroonilised
terviseandmed, pöörates piisavat
tähelepanu turvalisusele, usaldusele,
privaatsusele, koostalitlusvõimele,
standarditele, võrreldavusele ja
terviklikkusele;

- tervishoiusüsteemide vastupidavus
kriiside mõjule ja suutlikkus võtta omaks
murrangulisi uuenduslikke lahendusi;
- kodanikele suunatud lahendused ning
patsientide võimestamine, enesejälgimine
ja suhtlemine tervishoiu- ja
sotsiaalhoolekandetöötajatega, et tagada
lõimitum tervishoid ja kasutajakeskne
lähenemisviis;
- andmete, teabe, teadmiste ja parima
tava ammutamine tervishoiusüsteeme
käsitlevatest ELi tasandi ja üleilmsetest
teadusuuringutest.

Muudatusettepanek 42
Ettepanek võtta vastu otsus
I lisa – II osa – punkt 2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

2. TEEMAVALDKOND „KAASAV
JA *TURVALINE* ÜHISKOND“

Muudatusettepanek 43
Ettepanek võtta vastu otsus
I lisa – II osa – punkt 2 – alapunkt 2.1

Komisjoni ettepanek

2.1. Põhimõtted

EL sümboliseerib majanduskasvu ja sotsiaalpoliitika ainulaadsel viisil ühendamist, mis hõlmab ulatuslikku sotsiaalset kaasamist ning demokraatia, inimõiguste, soolise võrddõiguslikkuse ja mitmekesisuse ühist väärtustamist. See mudel areneb pidevalt ja nõuab muu hulgas üleilmastumisest ja *tehnoloogilisest muutusest* tulenevate küsimustega tegelemist. *Samuti peab Euroopa reageerima püsivate julgeolekuohtudega seotud probleemidele. Terrorirünnakud ja radikaliseerumine, samuti küberrünnakud ja hübriidohud toovad esile olulised julgeolekuküsimused ja tekitavad ühiskonnas märkimisväärseid pingeid.*

EL peab edendama kaasava ja kestliku majanduskasvu mudelit ja samal ajal lõikama kasu tehnoloogia arengust, suurendama usaldust demokraatliku valitsemistava vastu ja propageerima selles uuenduste tegemist, võitlema ebavõrdsuse, tööpuuduse, marginaliseerumise, diskrimineerimise ja radikaliseerumise vastu, tagama inimõiguste kaitse, soodustama kultuurilist mitmekesisust ja hoidma Euroopa kultuuripärandit ning võimestama kodanikke sotsiaalse innovatsiooni kaudu. Samuti on jätkuvalt prioriteetsed teemad rändega tegelemine ja sisserändajate lõimimine. Sotsiaal- ja

Muudatusettepanek

2. TEEMAVALDKOND „KAASAV
JA *LOOV* ÜHISKOND“

Muudatusettepanek

2.1. Põhimõtted

EL sümboliseerib *jõukuse, rahu*, majanduskasvu, *jätksuutlikkuse* ja sotsiaalpoliitika ainulaadsel viisil ühendamist, mis hõlmab ulatuslikku sotsiaalset kaasamist ning demokraatia, inimõiguste, soolise võrddõiguslikkuse ja mitmekesisuse ühist väärtustamist. See mudel areneb pidevalt ja nõuab muu hulgas *digitaliseerimisest*, üleilmastumisest ja *tehnoloogia arengust* tulenevate küsimustega tegelemist.

EL peab edendama kaasava ja kestliku majanduskasvu mudelit ja samal ajal lõikama kasu tehnoloogia arengust, suurendama usaldust demokraatliku valitsemistava vastu ja propageerima selles uuenduste tegemist, võitlema ebavõrdsuse, tööpuuduse, marginaliseerumise, diskrimineerimise ja radikaliseerumise vastu, tagama inimõiguste kaitse, soodustama kultuurilist mitmekesisust ja hoidma Euroopa kultuuripärandit ning võimestama kodanikke sotsiaalse innovatsiooni kaudu. Samuti on jätkuvalt prioriteetsed teemad rändega tegelemine ja

humanitaarvaldkonna teadusuuringute ja innovatsiooni roll nendele probleemidele reageerimisel ja ELi eesmärkide saavutamisel on väga suur.

sisserändajate lõimimine.

Sotsiaal- ja **humanitaar- ning kultuuri- ja loovvaldkonna** teadusuuringute ja innovatsiooni roll nendele probleemidele reageerimisel ja ELi eesmärkide saavutamisel on väga suur. ***Oma laia tegevusvaldkonna, suuruse ja mõju tõttu tänapäeva digitehnoloogia arengus annavad need valdkonnad olulise panuse meie majandusse. Kuna sotsiaalse ja tehnoloogilise innovatsiooni seosed on keerukad ja harva lineaarsed, on vaja täiendavaid teadusuuringud, sealhulgas valdkondadevahelisi ja mitut distsipliini hõlmavaid teadusuuringud, et arendada ja rahastada iga liiki innovatsiooni ja tegevust, et ergutada selle kiiret arengut.***

Euroopa kodanikke, riigiasutusi ja majandust tuleb kaitsta pidevate ohtude eest, mis tulenevad organiseeritud kuritegevusest, sealhulgas tulirelvade salakaubaveost, uimastikaubandusest ja inimkaubandusest. Samuti on oluline kaitse ja julgeoleku tugevdamine parema piirihalduse kaudu. Küberkuritegevus on sazenemas ja sellega seotud riskid muutuvad majanduse ja ühiskonna digiteerudes mitmekesisemaks. Euroopa peab jätkuvalt tegema jõupingutusi küberjulgeoleku, digipriivaatsuse ja isikuandmete kaitse tõhustamiseks ning kahjuliku ja väärteabe leviku vastu võitlemiseks, et tagada demokraatia ja majanduse stabiilsus. Ühtlasi on vaja teha lisapingutusi, et piirata kliimamuutuse tõttu sagenevate äärmuslike ilmastikunähtuste, näiteks üleujutuste, tormide, metsatulekahjusid põhjustavate põudade, mullaviljakuse vähenemise, maavärinate ja muude loodusõnnetuste mõju inimeste elule ja elatusallikatele. Suurõnnetused, olgu need loodusõnnetused või inimese põhjustatud, võivad ohustada olulisi ühiskonna toimimise aspekte, näiteks tervishoidu,

energiavarustust ja valitsemist.

Kõnealuste probleemide ulatus, keerukus ja riigiülesus nõuavad mitmetasandiliste ELi meetmete võtmist. Selliste kriitilise tähtsusega sotsiaalsete, poliitiliste, kultuuri- ja majandusküsimuste ning julgeolekuprobleemidega tegelemine üksnes riikide tasandil tooks kaasa ressursside ebatõhusa kasutamise, lähenemisviiside killustatuse ning teadmiste ja võimekuse standardite erinevuse.

Julgeolekualased teadusuuringud on osa ELi üldistest laiapõhjalisematest julgeolekuohtudele reageerimise meetmetest. Nendega aidatakse kaasa võimekuse suurendamisele tehnoloogialahenduste ja rakenduste tulevase kättesaadavuse võimaldamise kaudu, et kaotada poliitikakujundajate ja praktikute tuvastatud võimekuslüngad. ELi raamprogrammi kaudu julgeolekualastesse teadusuuringutesse suunatavad summad moodustavad ELis juba praegu umbes 50 % selliste uuringute jaoks avaliku sektori vahenditest eraldatud üldsummast. Olemasolevaid vahendeid kasutatakse täiel määral, sealhulgas Euroopa kosmoseprogrammi (Galileo ja EGNOS, Copernicus, kosmose olukorrast ülevaate saamise programm ning valitsuste satelliitide programm). Soovitakse saavutada koostoimet ELi rahastatavate kaitseuuringute toel läbi viidava tegevusega ning hoitakse ära rahastamise dubleerimist. Piiriülene koostöö aitab kaasa Euroopa ühtse julgeolekuturu väljakujunemisele ja tööstusnäitajate paranemisele ning on ELi autonoomia aluseks.

Selle üleilmse probleemi raames tehtav teadus- ja innovatsioonitegevus viiakse üldisesse kooskõlla järgmiste komisjoni prioriteetidega: demokraatlikud muutused; tööhõive, majanduskasv ja investeerimine; õigusküsimused ja põhiõigused; ränne; lõimitum ja õiglasem Euroopa majandus-

Selle üleilmse probleemi raames tehtav teadus- ja innovatsioonitegevus viiakse üldisesse kooskõlla järgmiste komisjoni prioriteetidega: demokraatlikud muutused; tööhõive, majanduskasv ja investeerimine; õigusküsimused ja põhiõigused; ränne; lõimitum ja õiglasem Euroopa majandus-

ja rahaliit; digitaalne ühtne turg. Sellega järgitakse Rooma tegevuskavaga võetud kohustust seada sihiks „sotsiaalne Euroopa“ ja „liit, mis hoiab alal meie kultuuripärandit ja edendab kultuurilist mitmekesisust“. Samuti toetatakse sellega Euroopa sotsiaalõiguste **samba ning ülemaailmse turvalise, korra kohase ja seadusliku rände kokkuleppe eesmärgi. Julgeolekualaste teadusuuringutega järgitakse Rooma tegevuskavaga võetud kohustust seada sihiks turvaline ja kaitstud Euroopa ning aidatakse kaasa tulemusliku ja tegeliku julgeolekuliidu loomisele. Kasutatakse ära koostoimet õigusprogrammi ning õiguste ja väärtuste programmiga, mille raames toetatakse tegevust õiguskaitse kättesaadavuse, ohvrite õiguste, soolise võrdõiguslikkuse, diskrimineerimise kaotamise, andmekaitse ja Euroopa kodakondsuse propageerimise valdkonnas.**

Kõnealuse tegevusega aidatakse otseselt kaasa eelkõige järgmiste kestliku arengu eesmärkide saavutamisele: kestliku arengu eesmärk nr 1 – „Vaesuse kaotamine“; kestliku arengu eesmärk nr 4 – „Kvaliteetne haridus“; kestliku arengu eesmärk nr 8 – „Inimväärne töö ja majanduskasv“; kestliku arengu eesmärk nr 9 – „Tööstus, innovatsioon ja taristu“; kestliku arengu eesmärk nr 10 – „Ebavõrdsuse vähendamine“; kestliku arengu eesmärk nr 11 – „Säästvad linnad ja kogukonnad“; kestliku arengu eesmärk nr 16 – „Rahu, õigus ja tugevad institutsioonid“.

ja rahaliit; digitaalne ühtne turg. Sellega järgitakse Rooma tegevuskavaga võetud kohustust seada sihiks „sotsiaalne Euroopa“ ja „liit, mis hoiab alal meie kultuuripärandit ja edendab kultuurilist mitmekesisust“. Samuti toetatakse sellega Euroopa sotsiaalõiguste **sammast.**

Selle tegevusega aidatakse otseselt kaasa eelkõige järgmiste kestliku arengu eesmärkide saavutamisele: kestliku arengu eesmärk nr 1 – „Vaesuse kaotamine“; kestliku arengu eesmärk nr 4 – „Kvaliteetne haridus“; **kestliku arengu eesmärk nr 5 – „Sooline võrdõiguslikkus“**; kestliku arengu eesmärk nr 8 – „Inimväärne töö ja majanduskasv“; kestliku arengu eesmärk nr 9 – „Tööstus, innovatsioon ja taristu“; kestliku arengu eesmärk nr 10 – „Ebavõrdsuse vähendamine“; kestliku arengu eesmärk nr 11 – „Säästvad linnad ja kogukonnad“; kestliku arengu eesmärk nr 12 – „Vastutustundlik tootmine ja tarbimine“; **kestliku arengu eesmärk nr 16 – „Rahu, õigus ja tugevad institutsioonid“**, **kestliku arengu eesmärk nr 17 – „Partnerlus eesmärkide nimel“**.

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 2 – alapunkt 2.2 – alapunkt 2.2.1 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Põhisuunad

- demokraatlike riikide ajalugu, areng ja tõhusus eri tasanditel ja eri vormides; digiteerimise aspektid, sotsiaalvõrgustikupõhise suhtluse mõju ning haridus- ja **noorsoopoliitika** roll kui demokraatliku kodanikkonna nurgakivid;
- uuenduslikud lähenemisviisid demokraatlike valitsuste läbipaistvuse, reageerivuse, vastutavuse, tõhususe ja õiguspärasuse toetamiseks **lähtuvalt põhiõiguste** ja õigusriigi põhimõtete täielikust järgimisest;
- strateegiad populismi, äärmusluse, radikaliseerumise ja terrorismiga toimetulekuks ning rahulolematute ja marginaliseerunud kodanike kaasamiseks ja nende osaluse suurendamiseks;
- ajakirjandusstandardite ja kasutaja loodud sisu rolli parem mõistmine ülivõrgustatud ühiskonnas ning vääртеabe vastu võitlemise vahendite väljatöötamine;
- multikultuurse kodanikkonna ja multikultuursusel põhineva identiteedi roll demokraatliku kodanikkonna ja poliitilise osaluse kontekstis;
- tehnoloogia ja teaduse arengu, sealhulgas suurandmete, veebipõhiste sotsiaalvõrgustike ja tehisintellekti mõju demokraatiale;
- arutelupõhine ja osalusdemokraatia

Muudatusettepanek

Põhisuunad

- demokraatlike riikide ajalugu, areng ja tõhusus eri tasanditel ja eri vormides, **nagu kultuuridevahelise dialoogi edendamine, rahvaste koostöö ja religioonidevaheline rahu**; digiteerimise aspektid, **sealhulgas meediapädevus ja digikirjaoskus**, sotsiaalvõrgustikupõhise suhtluse mõju ning haridus- ja noorsoopoliitika **ja kultuurilise osalemise** roll kui demokraatliku kodanikkonna nurgakivid;
- uuenduslikud lähenemisviisid demokraatlike valitsuste läbipaistvuse, reageerivuse, vastutavuse, tõhususe ja õiguspärasuse toetamiseks, **kaasa arvatud korruptsioonivastane võitlus, lähtudes põhi- ja inimõiguste ning** õigusriigi põhimõtete täielikust järgimisest;
- **Tehnoloogia mõju eluviisidele ja käitumisele;**
- strateegiad populismi, äärmusluse, radikaliseerumise, **diskrimineerimise, vihakõne** ja terrorismiga toimetulekuks ning rahulolematute, **haavatavate** ja marginaliseerunud kodanike **aktiivseks kaasamiseks**, nende **mõjuvõimu** ja osaluse suurendamiseks;
- **sisserände ja ksenofoobia seose ning rände põhjuste uued käsitusviisid;**
- ajakirjandusstandardite ja kasutaja loodud sisu rolli parem mõistmine ülivõrgustatud ühiskonnas ning vääртеabe vastu võitlemise vahendite väljatöötamine;
- multikultuurse kodanikkonna ja multikultuursusel põhineva identiteedi roll demokraatliku kodanikkonna ja poliitilise osaluse kontekstis;
- tehnoloogia ja teaduse arengu, sealhulgas suurandmete, veebipõhiste sotsiaalvõrgustike ja tehisintellekti mõju demokraatiale;
- arutelupõhine ja osalusdemokraatia

ning aktiivne ja kaasav kodanikkond, sealhulgas digimõõde;

– majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse mõju poliitikas osalemisele ja demokraatiale ning selle näitamine, kuidas ebavõrdsuse vähendamise ja mis tahes liiki diskrimineerimise, sealhulgas soolise diskrimineerimise vastu võitlemisega saab demokraatiat toetada.

ning aktiivne ja kaasav kodanikkond, sealhulgas digimõõde;

– majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse mõju poliitikas osalemisele ja demokraatiale ning selle näitamine, kuidas ebavõrdsuse vähendamise ja mis tahes liiki diskrimineerimise, sealhulgas soolise diskrimineerimise vastu võitlemisega saab demokraatiat toetada.

– *Teadusdiplomaatia uus käsitus.*

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 2 – alapunkt 2.2 – alapunkt 2.2.2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2.2.2. Kultuuripärand

2.2.2. Kultuur ja loovus

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 2 – alapunkt 2.2 – alapunkt 2.2.2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2.2.2. Kultuuripärand

2.2.2. Kultuuripärand

Euroopa kultuuri- ja loomemajandus ühendab kunsti, kultuuri, ettevõtlust ja tehnoloogiat. Lisaks mängib kultuuri- ja loomemajandus eelkõige digiteerimise valdkonnas Euroopa tööstuse taastamisel tähtsat rolli, ergutab majanduskasvu ning on strateegiliselt võimeline tekitama innovatsioonieliste ülekandumist teistesse majandusharudesse, nagu turism, jaemüük, meedia, digitaaltehnoloogia ja inseneeria. Programmis „Euroopa horisont“ on loovus ja disain valdkonnaülesed teemad, mida lõimitakse kõigisse programmi projektidesse, et toetada uut tehnoloogiat, ärimudeleid ja pädevust ning muuta loomingu- ja loomemajanduse lahendused majanduslikuks ja sotsiaalseks väärtuseks.

Kultuuripärand on *meie elu aluspõhi*, mis on *täendusrikas nii* kogukondadele, rühmadele *kui ka ühiskonnale ning loob* kuuluvuse tunde. See on sild meie ühiskonna mineviku ja tuleviku vahel. See on kohaliku majanduse liikumapanev jõud ning võimas inspiratsiooniallikas loome- ja *kultuurimajandusele*. Meie kultuuripärandile ligipääsu tagamine, selle kaitsmine, taastamine ja tõlgendamine ning selle potentsiaali täiel määral kasutamine on praeguste ja tulevaste põlvkondade jaoks ülioluline küsimus. Kultuuripärand on peamine sisend ja inspiratsiooniallikas kunstis, traditsioonilises käsitöös ning kultuuri-, *ettevõtlus-* ja *loomesektoris*, mis kõik on kestliku majanduskasvu, uute töökohtade loomise ja väliskaubanduse eestvedajad.

Põhisuunad

- pärandiuuringud ja päranditeadus uusima tehnoloogia, sealhulgas digilahenduste toel;
- kultuuripärandile ligipääs ja pärandi jagamine uuenduslike võimaluste ja kasutusviiside ning osaluspõhiste majandamismudelite rakendamise teel;
- ühenduse loomine kultuuripärandi ja esilekerkivate loomesektorite vahel;
- kultuuripärandi panus kestlikku arengusse kultuurimaastike säilitamise, kaitse ja taastamise kaudu, kusjuures EList saab pärandipõhise innovatsiooni ja kultuuriturismi katselava;
- kultuuripärandi ja *keelte* säilitamine, kaitse, võimendamine ja taastamine uusima tehnoloogia, sealhulgas digilahenduste abil;
- *traditsioonide, käitumismustrite*, ettekujutuste ja uskumuste mõju väärtustele ja *kuuluvustundele*.

Kultuuripärand on *kultuuri- ja loomemajanduse lahutamatu osa*. *Kultuuripärand sisaldab mineviku jälgi ja väljendusi*, mis *annavad tänapäeva* kogukondadele, rühmadele ja *ühiskonnale tähendust ja loovad* kuuluvuse tunde. See on sild meie ühiskonna mineviku ja tuleviku vahel. See on kohaliku majanduse liikumapanev jõud ning võimas inspiratsiooniallikas loome- ja *kultuurisektorile*. Meie kultuuripärandile ligipääsu tagamine, selle kaitsmine, taastamine ja tõlgendamine ning selle potentsiaali täiel määral kasutamine on praeguste ja tulevaste põlvkondade jaoks ülioluline küsimus. Kultuuripärand on peamine sisend ja inspiratsiooniallikas kunstis, traditsioonilises käsitöös ning kultuuri-, *loome-* ja *ettevõtlussektoris*, *nagu turism*, mis kõik on kestliku majanduskasvu, uute töökohtade loomise ja väliskaubanduse eestvedajad.

Põhisuunad

- pärandiuuringud ja päranditeadus uusima tehnoloogia, sealhulgas digilahenduste toel;
- kultuuripärandile ligipääs ja pärandi *ning sellega seotud teabe* jagamine uuenduslike võimaluste ja kasutusviiside ning osaluspõhiste majandamismudelite rakendamise teel;
- ühenduse loomine kultuuripärandi ja esilekerkivate loomesektorite vahel;
- kultuuripärandi panus kestlikku arengusse kultuurimaastike säilitamise, kaitse, *arengu* ja taastamise kaudu, kusjuures EList saab pärandipõhise innovatsiooni ja kultuuriturismi katselava;
- kultuuripärandi, *keelte ning traditsiooniliste oskuste ja käsitöö* säilitamine, kaitse, võimendamine ja taastamine uusima tehnoloogia, sealhulgas digilahenduste abil;
- mitmekesiste traditsioonide, tavade*, ettekujutuste ja uskumuste mõju väärtustele *kogukondade arengus*;

– *Euroopa kultuuripärandi pilve loomine teadusuuringute ja innovatsiooni koostööruumina, mis annab uue tehnoloogia kaudu juurdepääsu kultuuripärandile ning soodustab ja hõlbustab oskusteabe ja oskuste edastamist, annab võimaluse luua individuaalseid töörühmi ja projektstruktuure ning on Euroopa kultuuripartner ärihuvidest lähtuvate pilveteenuste valdkonnas; Sellele eelneb mõjuhinnang.*

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 2 – alapunkt 2.2 – alapunkt 2.2.3

Komisjoni ettepanek

2.2.3. Sotsiaalsed ja majanduslikud muutused

Euroopa ühiskonnas on toimumas põhjalikud **sotsiaal-majanduslikud** muutused, mis tulenevad eelkõige üleilmastumisest ja tehnoloogilisest innovatsioonist. Samal ajal on sissetulekute ebavõrdsus enamikus Euroopa riikides suurenenud¹⁴. Kaasava majanduskasvu edendamiseks ja ebavõrdsuse vähendamiseks, tootlikkuse suurendamiseks (sealhulgas selle mõõtmise edendamiseks) ja inimkapitali arendamiseks, rände- ja lõimimisprobleemidele reageerimiseks ning põlvkondadevahelise solidaarsuse **ja** sotsiaalse liikuvuse toetamiseks on vaja tulevikku suunatud poliitikat. On vaja luua haridus- ja koolitussüsteemid võrdsema ja jõukama tuleviku nimel.

Põhisuunad

– teadmusbaas investeerimise ja poliitikameetmete alase nõu saamiseks eelkõige hariduse ja koolituse valdkonnas

Muudatusettepanek

2.2.3. Sotsiaalsed, **kultuurilised** ja majanduslikud muutused

Euroopa ühiskonnas on toimumas põhjalikud **sotsiaalsed, kultuurilised ja majanduslikud** muutused, mis tulenevad eelkõige üleilmastumisest ja tehnoloogilisest innovatsioonist. Samal ajal on sissetulekute ebavõrdsus enamikus Euroopa riikides suurenenud¹⁴. Kaasava majanduskasvu edendamiseks ja ebavõrdsuse vähendamiseks, tootlikkuse suurendamiseks (sealhulgas selle mõõtmise edendamiseks) ja inimkapitali arendamiseks, **kodanike elu- ja töötingimuste parandamiseks**, rände- ja lõimimisprobleemidele reageerimiseks ning põlvkondadevahelise solidaarsuse, sotsiaalse liikuvuse **ja kultuurilise lõimimise** toetamiseks on vaja tulevikku suunatud poliitikat. On vaja luua **juurdepääsetavad, kaasavad, uuenduslikud ja kvaliteetsed** haridus- ja koolitussüsteemid võrdsema ja jõukama tuleviku nimel.

Põhisuunad

– teadmusbaas investeerimise ja poliitikameetmete alase nõu saamiseks eelkõige hariduse ja koolituse valdkonnas

seoses suurt lisaväärtust andvate oskuste, tööviljakuse, sotsiaalse liikuvuse, majanduskasvu, sotsiaalse innovatsiooni ja töökohtade loomisega; hariduse ja koolituse roll ebavõrdsuse vähendamisel;

– sotsiaalne kestlikkus, mis ei kajastu üksnes SKP näitajates, eelkõige uued majandus- ja ärimudelid ning uued finantstehnoloogialahendused;

– statistilised ja muud majanduslikud vahendid majanduskasvu ja innovatsiooni paremaks mõistmiseks tootlikkuse aeglase kasvu kontekstis;

– uut liiki töö, töö roll, tööturu ja sissetulekute suundumused ja muutused kaasaegses ühiskonnas ning nende mõju sissetulekute jaotusele, diskrimineerimise, sealhulgas soolise diskrimineerimise kaotamisele ja sotsiaalsele kaasatusele;

– maksu- ja sotsiaalkindlustussüsteemid koos sotsiaalkindlustuse ja sotsiaalinvesteeringute **poliitikaga**, mille eesmärk on ebavõrdsuse vähendamine ning tehnoloogia, demograafiliste muutuste ja mitmekesisuse negatiivse mõju leevendamine;

– inimeste liikuvuse arvessevõtmine üleilmses ja kohalikus kontekstis paremaks rände juhtimiseks ja sisserändajate,

seoses suurt lisaväärtust andvate oskuste, tööviljakuse, sotsiaalse liikuvuse, majanduskasvu, sotsiaalse innovatsiooni ja töökohtade loomisega; hariduse ja koolituse roll ebavõrdsuse vähendamisel;

– **ristteadusuuringud , milles on ühendatud tehnoloogiliste muutuste majanduslik, kultuuriline ja sotsiaalne mõju;**

– sotsiaalne kestlikkus, mis ei kajastu üksnes SKP näitajates, eelkõige uued majandus- ja ärimudelid, **nagu sotsiaalmajandus** ning uued finantstehnoloogialahendused;

– statistilised ja muud majanduslikud **ning kvantitatiivsed** vahendid majanduskasvu ja innovatsiooni paremaks mõistmiseks tootlikkuse aeglase kasvu kontekstis;

– uut liiki töö, töö roll, tööturu ja sissetulekute suundumused ja muutused kaasaegses ühiskonnas ning nende mõju sissetulekute jaotusele, diskrimineerimise, sealhulgas soolise diskrimineerimise kaotamisele ja sotsiaalsele kaasatusele;

– maksu- ja sotsiaalkindlustussüsteemid koos sotsiaalkindlustuse ja sotsiaalinvesteeringute **poliitika, maksuparadiiside ja maksualase õigusemõistmisega**, mille eesmärk on ebavõrdsuse vähendamine ning tehnoloogia, demograafiliste muutuste ja mitmekesisuse negatiivse mõju leevendamine;

– **strateegiad demograafiliste muutuste, linnastumise ja maapiirkondadest väljarände lahendamiseks, sotsiaal-majandusliku tõrjutuse vastu võitlemiseks ja maapiirkondade elukvaliteedi parandamiseks, sealhulgas kasutades uusimat tehnoloogiat ja digilahendusi;**

– inimeste liikuvuse arvessevõtmine üleilmses ja kohalikus kontekstis paremaks rände juhtimiseks ja sisserändajate,

sealhulgas pagulaste lõimimiseks; rahvusvaheliste kohustuste ja inimõiguste järgimine; kvaliteetse hariduse, koolituse ja tugiteenuste ulatuslikum ja parem kättesaadavus ning aktiivsesse ja kaasavasse kodanikkonda kuulumine, eelkõige haavatavate inimeste puhul;

– haridus- ja koolitussüsteemid ELi digipöörde soodustamiseks ja sellest suurima kasu saamiseks, samuti üleilmsest vastastikusest seotusest ja tehnoloogilisest innovatsioonist tulenevate riskide juhtimiseks, eelkõige esilekerkivate internetiohtude, eetikaküsimuste, sotsiaal-majandusliku ebavõrdsuse ja radikaalsete turumuutustega tegelemiseks;

– avaliku sektori asutuste kaasajastamine, et rahuldada kodanike ootusi seoses teenuste osutamise, läbipaistvuse, kättesaadavuse, avatuse, vastutavuse ja kasutajakesksusega;

– õigussüsteemide tõhusus ja õiguskaitse parem kättesaadavus lähtuvalt kohtute sõltumatuse ja õigusriigi põhimõtetest ning õiglased, tõhusad ja läbipaistvad menetlusnormid nii tsiviil- kui ka kriminaalasjades.

---

¹⁴ OECD: „Understanding The Socio-Economic Divide in Europe“ („Euroopa sotsiaal-majandusliku lõhe olemus“), 26. jaanuar 2017.

sealhulgas pagulaste lõimimiseks; rahvusvaheliste kohustuste ja inimõiguste järgimine; kvaliteetse hariduse, koolituse ja tugiteenuste ulatuslikum ja parem kättesaadavus ning aktiivsesse ja kaasavasse kodanikkonda kuulumine, eelkõige haavatavate inimeste puhul;

– haridus- ja koolitussüsteemid ELi digipöörde soodustamiseks ja sellest suurima kasu saamiseks, samuti üleilmsest vastastikusest seotusest ja tehnoloogilisest innovatsioonist tulenevate riskide juhtimiseks, eelkõige esilekerkivate internetiohtude, eetikaküsimuste, sotsiaal-majandusliku ebavõrdsuse ja radikaalsete turumuutustega tegelemiseks;

– avaliku sektori asutuste ja teenuste kaasajastamine, et rahuldada kodanike ootusi **ja vajadusi** seoses teenuste osutamise, läbipaistvuse, kättesaadavuse, avatuse, vastutavuse ja kasutajakesksusega;

– õigussüsteemide tõhusus ja õiguskaitse parem kättesaadavus lähtuvalt kohtute sõltumatuse ja õigusriigi põhimõtetest ning õiglased, tõhusad, **juurdepääsetavad** ja läbipaistvad menetlusnormid nii tsiviil- kui ka kriminaalasjades.

– **olemasolevate ja tekkivate sooliste lõhede ja vajaduste kindlakstegemine seoses ülemaailmsete muutustega ning uuenduslike meetodite väljatöötamine, et tegeleda sooliste stereotüüpide ja soolise kallutatusega.**

---

¹⁴ OECD: „Understanding The Socio-Economic Divide in Europe“ („Euroopa sotsiaal-majandusliku lõhe olemus“), 26. jaanuar 2017.

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 2 – alapunkt 2.2 – alapunkt 2.2.4

2.2.4. Suurõnnetuste suhtes vastupidav ühiskond

Suurõnnetustel on palju looduslikke ja inimtegevusest tulenevaid põhjusi, sealhulgas terrorirünnakud, kliimaga seotud ja muud äärmuslikud sündmused (muu hulgas merevee taseme tõus), metsatulekahjud, kuumalained, üleujutused, maavärinad, tsunamid, vulkaanipursked, veekriisid, kosmoseilmastikunähtused, tööstus- ja transpordiõnnetused, KBRT-ainetest põhjustatud õnnetused ning doominoefektist tulenevad riskid. Eesmärk on hoida ära või vähendada suurõnnetustest tulenevat elude kaotust, tervise- ja keskkonnakahju ning majanduslikku ja materiaalsel kahju ning tagada toiduga kindlustatus, samuti parandada arusaamist suurõnnetuse riskidest ja neid tõhusamalt vähendada ning õnnetuste toimumise järgselt neist õppida.

Põhisuunad

- tehnoloogia ja võimekus esmaseks reageerimiseks hädaabi osutamisel kriisiolukorras või suurõnnetuse korral;***
- ühiskonna suutlikkus suurõnnetuse riske paremini juhtida ja neid vähendada, sealhulgas looduspõhiste lahenduste abil, ning sel eesmärgil olemasolevate ja uute riskide ennetamise, nendeks valmisoleku ja neile reageerimise tõhustamine;***
- seadmete koostalitlusvõime ja***

2.2.4. Sotsiaal- ja humanitaarteadused

Sotsiaal- ja humanitaarteaduse valdkonna uuringud tuleb täielikult integreerida programmi „Euroopa horisont“ kõikidesse prioriteetidesse, tugevdades rahvusvahelise, liidu, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi poliitikakujundamise tõendipõhisust. Lisaks sellisele lõimimisele tuleb pakkuda eritoetust vastavalt järgmistele suunistele, samuti toetada poliitika kujundamist.

Põhisuunad

*tegevuskorra ühilduvuse tagamine
piiriülese koostöö hõlbustamiseks ja ELi
lõimitud turu edendamiseks.*

- sotsiaalse, majandusliku ja poliitilise kaasatuse ning kultuuridevahelise dünaamika analüüs ja arendamine Euroopas ja koostöös rahvusvaheliste partneritega;*
- parem arusaamine Euroopa sotsiaalsetest muutustest ja nende mõjust;*
- Euroopa sotsiaalse ühtekuuluvuse, sisserände, integratsiooni, demograafiliste muutuste, elanikkonna vananemise, puuete, hariduse, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega seotud suurte probleemide lahendamine;*
- teadusuuringute toetamine, et mõista kogukondade, piirkondade ja rahvuste identiteeti ja kuuluvust.*

Muudatusettepanek 49

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 2 – alapunkt 2.2 – alapunkt 2.2.5

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2.2.5. Kaitse ja julgeolek

välja jäetud

On vaja kaitsta kodanikke kuritegevusest, sealhulgas terrorismist tulenevate julgeolekuohtude ja hübriidohtude eest ning nendele ohtudele reageerida; kaitsta inimesi, avalikku ruumi ja kriitilise tähtsusega taristut nii füüsiliste rünnakute (sealhulgas KBRTL-rünnakute) kui ka küberrünnakute eest; võidelda terrorismi ja radikaliseerumise vastu, sealhulgas terroristide ideede ja uskumuste mõistmise ja nendele reageerimise kaudu; ennetada nii raskeid kuritegusid, sealhulgas küberkuritegusid, kui ka organiseeritud kuritegevust ning sellise kuritegevuse vastu võidelda; toetada ohvreid; jälgida kuritegevusega seotud rahavooge; toetada andmete kasutamist õiguskaitstes ja tagada isikuandmete kaitse õiguskaitsetegevuse

käigus; toetada ELi õhu-, maismaa- ja merepiiri haldamist seoses rände- ja kaubavoogudega. On väga oluline säilitada paindlikkus tekkida võivate uute julgeolekuprobleemide kiireks lahendamiseks.

Põhisuunad

- uuenduslikud lähenemisviisid ja tehnoloogialahendused julgeolekuvaldkonna praktikutele (näiteks politseijõud, piiri- ja rannikuvalve, tolliasutused), rahvatervise valdkonna praktikutele, taristuettevõtjatele ja avaliku ruumi haldajatele;*
- kuritegevuse ja vägivaldse radikaliseerumise inim- ja sotsiaalmõõde nii selliselt käituvate või käituda võivate isikute kui ka sellisest käitumisest mõjutatud või potentsiaalselt mõjutatud isikute perspektiivist;*
- kodanike, avaliku sektori asutuste ja tööstussektori hoiakud seoses uute julgeolekuriskide tekke ennetamise ja olemasolevate riskide, sealhulgas sellistest uutest tehnoloogiavaldkondadest nagu tehisintellektist tulenevate riskide vähendamiseks;*
- julgeolekut mõjutavate libauudiste ja väärteabe vastu võitlemine;*
- seadmete koostalitlusvõime ja tegevuskorra ühilduvuse tagamine piiriülese ja asutustevahelise operatiivkoostöö hõlbustamiseks ning ELi lõimitud turu edendamiseks;*
- isikuandmete kaitse tagamine õiguskaitsetegevuse käigus, eelkõige seoses tehnoloogia kiire arenguga.*

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 2 – alapunkt 2.2 – alapunkt 2.2.6

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2.2.6. Küberturvalisus

välja jäetud

Kuritahtlik kübertegevus ohustab mitte ainult meie majandust, vaid ka meie demokraatlike riikide toimimist ning meie vabadusi ja väärtusi. Küberohtude puhul on sageli tegemist kuritegevusega kasu saamise eesmärgil, kuid nende põhjus võib olla ka poliitiline või strateegiline. Meie tulevane julgeolek ja jõukus sõltuvad meie suutlikkusest suurendada oma võimekust ELi kaitsmisel küberohtude eest. Digipööre nõuab küberturvalisuse olulist tõhustamist, et tagada kaitse tohutule hulgale eeldatavalt internetti ühendatavatele asjade interneti seadmetele, sealhulgas seadmetele, mille abil juhitakse elektrivõrke, autosid ja transpordivõrke, haiglaid, finantssüsteeme, riigiasutusi, tehaseid ja kodusüsteeme. Euroopas tuleb suurendada vastupanuvõimet küberrünnakute suhtes ja töötada välja tõhusad küberheidutusmeetmed.

Põhisuunad

- tehnoloogialahendused kogu digitaalse väärtusahela lõikes (turvalistest komponentidest kuni krüptograafia ning iseparanevate võrkude ja tarkvarani);*
- tööstuse konkurentsivõimet säilitavad tehnoloogialahendused nii olemasolevate küberohtude eest kaitsmiseks kui ka tulevikuvajaduste rahuldamiseks;*
- Euroopa küberturvalisuse pädevusvõrgustik ja pädevuskeskus.*

Muudatusettepanek 51
Ettepanek võtta vastu otsus
I lisa – II osa – punkt 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. TEEMAVALDKOND
„TURVALINE ÜHISKOND“

2a.1 Põhimõtted

Muutuste ja kasvava ülemaailmse vastastikuse sõltuvuse ning ohtude taustal

on teadusuuringud ja innovatsioon Euroopa julgeoleku tagamisel väga tähtsad.

Kuigi Euroopas ei toimu praegu ulatuslikke sõjalisi rünnakuid, on nüüd vaja reageerida uutest julgeolekuohtudest tulenevatele probleemidele. Mitmesugused terrorirünnakud ja vägivaldne radikaliseerumine, samuti küberrünnakud ja hübriidohud põhjustavad olulisi julgeolekuprobleeme ja tekitavad ühiskonnas märkimisväärseid pingeid. EL peab neid probleeme lahendama ja tagama avaliku julgeoleku, säilitades samal ajal üksikisiku vabaduse ja põhiõigused.

Julgeoleku-uuringud on osa ELi laiematest pingutustest nende ja muude probleemide lahendamiseks. Need toetavad võimekuse suurendamist, võimaldades tulevikus tehnoloogia, lahenduste ja rakenduste kättesaadavust, et täita poliitikakujundajate ja lõppkasutajate, eelkõige avaliku sektori asutuste tuvastatud lüngad.

Selliste teadusuuringute ja innovatsiooniga järgitakse Rooma tegevuskavaga võetud kohustust töötada turvalise ja kaitstud Euroopa nimel ning aidatakse kaasa julgeolekuliidu loomisele. Kasutatakse koostoimet õigusprogrammi ning õiguste ja väärtuste programmiga, mille raames toetatakse tegevust õiguskaitse kättesaadavuse, ohvrite õiguste, soolise võrdõiguslikkuse, diskrimineerimise kaotamise, andmekaitse ja Euroopa kodakondsuse propageerimise valdkonnas.

Täielikult kasutatakse olemasolevaid vahendeid, sealhulgas Euroopa kosmoseprogrammi (Galileo ja EGNOS, Copernicus, kosmose olukorrast ülevaate saamise programm ning valitsuste satelliitside programm).

Euroopa peab jätkama jõupingutusi küberjulgeoleku, digipriivaatsuse ja isikuandmete kaitse tõhustamiseks ning

kahjuliku ja väärteabe leviku vastu võitlemiseks, et tagada jõukus ning demokraatia ja majanduse stabiilsus. Terrorism, vägivaldne radikaliseerumine, ideoloogiliselt motiveeritud vägivald, kultuuriväärtustega kaubitsemine, küberrünnakud, organiseeritud kuritegevus, maksude vältimine ja keskkonnakuriteod ning -katastroofid on mõned näited valdkondadest, millega tuleb selles teemavaldkonnas tegeleda.

Et ohtusid ette näha, ennetada ja juhtida, on vaja lisaks teadusuuringutele edasi arendada ja kasutada innovaatilist tehnoloogiat, lahendusi, prognoosimisvahendeid ja teadmisi, ergutada teenusepakkujate ja avaliku sektori kasutajate koostööd, leida lahendusi, ennetada eraelu puutumatus ja inimõiguste rikkumist internetis ja mujal ning selle vastu võidelda, tagades samas Euroopa kodanike individuaalsed õigused ja vabadused.

Teadusuuringute ja innovatsiooni täiendavuse suurendamiseks peavad avaliku sektori asutused suurendama rahvusvahelise andmevahetuse ja koostöö jõupingutusi. Avaliku sektori asutusi ergutatakse osalema ELi teadus- ja innovatsioonipüüdlustes, et suurendada nende võimet kõigil vajalikel tasanditel suhelda ja koostööd teha, andmeid vahetada, kasutada ühiseid tehnoloogiastandardeid, menetlusi, varustust ja ajakohaseid tulemusi kuritegevust uurivates teadusharudes ja väljaõppes ning toetada eksperditeadmiste eeliseid.

Lisaks ergutatakse hankeid, et toetada prototüüpe ja hõlbustada uuenduslike lahenduste turustamiseelset katsetamist ning omandamist avalik-õiguslike asutuste poolt.

Selle tegevusega aidatakse otseselt kaasa eelkõige järgmiste kestliku arengu eesmärkide saavutamisele: kestliku arengu eesmärk nr 1 – „Vaesuse kaotamine“; kestliku arengu eesmärk

nr 4 – „Kvaliteetne haridus“; kestliku arengu eesmärk nr 8 – „Inimväärne töö ja majanduskasv“; kestliku arengu eesmärk nr 9 – „Tööstus, innovatsioon ja taristu“; kestliku arengu eesmärk nr 10 – „Ebavõrdsuse vähendamine“; kestliku arengu eesmärk nr 11 – „Säästvad linnad ja kogukonnad“; kestliku arengu eesmärk nr 16 – „Rahu, õigus ja tugevad institutsioonid“.

2a.2 Sekkumisvaldkonnad

2a.2.1 Organiseeritud kuritegevus; terrorism, äärmuslus, radikaliseerumine ja ideoloogiliselt motiveeritud vägivald

Organiseeritud kuritegevus, terrorism, äärmuslus, radikaliseerumine ja poliitiliselt motiveeritud vägivald ohustavad tõsiselt kodanikke ja Euroopa ühiskonda, majandust ning demokraatlikku stabiilsust. Kuritegude toimepanijate hulgas on üksiktegutsejaid ja ülimalt organiseerunud kuritegelikke struktuure, kes tegutsevad ka rahvusvahelisel tasandil. Nende tegevuse tuvastamiseks ja ennetamiseks ning selle vastu võitlemiseks on vaja teadusuuringuid ja innovatsiooni, sealhulgas humanitaar- ja tehnoloogiavaldkonnas.

Põhisuunad

– *kuritegevuse ja vägivaldse radikaliseerumise inim- ja sotsiaalmõõde nii selliselt käituvate või käituda võivate kui ka sellisest käitumisest mõjutatud või potentsiaalselt mõjutatud isikute seisukohast;*

– *uuenduslik lähenemine ja tehnoloogia julgeolekuvaldkonna lõpptarbijate, eelkõige avaliku sektori julgeolekuasutuste huvides;*

tehnoloogia ja standardid taristu ning avatud ja avaliku ruumi kaitseks;

– *raske ja organiseeritud kuritegevuse, poliitiliselt motiveeritud radikaliseerumise, vägivald ja terrorismi ja nende tegude toimepanijate*

prognoosimine, tuvastamine, takistamine ja kaitse selle eest, kaasa arvatud ohvrite abistamine;

2a.2.2 Piirikaitse haldamine

Ohutuse ja julgeoleku suurendamiseks ELis on vaja teadus- ja arendustegevust, mis suurendab piiride kaitse ja haldamise võimet. See hõlmab luure- ja seiretegevust (õhus, maal, merel), stabiilset koostööd ja andmevahetust teiste riikide ametiasutustega, sealhulgas juhtimis-, kontrolli- ja sidekeskuste koostoimevõime kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil, samuti piirivalve, vahejuhtumitele reageerimise, ohtude tuvastamise ja kuritegevuse ennetamise lahenduste rakendamist. Samuti tuleb teha teadusuuringuid ennetava politseitegevuse ja algoritmidel põhinevate varajase hoiatamise rakenduste ning eri liiki sensoreid kasutava automaatse seiretehnoloogia vallas. Hinnates nende mõju ja võimalusi julgeolekupüüdluste ja -lahenduste tõhustamiseks, tuleb arvesse võtta ka lahenduste, tehnoloogia ja vahendite potentsiaali toetada eelkõige maismaa ja veeteede kaudu välispiiridele lähenevate isikute puutumatus.

Teadustööga tuleks toetada Euroopa integreeritud piirihalduse parandamist, sealhulgas tihedama koostöö abil kandidaatriikide, potentsiaalsete kandidaatriikide ja Euroopa naabruspoliitika riikidega. See toetab veelgi ELi jõupingutusi rändevoogudega toimetulemiseks.

Põhisuunad

– *võltsitud või muul viisil manipuleeritud dokumentide tuvastamine;*

inimeste ja kaupade ebaseadusliku veo/nendega kaubitsemise tuvastamine;

– *piiril toimuvatele vahejuhtumitele reageerimise võime suurendamine;*

– *piirialadel kasutatava luure- ja*

seiretehnika ajakohastamine;

– piiriüleste meetmete puhul mõlemal pool piiri asuvate julgeolekuasutuste otsese koostöö parandamine, et tagada õigusrikkujate ja kahtlusosaluste pidev jälitamine.

2a.2.3 Küberturvalisus, privaatsus, andmekaitse

Pahatahtlik ja vaenulik kübertegevus ohustab meie ühiskonda ja kodanikke, avaliku sektori asutuste, institutsioonide ja majanduse ning isegi Euroopa demokraatlike institutsioonide, vabaduste ja väärtuste stabiilset ja turvalist toimimist. Avaliku sektori asutusi hõlmavaid vahejuhtumeid on juba esinenud ning nende arv tõenäoliselt kasvab, kui haldus- ja majandustoimingutes ning era- ja individuaalses sfääris hakatakse digitaalseid ja küberrakendusi veelgi enam kasutama.

Küberkuritegevus laieneb ja sellega seotud riskid muutuvad majanduse ja ühiskonna digiteerudes veelgi mitmekesisemaks. Euroopa peab jätkama jõupingutusi küberturvalisuse, digiprivaatsuse ja isikuandmete kaitse tõhustamiseks ning kahjuliku ja väärteabe leviku vastu võitlemiseks, et tagada demokraatia ja majanduse stabiilsus.

Tulevikus sõltuvad turvalisus ja jõukus sellest, kuidas me suudame suurendada oma võimet ELi selliste ohtude eest kaitsta ning kuritahtlikku kübertegevust ennetada, tuvastada ja selle vastu võidelda, milleks on tihti vaja tihedat ja kiiret piiriülest koostööd. Eriti digipööre nõuab küberturvalisuse olulist tõhustamist, et tagada tohutu hulga eeldatavalt interneti ühendatavate asjade interneti seadmete kaitse; Euroopa peab jätkama jõupingutusi, et suurendada kübervastupidavust ja arendada tulemuslikku heidutust.

Põhisuunad

- ***võitlus julgeolekut mõjutava väärinfo ja libauudiste vastu, sealhulgas valimistregistrite ning hindamis/loendamissüsteemide ja sidekanalite kaitse (valimiste turvalisus); manipuleerimisallikate tuvastamise võime suurendamine, säilitades samal ajal sõnavabaduse ja juurdepääsu teabele.***
- ***tuvastamis-, ennetamis-, kaitse- ja vastutegevuse tehnoloogia laiendamine;***
- ***avaliku sektori asutuste dešifreerimise ja dekriptimise võimekuse tõstmine;***
- ***ebaseaduslike elektrooniliste makseviiside ja finantsvoogude tuvastamise ja jälgimise tehnoloogia;***
- ***vastutavate asutuste, eelkõige Euroopa Politseiameeti, küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskuse ning Euroopa Võrgu- ja Infoturbeameti teadusliku ja tehnoloogilise suutlikkuse suurendamine;***
- ***isikuandmete kaitse tagamine õiguskaitsetegevuse käigus, eelkõige seoses tehnoloogia kiire arenguga;***
- ***kogu digitaalset väärtusahelat hõlmavad tehnoloogialahendused (turvalistest komponentidest kuni krüptograafia, hajusraamatu tehnoloogia, käitumispõhise julgeoleku ning vastupidavate ja iseparanevate võrkude ja tarkvarani);***
- ***tehnoloogia, meetodid ja parimad tavad küberohtude käsitlemiseks, leevendamiseks ja neist taastumiseks, tulevikuvajaduste ennetamine ja konkurentsivõimelise, rakendamisvalmis tööstuse säilitamine, sealhulgas teadmiste ja teadlikkuse suurendamine küberturvalisusega seotud ohtude ja nende tagajärgede kohta;***
- ***isikuandmete kaitse parandamine, edendades lihtsalt kasutatavaid lahendusi kodanikele ja tarbijatele kasutamiseks***

mõeldud seadmetel;

- *turvalise tark- ja riistvara väljatöötamine ning katserajatised tark- ja riistvara turvalisuse testimiseks.*

2a.2.4 Elutähtsa taristu kaitse ja katastroofidele reageerimise parandamine

Uus tehnoloogia, menetlused, meetodid ja spetsiaalselt arendatud suutlikkus aitavad kaitsta tähtsat taristut, süsteeme ja teenuseid, mis on ühiskonna ja majanduse tõrgeteta toimimiseks hädavajalik, sealhulgas side, transport, rahandus, tervishoid, toit, vesi, energeetika, logistika, tarneahel ja keskkond.

Katastroofide põhjused on erinevad, need võivad olla looduslikud, inimtekkelised või tuleneda astmelistest riskidest. Vaja on jõupingutusi, et piirata õnnetuste mõju inimeste elule ja elatusvahenditele. Eesmärk on piirata kahju inimeste tervisele ja keskkonnale, majanduslikku ja materiaalet kahju, tagada toidu- ja ravimivarud, julgeolek ja põhilised sidevahendid.

Põhisuunad

- *tehnoloogia ja esmase reageerimise võime hädaabi osutamisel kriisiolukorras või suurõnnetuse korral, sealhulgas suurõnnetuse ohvrite abistamine ja varajase hoiatamise süsteemid;*
- *ühiskonna võime suurõnnetuse ohtu paremini hallata ja seda vähendada, sealhulgas looduse tundmisel ja kogukonna teadmistel põhinevate lahenduste abil, tõhustades seniste ja uute ohtude ennetamist, nendeks valmisolekut ja neile reageerimist, sealhulgas õnnetustele vastupidavate institutsiooniliste, poliitiliste ja haldusstruktuuride abil;*
- *otsingu- ja päästetööde seadmete, sõidukite, varude ja jõudude liikumisvõime parandamine;*
- *tehnoloogia, varustus ja menetlused pandeemiade ennetamiseks või*

pidurdamiseks;

- *mitmekihiliste avalike teavitussüsteemide täiustamine, pidades eelkõige silmas kaitsetumaid inimesi;*
- *eriotstarbeliste õhu- ja maismaasõidukite kättesaadavuse ja kiire kasutuselevõetavuse parandamine, et võidelda ulatuslike tulekahjude ja metsatulekahjude vastu;*

2a.2.5 Piraatlus ja toodete võltsimine

Võitlus piraatluse ja toodete võltsimise vastu on endiselt Euroopa majanduse, kultuuri- ja loomevaldkonna ning kodanike tõsine mure. See ebaseaduslik tegevus põhjustab maksutulu, sissetulekute ja isiklike tulude olulist vähenemist, samuti ohustab see Euroopa tööhõivet.

Defektseted tooted võivad kahjustada inimesi ja vara. Selle nähtuse vastu tuleb võidelda, leida võimalused piraatkoopiade ja võltstoodete leviku takistamiseks ja panna avaliku sektori asutused tõhusamalt selliseid kuritegusid ja ebaseaduslikku tegevust ennetama, tuvastama, uurima ja takistama.

Samas tuleb suurendada intellektuaalomandi kaitset.

Põhisuunad

- *toodete tuvastamise tehnika edendamine;*
- *originaalvaruosade ja -kaupade tõhusam kaitse;*
- *transporditavate toodete (reaalajas) kontrollimise ning tootjate, vedajate, tolliameti ja saajate andmevahetuse tehnoloogia.*

2a.2.6 Liidu välisjulgeolekupoliitika toetamine konfliktide ennetamise ja rahutagamise abil

Liidu välisjulgeolekupoliitika toetamiseks on vaja uut tehnoloogiat, võimekust ja lahendusi tsiviilülesannete täitmiseks, mis ulatuvad kodanikukaitsest humanitaarabi,

piirihalduse ja rahuvalve ning kriisijärgse stabiliseerimiseni, kaasa arvatud konfliktiennetus, rahutagamine ja vahendustegevus.

Põhisuunad

- teadusuuringud konfliktilahendamise ja rahu taastamise, konflikti põhjustavate asjaolude varajase kindlakstegemise ja restoratiivse õiguse protsesside mõju valdkonnas;*
- tsiviil- ja sõjalise koostalitlusvõime edendamine tsiviilülesannetes, mis ulatuvad kodanikukaitsest humanitaarabi, piirihalduse ja rahuvalveni;*
- tehnoloogiaarendus kahesuguse kasutusega tehnoloogialahenduste tundlikus valdkonnas, et suurendada kodanikukaitse- ja sõjaliste üksuste ning kogu maailma kodanikukaitseüksuste koostalitlusvõimet, samuti usaldusväärset, korralduslikke, juriidilisi ja eetilisi aspekte, kaubandusküsimusi, konfidentsiaalsuse kaitset, teabe terviklikkust ning kõigi tehingute ja kogu töötlemissel jälgitavust;*
- juhtimis- ja kontrollivõime väljatöötamine tsiviilmissioonideks.*

2a.2.7 Kooskõlastamise, koostöö ja koostoime edendamine

Et tagada asutusesiseste menetluste kasutuselevõtu, haldamise, kontrollimise ja juhtimise võime, on vaja ajakohastatud tehnoloogiat ja standardeid. Eesmärk peaks olema varustada avaliku sektori asutused ja muud jõud vahetatava varustusega, et integreerida kogu ELi hõlmavaid standardeid toimimis-, reageerimis-, aruandlus- ja andmevahetusmenetlusi.

Asutustele tuleks eraldada piisavalt vahendeid, et nad suudaksid paremini ELi teadusuuringutes ja uuendustegevuses osaleda ja seda kasutada, vastavaid projekte juhtida, üksteisega nõudmiste, tulemuste ja eesmärkide teemal suhelda ning teha koostööd omavahel ja teatavate

ELi-väliste asutustega, nagu terrorismivastase võitluse rühm ja Interpol. Julgeolekuga seotud teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas on sellised asutused eelkõige Euroopa Politseikolledž, Euroopa Lennundusohutusamet, Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus, Euroopa Narkootikumide ja Narkoosid Seirekeskus, Euroopa Meresõiduohutuse Amet, Euroopa Võrgu- ja Infoturbeamet, Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Amet, Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet, Euroopa Politseiamet, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet ning Euroopa Liidu Satelliidikeskus.

Et suurendada koostoimet ELi rahastatavate kaitseuringutega, tuleks luua tsiviilotstarbelised teabevahetus- ja konsultatsioonimehhanismid kaitseuringutega tegelevate asutustega.

Standarditega tagatakse ühine arendustöö, tootmine ja rakendamine, teabevahetus ja koostoime ning teenuste, tehnoloogia ja seadmete ühilduvus.

Põhisuunad

– *peamisi kasutusnõudeid täitev tehnoloogia ja seadmed, mida saavad võrdselt kasutada kõik liikmesriikide sama valdkonna asutused (politsei, päästeamet, katastroofiohjamine, side jms);*

– *seadmete koostalitlusvõime ja tegevuskorra ühilduvus piiriülese ja asutustevahelise operatiivkoostöö hõlbustamiseks.*

Muudatusettepanek 52
Ettepanek võtta vastu otsus
I lisa – II osa – punkt 3 – sissejuhatav osa

3. TEEMAVALDKOND
„DIGIVALDKOND JA TÖÖSTUS“

Muudatusettepanek 53
Ettepanek võtta vastu otsus
I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.1

3.1. Põhimõtted

Tööstuse konkurentsivõime ja eelseisvate üleilmsete probleemide lahendamise suutlikkuse tagamiseks peab EL säilitama ja suurendama oma tehnoloogilist ja tööstuslikku võimekust põhivaldkondades, millest sõltub meie majanduse ja ühiskonna ümberkujundamine.

ELi tööstuse arvele langeb üks viiendik kõigist töökohtadest, kaks kolmandikku erasektori investeringutest teadus- ja arendustegevusse ning 80 % ELi ekspordist. Uus innovatsioonilaine, mis hõlmab füüsilise ja digitehnoloogia ühendamist, vallandab ELi tööstuse jaoks tohtu hulga võimalusi ja parandab ELi kodanike elukvaliteeti.

Peamine liikumapanev jõud on siin digiteerimine. Selle jätkumine kiires tempos kõikides sektorites muudab investeerimise prioriteetsetesse valdkondadesse – alates tehisintellektist **kui** uue põlvkonna interneti, kõrgjõudlusega andmetöötuse, fotoonika ja **nanoelektroonikani – meie majanduse tugevuse ja** meie **ühiskonna kestlikkuse** tagamiseks hädavajalikuks. Investeerimine, tootmine ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamine kiirendavad oluliselt ELi majanduskasvu ning ainuüksi ajavahemikul 2001–2011 kasvas majandus tänu nendele 30 %.

Tänu peamistele progressi võimaldavatele tehnoloogiavaldkondadele **15** toimub

3. Teemavaldkond „Digivaldkond, tööstus **ja kosmos**“

3.1. Põhimõtted

Tööstuse konkurentsivõime ja eelseisvate üleilmsete probleemide lahendamise suutlikkuse tagamiseks peab EL säilitama ja suurendama oma tehnoloogilist ja tööstuslikku võimekust põhivaldkondades, millest sõltub meie majanduse ja ühiskonna ümberkujundamine.

ELi tööstuse arvele langeb üks viiendik kõigist töökohtadest, kaks kolmandikku erasektori investeringutest teadus- ja arendustegevusse ning 80 % ELi ekspordist. Uus innovatsioonilaine, mis hõlmab füüsilise ja digitehnoloogia ühendamist, vallandab ELi tööstuse jaoks tohtu hulga võimalusi ja parandab ELi kodanike elukvaliteeti.

Peamine liikumapanev jõud on siin digiteerimine. Selle jätkumine kiires tempos kõikides sektorites muudab investeerimise prioriteetsetesse valdkondadesse – alates tehisintellektist **kuni** uue põlvkonna interneti, kõrgjõudlusega andmetöötuse, fotoonika, **kvanttehnoloogia**, nanoelektroonika ja **arukate keskkonnaandmeteni jne** – meie majanduse tugevuse tagamiseks hädavajalikuks. Investeerimine, tootmine ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamine kiirendavad oluliselt ELi majanduskasvu ning ainuüksi ajavahemikul 2001–2011 kasvas majandus tänu nendele 30 %.

Tänu peamistele progressi võimaldavatele tehnoloogiavaldkondadele **15** toimub

digitaalse ja füüsilise maailma ühtesulamine, mis on kõnealuse uue üleilmse innovatsioonilaine puhul kesksel kohal. Peamiste progressi võimaldavate tehnoloogialahenduste väljatöötamise, tutvustamise **ja** kasutuselevõtmise investeerimine ning tooraine ja kõrgtehnoloogiliste materjalide **tarnekindluse** tagamine kestlikul ja taskukohasel viisil võimaldab saavutada ELi strateegilise autonoomia ja aitab oluliselt vähendada ELi tööstuse CO2-jalajälge ja ökoloogilist jalajälge.

Vastavalt vajadusele võidakse arendada ka konkreetseid tulevasi ja kujunemisjärgus tehnoloogiavaldkondi.

Üks strateegilise tähtsusega valdkond on kosmos; kosmoseteenuste kasutamisest sõltub umbes 10 % ELi SKPst. ELil on maailmatasemel kosmosesektor, mis hõlmab tugevat satelliiditootmissektorit ja dünaamilist järeleteenuste sektorit. Kosmosevaldkond hõlmab olulisi sidepidamis-, navigatsiooni- ja seirevahendeid ning pakub palju ärivõimalusi, eriti **seotuna** digitehnoloogia ja muude andmeallikatega. EL peab neid võimalusi täiel määral kasutama, rakendades oma kosmoseprogramme Copernicus, EGNOS ja Galileo ning kaitstes maapealseid ja kosmosetaristuid **kosmosega seotud** ohtude eest.

ELil on ainulaadne võimalus olla üleilmses juhtrollis ja suurendada oma osakaalu maailmaturul, näidates, kuidas digipööre, juhtroll peamistes progressi võimaldavates ja kosmosetehnoloogiavaldkondades, **üleminek** vähese CO2-heitega **ringmajandusele** ja **konkurentsivõime võivad tipptasemel teaduse ja tehnoloogia kaudu üksteist võimendada**.

digitaalse ja füüsilise maailma ühtesulamine, mis on kõnealuse uue üleilmse innovatsioonilaine puhul kesksel kohal. Peamiste progressi võimaldavate tehnoloogialahenduste väljatöötamise, tutvustamise, kasutuselevõtmise ja **standardimise** investeerimine ning tooraine ja kõrgtehnoloogiliste materjalide **hankimise, kasutamise ja haldamise** tagamine kestlikul ja taskukohasel viisil võimaldab saavutada ELi strateegilise autonoomia ja aitab oluliselt vähendada ELi tööstuse CO2-jalajälge ja ökoloogilist jalajälge **ning seega ühiskonnale välismõjust tulenevat kulu**.

Tuleks arendada ka konkreetseid tulevasi ja kujunemisjärgus tehnoloogiavaldkondi, **sest nendest lähtuvad tulevased läbimurdelised uuendused**.

Üks strateegilise tähtsusega valdkond on kosmos; kosmoseteenuste kasutamisest sõltub umbes 10 % ELi SKPst. ELil on maailmatasemel kosmosesektor, mis hõlmab tugevat satelliiditootmissektorit ja dünaamilist järeleteenuste sektorit. Kosmosevaldkond hõlmab olulisi sidepidamis-, navigatsiooni- ja seirevahendeid ning pakub palju **teadus-, innovatsiooni- ja** ärivõimalusi, eriti **seoses** digitehnoloogia ja muude andmeallikatega. EL peab neid võimalusi täiel määral kasutama, **täielikult** rakendades oma kosmoseprogramme Copernicus, EGNOS ja Galileo, **ergutades ühtlasi järeltööstuse arengut ja lõppkasutajatele mõeldud rakendusi** ning kaitstes maapealseid ja kosmosetaristuid ohtude eest.

ELil on ainulaadne võimalus olla üleilmses juhtrollis ja suurendada oma osakaalu maailmaturul, näidates, kuidas digipööre **ja** juhtroll peamistes progressi võimaldavates ja kosmosetehnoloogiavaldkondades **võimaldab alustada üleminekut kasvuhuonegaasivabale majandusele, kaasa arvatud** vähese CO2-heitega **tehnoloogia ja CO2-heite vähendamise strateegia ning biotoorainepõhine ringmajandus, mis tagab**

Et digitaalne vähese CO2-heitega vähesaastav ringmajandus muutuks reaalsuseks, on vaja võtta meetmeid ELi tasandil, kuna tegemist on keerukate väärtusahelatega, asjaomane tehnoloogia on oma olemuselt süsteemne ja multidistsiplinaarne, selle väljatöötamine on kallis ning lahendamist vajavad probleemid on sektoriülesed. EL peab tagama, et keskkonnasõbralikust kõrgtehnoloogiast ja digiteerimisest saavad kasu kõik tööstussektori osalised ja ka ühiskond tervikuna. Tehnoloogia väljatöötamisest üksi ei piisa. Tööstussuunitlusega taristute, sealhulgas katseliinidega aidatakse ELis ettevõtteid luua ning eelkõige kasutavad sellist tehnoloogiat VKEd oma innovatsioonitegevuse tulemuslikkuse suurendamiseks.

Tööstuse ulatuslik osalus **on hädavajalik** prioriteetide seadmiseks ning teadus- ja innovatsioonikavade väljatöötamiseks, avaliku **sektori** rahastamisvahendite mõju suurendamiseks ja tulemuste kasutuselevõtu tagamiseks. Edu saavutamisel on väga oluline roll ühiskonnas kujuneval arusaamisel ja omaksvõtul, samuti tööstussektoris olulisi oskusi ja standardimist käsitleval uuel tegevuskaval.

digitehnoloogia, peamiste progressi võimaldavate tehnoloogialahenduste ja kosmosetehnoloogia valdkonna tegevuste ühendamine ning toorainevaru kestlikkuse tagamine võimaldavad rakendada süsteemsemat lähenemisviisi ning saavutada kiirema ja põhjalikuma digitaalse ja tööstussektori ümberkujunemise. Sellega tagatakse, et

konkurentsivõime ja ühiskonna arusaamise sellisest tehnoloogiast ja arengust.

Et digitaalne vähese CO2-heitega vähesaastav ringmajandus muutuks reaalsuseks, on vaja võtta meetmeid ELi tasandil, kuna tegemist on keerukate väärtusahelatega, asjaomane tehnoloogia on oma olemuselt süsteemne ja multidistsiplinaarne, selle väljatöötamine on kallis ning lahendamist vajavad probleemid on sektoriülesed. EL peab tagama, et keskkonnasõbralikust kõrgtehnoloogiast ja digiteerimisest saavad kasu kõik tööstussektori osalised ja ka ühiskond tervikuna. Tehnoloogia väljatöötamisest üksi ei piisa. **Uute kestlike ärimudelite**, tööstussuunitlusega taristute, sealhulgas katseliinidega aidatakse ELis ettevõtteid luua ning eelkõige kasutavad sellist tehnoloogiat VKEd oma innovatsioonitegevuse tulemuslikkuse suurendamiseks. **Selles kontekstis on ka kultuuri- ja loomesektoril oluline roll digitaalse ülemineku ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhineva innovatsiooni tõukejõuna Euroopas.**

Sellepärast on hädavajalik tööstuse ulatuslik osalus prioriteetide seadmiseks ning teadus- ja innovatsioonikavade väljatöötamiseks, avaliku **ja erasektori täiendavate** rahastamisvahendite mõju suurendamiseks ja tulemuste kasutuselevõtu tagamiseks. Edu saavutamisel on väga oluline roll ühiskonnas kujuneval arusaamisel ja omaksvõtul, samuti tööstussektoris olulisi oskusi ja standardimist käsitleval uuel tegevuskaval.

Digitehnoloogia, peamiste progressi võimaldavate tehnoloogialahenduste ja kosmosetehnoloogia valdkonna tegevuste ühendamine ning toorainevaru kestlikkuse tagamine võimaldavad rakendada süsteemsemat lähenemisviisi ning saavutada kiirema ja põhjalikuma digitaalse ja tööstussektori ümberkujunemise. See tagab, et nende

nende valdkondade teadus- ja innovatsioonitegevusega luuakse sisend ja antakse panus tööstust, digiteerimist, keskkonda, energiat ja kliimat, ringmajandust, toorainet ja kõrgtehnoloogilisi materjale ning kosmost käsitleva ELi poliitika väljatöötamiseks ja rakendamiseks.

Tagatakse täiendavus digitaalse Euroopa programmi raames läbi viidavate tegevustega; seejuures järgitakse nende kahe programmi vahelist eraldusjoont ja hoitakse ära tegevuste kattumist.

Kõnealuse tegevusega aidatakse otseselt kaasa eelkõige järgmiste kestliku arengu eesmärkide saavutamisele: kestliku arengu eesmärk nr 8 – „Inimväärne töö ja majanduskasv“; kestliku arengu eesmärk nr 9 – „Tööstus, innovatsioon ja taristu“; kestliku arengu eesmärk nr 12 – „Vastutustundlik tarbimine ja tootmine“; kestliku arengu eesmärk nr 13 – „Kliimameetmed“.

---

¹⁵ Tulevikus hõlmavad peamised progressi võimaldavad tehnoloogiavaldkonnad kõrgtehnoloogilisi materjale ja nanotehnoloogiat, fotoonikat ning mikro- ja nanoelektronikat, bioteadusepõhist tehnoloogiat, kõrgtehnoloogilist tootmist ja töötlemist, tehisintellekti ning digiturvalisust ja -ühenduvust.

Muudatusettepanek 54

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.1

Komisjoni ettepanek

3.2.1. Tootmistehnoloogia

Tootmine on ELis peamine tööhõive ja jõukuse allikas: selle arvele langeb üle kolmveerandi ELi üleilmsest ekspordist ja enam kui 100 miljonit otseselt või kaudselt loodud töökohta. ELi tootmissektori peamine ülesanne on **toota üleilmse**

valdkondade teadus- ja innovatsioonitegevusega luuakse sisend ja antakse panus tööstust, digiteerimist, keskkonda, energiat ja kliimat, **liikuvust**, ringmajandust, toorainet ja kõrgtehnoloogilisi materjale ning kosmost käsitleva ELi poliitika väljatöötamiseks ja rakendamiseks.

Tagatakse täiendavus digitaalse Euroopa programmi raames läbi viidavate tegevustega; seejuures järgitakse nende kahe programmi vahelist eraldusjoont ja hoitakse ära tegevuste kattumist.

Kõnealuse tegevusega aidatakse otseselt kaasa eelkõige järgmiste kestliku arengu eesmärkide saavutamisele: kestliku arengu eesmärk nr 8 – „Inimväärne töö ja majanduskasv“; kestliku arengu eesmärk nr 9 – „Tööstus, innovatsioon ja taristu“; kestliku arengu eesmärk nr 12 – „Vastutustundlik tarbimine ja tootmine“; kestliku arengu eesmärk nr 13 – „Kliimameetmed“.

---

¹⁵ Tulevikus hõlmavad peamised progressi võimaldavad tehnoloogiavaldkonnad kõrgtehnoloogilisi materjale ja nanotehnoloogiat, fotoonikat ning mikro- ja nanoelektronikat, bioteadusepõhist tehnoloogiat, kõrgtehnoloogilist tootmist ja töötlemist, tehisintellekti ning digiturvalisust ja -ühenduvust.

Muudatusettepanek

3.2.1. Tootmistehnoloogia

Tootmine on ELis peamine tööhõive ja jõukuse allikas: selle arvele langeb üle kolmveerandi ELi üleilmsest ekspordist ja enam kui 100 miljonit otseselt või kaudselt loodud töökohta. ELi tootmissektori peamine ülesanne on **säilitada üleilmne**

konkurentsivõime *säilitamiseks suure lisaväärtusega arukamaid ja kohandatuid tooteid oluliselt väiksemate energiakasutuskuludega. Lisaväärtuse loomisele* aitavad oluliselt kaasa loomingu- ja kultuurilised sisendid.

Põhisuunad

- murranguline tootmistehnoloogia, näiteks kihtlisandustootmine, **tööstusrobotika** ja inimesega lõimitud tootmissüsteemid, mida edendatakse ka ELi tööstussuunitlusega taristute võrgustiku kaudu;
- murrangulised uuendused, mille puhul kasutatakse mitmesuguseid progressi võimaldavaid tehnoloogialahendusi (nt ühendtehnoloogia, tehisintellekt, andmeanalüüs, tööstusrobotika, biotootmine, uusim akutehnoloogia) väärtusahela mis tahes osas;
- uuele tehnoloogiale täiel määral kohandatud oskused ja töökohad kooskõlas Euroopa sotsiaalsete **väärtustega**;
- kliendi vajadustele vastavad paindlikud, ülitäpsed, praagivad ja jäätmevabad kognitiivsed tehased ja arukad tootmissüsteemid;
- murrangulised uuendused ehitusplatside analüüsimise meetodites, et võimaldada täisautomaatset kohapealset montaaži ja valmiselementide paigaldust.

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.2 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Suure kavandamis- ja tootmisvõimekuse säilitamine ja autonoomne arendamine

konkurentsivõime, **tootes arukamaid, kohandatuid ja energia- ning toormetõhusamaid tooteid, millel on suur lisaväärtus ja väiksem CO₂-jalajälg** ja mis **tekitavad vähem jäätmeid ning reostust. Nende eesmärkide saavutamisele** aitavad oluliselt kaasa loomingu- ja kultuurilised sisendid **ning sotsiaal- ja humanitaarteaduslikud vaatepunktid tehnoloogia ja inimeste suhtele.**

Põhisuunad

- murranguline tootmistehnoloogia, näiteks kihtlisandustootmine, **modelleerimine, simulatsioon, tööstuse automatiseerimine ja robotika ning** inimesega lõimitud tootmissüsteemid, mida edendatakse ka ELi tööstussuunitlusega taristute võrgustiku kaudu;
- murrangulised uuendused, mille puhul kasutatakse mitmesuguseid progressi võimaldavaid tehnoloogialahendusi (nt ühendtehnoloogia, tehisintellekt, andmeanalüüs, tööstusrobotika, **kestlik** biotootmine, uusim akutehnoloogia) väärtusahela mis tahes osas;
- uuele tehnoloogiale täiel määral kohandatud oskused ja töökohad, **kaasa arvatud ergonoomika**, kooskõlas Euroopa sotsiaalsete **väärtuste ja vajadustega**;
- kliendi vajadustele vastavad paindlikud, ülitäpsed, praagivad ja jäätmevabad kognitiivsed tehased ja arukad **ning energiatõhusad** tootmissüsteemid;
- murrangulised uuendused ehitusplatside analüüsimise meetodites, et võimaldada täisautomaatset kohapealset montaaži ja valmiselementide paigaldust.

Muudatusettepanek

Suure kavandamis- ja tootmisvõimekuse säilitamine ja autonoomne arendamine

sellistes olulistes digitehnoloogiavaldkondades nagu mikro- ja nanoelektronika, fotoonika, tarkvara ja süsteemid ja nende lõimimine ning nende rakenduste jaoks vajalikud kõrgtehnoloogilised materjalid on ELi konkurentsivõime seisukohalt väga oluline.

sellistes olulistes digitehnoloogiavaldkondades nagu mikro- ja nanoelektronika, fotoonika, tarkvara ja süsteemid ja nende lõimimine **ja standardimine** ning nende rakenduste jaoks vajalikud kõrgtehnoloogilised materjalid on ELi konkurentsivõime seisukohalt väga oluline. **Peamine progressi võimaldav digitehnoloogia on vajalik, et täita lünk uusimate teadusuuringute ja turgu loovate uuenduste vahel.**

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.2 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

- nanoelektronikas kasutatavad kavandamis- ja töötlemislahendused, mis vastavad digipöördest ja üleilmsetest probleemidest tulenevatele konkreetsetele funktsionaalsuse, **energiatarbe** ja lõimimisega seotud vajadustele;
- asjade interneti võimaldamiseks vajalik seiretehnoloogia ja selle lõimimine koos arvutusseadmetega, sealhulgas **inimsõbralike** interakteeruvate esemete puhul kasutatavate painduvate ja kujujärgivate materjalidega seotud uuenduslikud lahendused;
- nanoelektronikat täiendav või sellele alternatiivi pakkuv tehnoloogia, näiteks tehisintellektirakenduste aluseks olev neuromorfne andmetöötlus või lõimitud kvantandmetöötlus;
- andmetöötlusstruktuurid ja vähese energiatarbega protsessorid paljudes eri rakendusvaldkondades, sealhulgas servandmetöötlus, tööstuse digiteerimine, suurandmed ja pilvandmetöötlus, arukad energiasüsteemid ning ühendusepõhine ja automatiseeritud sõidukijuhtimine;

Muudatusettepanek

- nanoelektronikas kasutatavad kavandamis- ja töötlemislahendused, mis vastavad digipöördest ja üleilmsetest probleemidest tulenevatele konkreetsetele **tulemuslikkuse**, funktsionaalsuse, **energiaajagamise** ja **-tarbe ning tõhususe ning** lõimimisega seotud vajadustele;
- asjade interneti võimaldamiseks vajalik seiretehnoloogia ja selle lõimimine koos arvutusseadmetega, sealhulgas **ohutute, turvaliste, inim- ja keskkonnasõbralike** interakteeruvate esemete puhul kasutatavate painduvate ja kujujärgivate materjalidega seotud uuenduslikud lahendused;
- nanoelektronikat täiendav või sellele alternatiivi pakkuv tehnoloogia, näiteks tehisintellektirakenduste aluseks olev neuromorfne andmetöötlus või lõimitud kvantandmetöötlus;
- andmetöötlusstruktuurid ja vähese energiatarbega protsessorid paljudes eri rakendusvaldkondades, sealhulgas servandmetöötlus, tööstuse digiteerimine, **automatiseerimine ja robotika**, suurandmed ja pilvandmetöötlus, arukad energiasüsteemid ning ühendusepõhine ja automatiseeritud sõidukijuhtimine;

- andmetöötlusriistvara, mille puhul on kindlalt tagatud usaldusväärne toimimine ja mis hõlmab lõimitud kaitsemeetmeid privaatsuse ja turvalisuse tagamiseks nii sisend- ja väljundandmete kui ka töötlemisjuhiste puhul;
- fotoonikalahendused, mis võimaldavad välja töötada murranguliselt parema funktsionaalsuse ja jõudlusega rakendusi;
- süsteemide projekteerimise tehnoloogia, millega toetatakse täisautonoomsete süsteemide loomist füüsilise maailmaga interakteeruvate usaldusväärsete rakenduste, sealhulgas tööstuslike ja ohutuse seisukohast kriitilise tähtsusega rakenduste jaoks;
- **tarkvaratehnoloogia**, mis võimaldab parandada **tarkvara** kvaliteeti, turvalisust ja töökindlust ning **selle** kasutusiga, suurendada arendustegevuse tootlikkust ning täiendada tarkvara lõimitud tehisintellektiga ja suurendada selle vastupidavust;
- kujunemisjärgus tehnoloogialahendused, mis võimaldavad laiendada digitehnoloogia kasutust ning ületada lõhe kontseptsiooni tõestamiseks tehtud teadusuuringute ja asjaomastel turgudel tööstusliku rakendatavuse uuringute vahel.

- andmetöötlusriistvara, mille puhul on kindlalt tagatud usaldusväärne toimimine ja mis hõlmab lõimitud kaitsemeetmeid privaatsuse ja turvalisuse tagamiseks nii sisend- ja väljundandmete kui ka töötlemisjuhiste puhul;
- fotoonikalahendused, mis võimaldavad välja töötada murranguliselt parema funktsionaalsuse, **lõimumise** ja jõudlusega rakendusi;
- süsteemide projekteerimise tehnoloogia, millega toetatakse täisautonoomsete süsteemide loomist füüsilise maailmaga interakteeruvate usaldusväärsete rakenduste, sealhulgas tööstuslike ja ohutuse seisukohast kriitilise tähtsusega rakenduste jaoks;
- **tark- ja riistvaratehnoloogia**, mis võimaldab parandada kvaliteeti, turvalisust ja töökindlust ning kasutusiga, suurendada arendustegevuse tootlikkust **ja koostatlilusvõimet** ning täiendada tarkvara lõimitud tehisintellektiga ja suurendada selle vastupidavust;
- kujunemisjärgus tehnoloogialahendused, mis võimaldavad laiendada digitehnoloogia kasutust ning ületada lõhe kontseptsiooni tõestamiseks tehtud teadusuuringute ja asjaomastel turgudel tööstusliku rakendatavuse uuringute vahel;
- **digitehnoloogia kultuuri- ja loomemajanduse jaoks, sealhulgas audiovisuaaltehnoloogia, arhiivid ja raamatukogud ning kirjastamine, et töötada välja uued vahendid digitaalse infosisu kättesaadavakstegemiseks, kasutamiseks ja säilitamiseks.**
- **uute ökouuenduse ärimudelite ning alternatiivsete ressursi- ja energiatõhusate tootmismeetodite arendamine.**

Muudatusettepanek 57

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.3 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

ELil on üleilmne juhtpositsioon kõrgtehnoloogiliste materjalide ja nendega seotud protsesside valdkonnas, mis moodustab 20 % liidu tööstusbaasist ja millest lähtuvad tooraine muundamisest tulenevalt peaaegu kõik väärtusahelad. Konkurentsipüsimeks ja kodanike vajaduste rahuldamiseks seoses kestlike, ohutute ja kõrgtehnoloogiliste materjalidega peab EL suurendama materjalide ringlussevõetavust, vähendama asjaomast CO₂-jalajälge ja ökoloogilist jalajälge ning edendama sektoriülest innovatsiooni tööstuses, toetades uute rakendusvõimaluste loomist kõikides tööstussektorites.

Muudatusettepanek

ELil on üleilmne juhtpositsioon kõrgtehnoloogiliste materjalide ja nendega seotud protsesside valdkonnas, mis moodustab 20 % liidu tööstusbaasist ja millest lähtuvad tooraine muundamisest tulenevalt peaaegu kõik väärtusahelad. Konkurentsipüsimeks ja kodanike vajaduste rahuldamiseks seoses kestlike, ohutute ja kõrgtehnoloogiliste materjalidega, **kaasa arvatud keskkonnasõbralikud alternatiivid**, peab EL suurendama materjalide **vastupidavust, taaskasutatavust ja** ringlussevõetavust, vähendama asjaomast CO₂-jalajälge ja ökoloogilist jalajälge ning edendama sektoriülest innovatsiooni tööstuses, toetades uute rakendusvõimaluste loomist **ja standardimist** kõikides tööstussektorites.

Muudatusettepanek 58

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.3 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Põhisuunad

- uute omaduste ja funktsioonidega materjalid (sealhulgas plast-, bio-, nano-, kahemõõtmelised, arukad ja multifunktsionaalsed materjalid), mis vastavad regulatiivsetele nõuetele (ning mille tootmine, kasutamine ja kasutuselt kõrvaldamine ei suurenda survet keskkonnale);
- lõimitud materjalid, protsessid ja tootmisviisid, mille puhul järgitakse kliendipõhist eetilist lähenemisviisi, sealhulgas normide kehtestamisele eelnev tegevus ja olelusringi hindamine, tooraine hankimine ja majandamine, materjalide vastupidavus, korduvkasutatavus, ringlussevõetavus ja ohutus ning riskihindamine ja -juhtimine;
- materjalide kasutuselevõttu

Muudatusettepanek

Põhisuunad

- uute omaduste ja funktsioonidega materjalid (sealhulgas plast-, **bioplast**-, bio-, nano-, kahemõõtmelised, arukad ja multifunktsionaalsed materjalid), mis vastavad regulatiivsetele nõuetele (ning mille tootmine, kasutamine ja kasutuselt kõrvaldamine ei suurenda survet keskkonnale **ega kahjulikku välismõju**);
- lõimitud materjalid, protsessid ja tootmisviisid, mille puhul järgitakse kliendipõhist eetilist lähenemisviisi, sealhulgas normide kehtestamisele eelnev tegevus ja olelusringi hindamine, **kestlik** tooraine hankimine ja majandamine, materjalide vastupidavus, korduvkasutatavus, ringlussevõetavus ja ohutus ning riskihindamine ja -juhtimine;
- materjalide kasutuselevõttu

võimaldav tegevus, näiteks iseloomustamine (nt kvaliteedi tagamiseks), modelleerimine, katsetamine ja suuremahulisele tootmisele üleminek;

– ELi innovatsiooni **ökosüsteem**, mis **hõlmab** liikmesriikidega kokkuleppel kindlaks määratud ja **prioriteetsena käsitatavaid tehnoloogiataristuid**¹⁶, mille kaudu osutatakse teenuseid tehnoloogilise ümberkujundamise ja kasutuselevõtu kiirendamiseks ELi tööstussektoris, eelkõige VKEde seas; see hõlmab kõiki olulisi tehnoloogialahendusi, mis on vajalikud innovatsiooni võimaldamiseks materjalide valdkonnas;

– kõrgtehnoloogiliste materjalidega ja muude oluliste progressi võimaldavate tehnoloogialahendustega seotud tulevaste ja esilekerkivate suundumuste analüüs;

– disainil, ülesehitusel ja üldisel loomingulisusel põhinevad, selgelt kasutajale suunatud lahendused, millega luuakse tööstussektorites ja loomemajanduses lisaväärtust.

---

¹⁶ Tegemist on avaliku või erasektori taristutega, mille kaudu pakutakse vahendeid ja osutatakse teenuseid peamiselt Euroopa tööstussektorile, et võimaldada oluliste progressi võimaldavate tehnoloogialahenduste ja toodete katsetamist ja valideerimist. Selline taristu võib paikneda ühes kohas või olla hajutatud või virtuaalne ning peab olema registreeritud liikmesriigis või programmiga ühinenud kolmandas riigis.

võimaldav tegevus, näiteks iseloomustamine (nt kvaliteedi tagamiseks), modelleerimine, katsetamine ja suuremahulisele tootmisele üleminek;

– ELi innovatsiooni **teadus- ja tehnoloogiataristute võrgustik**¹⁶, mis **on** liikmesriikidega kokkuleppel kindlaks määratud ja **prioriteediks tunnistatud, võttes arvesse Euroopa teadustaristu strategiafoorumi (ESFRI) tegevuskava**, ja mille kaudu osutatakse teenuseid tehnoloogilise ümberkujundamise ja kasutuselevõtu kiirendamiseks ELi tööstussektoris, eelkõige VKEde seas, see hõlmab kõiki olulisi tehnoloogialahendusi, mis on vajalikud innovatsiooni võimaldamiseks materjalide valdkonnas;

– kõrgtehnoloogiliste materjalidega ja muude oluliste progressi võimaldavate tehnoloogialahendustega seotud tulevaste ja esilekerkivate suundumuste analüüs;

– disainil, ülesehitusel ja üldisel loomingulisusel põhinevad, selgelt kasutajale suunatud lahendused, millega luuakse tööstussektorites ja loomemajanduses, **sealhulgas moetööstuses** lisaväärtust.

---

¹⁶ Tegemist on avaliku või erasektori taristutega, mille kaudu pakutakse vahendeid ja osutatakse teenuseid peamiselt Euroopa tööstussektorile, et võimaldada oluliste progressi võimaldavate tehnoloogialahenduste ja toodete katsetamist ja valideerimist. Selline taristu võib paikneda ühes kohas või olla hajutatud või virtuaalne ning peab olema registreeritud liikmesriigis või programmiga ühinenud kolmandas riigis.

Muudatusettepanek 59

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.4 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Üks põhisuundumus on mis tahes eseme või seadme muutmine intelligentseks. Tehisintellekti välja töötavad ning robootikas ja muudes valdkondades rakendusi pakkuvad teadlased ja novaatorid on tulevase majanduskasvu ja tootlikkuse kasvu peamised edendajad. Kõnealust olulist progressi võimaldavat tehnoloogiat kasutatakse ja arendatakse raamprogrammi teiste osade raames edasi paljudes sektorites, sealhulgas tervishoius, tootmises, ehituses ja põllumajanduses. Selle tehnoloogia arendamisel tuleb tagada tehisintellektil põhinevate rakenduste ohutus, hinnata kaasnevaid riske ning vähendada kuritahtliku kasutamise ja soovimatu diskrimineerimise, näiteks soolise või rassilise diskrimineerimise võimalust. Samuti tuleb tagada, et tehisintellekti väljatöötamine toimub raamistikus, kus järgitakse ELi väärtusi ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartat.

Muudatusettepanek

Üks põhisuundumus on mis tahes eseme või seadme muutmine intelligentseks. Tehisintellekti välja töötavad ning robootikas ja muudes valdkondades rakendusi pakkuvad teadlased ja novaatorid on tulevase majanduskasvu ja tootlikkuse kasvu peamised edendajad. Kõnealust olulist progressi võimaldavat tehnoloogiat kasutatakse ja arendatakse raamprogrammi teiste osade raames edasi paljudes sektorites, sealhulgas tervishoius, **transpordis**, tootmises, ehituses ja põllumajanduses. Selle tehnoloogia arendamisel tuleb tagada tehisintellektil põhinevate rakenduste ohutus, hinnata **nendega** kaasnevaid riske ning vähendada kuritahtliku kasutamise ja soovimatu diskrimineerimise, näiteks soolise või rassilise diskrimineerimise võimalust. Samuti tuleb tagada, et tehisintellekti väljatöötamine toimub **eeetilises** raamistikus, kus järgitakse ELi väärtusi ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartat.

Muudatusettepanek 60

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.4 – lõik 2 – taane 4

Komisjoni ettepanek

– tehisintellekti pädevuskeskuste **teaduspädevuse** edendamine ja nende võrgustamine kõikjal Euroopas;

Muudatusettepanek

– tehisintellekti pädevuskeskuste **teadus- ja uuenduspädevuse** edendamine ja nende võrgustamine kõikjal Euroopas;

Muudatusettepanek 61

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.5 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Internet on muutunud meie ühiskonna ja kõikide majandussektorite digitaalset ümberkujundamist võimaldavaks

Muudatusettepanek

Internet on muutunud meie ühiskonna ja kõikide majandussektorite digitaalset ümberkujundamist võimaldavaks

peamiseks teguriks. EL peab võtma juhtrolli uue põlvkonna interneti kujundamisel inimkeskseks ökosüsteemiks kooskõlas meie sotsiaalsete ja eetiliste väärtustega. Uue põlvkonna internetiga seotud tehnoloogiasse ja tarkvarasse investeerimine parandab ELi tööstuse konkurentsivõimet üleilmses majanduses. Uue põlvkonna interneti kasutuselevõtu optimeerimine kõikjal ELis eeldab ulatuslikku koostööd kõikide sidusrühmadega.

peamiseks teguriks. EL peab võtma juhtrolli järgmise põlvkonna interneti kujundamisel inimkeskseks ökosüsteemiks **ja tehnika arendamisel juurdepääsetavate, turvaliste ja usaldusväärsete võrguteenuste võimaldamiseks** kooskõlas meie sotsiaalsete ja eetiliste väärtustega. Uue põlvkonna internetiga seotud tehnoloogiasse ja tarkvarasse investeerimine parandab ELi konkurentsivõimet üleilmses majanduses. Uue põlvkonna interneti kasutuselevõtu optimeerimine kõikjal ELis eeldab ulatuslikku koostööd kõikide sidusrühmadega **ning Euroopa ja rahvusvahelise standardimise arendamist.**

Muudatusettepanek 62

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.5 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Põhisuunad

- usaldusväärsetele ja energiatõhusatele arukatele võrgu- ja teenusetaristutele (5G-järgne ühenduvus, tarkvarapõhised taristud, asjade internet, pilvetaristud, kognitiivsed pilved) ette nähtud tehnoloogia ja süsteemid, mis võimaldavad reaajas toiminguid, virtualiseerimist ja detsentraliseeritud juhtimist (ülikiire paindlik raadioside, servandmetöötlus, plokiachelad, jagatud kontekstid ja teadmised);
- tarbijatele, tööstusele ja ühiskonnale suunatud uue põlvkonna interneti põhised rakendused ja teenused, mis rajanevad usaldusel, koostalitlusvõimel, kasutaja paremal kontrollil andmete üle, läbipaistval keelel põhineval juurdepääsul, uutel mitmeliigilise suhtluse kontseptsioonidel ning kaasaval ja äärmiselt isikustatud juurdepääsul esemetele, teabele ja sisule, sealhulgas immersiiivsele ja usaldusväärsele meediale, sotsiaalmeediale

Muudatusettepanek

Põhisuunad

- usaldusväärsetele ja energiatõhusatele arukatele võrgu- ja teenusetaristutele (5G-järgne ühenduvus, tarkvarapõhised taristud, asjade internet, pilvetaristud, kognitiivsed pilved) ette nähtud tehnoloogia ja süsteemid, mis võimaldavad reaajas toiminguid, virtualiseerimist ja detsentraliseeritud juhtimist (ülikiire ja paindlik raadioside, servandmetöötlus, **kriptograafiapõhine tehnoloogia, hajusraamatud**, plokiachelad, jagatud kontekstid ja teadmised);
- tarbijatele, tööstusele ja ühiskonnale suunatud uue põlvkonna interneti põhised rakendused ja teenused, mis rajanevad usaldusel, koostalitlusvõimel, **vastastikusel sidumisel**, kasutaja paremal kontrollil andmete üle, läbipaistval keelel põhineval juurdepääsul, uutel mitmeliigilise suhtluse kontseptsioonidel ning kaasaval ja äärmiselt isikustatud juurdepääsul esemetele, teabele ja sisule, sealhulgas immersiiivsele ja usaldusväärsele meediale,

ja sotsiaalvõrgustikele;

– tarkvarapõhine vahevara – sealhulgas hajusandmebaasi tehnoloogia –, mis töötab väga hajusas keskkonnas, hõlbustab andmete kaardistamist ja andmeedastust hübriidtaristutes, hõlmates seejuures lõimitud andmekaitset, ning võimaldab kasutada andmete ja teadmiste vabal liikumisel põhinevaid internetirakendusi ja -teenuseid lõimituna tehisintellekti, andmeanalüüsi ning turva- ja kontrollielementidega.

sotsiaalmeediale ja sotsiaalvõrgustikele, **samuti jagatud taristute kaudu toimuvate turvaliste tehingute ja teenuste lahendustel;**

– tarkvarapõhine vahevara – sealhulgas hajusandmebaasi tehnoloogia –, mis töötab väga hajusas keskkonnas, hõlbustab andmete kaardistamist ja andmeedastust hübriidtaristutes, hõlmates seejuures lõimitud andmekaitset, ning võimaldab kasutada andmete ja teadmiste vabal liikumisel põhinevaid internetirakendusi ja -teenuseid lõimituna tehisintellekti, andmeanalüüsi ning turva- ja kontrollielementidega;

– **tehnoloogia ja vahendid süsteemide lõimimiseks ühiskondlike ja tööstuslike rakenduste tarvis, et tagada mastabeeritavad, tõhusad ja usaldusväärsed võrgu tulemused, mis sobivad suuremahuliste teenuste kasutuselevõtuks.**

Muudatusettepanek 63

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.6 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Põhisuunad

– kõrgjõudlusega andmetöötlus: **olulised** uue põlvkonna eksatasandi ja sellejärgse tasandi **tehnoloogialahendused** ja **süsteemid** (nt vähese energiatarbega mikroprotsessorid, tarkvara, süsteemi lõimimine); algoritmid, koodid ja rakendused ning analüüsivahendid ja katsekeskkonnad; tööstuslikud katsekeskkonnad ja teenused; maailmatasemel kõrgjõudlusega andmetöötlustaristuga, sealhulgas ELi esimese kõrgjõudlusega andmetöötlust ja kvantandmetöötlust ühendava hübriidtaristuga seotud teadus- ja innovatsioonitegevuse toetamine;

– suurandmed: ülisuure jõudlusega andmeanalüüs; lõimipivaatus

Muudatusettepanek

Põhisuunad

– kõrgjõudlusega andmetöötlus: **oluliste** uue põlvkonna eksatasandi ja sellejärgse tasandi **tehnoloogialahenduste** ja **süsteemide arendamine** (nt vähese energiatarbega mikroprotsessorid, tarkvara, süsteemi lõimimine); **spetsiaalne riistvara**, algoritmid, koodid ja rakendused ning analüüsivahendid ja katsekeskkonnad; tööstuslikud katsekeskkonnad ja teenused; maailmatasemel kõrgjõudlusega andmetöötlustaristuga, sealhulgas ELi esimese kõrgjõudlusega andmetöötlust ja kvantandmetöötlust ühendava hübriidtaristuga seotud teadus- ja innovatsioonitegevuse toetamine;

– suurandmed: ülisuure jõudlusega andmeanalüüs; **turvaline ja terviklikkust**

isikuandmete ja konfidentsiaalsete suurandmete analüüsis; täieulatuslike andmeplatvormidega seotud tehnoloogia tööstus-, isiku- ja avalike andmete korduvkasutamiseks; andmehalduse, koostalitlusvõime ja linkimisega seotud vahendid; üleilmsete probleemidega seotud andmerakendused;

– CO2-jalajälje vähendamine seoses info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaga, mis hõlmab riistvara, tarkvara, andureid, võrke ning salvestus- ja andmekeskusi, sealhulgas standarditud hindamine.

säilitav lõimprivaatsus isikuandmete ja konfidentsiaalsete suurandmete analüüsis; täieulatuslike andmeplatvormidega seotud tehnoloogia tööstus-, isiku- ja avalike andmete korduvkasutamiseks; andmehalduse, koostalitlusvõime ja linkimisega seotud vahendid; üleilmsete probleemidega seotud andmerakendused;

– CO2-jalajälje vähendamine seoses info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaga, mis hõlmab riistvara, tarkvara, andureid, võrke ning salvestus- ja andmekeskusi, sealhulgas standarditud hindamine.

Muudatusettepanek 64

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.6 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3.2.6a. Kvanttehnoloogia

Kvanttehnoloogias rakendatakse teaduse suuri edusamme üksikute kvantide (aatomid, footonid, elektronid) avastamisel ja manipuleerimisel. See võib täielikult muuta tervet teabe väärtusahelat tarkvarast riistvarani ning teabevahetusest andmekaeve ja tehisintellektini. Euroopas tegutsevad selle valdkonna juhtivad teadlased ja praegu toimub ülemaailmne võistlus teaduslike edusammude kasutamiseks turuvalmis rakendustes. See peamine progressi võimaldav tehnoloogia avaldab peatselt suurt valdkondadevahelist mõju, võimaldades Euroopa kodanikele ja tööstusele näiteks tohutult võimsamat andmetöötlust, mille tulemuseks on muu hulgas usaldusväärsem tervishoid, täiustatud kemikaalid ja materjalid, optimeeritud ja seega säästlikum ressursikasutus, tõhusam inseneeria), turvalisemat telekommunikatsiooni ja arvukalt muid murrangulisi rakendusi.

Põhisuunad

– ***kvantarvutus ja -simulatsioon, sealhulgas eri struktuuride ja füüsiliste***

platvormidega riistvara arendamine ning algoritmide ja tarkvara väljatöötamine;

- nii maal kui ka kosmoses asuvad kvantvõrgustikud andmete turvaliseks edastamiseks ja kvantressursside jagamiseks;*
- kvantandurid, kuvamissüsteemid ja metroloogiastandardid, milles kasutatakse ühtseid kvantsüsteeme ja kvantseotust;*
- eespool nimetatud tehnoloogia katseruumid ja kasutajaseadmed.*

Muudatusettepanek 65

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.7 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Esmasel toorainel saab ringmajanduses olema jätkuvalt oluline roll ning on vaja pöörata tähelepanu selle säästvate tootmisele. Peale selle tuleks ringluse võimaldamiseks välja töötada täiesti uued materjalid, tooted ja protsessid. Ringtööstuse loomisel Euroopas on mitu eelist: sellega tagatakse taskukohase tooraine kestlikkus ja tarnekindlus, mis omakord kaitseb tööstust toorainenappuse ja hinnakõikumise eest. Samuti luuakse sellega uusi ärivõimalusi ja uuenduslikke, tõhusamaid tootmisviise.

Muudatusettepanek

Esmasel toorainel saab ringmajanduses olema jätkuvalt oluline roll ning on vaja pöörata tähelepanu selle säästvate **hankimisele, kasutamisele ja** tootmisele. Peale selle tuleks ringluse võimaldamiseks välja töötada täiesti uued materjalid, tooted ja protsessid. Ringtööstuse loomisel Euroopas on mitu eelist: sellega tagatakse taskukohase tooraine kestlikkus ja tarnekindlus, mis omakord kaitseb tööstust toorainenappuse ja hinnakõikumise eest. Samuti luuakse sellega uusi ärivõimalusi ja uuenduslikke, tõhusamaid tootmisviise.

Muudatusettepanek 66

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.7 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

Eesmärk on töötada välja taskukohased murrangulised uuenduslikud lahendused ning rakendada üheaegselt eri kõrgtehnoloogilisi lahendusi ja protsesse, et kõiki ressursse maksimaalselt ära kasutada.

Muudatusettepanek

Eesmärk on töötada välja taskukohased murrangulised uuenduslikud lahendused ning rakendada üheaegselt eri kõrgtehnoloogilisi **ja digitaalset** lahendusi ja protsesse, et kõiki ressursse maksimaalselt ära kasutada.

Muudatusettepanek 67

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.7 – lõik 4

Komisjoni ettepanek

Põhisuunad

- tehastevahelistel ressursivoogudel põhinev sektori- ja linnakogukonnaülene tööstussümbioos; protsessid ja materjalid ressursside transportimiseks, muundamiseks, korduvkasutamiseks ja ladustamiseks koos kõrvalsaaduste, jäätmete ja CO₂ väärimdamisega;
- materjali- ja tootevoogude väärimdamine ja nende olelusringi hindamine uute alternatiivsete lähteainete kasutamise, ressursikontrolli, **materjalide jälgimise** ja **sortimise** teel;
- töhususama olelusringiga, **kestvamad ning hõlpsamini täiendatavad, parandatavad, osadeks võetavad ja ringlussevõetavad tooted**;
- ringlussevõtusektor, teisese tooraine kasutusvõimaluste ja ohutuse maksimeerimine ning reostuse, kvaliteedilanguse ja töötlemisjärgse koguste vähenemise minimeerimine;
- tootmisetapis ja kasutuselt kõrvaldamise etapis **esinevatest probleemsetest ainetest loobumine**; ohutud asendusained ning ohutu ja kulutõhus tootmistehnoloogia;
- tooraine, sealhulgas kriitilise tähtsusega tooraine tarnekindlus **või sellise tooraine asendamine** kogu väärtusahela lõikes.

Muudatusettepanek 68

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.8 – lõik 1

Muudatusettepanek

Põhisuunad

- tehastevahelistel ressursivoogudel põhinev sektori- ja linnakogukonnaülene tööstussümbioos; protsessid ja materjalid ressursside transportimiseks, muundamiseks, korduvkasutamiseks ja ladustamiseks koos kõrvalsaaduste, jäätmete ja CO₂ väärimdamisega;
- materjali- ja tootevoogude väärimdamine ja nende olelusringi hindamine uute alternatiivsete lähteainete kasutamise, ressursikontrolli, **sh uute ärimudelite, automatiseerimise ja digitehnoloogia** teel **materjalide jälgimiseks ja sortimiseks**;
- töhususama olelusringiga, **kestvamate, paremini taaskasutatavate ja parandatavate, hõlpsamini täiendatavate ja ümbertöödeldavate, osadeks- ja ringlussevõetavate toodete väljatöötamine, kaasa arvatud disain**;
- ringlussevõtusektor, teisese tooraine kasutusvõimaluste ja ohutuse maksimeerimine ning reostuse, kvaliteedilanguse ja töötlemisjärgse koguste vähenemise minimeerimine;
- tootmisetapis ja kasutuselt kõrvaldamise etapis **probleemsete ainete ohutu käsitsemise ja kõrvaldamine**; ohutud asendusained ning ohutu ja kulutõhus tootmistehnoloogia;
- tooraine, sealhulgas kriitilise tähtsusega tooraine tarnekindlus **ja/või asendusvõimalused** kogu väärtusahela lõikes.

Komisjoni ettepanek

Tööstussektorites, sealhulgas suure energiatarbega sektorites on miljoneid töökohti ning nende sektorite konkurentsivõime on meie ühiskonna jõukuse loomisel väga oluline. Samal ajal langeb nende arvele 20 % kasvuhoonegaaside heitkogusest maailmas ja nende keskkonnamõju on suur (eelkõige seoses õhu-, vee- ja pinnasereostusega).

Muudatusettepanek

Tööstussektorites, sealhulgas suure energiatarbega sektorites on miljoneid töökohti ning nende sektorite konkurentsivõime on meie ühiskonna jõukuse loomisel väga oluline. Samal ajal langeb nende arvele 20 % kasvuhoonegaaside heitkogusest maailmas ja nende keskkonnamõju on suur (eelkõige seoses õhu-, vee- ja pinnasereostusega).

Seetõttu peaks tööstus, eriti energiamahukad tööstusharud, oma energiatarbust veelgi parandama, et suurendada oma konkurentsivõimet ja vähendada ELi energianõudlust. Tööstuse ümberkujundamiseks on väga oluline taastuvate energiaallikate suurem integreerimine, arendades uudeid energiapõhiseid tööstustehnoloogiaid ja -protsesse.

Muudatusettepanek 69

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.8 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Kasvuhoonegaaside ja reostuse olulise vähendamiseni ***viiv murranguline tehnoloogia***, mida sageli kasutakse koos eespool kirjeldatud ***ringtööstusega*** seotud tehnoloogiaga, ***võimaldab*** luua tugevaid tööstuse väärtusahelaid, suurendada hüppeliselt tootmisvõimekust ja parandada tööstuse üleilmset konkurentsivõimet ning ***aitab*** samal ajal oluliselt kaasa meie eesmärkide saavutamisele seoses ***kliimameetme*** ja keskkonnaseisundiga.

Muudatusettepanek

Energeetikas kasvuhoonegaaside ja reostuse olulise vähendamiseni ***viivad suuremahulised murrangulised teadus- ja tehnoloogiauringud***, mida sageli kasutakse ***näiteks*** koos eespool kirjeldatud ***ringmajandusega*** seotud tehnoloogiaga ***ja digitehnoloogiaga***, ***võimaldavad*** luua tugevaid tööstuse väärtusahelaid, suurendada hüppeliselt tootmisvõimekust ja parandada tööstuse üleilmset konkurentsivõimet ning ***aitavad*** samal ajal oluliselt kaasa meie eesmärkide saavutamisele seoses ***kliimameetmete*** ja keskkonnaseisundiga.

Muudatusettepanek 70

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.8 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

- protsessitehnoloogia, sealhulgas kütte- ja jahutustehnoloogia, digitaalsed vahendid **ning** protsesside tulemuslikkuse ja tõhususega seotud **suuremahulised näidisprojektid**; kasvuhoonegaaside ja saasteainete, sealhulgas tahkete osakeste heitkoguste oluline vähendamine või ärahoidmine tööstuses;
- tööstusest pärineva CO₂ väärimine;
- elektriseadmete ja **ebatraditsiooniliste** energiaallikate kasutamine tööstusettevõtetes **ning energia ja ressursside liikumine tööstusettevõtete vahel (näiteks tööstussümbioosi kaudu)**;
- tööstustooted, mille puhul kasutatakse **kogu olelusringi vältel** tootmisprotsesse, kus CO₂-heide on vähene või puudub.

Muudatusettepanek 71

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.9 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

EL toetab kosmosevaldkonna ja oluliste progressi võimaldavate tehnoloogiavaldkondade (suurandmed, kõrgtehnoloogiline tootmine, robotika ja tehisintellekt) vahelise koostoime saavutamist, edendab ettevõtluspõhist ja konkurentsivõimelist jõudsalt arenevat kosmosektorit ning aitab tagada

Muudatusettepanek

- protsessitehnoloogia, sealhulgas kütte- ja jahutustehnoloogia, **protsessi abiained ja** digitaalsed vahendid, **eriti** protsesside tulemuslikkuse ja tõhususega seotud **suuremahuliste näidisprojektide kujul**; kasvuhoonegaaside ja saasteainete, sealhulgas tahkete osakeste heitkoguste oluline vähendamine või ärahoidmine tööstuses;
- tööstusest pärineva CO₂ väärimine, **sealhulgas tehnoloogia ja lahendused fossiilkütuste baasil elektritootmisest tuleneva kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks CO₂ kogumise ja kasutamise kaudu**;
- **CO₂ tekke otsene vältimine taastuvatel energiaallikatel põhineva elektrolüütilise vesiniku ja taastuvatel energiaallikatel põhineva elektrienergia kasutamisega**.
- elektriseadmete ja **puhaste** energiaallikate kasutamine tööstusettevõtetes, **et vähendada fossiilse energia kandjate kasutamist, eelkõige energiamahukates tööstusprotsessides**;
- Tööstustooted **ja materjalid**, mille puhul kasutatakse tootmisprotsesse, kus CO₂-heide on vähene või puudub.

Muudatusettepanek

EL toetab kosmosevaldkonna ja oluliste progressi võimaldavate tehnoloogiavaldkondade (suurandmed, kõrgtehnoloogiline tootmine, **kvantitehnoloogia**, robotika ja tehisintellekt) vahelise koostoime saavutamist, edendab ettevõtluspõhist ja konkurentsivõimelist jõudsalt arenevat

sõltumatuse kosmosele ligipääsul ja selle ohutul ja turvalisel kasutamisel.

Asjaomane tegevus põhineb tegevuskaval, selle puhul võetakse arvesse Euroopa Kosmoseagentuuri läbi viidavat ühtlustamisprotsessi ja liikmesriikide asjakohaseid algatusi ning seda viiakse vajaduse korral läbi koostöös Euroopa Kosmoseagentuuriga.

kosmosesektorit ning aitab tagada sõltumatuse kosmosele ligipääsul ja selle ohutul ja turvalisel kasutamisel. **Algetapi** tegevus põhineb tegevuskaval, selle puhul võetakse arvesse Euroopa Kosmoseagentuuri läbi viidavat ühtlustamisprotsessi ja liikmesriikide asjakohaseid algatusi ning seda viiakse vajaduse korral läbi koostöös Euroopa Kosmoseagentuuriga. **Järgnev tegevus on turupõhine ja kasutajate vajadustest lähtuv ning seda rakendatakse koostöös agentuuri kosmoseprogrammiga.**

Muudatusettepanek 72

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.9 – lõik 3 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– Euroopa globaalsed satelliitnavigatsioonisüsteemid (Galileo ja EGNOS): uuenduslikud rakendused, üleilmne kasutuselevõtt, sealhulgas rahvusvaheliste partnerite seas, töökindlust suurendavad lahendused, autentimine, teenuste usaldusväärsus, selliste põhielementide nagu kiibistike, vastuvõtuseadmete ja antennide väljatöötamine, tarneahelate kestlikkus ning uus tehnoloogia (nt kvanttehnoloogia, optilised ühendused, koormuste ümberprogrammeerimine), mis võimaldab teenuste pikaajalist kasutamist ühiskonnaprobleemide lahendamisele kaasaaitamiseks; uue põlvkonna süsteemide väljatöötamine uute **küsimuste**, näiteks julgeoleku või autonoomse sõidukijuhtimisega tegelemiseks;

– Copernicus: uuenduslikud rakendused, üleilmne kasutuselevõtt ja rahvusvahelised partnerid, teenuste töökindlus ja nende edasiarendamine, tarneahelate kestlikkus, andurid, süsteemid

Muudatusettepanek

– Euroopa globaalsed satelliitnavigatsioonisüsteemid (Galileo ja EGNOS): uuenduslikud rakendused, üleilmne kasutuselevõtt, sealhulgas rahvusvaheliste partnerite seas, töökindlust suurendavad lahendused, autentimine, teenuste usaldusväärsus, selliste põhielementide nagu kiibistike, vastuvõtuseadmete ja antennide väljatöötamine, tarneahelate kestlikkus ning uus tehnoloogia (nt kvanttehnoloogia, optilised ühendused, koormuste ümberprogrammeerimine), **rakenduste parem kättesaadavus ja suurem mitmekesisus**, mis võimaldab teenuste pikaajalist kasutamist ühiskonnaprobleemide lahendamisele kaasaaitamiseks; uue põlvkonna süsteemide väljatöötamine uute **küsimustega**, näiteks **loodusõnnetuste riski vähendamise**ga, julgeoleku või autonoomse sõidukijuhtimisega tegelemiseks;

– Copernicus: uuenduslikud rakendused, üleilmne kasutuselevõtt ja rahvusvahelised partnerid, teenuste töökindlus ja nende edasiarendamine, tarneahelate kestlikkus, andurid, süsteemid

ja missioonidega seotud võimalused (nt suurel kõrgusel asuvad platvormjaamad, mehitamata õhusõidukid, väikesatelliidid); kaliibrimine ja valideerimine; teenuste pikaajaline kasutus ja mõju ühiskonnaprobleemide lahendamisele; Maa seire andmetega seotud meetodid, suurandmed, andmetöötlusressursid ja algoritmipõhised vahendid; uue põlvkonna süsteemide väljatöötamine uute **küsimuste**, näiteks kliimamuutuse või julgeolekuga tegelemiseks;

– kosmose olukorrast ülevaate saamine: ELi tugev suutlikkus seirata ja prognoosida kosmosekeskkonna seisundit, näiteks kosmoseilmastikku, kosmoseprügi ja Maa-lähedasi objekte, ning uued teenusekontseptsioonid, näiteks kosmoseliikluse juhtimine ning rakendused ja teenused kriitilise tähtsusega kosmose- ja maapealse taristu turvalisuse tagamiseks;

– turvaline satelliitside ELi valitsustele: ELi autonoomiat toetavad kosmosetaristuga seotud arhitektuurilised, tehnoloogilised ja süsteemilahendused võimalikult laiale ringile valitsusasutustele ning vastavad kasutajaseadmed;

– satelliitside täisteenus kodanikele ja ettevõtetele: kulutõhus kõrgtehnoloogiline satelliitside varade ja inimeste ühendamiseks alateenindatud piirkondades osana üldkättesaadavast 5G-võimekusega ühenduvusest ja asjade interneti loomisest, ning uue põlvkonna interneti taristu loomisele kaasaaitamine; maapealse segmendi ja kasutajaseadmete võimekuse suurendamine, standardimine ja koostalitlusvõime parandamine, et kindlustada ELile juhtpositsioon tööstuses;

– tarneahela sõltumatus ja kestlikkus: satelliitide ja kanderakettide tehnilise valmiduse taseme tõstmine; sellega seotud maapealsed ja kosmosesegmendid ning tootmis- ja katsetamisrajatised; ELi juhtrolli ja autonoomia tagamine tehnoloogiavaldkonnas, tarneahela kestlikkuse suurendamine, mujal kui ELis

ja missioonidega seotud võimalused (nt suurel kõrgusel asuvad platvormjaamad, mehitamata õhusõidukid, väikesatelliidid); kaliibrimine ja valideerimine; teenuste pikaajaline kasutus ja mõju ühiskonnaprobleemide lahendamisele; Maa seire andmetega seotud meetodid, suurandmed, andmetöötlusressursid ja algoritmipõhised vahendid; uue põlvkonna süsteemide väljatöötamine uute **küsimustega**, näiteks **katastroofi** **vähendamise**ga või kliimamuutuse või julgeolekuga tegelemiseks;

– kosmose olukorrast ülevaate saamine: ELi tugev suutlikkus seirata ja prognoosida kosmosekeskkonna seisundit, näiteks kosmoseilmastikku, kosmoseprügi ja Maa-lähedasi objekte, **andurid ja** uued teenusekontseptsioonid, näiteks kosmoseliikluse juhtimine ning rakendused ja teenused kriitilise tähtsusega kosmose- ja maapealse taristu turvalisuse tagamiseks;

– turvaline, **kvanturvaline** satelliitside ELi valitsustele: ELi autonoomiat toetavad kosmosetaristuga seotud arhitektuurilised, tehnoloogilised ja süsteemilahendused võimalikult laiale ringile valitsusasutustele ning vastavad kasutajaseadmed;

– satelliitside täisteenus kodanikele ja ettevõtetele: kulutõhus kõrgtehnoloogiline satelliitside varade ja inimeste ühendamiseks alateenindatud piirkondades osana üldkättesaadavast 5G-võimekusega ühenduvusest ja asjade interneti loomisest, ning uue põlvkonna interneti taristu loomisele kaasaaitamine; maapealse segmendi ja kasutajaseadmete võimekuse suurendamine, standardimine ja koostalitlusvõime parandamine, et kindlustada ELile juhtpositsioon tööstuses;

– tarneahela sõltumatus ja kestlikkus: satelliitide ja kanderakettide tehnilise valmiduse taseme tõstmine; sellega seotud maapealsed ja kosmosesegmendid ning tootmis- ja katsetamisrajatised; ELi juhtrolli ja autonoomia tagamine tehnoloogiavaldkonnas, tarneahela kestlikkuse suurendamine, mujal kui ELis

välja töötatud kriitilise tähtsusega kosmosetehnoloogiast sõltuvuse vähendamine ning teadmiste suurendamine selle kohta, kuidas pakkuda kosmosetehnoloogia abil lahendusi muudes tööstussektorites;

– kosmose ökosüsteem: orbiidil valideerimise ja demonstreerimise teenused, sealhulgas lennujagamisteenused väikesatelliitide jaoks; näidisprojektid kosmoses sellistes valdkondades nagu hübriidsed, arukad ja ümberkonfigureeritavad satelliidid, orbiidil tootmine ja montaaž, korduvkasutatavad kanderaketid, orbiidil teenindamine ja mikrokanderaketid; murranguline innovatsioon ja tehnoloogiasiire sellistes valdkondades nagu ringlussevõtt, saastevaba kosmosekeskkond, tehisintellekt, robotika, digiteerimine, kulutõhusus ja miniaturiseerimine;

– kosmoseteadused: teaduslike ja uurimissmissioonide käigus kogutud teaduslike andmete kasutamine ning uuendusliku aparatuuri väljatöötamine rahvusvahelises keskkonnas; **teaduslikesse eelmissioonidesse panustamine kosmoseprogrammi edendamiseks.**

välja töötatud kriitilise tähtsusega kosmosetehnoloogiast sõltuvuse vähendamine ning teadmiste suurendamine selle kohta, kuidas pakkuda kosmosetehnoloogia abil lahendusi muudes tööstussektorites;

– kosmose ökosüsteem: orbiidil valideerimise ja demonstreerimise teenused, sealhulgas lennujagamisteenused väikesatelliitide jaoks; näidisprojektid kosmoses sellistes valdkondades nagu hübriidsed, arukad ja ümberkonfigureeritavad satelliidid, orbiidil tootmine ja montaaž, korduvkasutatavad kanderaketid, orbiidil teenindamine ja mikrokanderaketid; murranguline innovatsioon ja tehnoloogiasiire sellistes valdkondades nagu ringlussevõtt, **puhas kosmos**, saastevaba kosmosekeskkond, tehisintellekt, robotika, digiteerimine, kulutõhusus ja miniaturiseerimine;

– kosmoseteadused: teaduslike ja uurimissmissioonide käigus kogutud teaduslike andmete kasutamine ning uuendusliku aparatuuri väljatöötamine rahvusvahelises keskkonnas; teaduslikesse eelmissioonidesse panustamine kosmoseprogrammi edendamiseks.

– **tehisintellekt kosmoses ja robotika: uued lahendused kosmosemissioonide jaoks, nt montaaž kosmoses, kosmose manipuleerimine, kognitiivsed kosmoseüsteemid, roboti-inimese koostöö kosmoses.**

Muudatusettepanek 73

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.1

Komisjoni ettepanek

Kliima, energeetika ja liikuvuse valdkonna teadus- ja innovatsioonitegevuste kokkupuutealal tegeldakse äärmiselt lõimitud ja tõhusal viisil ühe kõige olulisema meie keskkonna ja eluviisi kestlikkust ja tulevikku mõjutava üleilmse

Muudatusettepanek

Kliima, energeetika ja liikuvuse valdkonna teadus- ja innovatsioonitegevuste kokkupuutealal tegeldakse äärmiselt lõimitud ja tõhusal viisil ühe kõige olulisema meie keskkonna, **majanduse** ja eluviisi kestlikkust ja tulevikku mõjutava

probleemiga.

Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks tuleb ***ELis üle minna*** vähese CO₂-heitega ***ressursitõhusale ja vastupidavale majandusele ja ühiskonnale. Selle aluseks on põhjalikud muutused*** tehnoloogia ja teenuste valdkonnas ***ning ettevõtete ja tarbijate käitumises, samuti hõlmab see uusi valitsemisvorme. Üleilmse keskmise temperatuuri tõusu piiramine sellisel määral, et see jääb tublisti alla 2 °C, ning jõupingutused selle piiramiseks 1,5 °C-ni nõuavad kiireid edusamme CO₂ heitkoguste vähendamisel energiasüsteemis ja kasvuhoonegaaside heite olulist piiramist transpordisektoris⁶. Samuti on vaja uut impulssi uue põlvkonna läbimurrete kiiremaks saavutamiseks ning uuendusliku tehnoloogia ja uuenduslike lahenduste tutvustamiseks ja kasutuselevõtuks; selleks tuleks kasutada ka digi- ja kosmosetehnoloogiast tulenevaid võimalusi. Selle eesmärgi järgimiseks rakendatakse lõimitud lähenemisviisi, mis hõlmab CO₂ heitkoguste vähendamist, ressursitõhusust, õhusaaste vähendamist, tooraine kättesaadavust ja ringmajandust.***

üleilmse probleemiga.

Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks tuleb ***liidus kasutusele võtta stsenaariumid üleminekuks kasvuhoonegaasivabale majandusele, sealhulgas*** vähese CO₂-heitega ***tehnoloogiad ja CO₂-heite vähendamise strateegia. See tähendab põhjalikke muutusi*** tehnoloogia ja teenuste valdkonnas, ***millest sõltuvad tööstuse tootmisviisid ning ettevõtete ja tarbijate käitumine. Energiaturu ümberkujundamine toimub*** tehnoloogia, ***taristu, turu, poliitika ja õigusraamistiku, sealhulgas uute valitsemisvormide koostoime kaudu. Seetõttu on vaja süstemaatilist innovatsiooni energeetika-, ehitus-, tööstus- ja transpordisektoris.***

Üleilmse keskmise temperatuuri tõusu piiramine sellisel määral, et see jääb tublisti alla 2 °C, ning jõupingutused selle piiramiseks 1,5 °C-ni nõuavad CO₂ heitkoguste vähendamist CO₂ heitkoguste vähendamise, energiasäästu, taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu ja tööstusprotsesside elektrifitseerimise abil, mis hõlmavad nii energeetika- kui ka transpordisektorit¹⁷. Praegu tekitab transpordisektor peaaegu veerandi liidu kasvuhoonegaaside heitest.

On vaja uut impulssi uue põlvkonna läbimurrete kiiremaks saavutamiseks ning uuendusliku tehnoloogia ja uuenduslike lahenduste tutvustamiseks ja kasutuselevõtuks; selleks tuleks kasutada ka peamistest progressi võimaldavatest tehnoloogiatest, digi- ja

kosmosetehnoloogiast tulenevaid võimalusi. Selle eesmärgi järgimiseks rakendatakse lõimitud lähenemisviisi, mis hõlmab CO₂ heitkoguste vähendamist, taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, ressursi- ja energiatõhusust, õhusaaste vähendamist, tooraine, sealhulgas kriitilise tähtsusega tooraine kättesaadavust ja ringmajandust. Erilist tähelepanu pööratakse sektorite (st elektrienergia, kütte-, jahutus-, tööstus- ja transpordisektori) ühendamisele kõigis sekkumisvaldkondades, mis on energia- ja transpordisüsteemi eduka ümberkujundamise seisukohast otsustava tähtsusega.

Selle saavutamiseks soodustab liit ka teadusuuringutes ja innovatsioonis osaluspõhist lähenemisviisi, sealhulgas mitme osalejaga lähenemisviisi, ning arendab teadmiste- ja innovatsioonisüsteeme kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil. Uute juhtimismudelite, tootmisviiside ja tarbimisharjumuste soodustamiseks on otsustava tähtsusega sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkonna teadmised, kodanikke kaasav sotsiaalne innovatsioon ning usaldus innovatsiooni vastu.

Edusammud *nendes sektorites* – *ent* samuti kõikjal mujal ELi tööstuses, muu hulgas seoses põllumajanduse, hoonete, tööstusprotsesside, tootekasutuse ja *jäätmekäitlusega* – nõuavad jätkuvaid jõupingutusi, et mõista paremini kliimamuutuse mehhanisme ja nendest tulenevat mõju kogu majandusele ja ühiskonnale; selleks tuleb kasutada ära koostoi met riikide tegevuse ja muud liiki *ELi* meetmetega ning teha rahvusvahelist koostööd.

Viimase kümnendi jooksul on kliimateaduses tehtud märkimisväärseid edusamme, eelkõige seoses vaatluste, andmete assimileerimise ja kliima

Edusammud *energeetika- ja transpordisektoris* – *ja* samuti kõikjal mujal ELi tööstuses, muu hulgas seoses põllumajanduse, hoonete, tööstusprotsesside, tootekasutuse ja *jäätmekäitluse ja ringlussevõttuga* – nõuavad jätkuvaid *ja tõhusamaid* jõupingutusi, et mõista paremini kliimamuutuse mehhanisme ja nendest tulenevat mõju kogu majandusele ja ühiskonnale; selleks tuleb kasutada ära koostoi met riikide tegevuse ja muud liiki *liidu* meetmetega ning teha rahvusvahelist koostööd.

Viimase kümnendi jooksul on kliimateaduses tehtud märkimisväärseid edusamme, eelkõige seoses vaatluste, andmete assimileerimise ja kliima

modelleerimisega. Kliimasüsteemi keerukus ning vajadus toetada Pariisi kokkuleppe rakendamist, kestliku arengu eesmäärke ja ELi poliitikat ajendab siiski suurendama jõupingutusi järelejäänud teadmiselünkade täitmiseks.

EL on loonud energialiidu strateegia näol põhjaliku poliitikaraamistiku, mis hõlmab siduvaid eesmäärke, õigusakte ning teadus- ja innovatsioonitegevust, **ning soovib näidata eeskju** taastuvallikatel põhinevate **tõhusate energiatootmissüsteemide väljatöötamisel ja kasutuselevõtul.**

Transport tagab inimeste ja kaupade liikuvuse, mis on vajalik Euroopa lõimitud ühtse turu, territoriaalse sidususe ning avatud ja kaasava ühiskonna toimimiseks. Samal ajal avaldab transport märkimisväärset negatiivset mõju inimeste tervisele, ummikute määrale, maakasutusele, õhukvaliteedile, müratasemele ja ohutusele ning põhjustab arvukalt enneaegseid surmasid ja suurendab sotsiaal-majanduslikke kulusid. Seepärast peavad **kestlikud** liikuvus- ja transpordivõrgud muutuma saastevabaks, ohutuks, arukaks, turvaliseks, vaikseks, töökindlaks ja taskukohaseks ning võimaldama pakkuda sujuvat lõimitud teenindust uksest ukseni.

Transpordi- ja energiasektoris lahendamist vajavad küsimused ei piirdu siiski heitkoguste vähendamise vajadusega. Tuleb pöörata tähelepanu mitmele probleemile, sealhulgas kosmosepõhise ja digitehnoloogia üha suuremale kandepinnale, muutustele kasutajate käitumises ja liikuvusmuutustes, uutele turuosalistele ja murrangulistele ärimudelitele, üleilmastumisele, tihenevale rahvusvahelisele konkurentsile ning eakamale, linnastunumale ja üha mitmekesisemale rahvastikule.

modelleerimisega. Kliimasüsteemi keerukus ning vajadus toetada Pariisi kokkuleppe rakendamist, kestliku arengu eesmäärke ja ELi poliitikat ajendab siiski suurendama jõupingutusi järelejäänud teadmiselünkade täitmiseks.

EL on loonud energialiidu strateegia näol põhjaliku poliitikaraamistiku, mis hõlmab siduvaid eesmäärke, õigusakte ning teadus- ja innovatsioonitegevust, **et jõuda suure energiatõhususega ja** taastuvallikatel põhinevate **energiasüsteemini.**

Transport tagab inimeste ja kaupade liikuvuse, mis on vajalik Euroopa lõimitud ühtse turu, territoriaalse sidususe ning avatud ja kaasava ühiskonna toimimiseks. Samal ajal avaldab transport märkimisväärset negatiivset mõju inimeste tervisele, ummikute määrale, maakasutusele, õhukvaliteedile, müratasemele ja ohutusele ning põhjustab arvukalt enneaegseid surmasid ja suurendab sotsiaal-majanduslikke kulusid. Seepärast peavad liikuvus- ja transpordivõrgud, **eriti linnapiirkondades, muutuma saastevabaks, tõhusaks, keskkonna ja majanduse seisukohast jätkusuutlikuks,** ohutuks, arukaks, **innovaatiliseks,** turvaliseks, vaikseks, töökindlaks ja taskukohaseks ning võimaldama pakkuda sujuvat lõimitud teenindust uksest ukseni.

Transpordi- ja energiasektoris lahendamist vajavad küsimused ei piirdu siiski heitkoguste vähendamise vajadusega. Tuleb pöörata tähelepanu mitmele probleemile, sealhulgas **taastuvenergiale, säästvatele kütustele, energia salvestamisele ja energiavarustuskindlusele,** kosmosepõhise, **automatiseeritud** ja digitehnoloogia üha suuremale kandepinnale, muutustele kasutajate käitumises ja liikuvusmuutustes, uutele turuosalistele ja murrangulistele ärimudelitele, üleilmastumisele, tihenevale rahvusvahelisele konkurentsile ning

Kumbki kõnealune sektor on Euroopa majanduse konkurentsivõime ja majanduskasvu oluline alustala. ELis töötab taastuvenergia ja energiatõhususe valdkonnas üle 1,6 miljoni inimese. ELi transpordi- ja laondussektoris on leidnud töö enam kui 11 miljonit inimest ning nende sektorite arvele langeb umbes 5 % SKPst ja 20 % ekspordist. EL on maismaasõidukite, õhusõidukite ja laevade projekteerimises ja tootmises maailmas juhtpositsioonil ning puhta energiaga seotud uuendusliku tehnoloogia patentimises maailmas teisel kohal.

Uute võimaluste leidmine **saastevabade lahenduste** ja tehnoloogia kasutuselevõtu kiirendamiseks eesmärgiga vähendada CO₂ heitkoguseid Euroopa majanduses eeldab ka suuremat innovatsiooninõudlust. Seda on võimalik soodustada kodanike võimestamise, samuti sotsiaal-majandusliku ja avalikus sektoris toimuva innovatsiooni kaudu ning selle tulemusena töötatakse välja lähenemisviisid, mis on laiapõhjalisemad kui üksnes tehnoloogiast lähtuv innovatsioon. Selliste meetmete võtmist, millega edendatakse regulatiivset, rahastamisalast ja sotsiaalset innovatsiooni, oskusi ning turuosaliste ja tarbijate osalust ja võimestamist, hõlbustavad ka sotsiaal-majanduslikud teadusuuringud, mis muu hulgas hõlmavad kasutajate vajadusi ja tegevusmustreid, prognoosimist, keskkonna-, majandus-, sotsiaal- ja käitumisaspekte, äriprojekte ja ärimudeleid ning normide kehtestamisele eelnevaid, standardite kindlaksmääramiseks tehtavaid teadusuuringuid.

eakamale, linnastunumale ja üha mitmekesisemale rahvastikule.

Nii energeetika- kui ka transpordisektor on Euroopa majanduse konkurentsivõime ja majanduskasvu oluline alustala. ELis töötab taastuvenergia ja energiatõhususe valdkonnas üle 1,6 miljoni inimese. ELi transpordi- ja laondussektoris on leidnud töö enam kui 11 miljonit inimest ning nende sektorite arvele langeb umbes 5 % SKPst ja 20 % ekspordist. EL on maismaasõidukite, õhusõidukite ja laevade projekteerimises ja tootmises maailmas juhtpositsioonil ning puhta energiaga seotud uuendusliku **tehnoloogia, sealhulgas taastuvenergia alase tehnoloogia** patentimises maailmas teisel kohal.

Uute võimaluste leidmine **taastuvatel energiaallikatel põhineva ja energiatõhusa tehnoloogia ja muude mittetehnoloogiliste lahenduste** kasutuselevõtu kiirendamiseks eesmärgiga vähendada CO₂ heitkoguseid Euroopa majanduses eeldab ka suuremat innovatsiooninõudlust. Seda on võimalik soodustada kodanike võimestamise, samuti sotsiaal-majandusliku ja avalikus sektoris toimuva innovatsiooni **ning avalike hangete** kaudu ning selle tulemusena töötatakse välja lähenemisviisid, mis on laiapõhjalisemad kui üksnes tehnoloogiast lähtuv innovatsioon. Selliste meetmete võtmist, millega edendatakse regulatiivset, rahastamisalast ja sotsiaalset innovatsiooni, oskusi ning **kõigi** turuosaliste ja tarbijate osalust ja võimestamist, hõlbustavad ka sotsiaal-majanduslikud teadusuuringud, mis muu hulgas hõlmavad kasutajate vajadusi ja tegevusmustreid, prognoosimist, keskkonna-, majandus-, sotsiaal- ja käitumisaspekte, äriprojekte ja ärimudeleid ning normide kehtestamisele eelnevaid, standardite kindlaksmääramiseks tehtavaid teadusuuringuid. **Tehnoloogiatel, millega edendatakse sektorite ühendamist on lisaks head väljavaated tugevdada omamaist töötlevat tööstust.**

Käesolevas teemavaldkonnas läbi viidav tegevus aitab kaasa eelkõige energialiidu, kuid ka digitaalse ühtse turu ning tööhõive, majanduskasvu ja investeerimise tegevuskava eesmärkide saavutamisele, **ELi** üleilmse positsiooni tugevdamisele ning **ELi** uue tööstuspoliitikastrateegia, ringmajanduse, tooraineid käsitleva algatuse, julgeolekuliidu ja linnade tegevuskava, samuti **ELi** ühise põllumajanduspoliitika ning müra ja õhusaaste vähendamist käsitlevate **ELi** õigusnormide edendamisele.

Kõnealuse tegevusega aidatakse otseselt kaasa eelkõige järgmiste kestliku arengu eesmärkide saavutamisele: kestliku arengu eesmärk nr 7 – „Taskukohane ja puhas energia“; kestliku arengu eesmärk nr 9 – „Tööstus, innovatsioon ja taristu“; kestliku arengu eesmärk nr 11 – „Säästvad linnad ja kogukonnad“; kestliku arengu eesmärk nr 13 – „Kliimameetmed“.

---

¹⁷ CO₂ heitkoguste olulist vähendamist muudes sektorites käsitletakse raamprogrammi „Euroopa horisont“ samba „Üleilmsed probleemid ja tööstuse konkurentsivõime“ teiste tegevusvaldkondade raames.

Transpordisektoris on otsustava tähtsusega rakenduslikud teadusuuringud ja katsed, mille eesmärk on innovatsiooni kasutuselevõtt turul.

Käesolevas teemavaldkonnas läbi viidav tegevus aitab kaasa eelkõige energialiidu, **Pariisi kokkuleppe kohustuste**, kuid ka digitaalse ühtse turu ning tööhõive, majanduskasvu ja investeerimise tegevuskava eesmärkide saavutamisele, **liidu** üleilmse positsiooni tugevdamisele ning **liidu** uue tööstuspoliitikastrateegia, ringmajanduse **loomise tegevuskava**, **akusid käsitleva algatuse**, tooraineid käsitleva algatuse, **ELi biomajanduse strateegia**, julgeolekuliidu ja linnade tegevuskava, samuti **liidu** ühise põllumajanduspoliitika **eesmärkide saavutamisele** ning müra ja õhusaaste vähendamist käsitlevate **liidu** õigusnormide edendamisele. **Samuti aitab see liikmesriikidel saavutada riiklikke heitkoguste vähendamise eesmärgi. Tagada tuleks vastastikune täiendavus ja koostoime muude liidu programmide raames toimuva tegevusega.**

Arvestades Euroopa tehnoloogia- ja innovatsiooniplatvormide arvu selles valdkonnas, tuleks selle klatri projektikonkursside korral võtta arvesse nende soovitusi.

Kõnealuse tegevusega aidatakse otseselt kaasa eelkõige järgmiste kestliku arengu eesmärkide saavutamisele: kestliku arengu eesmärk nr 7 – „Taskukohane ja puhas energia“; kestliku arengu eesmärk nr 9 – „Tööstus, innovatsioon ja taristu“; kestliku arengu eesmärk nr 11 – „Säästvad linnad ja kogukonnad“; kestliku arengu eesmärk nr 13 – „Kliimameetmed“.

---

¹⁷ CO₂ heitkoguste olulist vähendamist muudes sektorites käsitletakse raamprogrammi „Euroopa horisont“ samba „Üleilmsed probleemid ja **Euroopa** tööstuse konkurentsivõime“ teiste tegevusvaldkondade raames.

Muudatusettepanek 74

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Pariisi kokkuleppe tõhus teadusele tuginev rakendamine nõuab, et pidevalt ajakohastataks teadmisi kliima-maakera-süsteemi ning kättesaadavate leevendus- ja kohanemisvõimaluste kohta, mis võimaldab saada süsteemse ja täieliku ettekujutuse **ELi** majandusele tekkivatest probleemidest ja võimalustest. Sellest lähtuvalt töötatakse välja teaduspõhiseid lahendusi kuluefektiivseks üleminekuks vähese CO₂-heitega, **kliimamuutustele vastupanuvõimeliseks ja ressursitõhusaks ühiskonnaks**.

Muudatusettepanek

Pariisi kokkuleppe tõhus teadusele tuginev rakendamine nõuab, et pidevalt ajakohastataks teadmisi kliima-maakera-süsteemi ning kättesaadavate leevendus- ja kohanemisvõimaluste kohta, mis võimaldab saada süsteemse ja täieliku ettekujutuse **liidu** majandusele tekkivatest probleemidest ja võimalustest. Sellest lähtuvalt töötatakse välja teaduspõhiseid lahendusi kuluefektiivseks üleminekuks vähese CO₂-heitega **või kasvuhoonegaaside heitest vabale majandusele**.

Muudatusettepanek 75

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.1 – lõik 2 – taane -1 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

-1 polaaraladel oluliste protsesside kindlaksmääramine selliste majandamisvõimaluste paremaks arendamiseks, mis vähendavad negatiivset mõju ökosüsteemidele ja parandavad teadmisi ülemaailmsest kliimast;

Muudatusettepanek 76

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.1 – lõik 2 – taane 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– kõiki majandussektoreid hõlmavad **CO₂-heite** vähendamise stsenaariumid, leevendusmeetmed ja poliitikameetmed, mis on kooskõlas Pariisi kokkuleppe ja

– kõiki majandussektoreid hõlmavad **kasvuhoonegaaside heite** vähendamise stsenaariumid, leevendusmeetmed ja poliitikameetmed, mis on kooskõlas Pariisi kokkuleppe ja ÜRO säästva arengu

ÜRO säästva arengu eesmärkidega;

eesmärkidega;

Muudatusettepanek 77

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.1 – lõik 2 – taane 4

Komisjoni ettepanek

– haavatavate ökosüsteemide, elutähtsate majandussektorite ja **ELi taristu (kohalik/piirkondlik/riiklik) kohanemissenaariumid** ja -meetmed, sealhulgas paremad **riskihindamisvahendid**.

Muudatusettepanek

– haavatavate ökosüsteemide, elutähtsate majandussektorite, **elutähtsa taristu ja linnakeskkonna (kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja liidu tasandil) kohandamissenaariumid** ja -meetmed, sealhulgas paremad **riskide hindamise ja vähendamise vahendid**;

Muudatusettepanek 78

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.1 – lõik 2 – taane 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– **kliimadiplomaatia kui rahvusvahelise koostöö tõukejõu tugevdamise mudelid**.

Muudatusettepanek 79

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.2 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ELi eesmärk on olla maailmas juhtival kohal taskukohaste, turvaliste ja **säästvate energiatehnoloogiate** poolest, mis parandavad ELi konkurentsivõimet üleilmsetes väärtusahelates ja positsiooni kasvuturgudel. ELis valitsevad erinevad kliimaatilised, geograafilised, keskkonna- ja sotsiaalmajanduslikud tingimused ning vajadus tagada **energia turvalisus** ja juurdepääs toorainele **tingivad** energiaalaste lahenduste, sealhulgas mittetehniliste lahenduste **ulatusliku valiku**. Mis puutub taastuvenergiatehnoloogiasse, peavad

ELi eesmärk on olla maailmas juhtival kohal taskukohaste, turvaliste, **säästvate** ja **taastuvenergiapõhiste tehnoloogiate** poolest, mis parandavad ELi konkurentsivõimet üleilmsetes väärtusahelates ja positsiooni kasvuturgudel. ELis valitsevad erinevad kliimaatilised, geograafilised, keskkonna- ja sotsiaalmajanduslikud tingimused ning vajadus tagada **energiatööstuse vähendamine, energiatõhusus, energiavarustuskindlus** ja juurdepääs toorainele (**eriti kriitilise tähtsusega toorainele**) nõuavad energiaalaste

kulud veelgi vähenema ja jõudlus paranema, **parandada tuleb energiasüsteemiga ühendamist** ja välja töötada läbimurdelised tehnoloogialahendused. Fossiilkütuste osas on kliimaeesmärkide täitmiseks oluline vähendada nende **kasutamisest tingitud CO₂-heidet**.

lahenduste, sealhulgas mittetehniliste lahenduste **ulatuslikku valikut**. **Energiasüsteemi ümberkujundamine annab ELile võimaluse võtta juhtroll ajakohastatud turu jaoks sobivate lahenduste väljatöötamisel, samal ajal tuleb süsteemi lõimimist märkimisväärselt parandada**. Mis puutub taastuenergiatehnoloogiasse, peavad kulud veelgi vähenema ja jõudlus paranema. **Selleks on vaja toetada inkrementaalseid ja murrangulisi teadusuuringuid kõrgetasemelise tehnoloogia valdkonnas. Lisaks tuleb välja töötada uued, läbimurdelised tehnoloogialahendused ja need kasutusele võtta, parandades samal ajal juba väljakujunenud tehnoloogiaid**. Fossiilkütuste **ja lähteainete** osas on kliimaeesmärkide täitmiseks oluline vähendada nende **kasutamist**.

Muudatusettepanek 80

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.2 – lõik 2 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– taastuenergiatehnoloogia ja -**lahendused** elektritootmiseks, kütmiseks ja jahutamiseks, **säästvad sõidukikütused** ja vahekandjad; **see kõik** eri **tasanditel** ja arenguetappides, **kohandatud ELi ja** kogu maailma geograafiliste tingimuste ja turgude järgi;

Muudatusettepanek

– taastuenergiatehnoloogia, **sealhulgas mereenergia ja selle eri allsektorid (muu hulgas tuule-, hoovuse ja laineenergia)** elektritootmiseks, kütmiseks ja jahutamiseks, **kütused** ja vahekandjad, **näiteks elektri jõul gaasi ja vesiniku tootmine** eri **mahus** ja arenguetappides, **kohandatuna nii liidu kui ka** kogu maailma geograafiliste tingimuste ja turgude järgi;

Muudatusettepanek 81

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.2 – lõik 2 – taane 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– **väga energiatõhusad vähese CO₂-heitega või CO₂-heite vabad**

energiatootmislahendused;

Muudatusettepanek 82

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.2 – lõik 2 – taane 2

Komisjoni ettepanek

– murrangulised taastuenergiatehnoloogiad uute rakenduste jaoks ning läbimurdelised lahendused;

Muudatusettepanek

– murrangulised taastuenergiatehnoloogiad *nii* uute, **väljakujunenud kui ka oluliselt täiustatud** rakenduste jaoks ning läbimurdelised lahendused;

Muudatusettepanek 83

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.2 – lõik 2 – taane 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– **järgmise põlvkonna tehnoloogialahendused, sealhulgas uute materjalide, tootmisprotsesside ja toimimismeetodite väljatöötamine, et suurendada tööstuse konkurentsivõimet puhta energia tehnoloogia valdkonnas;**

Muudatusettepanek 84

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.2 – lõik 2 – taane 2 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– **uute ärimudelite, lahenduste ja teenuste uurimine ja väljatöötamine, et luua turul soodsad reguleerimis-, haldus- ja rahastamistingimused taastuenergiaga seotud ning lõppkasutaja jaoks energiatõhusate tehnoloogiate ja lahenduste jaoks.**

Muudatusettepanek 85

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.3 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Mitmekehisema elektritootmise oodatav kasv ja suundumus suurema elektrikütte, -jahutuse ja -transpordi poole tingivad vajaduse uute lähenemisviiside järele energiavõrkude haldamisel. **Peale CO₂-heite vähendamise on eesmärk tagada energia taskukohasus, turvalisus ja tarnete stabiilsus, mille saavutamiseks investeeritakse uuenduslikesse võrgutaristutehnoloogiasse ja uuenduslikku süsteemihaldusesse. Energia salvestamisel eri vormides on oluline osa võrgule teenuste pakkumisel ning võrgu ülekandevõime parandamisel ja tõhustamisel. Eri võrkude (nt elektrivõrgud, kütte- ja jahutusvõrgud, gaasivõrgud, sõidukite laadimis- ja tankimistaristud, vesinikutanklate võrgud ja telekommunikatsioonivõrgud) ja osalejate (nt tööstusalad, andmekeskused, isetootjad) vahelise koostoime ärakasutamine on asjaomaste taristute aruka lõimitud toimimise seisukohast otsustava tähtsusega.**

Muudatusettepanek

Mitmekehisema elektritootmise oodatav kasv ja suundumus suurema elektrikütte, -jahutuse ja -transpordi poole tingivad vajaduse uute lähenemisviiside järele energiavõrkude haldamisel ja **detsentraliseeritud lahenduste kasutamist. Lisaks on ka gaasitaristul taastuvatest energiaallikatest toodetud ja vähese CO₂-heitega gaaside kasutuselevõtul oluline roll.**

Lisaks kasvuhooonegaaside heite vähendamisele on eesmärk tagada energia taskukohasus, energiasääst, energiavarustuskindlus ja energiavarustuse stabiilsus. Seda on võimalik saavutada investeringutega sektorite ühendamisse ja sellega seotud uuenduslikesse võrgutaristutesse ja tehnoloogiasse, dispetšjuhitava elektrienergia tootmise suurema paindlikkusega, eelkõige paindlike taastuvate energiaallikate abil, uuendusliku süsteemihaldamisega ning samuti hõlbustades meetmeid, mis edendavad regulatiivseid ja sotsiaalseid uuendusi, oskusi ning turuosaliste, tarbijate ja kogukondade osalust ja võimestamist. Energia salvestamisel eri vormides on oluline osa võrgule teenuste pakkumisel ning võrgu ülekandevõime parandamisel ja tõhustamisel. Eri võrkude (nt elektrivõrgud, kütte- ja

jahutusvõrgud, gaasivõrgud ja -terminalid, sõidukite laadimis- ja tankimistaristud, vesinikutanklate taristu ja telekommunikatsioonivõrgud) ja osalejate (nt tööstusalad, võrguoperaatorid, andmekeskused, isetootjad ja tarbijad, taastuenergiakogukonnad) vahelise koostoime ärakasutamine, samuti tarbimiskaja suurendamine ning Euroopa ja rahvusvaheliste standardite väljatöötamine ja lõimimine on asjaomaste taristute aruka lõimitud toimimise võimaldamise seisukohast otsustava tähtsusega.

Muudatusettepanek 86

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.3 – lõik 2 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– tehnoloogiad ja vahendid, millega ühendada elektrivõrguga taastuenergia allikad ja uued tarbijad, nt elektromobiilsusega seotud tarbijad ja soojuspumbad;

Muudatusettepanek

– tehnoloogiad ja vahendid, millega ühendada *olemasoleva* elektrivõrguga taastuenergia allikad ja uued tarbijad, nt elektromobiilsusega seotud tarbijad, *elektrolüüsivahendid, kütuseelemendid* ja soojuspumbad, *tööstuslik hüdrolüüs, elektrienergia salvestamine ja detsentraliseeritud taastuenergia, mis on kulutõhusa, turvalise, väga energiatõhusa ja taastuvatel energiaallikatel põhineva energiasüsteemi peamised elemendid;*

Muudatusettepanek 87

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.3 – lõik 2 – taane 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

– *mitmesugustel paindlikel taastuvatel energiaallikatel põhinevate stabiilsete ja usaldusväärsete energiasüsteemide ja -võrkude näidisprojektid kohalikul ja piirkondlikul tasandil;*

Muudatusettepanek 88

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.3 – lõik 2 – taane 3

Komisjoni ettepanek

– *uutel teenustel ja kogukondlikel algatustel põhinevad lõimitud lähenemisviisid* kohalikul tasandil, sealhulgas saartel, taastuvenergia *tootmise* ja *tarbimise kokkusobitamiseks*;

Muudatusettepanek

– *integreeritud lähenemisviisid taastuvenergia tootmise ja tarbimise suurendamiseks, parandamiseks ja sobitamiseks* kohalikul tasandil, sealhulgas saartel, *võttes aluseks uued teenused ja tehnoloogiad (sealhulgas võrdõigusvõrgud, hajusandmebaasi tehnoloogia, virtuaalne netomõõtmissüsteem), samuti kogukonna algatused (sealhulgas aktiivsed tarbijad ja omatarbeks tootvad taastuvenergia tarbijad, kes tegutsevad üksi või ühiselt taastuvenergia kogukondades ja kohalikes energiakogukondades)*;

Muudatusettepanek 89

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.3 – lõik 2 – taane 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

– *uute energiatehnoloogiate, nagu paindlikest taastuvenergiaallikatest energia tootmise, taastuvenergiaallikatel põhineva vesiniku ja sünteetilise gaasi energiasalvestina kasutamise süsteemse mõju analüüs; teadusuuringud ja lõimitud lähenemisviisid maagaasivõrkude ümberkujundamiseks keskkonnasõbralikeks vesinikgaasivõrkudeks või biometaani või sünteetilist metaani transportivateks võrkudeks*;

Muudatusettepanek 90

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.3 – lõik 2 – taane 4

Komisjoni ettepanek

– võrgu paindlikkus ning eri energiaallikate, võrkude, taristute ja osalejate koostoime.

Muudatusettepanek

– võrgu **ja energiatootmise** paindlikkus ning **energiavarustuskindlus, sealhulgas tarbimiskaja, ning** eri energiaallikate, võrkude, taristute (*sh olemasolevad taristud*) ja osalejate koostoime. **sektorite ühendamise tehnoloogiad, et hõlbustada energia salvestamist ja kasutada ära energia transpordipotentsiaali;**

Muudatusettepanek 91

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.3 – lõik 2 – taane 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– **keskkonnasäästlikud lahendused, mis võimaldavad tagada süsteemi töökindluse, täiendades taastuvaid energiaallikaid ja elektrifitseerimispõhiseid salvestusviise ning minnes nendest kaugemale;**

Muudatusettepanek 92

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.4 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4.2.4. Hooned **ja tööstusrajatised** ümberkujundatavas energiasüsteemis

4.2.4. Hooned ümberkujundatavas energiasüsteemis

Muudatusettepanek 93

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.4 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Hoonete **ja tööstusrajatiste** aktiivne roll nende ja energiasüsteemi koostoimes suureneb. Seepärast on nad **taastuvenergia ülekande seisukohast** otsustava tähtsusega.

Hoonete aktiivne roll nende ja energiasüsteemi koostoimes suureneb. Seepärast on nad **taastuvate energiaallikate kasutamisele ja suuremale energiatõhususele üleminekul** otsustava tähtsusega.

Muudatusettepanek 94

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.4 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Hooned on oluline tegur, mis mõjutab kodanike elukvaliteeti. Eri tehnoloogiate, seadmete ja **süsteemide** lõimimine ning mitmesuguste energiakasutusviiside, hoonete ja nende elanike ning kasutajate omavaheline sidumine on energiatootmise, **-salvestamise** ja -tõhususe seisukohalt äärmiselt võimalusterohke.

Muudatusettepanek

Hooned on oluline tegur, mis mõjutab kodanike elukvaliteeti. Eri tehnoloogiate, seadmete, **süsteemide** ja **standardite** lõimimine ning mitmesuguste energiakasutusviiside, hoonete ja nende elanike ning kasutajate omavaheline sidumine on **kliimamuutuste leevendamise**, energiatootmise, **energiasäästu**, **energiasalvestamise** ja -tõhususe seisukohalt äärmiselt võimalusterohke.

Muudatusettepanek 95

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.4 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

Tööstused, eriti energiamahukad tööstused saaksid energiatõhusust veelgi parandada ja taastuenergiaallikate lõimimist soodustada.

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 96

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.4 – lõik 4 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– **elekter** ja **kütte** tööstusrajatise ja energiasüsteemi käitaja vahel;

Muudatusettepanek

– **elektri** ja **kütte liikumine ehitiste**, tööstusrajatise ja energiasüsteemi käitaja vahel;

Muudatusettepanek 97

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.4 – lõik 4 – taane 3

Komisjoni ettepanek

- *asjakohased protsessid, projekteerimine ja materjalid;*

Muudatusettepanek

- *ehitusprotsesside, projekteerimise ja materjalide optimeerimine ja jätkusuutlikkus;*

Muudatusettepanek 98

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.4 – lõik 4 – taane 4

Komisjoni ettepanek

- arukad hooned ja suured transpordikeskused (sadamad, lennujaamad, logistikakeskused) kui laiemate energiavõrkude ja uuenduslike liikuvuslahenduste aktiivsed komponendid;

Muudatusettepanek

- arukad hooned ja suured transpordikeskused (sadamad, lennujaamad, **raudteejaamad ja** logistikakeskused) kui laiemate energiavõrkude ja uuenduslike liikuvuslahenduste aktiivsed komponendid;

Muudatusettepanek 99

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.4 – lõik 4 – taane 5

Komisjoni ettepanek

- *hoonete olelusringi **projekteerimine**, nende **ehitamine, toimimine ja lammutamine**, võttes **energia- ja ressursitõhususe ning kliimatingimuste**le vastupidavuse saavutamiseks **arvesse ringlust ja keskkonnatoimet, ning** nende hoonete lammutusjärgne ringlussevõtt;*

Muudatusettepanek

- ***uued meetodid, sealhulgas arukad vahendid ja seadmed hoonete** olelusringi **projekteerimiseks**, nende **ehitamiseks (sealhulgas kasutades kerg- ja taastuvmaterjale), toimimiseks ja lammutamiseks**, võttes **arvesse ringlust, keskkonnatoimet, jätkusuutlikkust ja majanduslikku tasuvust, et saavutada energia- ja ressursitõhusus, kliimatingimuste**le vastupidavus, **mõju kasvuhoonegaaside heitele ja** nende hoonete lammutusjärgne ringlussevõtt;*

Muudatusettepanek 100

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.4 – lõik 4 – taane 6

Komisjoni ettepanek

- uued ärimudelid, lähenemised ja

Muudatusettepanek

- uued ärimudelid, lähenemised ja

teenused renoveerimise finantseerimiseks, ehitusalaste oskuste parandamiseks, hoonete elanike ja muude turuosaliste kaasamiseks;

teenused renoveerimise finantseerimiseks (*sh eelmakseskeemid arvetepõhiste tagasimaksetega*), ehitusalaste oskuste parandamiseks, hoonete elanike ja muude turuosaliste (*sh kohalikud omavalitsused või taastuenergia kogukonnad*) kaasamiseks;

Muudatusettepanek 101

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.4 – lõik 4 – taane 7

Komisjoni ettepanek

– hoonete energiatõhususe jälgimine ja optimeerimine;

Muudatusettepanek

– hoonete energiatõhususe jälgimine ja optimeerimine *kooskõlas hoonete energiatõhususe direktiiviga (direktiiv 2018/844), sh hoonete täiustatud energiahaldussüsteeme kasutades;*

Muudatusettepanek 102

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.4 – lõik 4 – taane 8

Komisjoni ettepanek

– *vahendid ja arukad seadmed hoonete energiatõhususe suurendamiseks;*

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 103

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.4 – lõik 4 – taane 9

Komisjoni ettepanek

– olemasolevate hoonete renoveerimine liginullenergiahooneteks.

Muudatusettepanek

– olemasolevate hoonete renoveerimine liginullenergiahooneteks *ja innovaatilised tehnoloogiad.*

Muudatusettepanek 104

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.4 – lõik 4 – taane 9 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- *paindlik energiatootmine, tarbimiskaja, energia salvestamise optimeerimine.*

Muudatusettepanek 105

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4.2.4a. Tööstusrajatised ümberkujundatavas energiasüsteemis

Tööstusel, eriti energiamahukatel tööstusharudel, tuleks energiatõhusust veelgi parandada, *oma energiatarbimist vähendada* ja taastuvate energiaallikate integreerimist soodustada. *Tööstusrajatiste roll energiasüsteemis on muutumas vajaduse tõttu vähendada heitkoguseid otseste või kaudsete elektriliste lahenduste, samuti tootmisprotsesside allika (nt vesinik) alusel.*

Tööstuskompleksid, kus kõrvuti toimuvad paljud erinevad protsessid, võivad optimeerida energiavoogude ja teiste ressursside (toormaterjali) vahetamist üksteise vahel.

Põhisuunad

- *ästvaks kasutamiseks, et suurendada ressursitõhusust ja vähendada heitkoguseid, sealhulgas tööstuse ja energiasektori hübriidsed energiasüsteemid, millel on CO₂-heite vähendamise potentsiaal;*
- *energiamahukate tööstusprotsesside otseste ja kaudse elektrifitseerimise näide*
- *vahendid ja taristu elektriyaamade protsessijuhtimiseks, et optimeerida energiavoogu ja materjale (nt vesinik, muud tooted) teiste elektriyaamade ja energiasüsteemiga vastastiktoimes;*
- *elektri-, lähteainete- ja küttesüsteemi paindlikkus ja tõhusus*

tööstusettevõtetes ja energiasüsteemis;

- täiustatud või uued protsessid, projekteerimine ja materjalid, mille abil tõhusalt sooja ja külma kasutada või toota ning energiat salvestada;*
- täiustatud materjalitõhusus, mis vähendab nõudlust suure energiakasutusega puistematerjalide järele.*

Muudatusettepanek 106

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.4 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4.2.4b. Energiasüsteemi ümberkujundamine sөepiirkondades

Ligi pooltel liikmesriikidel on ülesanne koostada sidusad strateegiad, mis keskenduvad piirkondadele, kus valitsevad pruunsөest, kivisөest ja muudest fossiilkütustest energia tootmise järkjärgulise lõpetamisega seotud probleemid. Selle prioriteediga püütakse saavutada vastastikust täiendavust teiste ELi vahendite ja programmidega.

Pөhisuunad

- toetada kaasavate ja õiglase ülemineku strateegiate väljatöötamist, milles võetakse arvesse ühiskondlikku, sotsiaal-majanduslikku ja keskkonnamöju ning alade ümberkujundamist;*
- tehnoloogiad ja mudelid nende piirkondade potentsiaali ärakasutamiseks, sealhulgas see, kuidas kõige paremini meelitada ligi alternatiivseid innovaatilisi ettevötteid;*
- teadusuuringud selle kohta, kuidas neid piirkondi taaselustada ning saavutada jätkusuutlik tööhöive ja majanduskasvu väljavaated, sealhulgas töötajate ümberöppega seotud teadusuuringud.*

Muudatusettepanek 107

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.5 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

aastaks elab hinnanguliselt üle 80 % ELi rahvastikust linnapiirkondades, kus tarbitakse lõviosa saadavatest ressurssidest, sealhulgas energiast. Need piirkonnad on eriti haavatavad ilmastikumuutuste kahjulike mõjude suhtes, mida juba praegu ja tulevikus veelgi rohkem halvendavad kliimamuutused ja loodusõnnetused. Peamine probleem on üldise energia- ja ressursitõhususe ning kliimamuutustele vastupidavuse märkimisväärne suurendamine Euroopa linnades tervikuna, keskendudes kõigile hoonetele, energiasüsteemidele, liikuvusele, **kliimamuutustele**, samuti vee, pinnase ja õhu kvaliteedile, jäätmetele ja mürale. Tuleb uurida koostoimet Euroopa Regionaalarengu Fondi rahastatava linnapoliitika ja sellekohaste meetmetega ning seda koostoimet kasutada.

Muudatusettepanek

aastaks elab hinnanguliselt üle 80 % ELi rahvastikust linnapiirkondades, kus tarbitakse lõviosa saadavatest ressurssidest, sealhulgas energiast. Need piirkonnad on eriti haavatavad ilmastikumuutuste kahjulike mõjude suhtes, mida juba praegu ja tulevikus veelgi rohkem halvendavad kliimamuutused ja loodusõnnetused. Peamine probleem on üldise energia- ja ressursitõhususe ning kliimamuutustele vastupidavuse märkimisväärne suurendamine Euroopa **kogukondades ja** linnades tervikuna, keskendudes kõigile hoonetele, energiasüsteemidele, **transpordile ja** liikuvusele, **kliimamuutuste leevendamisele**, samuti vee, pinnase ja õhu kvaliteedile, jäätmetele ja mürale. Tuleb uurida koostoimet Euroopa Regionaalarengu Fondi rahastatava linnapoliitika ja sellekohaste meetmetega ning seda koostoimet kasutada.

Muudatusettepanek 108

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.5 – lõik 2 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– vähese CO₂-heitega tehnoloogiate kasutuselevõtmine kogu **ELi** linnade/piirkondade energia-/liikuvussüsteemides, plussenergiapiirkonnad ning heitevaba liikuvus ja logistika aastaks 2050, mis suurendab ELi integreeritud lahenduste konkurentsivõimet maailmas;

Muudatusettepanek

– vähese CO₂-heitega tehnoloogiate kasutuselevõtmine kogu **liidu** linnade/piirkondade/**maapiirkondade** energia-/liikuvussüsteemides, plussenergiapiirkonnad ning heitevaba liikuvus ja logistika aastaks 2050, mis suurendab ELi integreeritud lahenduste konkurentsivõimet maailmas;

Muudatusettepanek 109

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.5 – lõik 2 – taane 2

Komisjoni ettepanek

- **linnaplaneerimine**, taristud ja süsteemid, sh nendevahelised ühendused ja koostalitlusvõime, looduspõhised lahendused ning digitehnoloogial ja -ruumil põhinevate teenuste ja andmete kasutamine, võttes arvesse prognoositud kliimamuutuste mõju ning **vastupanuvõimet kliimamuutustele**;

Muudatusettepanek

- **linna -ja maaplaneerimine**, taristud ja süsteemid, sh nendevahelised ühendused ja koostalitlusvõime, **standardimine**, looduspõhised lahendused ning **turvalisel** digitehnoloogial ja -ruumil põhinevate teenuste ja andmete kasutamine, võttes arvesse prognoositud kliimamuutuste mõju ning **lõimitud kliimamuutuste leevendamist**;

Muudatusettepanek 110

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.5 – lõik 2 – taane 3

Komisjoni ettepanek

- kodanike elukvaliteet, ohutu liikuvus, linnade sotsiaalne innovatsioon, linnade ringmajanduse rakendamise ja taastumisvõime, väiksem **ökoloogiline jalajälg** ja reostus;

Muudatusettepanek

- kodanike elukvaliteet, ohutu **ja mitmeliigiline** liikuvus (**sh jalgsi ja jalgrattaga**), linnade **ja maapiirkondade** sotsiaalne innovatsioon, linnade ringmajanduse rakendamise ja taastumisvõime, väiksem **keskkonnamõju** ja reostus;

Muudatusettepanek 111

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.6 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Üleminek puhtamatele tehnoloogiatele, ühendatusele ja automatiseerimisele sõltub õhusõidukite, sõidukite ja laevade õigeaegsest projekteerimisest ja tootmisest, lõimides eri tehnoloogiaid ja kiirendades nende kasutussevõtmist. Kõige olulisemateks eesmärkideks jäävad endiselt mugavuse, tõhususe ja taskukohasuse suurendamine, minimeerides samas olulusringi mõju keskkonnale, inimeste tervisele ja energiakasutusele. Võttes arvesse liikuvuse suurenenud nõudlust ja kiiresti muutuvaid tehnoloogia kontrollirežiime, on kõigi transpordiliikide

Muudatusettepanek

Üleminek puhtamatele tehnoloogiatele, ühendatusele ja automatiseerimisele sõltub õhusõidukite, sõidukite ja laevade õigeaegsest projekteerimisest ja tootmisest, lõimides eri tehnoloogiaid ja kiirendades nende kasutussevõtmist. Kõige olulisemateks eesmärkideks jäävad endiselt mugavuse, tõhususe ja taskukohasuse suurendamine, minimeerides samas olulusringi mõju **kliimale**, keskkonnale, inimeste tervisele ja energiakasutusele. Võttes arvesse liikuvuse suurenenud nõudlust ja kiiresti muutuvaid tehnoloogia kontrollirežiime, on kõigi transpordiliikide

nõuetekohaseks toimimiseks hädavajalik tõhusalt toimiv uuenduslik transporditaristu. Energiakulu ja keskkonnamõju vähendamise seisukohast väärib erilist tähelepanu lõimitud lähenemine taristu ja sõidukite/laevade/õhusõidukite arendamisele.

nõuetekohaseks toimimiseks hädavajalik tõhusalt toimiv uuenduslik transporditaristu. Energiakulu ja keskkonnamõju vähendamise seisukohast väärib erilist tähelepanu lõimitud lähenemine taristu ja sõidukite/laevade/õhusõidukite arendamisele.

Muudatusettepanek 112

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.6 – lõik 2 – taane 2

Komisjoni ettepanek

– sõidukite/laevade/õhusõidukite, k.a nende varuosade kontseptsioonid ja projektid, milles on kasutatud parendatud materjale ja konstruktsioone, tõhusust, energia salvestus- ja tagastustehnoloogiat, ohutussüsteeme ja turvaelemente, et keskkonna- ja tervisemõju oleks **vääksem**;

Muudatusettepanek

– sõidukite/laevade/õhusõidukite k.a nende varuosade **ja moodulelementide** kontseptsioonid ja projektid, milles on kasutatud parendatud materjale ja konstruktsioone, **tarkvaralahendusi ja -uuendusi, piraatlusevastaseid täiustatud turvasüsteeme**, tõhusust, energia salvestus- ja tagastustehnoloogiat, ohutussüsteeme ja turvaelemente, et keskkonna- ja tervisemõju oleks **viidud miinimumini**;

Muudatusettepanek 113

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.7 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Selleks et EL saavutaks õhukvaliteedi, kliima- ja energiaeesmärgid, sealhulgas kasvuhoonegaaside heite 60 % vähenemise 2050. aastaks ja müra vähenemise, tuleb põhjalikult muuta kogu liikuvussüsteemi, sealhulgas **kasutajaid, sõidukeid, kütuseid ja taristuid**. Samuti on vaja kasutada vähese heitega alternatiivenergiat ja lasta turule heitevabad sõidukid/laevad/õhusõidukid. **Peale kasvuhoonegaaside heite kahjuliku mõju on Euroopas transpordil märkimisväärne osa õhu halva kvaliteedi põhjustamises ja müra tekitamises, millel on kodanike tervisele halvad tagajärjed⁷.**

Muudatusettepanek

Õhukvaliteedi, kliima ja energiaga seotud eesmärkide saavutamiseks ning müra vähendamiseks on vaja, et liit mõtleks läbi kogu liikuvussüsteemi, sealhulgas **kasutajad, sõidukid, kütused, CO₂ mõõtesüsteemid, taristud, ruumikasutus ja uued transpordilahendused**. Samuti on **liidul** vaja kasutada vähese heitega alternatiivenergiat ja lasta turule heitevabad sõidukid/laevad/õhusõidukid. **Ligikaudu kolmandik ELi kodanikest elab linnapiirkondades, kus saasteainete sisaldused ületavad seadusega ette nähtud piirnorme¹⁸. Tuginedes olemasolevatele edusammudele alternatiivsete kütuste**

Tuginedes edusammudele elektriliste lahenduste **kasutussevõtmises ning** kütuseelementide kasutamises autode, busside ja kergsõidukite puhul, on oluline kiirendada teadusuuringuid ja uudsete lahenduste leidmist teistes sektorites, näiteks lennunduses, mere- ja siseveelaevanduses **ning veoautode puhul**.

tootmises ja kasutamises, elektriliste lahenduste, **vesinikutehnoloogiate, biokütuste ja biogaasi kasutussevõtmises**, kütuseelementide kasutamises **ning sisepõlemismootorite täiustamises ja nende kohandamises taastuvkütustele ja teistele säästvatele tehnoloogiatele** autode, busside, **veokite** ja kergsõidukite puhul, on oluline kiirendada teadusuuringuid ja uudsete lahenduste leidmist teistes sektorites, näiteks lennunduses, **raudteesektoris**, mere- ja siseveelaevanduses.

---

¹⁸ Ligikaudu kolmandik ELi kodanikest elab linnapiirkondades, kus saasteainete sisaldused ületavad seadusega ette nähtud piirnorme.

---

¹⁸ Ligikaudu kolmandik ELi kodanikest elab linnapiirkondades, kus saasteainete sisaldused ületavad seadusega ette nähtud piirnorme.

Muudatusettepanek 114

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.7 – lõik 2 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– **elektriliste lahenduste kasutusvõtt** kõigi transpordiliikide puhul (nt akud, kütuseelemendid, hübriidiseerimine jm), **sealhulgas** sõidukite/laevade/õhusõidukite jõuseadmete uued tehnoloogiad, kiire laadimine/tankimine, energiakogumine ning kasutajasõbralikud ja juurdepääsetavad liidesed **laadimistaristuga**, millega tagatakse koostalitlusvõime ja teenuste sujuv pakkumine; vähese heitega ja heitevabadele sõidukitele ettenähtud konkurentsivõimeliste, ohutute, hästitoimivate ja säästlike akude väljatöötamine ja turuletoomine;

Muudatusettepanek

– **CO₂-heite vähendamine** kõigi transpordiliikide puhul, **sh elektromobiilsuse abil** (nt **ringlussevõetavad** akud, kütuseelemendid, **igat liiki** hübriidiseerimine jm) ja sõidukite/laevade/õhusõidukite jõuseadmete uued tehnoloogiad, kiire laadimine/tankimine, energiakogumine ning kasutajasõbralikud ja juurdepääsetavad liidesed **laadimis- ja tankimistaristuga**, millega tagatakse koostalitlusvõime ja teenuste sujuv pakkumine; vähese heitega ja heitevabadele sõidukitele ettenähtud konkurentsivõimeliste, ohutute, hästitoimivate, **ringlussevõetavate** ja säästlike akude väljatöötamine ja turuletoomine;

Muudatusettepanek 115

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.7 – lõik 2 – taane 2

Komisjoni ettepanek

– säästvad uued kütused ja uued arukad sõidukid/laevad/õhusõidukid olemasolevates ja tulevikus kasutatavates liikuvusmudelites ning tugitaristud; koostalitlusvõimet ja teenuste sujuvat pakkumist soodustavad tehnoloogiad ja kasutajapõhised lahendused;

Muudatusettepanek

– säästvad uued kütused ja uued arukad sõidukid/laevad/õhusõidukid olemasolevates ja tulevikus kasutatavates liikuvusmudelites ning tugitaristud; koostalitlusvõimet ja teenuste sujuvat pakkumist soodustavad tehnoloogiad ja kasutajapõhised lahendused; ***vaiksemad ja keskkonnasäästlikumad õhusõidukid;***

Muudatusettepanek 116

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.7 – lõik 2 – taane 3

Komisjoni ettepanek

– liikuvuse keskkonna- ja tervisemõju vähendamine.

Muudatusettepanek

– liikuvuse keskkonna- ja tervisemõju vähendamine ***miinimumini, sealhulgas uurides võimalusi mõõta saastet liikuvussektoris uue põlvkonna kaugandurite abil.***

Muudatusettepanek 117

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.8 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Arukas liikuvus aitab eelkõige digitehnoloogiat, kaasaegseid satelliitnavigatsioonisüsteeme (EGNOS/Galileo) ja tehisintellekti kasutades tagada uksest ukseni liikuvuse tõhusust, ohutust ja vastupidavust. Uued tehnoloogiad aitavad optimeerida transporditaristu ja -võrkude kasutamist ja tõhusust, parandades mitmeliigilist transporti ja ühenduvust ning optimeerides liikluskorraldust, samuti võimaldavad need kasutada uuenduslikke transpordilahendusi ja -teenuseid, vähendades ummikuid ja negatiivset keskkonnamõju ning pakkudes

Muudatusettepanek

Arukas liikuvus aitab eelkõige ***uut*** digitehnoloogiat, kaasaegseid satelliitnavigatsioonisüsteeme (EGNOS/Galileo) ja tehisintellekti kasutades tagada uksest ukseni liikuvuse tõhusust, ohutust ja vastupidavust. Uued tehnoloogiad, ***sh süsteemide süsteemid,*** aitavad optimeerida transporditaristu ja -võrkude kasutamist ja tõhusust, parandades mitmeliigilist transporti ja ühenduvust ning optimeerides liikluskorraldust, samuti võimaldavad need kasutada uuenduslikke transpordilahendusi, ***standardeid*** ja -teenuseid, vähendades ummikuid ja

kodanikele ja ettevõtjatele paremat liikuvus- ja logistikateenust. Ühendatud ja automatiseeritud liikuvus koos seda võimaldava taristuga parandab kõigi transpordiliikide tõhusust ja ohutust.

negatiivset keskkonnamõju ning pakkudes kodanikele ja ettevõtjatele paremat liikuvus- ja logistikateenust. Ühendatud ja automatiseeritud liikuvus koos seda võimaldava taristuga parandab kõigi transpordiliikide tõhusust ja ohutust.

Muudatusettepanek 118

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.8 – lõik 2 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– **digitaalne võrguhaldus** ja **liikluskorraldus**: kaasaegsed otsusetegemise tugisüsteemid; uue põlvkonna liikluskorraldus (sealhulgas mitmeliigiline võrk ja liikluskorraldus); reisijate ja kaupade sujuva, mitmeliigilise ja ühendatud liikuvuse toetamine; suurandmete kasutamine ja piirangud; uudsete satelliitnavigatsioonisüsteemide (EGNOS/Galileo) kasutamine;

Muudatusettepanek

– **Digitaalvõrk, liiklus, ruumi kasutamine** ja **korraldus**: kaasaegsed otsusetegemise tugisüsteemid; uue põlvkonna liikluskorraldus (sealhulgas mitmeliigiline võrk ja liikluskorraldus); reisijate ja kaupade sujuva, mitmeliigilise ja ühendatud liikuvuse toetamine; suurandmete kasutamine ja piirangud; uudsete satelliitnavigatsioonisüsteemide (EGNOS/Galileo) kasutamine, **et mõista muutuva liikuvusega seotud uusi käitumisviise**;

Muudatusettepanek 119

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.8 – lõik 2 – taane 3

Komisjoni ettepanek

– suure läbilaskevõimega, vaikset, koostalitlusvõimelist ja automatiseeritud raudteesüsteemi võimaldavad raudteetehnoloogiad ja -toimingud;

Muudatusettepanek

– suure läbilaskevõimega, **atraktiivset**, vaikset, **täielikult ühendatud**, koostalitlusvõimelist, **piiriülest** ja automatiseeritud raudteesüsteemi võimaldavad raudteetehnoloogiad ja -toimingud **nii reisijate kui ka kaupade veo vajadusteks**;

Muudatusettepanek 120

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.8 – lõik 2 – taane 4

Komisjoni ettepanek

– ühendatud, koostoimivad ja automatiseeritud liikuvussüsteemid ja -teenused, sealhulgas tehnoloogialahendused ja mittetehnoloogilised küsimused.

Muudatusettepanek

– ühendatud, koostoimivad, **koostalitlevad** ja automatiseeritud liikuvussüsteemid ja -teenused, sealhulgas tehnoloogialahendused ja mittetehnoloogilised küsimused, **nagu muutused kasutajate käitumises ja liikuvusmuustrites.**

Muudatusettepanek 121

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.8 – lõik 2 – taane 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– **uued või täiustatud teenused ja ärimudelid, mille kaudu kasutaja suhtleb erinevate arukate vahenditega;**

Muudatusettepanek 122

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.8 – lõik 2 – taane 4 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– **segaliikluses turvaliselt osalevate automatiseeritud sõidukite kontseptsioon, arendamine, mõju, kujundus, teadusuuringud, heakskiitmine ja meetodid;**

Muudatusettepanek 123

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.8 – lõik 2 – taane 4 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– **arukad laevanduslahendused ohutumateks ja tõhusamateks veetransporditoiminguteks.**

Muudatusettepanek 124

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.8 – lõik 2 – taane 4 d (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– *uued süsteemid ja tehnoloogiad sadamate haldamiseks ja ühendamiseks.*

Muudatusettepanek 125

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.9 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Massilise, kontsentreeritud ja detsentraliseeritud salvestamise lahendused (mis on keemilised, elektrokeemilised, elektrilised, mehaanilised ja soojuslikud) energiasüsteemi jaoks suurendavad süsteemi tõhusust, paindlikkust, tehnoloogilist iseseisvust ja ligipääsetavust, samuti varustuskindlust. Väikese CO₂-heitega transport nõuab niisuguste elektrisõidukite ja/või muid alternatiivkütuseid kasutavate sõidukite osakaalu suurendamist, millele on paremini toimivad, odavamad, ringlussevõetavad ja korduvkasutatavad akud, samuti on vaja pakkuda kohapeal *sünteesilisi/taastuvkütuseid* (nt vesinikku) ning leida uuenduslikud lahendused salvestamiseks kohapeal.

Massilise, kontsentreeritud ja detsentraliseeritud salvestamise lahendused (mis on keemilised, elektrokeemilised, elektrilised, mehaanilised ja soojuslikud) energiasüsteemi jaoks suurendavad süsteemi tõhusust, paindlikkust, tehnoloogilist iseseisvust ja ligipääsetavust, samuti varustuskindlust. Väikese CO₂-heitega transport nõuab niisuguste elektrisõidukite ja/või muid alternatiivkütuseid kasutavate sõidukite osakaalu suurendamist, millele on paremini toimivad, odavamad, *ulatuslikult* ringlussevõetavad ja korduvkasutatavad *väikese keskkonnamõjuga* akud, samuti on vaja pakkuda kohapeal *vähese CO₂-heitega kütuseid* (nt *vähese CO₂-heitega või taastuvatel energiaallikatel põhinevat* vesinikku) ning leida uuenduslikud lahendused salvestamiseks kohapeal.

Muudatusettepanek 126

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.9 – lõik 2 – taane 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– tehnoloogiad, sealhulgas *taastuvad* vedel- ja gaaskütused ning nendega seotud väärtusahelad, nii energia salvestamise igapäevase kui ka hooajalise vajaduse rahuldamiseks;

– tehnoloogiad, sealhulgas *vähese CO₂-heitega* vedel- ja gaaskütused ning nendega seotud väärtusahelad, nii energia salvestamise igapäevase kui ka hooajalise vajaduse rahuldamiseks, *sealhulgas nende*

mõju keskkonnale ja kliimale;

Muudatusettepanek 127

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.9 – lõik 2 – taane 2

Komisjoni ettepanek

– akud ja ELi väärtusahel, sealhulgas tehnilised lahendused, akuelementide suuremahulise tootmise tehnoloogiad, **taaskasutus-** ja **ringlussevõtumeetodid**;

Muudatusettepanek

– akud ja ELi väärtusahel, sealhulgas tehnilised lahendused, akuelementide suuremahulise tootmise tehnoloogiad, **suur võimsus** ja **energiatihedus, kiire laadimine, vähene keskkonnamõju, korduskasutus ja väga hea ringlussevõetavus, täiustatud materjalid energia salvestamise meetodite jaoks ning standardimisvajadused**;

Muudatusettepanek 128

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 4 – alapunkt 4.2 – alapunkt 4.2.9 – lõik 2 – taane 3

Komisjoni ettepanek

– **heitevabad vesinikul töötavad** kütuseelemendid **ning** ELi väärtusahel tehnilisest lahendusest kuni lõppkasutuseni mitmesugusel otstarbel.

Muudatusettepanek

– **taastuvatel energiaallikatel põhinevad elektrolüüs ja** kütuseelemendid **kogu** ELi väärtusahelas tehnilisest lahendusest kuni lõppkasutuseni mitmesugusel otstarbel.

Muudatusettepanek 129

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

5. TEEMAVALDKOND „TOIT JA **LOODUSVARAD**“

Muudatusettepanek

5. TEEMAVALDKOND „TOIT, **LOODUSVARAD, MERED JA Ookeanid**“

Muudatusettepanek 130

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Inimtegevus avaldab suurenevat mõju pinnasele, meredele ja ookeanidele, veele, õhule, elurikkusele ja teistele loodusvaradele. Planeedi kasvava elanikkonna toiduga varustamine sõltub otseselt loodussüsteemide ja loodusvarade seisundist. Üheskoos kliimamõjudega avaldab inimkonna kasvav nõudlus loodusvarade järele keskkonnale survet, mis tugevalt ületab jätkusuutlikku taset, mõjutab ökosüsteeme ja nende võimet osutada teenuseid inimeste **hüvanguks**. **Ringmajanduse, biomajanduse ja sinise majanduse kontseptsioonid annavad võimaluse keskkonna-, sotsiaal- ja majanduseesmärke tasakaalustada ning korraldada inimtegevust kestliku arengu suunas.**

Muudatusettepanek

Inimtegevus avaldab suurenevat mõju pinnasele, meredele ja ookeanidele, veele, õhule, elurikkusele ja teistele loodusvaradele. Planeedi kasvava elanikkonna toiduga varustamine sõltub otseselt loodussüsteemide ja loodusvarade seisundist. Üheskoos kliimamõjudega avaldab inimkonna kasvav nõudlus loodusvarade järele keskkonnale survet, mis tugevalt ületab jätkusuutlikku taset, mõjutab ökosüsteeme ja nende võimet osutada teenuseid, **millega säilitatakse inimeste heaolu pikas perspektiivis**. **Toiduainete tootmise kasv ei vasta maailma rahvastiku kasvule ja seetõttu on vaja läbimurret jätkusuutliku toidutootmise tõhustamises. Samal ajal peame tagama, et toidutootmissüsteemide keskmes on toitumine ja tervis.**

Ringmajanduse, agroökoloogia, säästva põllumajanduse, biomajanduse ja sinise majanduse kontseptsioonid annavad võimaluse keskkonna-, sotsiaal- ja majanduseesmärke tasakaalustada ning korraldada inimtegevust kestliku arengu suunas.

Muudatusettepanek 131

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.1 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Selleks et saavutada kestliku arengu eesmärgid, tagada ohutu ja tervisliku toidu tootmine ja tarbimine, edendada säästvaid tavasid põllumajanduses, vesiviljeluses, kalanduses ja metsanduses, tagada kõigile puhta vee, pinnase ja õhu kättesaadavus, puhastada meresid ja ookeane ning säilitada ja taastada planeedi elujõulisi loodussüsteeme ja keskkonda, on vaja ära kasutada teadusuuringute ja innovatsiooni potentsiaal. Kuid jätkusuutlikkusele ülemineku teid ja **vastupidavate** takistuste

Muudatusettepanek

Selleks et saavutada kestliku arengu **ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise** eesmärgid, tagada ohutu ja tervisliku toidu tootmine ja tarbimine, edendada säästvaid tavasid põllumajanduses, **loomakasvatuses**, vesiviljeluses, kalanduses ja metsanduses, tagada kõigile puhta vee, pinnase ja õhu kättesaadavus, puhastada meresid ja ookeane **ja maismaavett** ning säilitada ja taastada planeedi elujõulisi loodussüsteeme ja keskkonda, on vaja ära kasutada

ületamise võimalusi on vähe teada. Üleminek säästvale tarbimisele ja **tootmisele ning planeedi heaolu taastamine nõuavad investeerimist tehnoloogiatesse**, uutesse ärimudelitesse ning sotsiaalsesse ja keskkonnaalasesse innovatsiooni. See annab uusi võimalusi muuta Euroopa majandus **jätkusuutlikumaks**, vastupidavamaks, uuenduslikumaks ja **vastustundlikumaks**, edendada ressursitõhusust, tootlikkust ja konkurentsivõimet ning luua töökohti ja majanduskasvu.

teadusuuringute ja innovatsiooni potentsiaal. Kuid jätkusuutlikkusele ülemineku teid ja **püsivate** takistuste ületamise võimalusi on vähe teada. Üleminek säästvale **tootmisele**, tarbimisele ja **taastamisele ning ökosüsteemide ja loodusvarade taastamisele ja taastamisele, samuti ressursibaasi tugevdamine ja täiendamine, millest sõltub põllumajandus, nõuab investeringuid teadus- ja tehnoloogiauuringutesse, standardimisse ja uutesse ärimudelitesse, mis toetavad sotsiaalset ja keskkonnaalast innovatsiooni, sealhulgas keskkonnakulude arvessevõttu meie majanduses, kogudes rohkem ja kvaliteetsemaid andmeid eri poliitikavaldkondade mõju kohta**. See annab uusi võimalusi muuta Euroopa majandus vastupidavamaks, uuenduslikumaks ja **vastustundlikumaks**, edendada ressursitõhusust, **loodusvarade potentsiaali ja seisundit, pikaajalist tootlikkust ja konkurentsivõimet, maapiirkondade elujõulisust, kvaliteetseid töökohti ja kestlikku majanduslikku ja sotsiaalset heaolu**.

Muudatusettepanek 132

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.1 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

Tegevused loovad teadmusbaasi ja leiavad lahendused, mis võimaldavad: **kestlikult** majandada ja kasutada nii **meres** kui ka maismaal leiduvaid loodusvarasid ning **soodustada maismaa ja vee ökosüsteemide osa CO₂ sidumisel**; tagada toidu ja toitainetega kindlustatus, **varustades ohutu, tervisliku ja täisväärtusliku toiduga**; kiirendada üleminekut fossiilsel toorainel põhinevalt lineaarmajanduselt ressursitõhusale, vastupidavale, vähese heite ja CO₂-heitega ringmajandusele ning toetada kestliku biomajanduse ja sinise

Muudatusettepanek

Valdkondadevahelistel ja -ülesed lähenemisviisid, mille puhul kogu väärtusahela ulatuses kasutatakse osalejate oskusteavet ja kogemusi, et luua teadmusbaasi ja leida lahendusi, mis võimaldavad: **kaitsta, säästvalt** majandada ja kasutada nii **vees** kui ka maismaal leiduvaid loodusvarasid; **edendada maismaa- ja veesüsteemide kestlikku kasvu; suurendada CO₂ sidumist**; tagada **püsav** toidu ja toitainetega kindlustatus, **vältida raiskamist ja ületootmist ja pakkuda ohutut, tervislikku ja**

majanduse arengut; arendada maa-, ranniku- ja linnapiirkonnad vastupidavaks ja elujõuliseks.

täisväärtuslikku toitu; kiirendada üleminekut säästvatele lähenemisviisidele kõikides põllumajandusvormides, sealhulgas tavapärasel ja mahepõllumajanduses; kiirendada üleminekut fossiilsel toorainel põhinevalt lineaarmajanduselt ressursitõhusale, vastupidavale, vähese heite ja CO₂-heitega ringmajandusele ning toetada kestliku biomajanduse ja sinise majanduse arengut; arendada maa-, ranniku- ja linnapiirkonnad vastupidavaks ja elujõuliseks.

Muudatusettepanek 133

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.1 – lõik 4

Komisjoni ettepanek

Need aitavad säilitada ja soodustada elurikkust ning tagada ökosüsteemi teenuste pikaajalise osutamise, **kliimamuutustega** kohanemise ja CO₂ sidumise (nii maismaal kui ka vees). Need aitavad vähendada kasvahoonegaaside ja muid heiteid ning esmatootmisest (nii maismaal kui ka vees), töötlemisest, tarbimisest ja muust inimtegevusest pärit jäätmeid ja reostust. Need hoogustavad investeerimist, toetades muutust ringmajanduse, biomajanduse ja sinise majanduse suunas ning kaitstes ühtlasi keskkonna seisundit ja terviklikkust.

Muudatusettepanek

Lisaks aitab nende eesmärkide saavutamine säilitada ja soodustada **nii looduslikku kui ka kultiveeritud** elurikkust ning tagada ökosüsteemi teenuste pikaajalise osutamise, **kliimamuutuste leevendamise ja nendega** kohanemise ning CO₂ sidumise (nii maismaal kui ka vees). Need aitavad **säilitada elurikkust ja tagada ökosüsteemi teenuste pikaajalise osutamise, samuti** vähendada kasvahoonegaaside ja muid heiteid ning esmatootmisest (nii maismaal kui ka vees), töötlemisest, tarbimisest ja muust inimtegevusest pärit jäätmeid ja reostust. Need hoogustavad investeerimist, toetades muutust ringmajanduse, **säästva põllumajanduse**, biomajanduse ja sinise majanduse suunas ning kaitstes ühtlasi keskkonna seisundit, **jätkusuutlikkust** ja terviklikkust. **Selle prioriteedi eesmärk on ka parandada teadmusbasi elurikkuse olukorra kohta, arendades, valideerides ja ühtlustades võrreldavaid kogu liitu hõlmavaid meetodeid.**

Muudatusettepanek 134

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.1 – lõik 5

Komisjoni ettepanek

Samuti soodustavad need teadusuuringutes ja innovatsioonis osaluspõhist lähenemisviisi, sealhulgas mitme osalejaga lähenemisviisi, ning arendavad teadmisi ja innovatsioonisüsteeme kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil. Kodanikke kaasav ja nende usaldust pälviv sotsiaalne innovatsioon on uute haldus-, tootmis- ja tarbimismustrite soodustamisel olulise tähtsusega.

Muudatusettepanek

Samuti soodustavad need teadusuuringutes ja innovatsioonis osaluspõhist lähenemisviisi, sealhulgas mitme osalejaga lähenemisviisi, ning arendavad teadmisi ja innovatsioonisüsteeme kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil. ***Põllumajandusliku toidutööstuse tarneahela kõigi osalejate kaasamine teadmiste ühisloomesse ja jagamisse toetaks jätkusuutlike põllumajanduslike uuenduste väljatöötamist ja rakendamist, et lahendada probleemid kogu toidutootmise süsteemi ulatuses, sh kliimamuutustega kohanemine ja nende leevendamine.*** Kodanikke kaasav ja nende usaldust pälviv sotsiaalne innovatsioon on uute haldus-, tootmis- ja tarbimismustrite soodustamisel olulise tähtsusega.

Muudatusettepanek 135

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.1 – lõik 6

Komisjoni ettepanek

Kuna need probleemid on loomult keerukad, omavahel seotud ja globaalsed, rakendatakse tegevuste puhul süsteemset lähenemist, tehes koostööd liikmesriikidega ja rahvusvaheliste partneritega, muude rahastamisallikatega ning muude poliitikaalgatustega. See hõlmab selliste keskkonnaalaste suurandmete allikate kasutajakeskset kasutamist, nagu Copernicus, EGNOS/Galileo, INSPIRE, EOSC, GEOSS, CEOS, EMODnet.

Muudatusettepanek

Kuna need probleemid on loomult keerukad, omavahel seotud ja globaalsed, rakendatakse tegevuste puhul ***samuti*** süsteemset lähenemist, tehes koostööd liikmesriikidega ja rahvusvaheliste partneritega, muude rahastamisallikatega ning muude poliitikaalgatustega. See hõlmab selliste keskkonnaalaste suurandmete allikate kasutajakeskset kasutamist, nagu Copernicus, EGNOS/Galileo, INSPIRE, EOSC, GEOSS, CEOS, EMODnet.

Muudatusettepanek 136

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.1 – lõik 7

Komisjoni ettepanek

Selles teemavaldkonnas toimuva teadus- ja innovatsioonitegevusega aidatakse eelkõige kaasa järgmiste poliitikavaldkondade, kavade ja õigusnormide eesmärkide saavutamisele: keskkonnaalane tegevusprogramm, ühine põllumajanduspoliitika, ühine kalanduspoliitika, toidualased õigusnormid, merenduspoliitika, ringmajanduse tegevuskava, ELi biomajanduse strateegia, kliima- ja energiapolitiika raamistik **2030** ning ELi õigusnormid õhusaaste vähendamiseks.

Muudatusettepanek

Selles teemavaldkonnas toimuva teadus- ja innovatsioonitegevusega aidatakse eelkõige kaasa järgmiste poliitikavaldkondade, kavade ja õigusnormide eesmärkide saavutamisele: keskkonnaalane tegevusprogramm, ühine põllumajanduspoliitika, ühine kalanduspoliitika, toidualased õigusnormid, merenduspoliitika, ringmajanduse tegevuskava, ELi biomajanduse strateegia, ***ELi elurikkuse strateegia aastani 2020, ELi rohelise taristu strateegia, ELi metsastrateegia, Pariisi kokkuleppega kooskõlas olev ELi*** kliima- ja energiapolitiika raamistik ning ELi õigusnormid õhusaaste vähendamiseks. ***Meetmed seotakse tugevalt liidu olemasolevate partnerlustega, eelkõige PRIMAg ja ühtlasi soodustatakse nendega teadusdiplomaatiat.***

Muudatusettepanek 137

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.1 – lõik 8

Komisjoni ettepanek

Kõnealuse tegevusega aidatakse otseselt kaasa eelkõige järgmiste kestliku arengu eesmärkide saavutamisele: kestliku arengu eesmärk nr 2 – „Nälja kaotamine“; kestliku arengu eesmärk nr 6 – „Puhas vesi ja kanalisatsioon“; kestliku arengu eesmärk nr 11 – „Säästvad linnad ja kogukonnad“; kestliku arengu eesmärk nr 12 – „Vastutustundlik tarbimine ja tootmine“; kestliku arengu eesmärk nr 13 – „Kliimameetmed“; kestliku arengu eesmärk nr 14 – „Veealune elu“; kestliku arengu eesmärk nr 15 – „Elu maismaal“.

Muudatusettepanek

Kõnealuse tegevusega aidatakse otseselt kaasa eelkõige kestliku arengu eesmärkide saavutamisele: kestliku arengu eesmärk nr 2 – „Nälja kaotamine“; ***kestliku arengu eesmärk nr 3 – „Hea tervis ja heaolu“***; kestliku arengu eesmärk nr 6 – „Puhas vesi ja kanalisatsioon“; kestliku arengu eesmärk nr 11 – „Säästvad linnad ja kogukonnad“; kestliku arengu eesmärk nr 12 – „Vastutustundlik tarbimine ja tootmine“; kestliku arengu eesmärk nr 13 – „Kliimameetmed“; kestliku arengu eesmärk nr 14 – „Veealune elu“; kestliku arengu eesmärk nr 15 – „Elu maismaal“.

Muudatusettepanek 138

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Suutlikkus teha keskkonnaseiret on aluseks teadusuuringutele ja innovatsioonile¹⁹ toidu ja loodusvarade säästlikuks kasutamiseks ja seireks. Laiaulatuslikum ja pikaajalisem seire ning lühemad proovivõtuintervallid väiksemate kuludega, samuti juurdepääs suurandmetele ja mitmest allikast pärit andmete ühendamine võimaldavad Maa süsteemi uutmoodi jälgida, mõista ja prognoosida. On olemas vajadus uute tehnoloogiate laiema kasutuselevõtmise, kasutamise ja uuendamise ning jätkuvate teadusuuringute ja innovatsiooni järele, et kaotada puudused Maa seires nii maismaal ja *meres* kui ka atmosfääris, tehes koostööd eelkõige Maa jälgimise süsteemide süsteemi (GEOSS) ja selle Euroopa haru (EuroGEOSS) kaudu.

---

¹⁹ Maa seire toetab teadusuuringuid ja innovatsiooni käesoleva üleilmse probleemi muudes sekkumisvaldkondades ning programmi „Euroopa horisont“ muudes asjakohastes osades.

Muudatusettepanek 139

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.1 – lõik 2 – taane 3

Komisjoni ettepanek

– elurikkuse olukord, ökosüsteemide kaitse, kliimamuutuste leevendamine ja *nendega* kohanemine, toiduga kindlustatus, põllumajandus ja metsandus, maakasutus ja maakasutuse muutused, linnade ja linnalähedaste piirkondade areng, loodusvarade majandamine, ookeanide *kasutamine* ja kaitse, meresõidu turvalisus ja muud asjakohased valdkonnad;

Muudatusettepanek

Suutlikkus teha keskkonnaseiret on aluseks teadusuuringutele ja innovatsioonile¹⁹ toidu ja loodusvarade säästlikuks kasutamiseks ja seireks. Laiaulatuslikum ja pikaajalisem seire ning lühemad proovivõtuintervallid väiksemate kuludega, samuti juurdepääs suurandmetele ja mitmest allikast pärit andmete ühendamine võimaldavad Maa süsteemi uutmoodi jälgida, mõista ja prognoosida. On olemas vajadus uute tehnoloogiate laiema kasutuselevõtmise, kasutamise ja uuendamise ning jätkuvate teadusuuringute ja innovatsiooni järele, et kaotada puudused Maa seires nii maismaal ja *vees* kui ka atmosfääris, tehes koostööd eelkõige Maa jälgimise süsteemide süsteemi (GEOSS) ja selle Euroopa haru (EuroGEOSS) kaudu.

---

¹⁹ Maa seire toetab teadusuuringuid ja innovatsiooni käesoleva üleilmse probleemi muudes sekkumisvaldkondades ning programmi „Euroopa horisont“ muudes asjakohastes osades.

Muudatusettepanek

– elurikkuse olukord, *ökosüsteemiteenuste ja nende väärtuse hindamine*, ökosüsteemide kaitse, kliimamuutuste leevendamine, *liikide* ja *ökosüsteemide* kohanemine, toiduga kindlustatus, põllumajandus, *mullaviljakus* ja metsandus, maakasutus ja maakasutuse muutused, *maapiirkondade*, linnade ja linnalähedaste piirkondade areng, *loodusalade kaitse ja taastamine ning* loodusvarade majandamine, ookeanide,

merede ja maismaavee kaitse ja kasutamise, meresõidu turvalisus ja muud asjakohased valdkonnad;

Muudatusettepanek 140

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.1 – lõik 2 – taane 4

Komisjoni ettepanek

– kasutajale suunatud rakendused ja nende täiustamine, et toetada Euroopa loodusvarade ja ökosüsteemi teenuste majandamist ja nendega seotud väärtusahelat.

Muudatusettepanek

– kasutajale suunatud rakendused ja nende täiustamine, et toetada Euroopa loodusvarade ja ökosüsteemi teenuste *säilitamist, taastamist ja* majandamist ja nendega seotud väärtusahelat.

Muudatusettepanek 141

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.1 – lõik 2 – taane 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

– *terviklik ja kestlik ülemaailmne keskkonnaseire- ja teabesüsteem, sealhulgas edendades kliima modelleerimise kogukondade ning keskkonnaseire ja -andmete haldamise kogukondade koostööd.*

Muudatusettepanek 142

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.1 – lõik 2 – taane 4 b (uus)

Komisjoni ettepanek

– *invasiivsete võõrliikide mõju bioloogilisele mitmekesisusele, ökosüsteemi teenustele ja tootlikkusele, sealhulgas uued vahendid invasiivsete võõrliikide ennetamiseks ja tõkestamiseks;*

Muudatusettepanek 143

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.1 – lõik 2 – taane 4 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- ***täiustatud lõimitud prognoosimine ning looduslikest ja inimtekkelistest häiretest tingitud õnnetuste ohu ja haavatavuse hindamine, sh varajase hoiatamise süsteemi väljatöötamine;***

Muudatusettepanek 144

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.1 – lõik 2 – taane 4 d (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- ***territoriaalsete mudelite ökoloogiline ja sotsiaal-kultuuriline sidusus, pöörates eriti tähelepanu territoriaalpoliitikast ja -strateegiatest tulenevale looduse ja ühiskonna vastastikusele mõjule;***

Muudatusettepanek 145

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.2 – lõik 2 – taane 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- ***elurikkuse*** seisund ja väärtus, maismaa ja ***mere*** ökosüsteemid, looduskapital ja ökosüsteemi teenused;

- ***üleilmse ja kohaliku elurikkuse*** seisund ja väärtus, maismaa, ***mere*** ja ***vee*** ökosüsteemid, looduskapital ja ökosüsteemi teenused; ***elurikkuse vähenemise põhjuste ja võimalike lahenduste analüüs;***

Muudatusettepanek 146

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.2 – lõik 2 – taane 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- ühendite ja uute saasteainete ökotoksilisus, ***vastastiktoimed*** ja käitumine keskkonnas; kliimamuutuste tõttu muutunud biokeemilised rajad;

- ühendite ja uute saasteainete ökotoksilisus, ***keemilised ained*** ja ***nende vastastiktoime ning*** käitumine keskkonnas; kliimamuutuste tõttu muutunud biokeemilised rajad;

Muudatusettepanek 147

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.3 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Vastupidavad ja säästlikud põllumajandustootmis- ja metsandussüsteemid annavad esmatootmise muutuv kontekstis majanduslikku, keskkonnaalast ja sotsiaalset kasu. Lisaks toidu ja toitainetega kindlustatusele annavad need sisendi dünaamilistesse väärtusahelatesse, majandavad maad ja loodusvarasid ning pakuvad eluliselt tähtsaid avalikke hüvesid, nagu näiteks CO₂ sidumine, elurikkuse säilitamine, tolmeldamine **ja** rahvatervis. Agro- ja metsa(öko)süsteemide arvukate funktsioonide soodustamiseks on vaja integreeritud lähenemisviise, milles võetakse arvesse esmatootmise muutuvat konteksti eeskätt seoses kliima ja keskkonna, ressursside kättesaadavuse, demograafiliste ja tarbimismustritega. Samuti on vaja pöörata tähelepanu põllumajandus- ja metsandustegevuse ruumilisele ja sotsiaal-majanduslikule mõõtmele ning kasutada ära maapiirkondade potentsiaali.

Muudatusettepanek

Vastupidavad ja säästlikud põllumajandustootmis- ja metsandussüsteemid annavad esmatootmise muutuv kontekstis majanduslikku, keskkonnaalast ja sotsiaalset kasu. Lisaks toidu ja toitainetega kindlustatusele annavad need sisendi dünaamilistesse väärtusahelatesse, majandavad maad ja loodusvarasid ning pakuvad eluliselt tähtsaid avalikke hüvesid, nagu näiteks CO₂ sidumine, elurikkuse säilitamine, tolmeldamine **ning** rahvatervis **ja heaolu**. Agro- ja metsa(öko)süsteemide arvukate funktsioonide soodustamiseks on vaja integreeritud lähenemisviise, milles võetakse arvesse esmatootmise muutuvat konteksti eeskätt seoses kliima ja keskkonna, ressursside kättesaadavuse, demograafiliste ja tarbimismustritega. Samuti on vaja pöörata tähelepanu põllumajandus- ja metsandustegevuse ruumilisele ja sotsiaal-majanduslikule **mõjule ja** mõõtmele ning kasutada ära maapiirkondade potentsiaali.

Muudatusettepanek 148

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.3 – lõik 2 – taane -1 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– **elurikkuse, ökosüsteemi funktsioonide ning teenuste kontrolli ja näitajate parandamine maapiirkondades ja agroökoloogilistes süsteemides ning avalikkuse osaluse toetamine koosõppimises ja põllumajandusökosüsteemide seisundi parandamises.**

Muudatusettepanek 149

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.3 – lõik 2 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– säästva ja vastupidava tootmise meetodid, tehnoloogiad ja vahendid põllumajandustootmises ja metsanduses;

Muudatusettepanek

– säästva ja vastupidava tootmise **ning veeressursside võimalikult tõhusa kasutamise** meetodid, tehnoloogiad ja **innovaatilised** vahendid põllumajandustootmises (**nii maismaal kui merealadel**) ja metsanduses;

Muudatusettepanek 150

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.3 – lõik 2 – taane 3

Komisjoni ettepanek

– primaarsektori tegevuse mõju kliimale ja keskkonnale; põllumajanduse ja metsanduse potentsiaal CO₂ **sidumisel** ning kasvuhoonegaaside heite vähendamisel, sealhulgas negatiivsetel heitkogustel põhinevad lähenemisviisid;

Muudatusettepanek

– primaarsektori **ja kogu väärtusahela** tegevuse mõju kliimale ja keskkonnale; põllumajanduse ja metsanduse potentsiaal CO₂ **asendamise ja talletamise suurendamisel, näiteks biomassi säästva tootmise abil**, ning kasvuhoonegaaside heite vähendamisel, sealhulgas negatiivsetel heitkogustel põhinevad lähenemisviisid;

Muudatusettepanek 151

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.3 – lõik 2 – taane 4

Komisjoni ettepanek

– taimekahjurid ja -haigused ning loomatervis ja loomade heaolu; vaidlusaluste pestitsiidide, antibiootikumide ja muude ainete kasutamise alternatiivid;

Muudatusettepanek

– taimekahjurid ja -haigused ning loomatervis ja loomade heaolu; vaidlusaluste **keemiliste** pestitsiidide, antibiootikumide ja muude ainete kasutamise alternatiivid, **võttes arvesse elurikkuse kaitset ja suure elurikkusega agroökosüsteemide lähenemisviise**;

Muudatusettepanek 152

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.3 – lõik 2 – taane 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- *avatud andmesüsteemid, mis edendavad taime-, patogeeni- ning keskkonnaandmete ja -teadmiste jagamist, võimaldades edasisi teadusuuringuid, keskkonnaplaneerimist ja kaubanduslike toodete arendamist;*

Muudatusettepanek 153

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.3 – lõik 2 – taane 6

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- ökosüsteemi teenuste kasutamine ja rakendamine põllumajandus- ja metsandussüsteemides, rakendades ökoloogilisi lähenemisviise ning katsetades looduspõhiseid lahendusi põllumajandusettevõtte tasandist kuni maastiku tasandini, et soodustada keskkonnahoidlikku põllumajandust;

- ökosüsteemi teenuste kasutamine ja rakendamine põllumajandus- ja metsandussüsteemides, rakendades ökoloogilisi lähenemisviise ning katsetades looduspõhiseid lahendusi põllumajandusettevõtte tasandist kuni maastiku tasandini, et soodustada keskkonnahoidlikku põllumajandust, *lahendades kliimamuutuste, elurikkuse kadumise, ökosüsteemide degradeerumise, põllumajandusreostuse ning kodanike tervise ja heaoluga seotud probleeme;*

Muudatusettepanek 154

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.3 – lõik 2 – taane 7

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- *põllumajandus-* ja metsandussüsteemid põllumajandusettevõtte tasandist kuni maastiku tasandini; ökosüsteemi teenuste kasutamine ja rakendamine primaartootmises;

- *uuenduslikud põllumajandus-* ja metsandussüsteemid põllumajandusettevõtte tasandist kuni maastiku tasandini; ökosüsteemi teenuste kasutamine ja rakendamine primaartootmises;

Muudatusettepanek 155

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.3 – lõik 2 – taane 8

Komisjoni ettepanek

– põllumajandustootmise uuendused põllumajanduse, vesiviljeluse ja metsanduse kokkupuutepunktides ning *linna- ja maapiirkondades*;

Muudatusettepanek

– põllumajandustootmise uuendused põllumajanduse, vesiviljeluse ja metsanduse kokkupuutepunktides ning *linna- ja maapiirkondades*;

Muudatusettepanek 156

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.3 – lõik 2 – taane 10

Komisjoni ettepanek

– digiuuendused põllumajanduses, metsanduses *ning väärtusahelate ja maapiirkondade vahel* andmekasutuse ning taristute, *tehnoloogiate* ja juhtimismudelite *väljatöötamise tulemusena*;

Muudatusettepanek

– digiuuendused põllumajanduses *ja* metsanduses (*sh täppispõllumajandus- ja metsandustehnikad*), *väärtusahelates ja maapiirkondades*, andmekasutuse ning taristute, *tehisintellekti, masinõppe algoritmide, robotika* ja juhtimismudelite *arendamise teel, sh näidisfarmide arendamine*;

Muudatusettepanek 157

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.3 – lõik 2 – taane 11 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– *üleminek integreeritud ja mitmekesistele toidutootmis- ja põllumajandussüsteemidele ning põllumajandustavadele, sealhulgas täppistehnoloogia kasutamisele ning agroökoloogilistele ja ökoloogilistele intensiivistamise meetoditele, mis tulevad kasuks nii tavapärasel kui ka mahepõllumajanduses*;

Muudatusettepanek 158

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.3 – lõik 2 – taane 11 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– *uued sordiaretusstrateegiad, mille*

sihiks on säästvalt suurenenud saagikus, parem kvaliteet ja suurem kasu nii majanduslikust kui keskkonnakaitse seisukohast;

Muudatusettepanek 159

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.3 – lõik 2 – taane 11 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– säästvaid põllumajandustavasid toetavate toodete, vahendite ja tavade väljatöötamine, sh teadmiste parandamine erinevate põllumajandustavade mõjust mullastiku kvaliteedile ja taastamisele.

Muudatusettepanek 160

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.4 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

5.2.4. Mered ja *ookeanid*

5.2.4. Mered, *ookeanid, maismaavesi ja sinine majandus;*

Muudatusettepanek 161

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.4 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Merede ja ookeanide *looduskapital* ja *ökosüsteemi teenused annavad märkimisväärsed sotsiaalmajanduslikku* ja heaoluga seotud *kasu*. Seda potentsiaali ohustab tugev surve, mida avaldavad inimtekkelised *ja looduslikud* stressitegurid, näiteks reostus, kalavarude ülepüük, kliimamuutused, merevee taseme tõus ja äärmuslikud ilmastikutingimused. Selleks et vältida merede ja *ookeanide* jõudmist pöördumatu olukorrani, on vaja süvendada teadmisi, et jätkusuutlikult majandada, kaitsta ja taastada mere ja rannaalade ökosüsteeme ning vältida

Merede, ookeanide ja *maismaavee suur elurikkus annab märkimisväärsed sotsiaalmajanduslikke* ja heaoluga seotud *hüvesid*. Seda potentsiaali ohustab tugev surve, mida avaldavad inimtekkelised stressitegurid, näiteks reostus, kalavarude ülepüük, kliimamuutused, merevee taseme tõus, *jätkusuutmatu veekasutus* ja äärmuslikud ilmastikutingimused. Selleks et vältida merede, *ookeanide* ja *maismaavee* jõudmist pöördumatu olukorrani, on vaja süvendada teadmisi, et jätkusuutlikult majandada, kaitsta ja taastada mere ja rannaalade ökosüsteeme

merereostust ookeanide parema ja vastutustundliku majandamise raamistikus. See hõlmab ka teadusuuringuid, et säästlikult ära kasutada merede ja **ookeanide** hiiglaslik ja läbi uurimata majanduslik potentsiaal eesmärgiga toota rohkem toitu ilma **merele** ja **ookeanile** suurenevat survet avaldamata, samuti **leevendada** survet **maismaale**, **mageveele** ja **ookeaniressurssidele**. Vaja on partnerlusel põhinevaid lähenemisviise, sealhulgas merepiirkonna ja makropiirkondlikke strateegiaid, mis ulatuvad EList kaugemale (nt Vahemerd, Läänemerd, Musta merd, Atlandi ookeani, Kariibi merd ja India ookeani käsitlevad strateegiad), samuti on vaja osaleda rahvusvahelise ookeanide majandamisega seotud kohustuste täitmisel, algatustes, nagu ÜRO algatus „Ookeaniteaduste dekaad kestliku arengu hüvanguks“, ning mere elurikkuse kaitsega seotud kohustuste täitmisel riikliku jurisdiktsiooni alt välja jäävates piirkondades.

ning vältida merereostust ookeanide parema ja vastutustundliku majandamise raamistikus. See hõlmab ka teadusuuringuid, et säästlikult ära kasutada merede, **ookeanide** ja **maismaavee** hiiglaslik ja läbi uurimata majanduslik potentsiaal eesmärgiga toota rohkem toitu ilma **maismaale** ja **veeressurssidele** suurenevat survet avaldamata ja samuti **sed** survet **leevendada**. Vaja on partnerlusel põhinevaid lähenemisviise, sealhulgas merepiirkonna ja makropiirkondlikke strateegiaid, mis ulatuvad EList kaugemale (nt Vahemerd, Läänemerd, Musta merd, Atlandi ookeani, Kariibi merd ja India ookeani käsitlevad strateegiad), samuti on vaja osaleda rahvusvahelise ookeanide majandamisega seotud kohustuste ja **kestliku arengu eesmärkide** täitmisel, algatustes, nagu ÜRO algatus „Ookeaniteaduste dekaad kestliku arengu hüvanguks“, ning mere elurikkuse kaitsega seotud kohustuste täitmisel riikliku jurisdiktsiooni alt välja jäävates piirkondades.

Muudatusettepanek 162

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.4 – lõik 2 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– säästev **meri-** ja **ookeaniviljelus**, **kalandus** ja **marikultuur** toidu, sealhulgas alternatiivsete valguallikate hankimiseks, suurendades toiduga kindlustust, toiduainetega varustamise sõltumatust ja vastupidavust kliimamuutustele;

Muudatusettepanek

– säästev **kalandus** ja **vastutustundlik vesiviljelus** toidu, sealhulgas alternatiivsete valguallikate hankimiseks, suurendades toiduga kindlustust, toiduainetega varustamise sõltumatust ja vastupidavust kliimamuutustele;

Muudatusettepanek 163

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.4 – lõik 2 – taane 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– **mereorganismidel põhinevate uute biotoodete arendamine mitmesugusel**

otstarbel, luues uute toodete ja teenustega seotud võimalusi;

Muudatusettepanek 164

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.4 – lõik 2 – taane 2

Komisjoni ettepanek

– mereökosüsteemide vastupanuvõime tugevdamine, tagades *seega* merede ja ookeanide hea seisundi ning võideldes niisuguste looduslike ja inimtekkeliste survetegurite vastu, nagu reostus ja plastid, eutrofeerumine, hapestumine, merede ja ookeanide soojenemine, merevee taseme tõus, ning neid leevendades, arvestades seejuures maismaa ja *mere* kokkupuutepunkti ja soodustades ringmajanduslikku lähenemisviisi;

Muudatusettepanek

– mereökosüsteemide vastupanuvõime tugevdamine, tagades *sellega* merede ja ookeanide *ja maismaavee* hea seisundi ning võideldes niisuguste looduslike ja inimtekkeliste survetegurite vastu, nagu reostus, *kemikaalid* ja plastid, *sh mikroplast, kalavarude ülepüük*, eutrofeerumine, hapestumine, merede ja ookeanide soojenemine, *invasiivsed võõrliigid*, merevee taseme tõus, ning neid *ennetades ja* leevendades, arvestades seejuures maismaa ja *veekeskonna* kokkupuutepunkti ja soodustades ringmajanduslikku lähenemisviisi;

Muudatusettepanek 165

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.4 – lõik 2 – taane 3

Komisjoni ettepanek

– ookeanide majandamine globaalsel ja piirkondlikul tasandil, et tagada mere- ja *ookeaniressursside* kaitse ja säästlik kasutamine;

Muudatusettepanek

– ookeanide majandamine globaalsel ja piirkondlikul tasandil, et tagada mere-, *ookeani-* ja *maismaaveeressursside ja nende looduskapitali* kaitse ja säästlik kasutamine;

Muudatusettepanek 166

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.4 – lõik 2 – taane 6

Komisjoni ettepanek

– sinised väärtusahelad, *mereruumi* mitmesugune kasutamine ning meredest ja *ookeanidest* saadava taastuenergia (sealhulgas *jätksuutlikud* mikro- ja

Muudatusettepanek

– sinised väärtusahelad, *veeruumi* mitmesugune kasutamine ning meredest, *ookeanidest* ja *maismaaveest* saadava taastuenergia (sealhulgas mikro- ja

makrovetikad) sektori kasv;

makrovetikate jätkusuutlik tootmine) sektori kasv; *tänapäevased veepõhised tootmissüsteemid maismaal, mis toetavad keskkonna seisukohalt neutraalset biomassi tootmist;*

Muudatusettepanek 167

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.4 – lõik 2 – taane 7

Komisjoni ettepanek

– *mere* ja ranniku ökosüsteemide dünaamikal, elurikkusel ja mitmetel ökosüsteemi teenustel põhinevad looduspõhised lahendused, mis võimaldavad läheneda mere- ja *ookeaniressursside* säästlikule kasutamisele süstemaatiliselt, aitavad kaitsta *keskkonda* ja hallata rannikualasid ning kohaneda kliimamuutustega;

Muudatusettepanek

– *vee* ja ranniku ökosüsteemide dünaamikal, elurikkusel ja mitmetel ökosüsteemi teenustel põhinevad looduspõhised lahendused, mis võimaldavad läheneda mere-, *ookeani-* ja *maismaaveeressursside* säästlikule kasutamisele süstemaatiliselt, aitavad kaitsta, *taastada* ja hallata *keskkonda (sh rannikualasid)* ning kohaneda kliimamuutustega;

Muudatusettepanek 168

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.4 – lõik 2 – taane 8

Komisjoni ettepanek

– meremajanduse innovatsioon, kaasa arvatud sinine ja digimajandus rannikualadel, rannikulinnades ja sadamates, et tugevdada rannikualade vastupanuvõimet ja suurendada kodanike hüvesid;

Muudatusettepanek

– meremajanduse innovatsioon, kaasa arvatud sinine ja digimajandus rannikualadel, rannikulinnades ja sadamates, et tugevdada rannikualade vastupanuvõimet ja suurendada kodanike *ja küllastajate* hüvesid;

Muudatusettepanek 169

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.4 – lõik 2 – taane 9

Komisjoni ettepanek

– paremad teadmised ookeanide rolli kohta kliimamuutuste leevendamisel ja nendega kohanemisel.

Muudatusettepanek

– paremad teadmised ookeanide ja muude veekeskkondade rolli kohta kliimamuutuste leevendamisel ja nendega

kohanemisel.

Muudatusettepanek 170

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.5 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Rahvastiku kasvu, ressursside nappuse ja liigkasutuse, keskkonnaseisundi halvenemise, kliimamuutuste ja rände ühine mõju tekitab enneolematuid probleeme, mis nõuavad toidusüsteemi ümberkujundamist (FOOD 2030)²⁰. Toidu tootmine ja tarbimine ei ole praegu peaaegu üldse säästvad, ühtlasi seisame silmitsi vääritoitumusest tingitud topeltkoormusega, mida iseloomustab alatoitluse ja rasvumise samaaegne esinemine. Tuleviku toidusüsteemid peavad kõiki piisavalt varustama ohutu, tervisliku ja kvaliteetse toiduga, mida toetab ressursitõhusus, säästlikkus (sealhulgas kasvuhooonegaaside heite, saaste ja jäätmetekke vähendamine), maismaa ja *mere* ühendamine, toidu raiskamise vähendamine, *meredes ja ookeanides* toidu tootmise soodustamine ning kogu toidu väärtusahela kaasamine tootjatest tarbijateni. See peab toimuma käsikäes tuleviku toiduohutussüsteemi arendamisega ning niisuguste vahendite, tehnoloogiate ja digilahenduste väljatöötamisega, mis annavad tarbijale märkimisväärset kasu ning parandavad toidu väärtusahela konkurentsivõimet ja säästlikkust. Lisaks on vaja soodustada toidu tarbimis- ja tootmiskäitumise muutusi ning kaasata esmatootjad, tööstus (sealhulgas VKEd), jaemüüjad, toiduteenuste sektor, tarbijad ja avalike teenuste osutajad.

---

²⁰ SWD(2016) 319 final: European Research and Innovation for Food and

Muudatusettepanek

Rahvastiku kasvu, ressursside nappuse ja liigkasutuse, keskkonnaseisundi halvenemise, kliimamuutuste ja rände ühine mõju tekitab enneolematuid probleeme, mis nõuavad toidusüsteemi ümberkujundamist (FOOD 2030)²⁰. Toidu tootmine ja tarbimine ei ole praegu peaaegu üldse säästvad, ühtlasi seisame silmitsi vääritoitumusest tingitud topeltkoormusega, mida iseloomustab alatoitluse ja rasvumise samaaegne esinemine. Tuleviku toidusüsteemid peavad kõiki piisavalt varustama ohutu, tervisliku ja kvaliteetse toiduga, mida toetab ressursitõhusus, säästlikkus (sealhulgas kasvuhooonegaaside heite, saaste ja jäätmetekke vähendamine), maismaa ja *veekeskkondade* ühendamine, toidu raiskamise vähendamine, toidu tootmise soodustamine ning kogu toidu väärtusahela kaasamine tootjatest tarbijateni. See peab toimuma käsikäes tuleviku toiduohutussüsteemi arendamisega ning niisuguste vahendite, tehnoloogiate ja digilahenduste väljatöötamisega, mis annavad tarbijale märkimisväärset kasu ning parandavad toidu väärtusahela konkurentsivõimet, *tõhusust* ja säästlikkust. Lisaks on vaja soodustada toidu tarbimis- ja tootmiskäitumise muutusi, *nüiteks toiduainete mürgistamise abil*, ning *paremini* kaasata *kõik osalejad, sh tarbijad*, esmatootjad, tööstus (sealhulgas VKEd), jaemüüjad, toiduteenuste sektor, tarbijad ja avalike teenuste osutajad.

---

²⁰ SWD(2016) 319 final: European Research and Innovation for Food and

Muudatusettepanek 171**Ettepanek võtta vastu otsus****I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.5 – lõik 2 – taane 1***Komisjoni ettepanek*

- säästlik ja tervislik toitumine, et tagada inimeste heaolu kogu eluea jooksul;

Muudatusettepanek

- säästlik ja tervislik toitumine, et tagada inimeste heaolu kogu eluea jooksul; **kindlustades, et toiduainete tootmise ja töötlemise süsteemid on juba kõige madalamast tasandist alates kavandatud toitumisvajadusi silmas pidades;**

Muudatusettepanek 172**Ettepanek võtta vastu otsus****I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.5 – lõik 2 – taane 1 a (uus)***Komisjoni ettepanek*

- **uute genoomi- ja metaboolomikatehnoloogiate kasutamine, et ära tunda ja arvestada maailma elanikkonna erinevaid toitumisvajadusi;**

Muudatusettepanek 173**Ettepanek võtta vastu otsus****I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.5 – lõik 2 – taane 2***Komisjoni ettepanek*

- **individuaalsed toitumisskeemid**, eriti haavatavate rühmade jaoks, et leevendada toitumisega seotud ja mittenakkushaiguste riskitegureid;

Muudatusettepanek

- **uued toitumiskäsitused**, eriti haavatavate rühmade jaoks, et leevendada toitumisega seotud ja mittenakkushaiguste, **sh toidutalumatus**e riskitegureid;

Muudatusettepanek 174**Ettepanek võtta vastu otsus****I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.5 – lõik 2 – taane 3***Komisjoni ettepanek*

- tarbijate käitumine, elustiil ja

Muudatusettepanek

- tarbijate käitumine, elustiil ja

motivatsioon, mis kogu toidu väärtusahela ulatuses soodustab sotsiaalset innovatsiooni ja ühiskonna kaasamist parema tervise ja keskkonna jätkusuutlikkuse saavutamiseks;

motivatsioon, **valdkondadevaheliselt analüüsituna (psühholoogia ja kultuur)**, mis kogu toidu väärtusahela ulatuses soodustab sotsiaalset innovatsiooni ja ühiskonna kaasamist parema tervise ja keskkonna jätkusuutlikkuse saavutamiseks;

Muudatusettepanek 175

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.5 – lõik 2 – taane 4

Komisjoni ettepanek

– kaasaegsed **toiduohutus-** ja -**autentsussüsteemid**, mis suurendavad tarbija usaldust toidusüsteemi vastu;

Muudatusettepanek

– kaasaegsed **toidu ohutuse, jälgitavuse ja autentsusega seotud süsteemid**, mis suurendavad tarbija usaldust toidusüsteemi vastu;

Muudatusettepanek 176

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.5 – lõik 2 – taane 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– **valguallikate tuvastamine ning valgurikaste taimede töötlemise edasiarendamine nende toiduks ja söödaks kasutamise jaoks;**

Muudatusettepanek 177

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.5 – lõik 2 – taane 6

Komisjoni ettepanek

– keskkonnasäästlikud, **ringmajandusel** põhimõtteid järgivad ja ressursitõhusad toidusüsteemid nii maismaal kui ka **vees**, suunaga toidujäätmete kadumise poole kogu toidusüsteemis, mis saavutatakse toidu ja biomassi taaskasutusega, toidujäätmete ringlussevõtt, uued toiduainepakendid, nõudlus individuaalselt kohandatud ja kohaliku toidu järele;

Muudatusettepanek

– keskkonnasäästlikud, **ringmajanduse** põhimõtteid järgivad ja ressursitõhusad toidusüsteemid nii maismaal kui ka **veekeskkonnas**, suunaga toidujäätmete kadumise poole kogu toidusüsteemis, mis saavutatakse toidu ja biomassi taaskasutusega, toidujäätmete ringlussevõtt, uued toiduainepakendid, nõudlus individuaalselt kohandatud ja kohaliku toidu järele;

Muudatusettepanek 178

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.5 – lõik 2 – taane 7

Komisjoni ettepanek

– innovatsioon ja toidusüsteemid asukohapõhise innovatsiooni ja kogukondade võimestamise toetamiseks, õiglase kaubanduse ja hinnakujunduse, kaasavuse ja säästlikkuse soodustamine **tööstuse**, kohalike omavalitsuste, teadlaste ja ühiskonna partnerluse kaudu.

Muudatusettepanek

– innovatsioon ja toidusüsteemid asukohapõhise innovatsiooni ja kogukondade võimestamise toetamiseks, õiglase kaubanduse ja hinnakujunduse, kaasavuse ja säästlikkuse soodustamine **tööstuste**, kohalike omavalitsuste, teadlaste ja ühiskonna partnerluse kaudu;

Muudatusettepanek 179

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.5 – lõik 2 – taane 7 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– **ringbiomajanduse arendamine, maksimeerides toiduainete tootmise ja töötlemise tsükleid, et optimeerida meie ressursside väärtust ja minimeerida keskkonnamõju.**

Muudatusettepanek 180

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.6 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Biotoorainepõhine innovatsioon paneb aluse fossiilse tooraine põhisest majandusest eemaldumisele, hõlmates biomassi säästvat hankimist maismaalt ja **merest** ning selle tööstuslikku töötlemist ja muutmist biotoorainepõhisteks materjalideks ja toodeteks. Samuti kasutab see elusressursside, bioteaduste ja tööstusliku biotehnoloogia potentsiaali uute avastuste tegemiseks ning uute toodete ja protsesside väljatöötamiseks. Biotoorainepõhine innovatsioon, sealhulgas asjaomased tehnoloogiad,

Biotoorainepõhine innovatsioon paneb aluse fossiilse tooraine põhisest majandusest eemaldumisele, hõlmates biomassi säästvat hankimist maismaalt ja **veest** ning selle tööstuslikku töötlemist ja muutmist biotoorainepõhisteks materjalideks ja toodeteks. Samuti kasutab see elusressursside, bioteaduste ja tööstusliku biotehnoloogia **ning käimasoleva standardimistöö** potentsiaali uute avastuste tegemiseks ning uute toodete ja protsesside väljatöötamiseks. Biotoorainepõhine innovatsioon,

võivad piirkondades ja linnades kaasa tuua uusi majandustegevusalasid ja suurendada tööhõivet, aidata elavdada maa- ja rannikupiirkondade majandust ning suurendada ringluse osakaalu biomajanduses.

sealhulgas asjaomased tehnoloogiad, võivad piirkondades ja linnades kaasa tuua uusi majandustegevusalasid ja suurendada tööhõivet, aidata elavdada maa- ja rannikupiirkondade majandust ning suurendada ringluse osakaalu biomajanduses, **toetades seeläbi üleminekut vähese CO₂-heitega ressursitõhusale ühiskonnale.**

Muudatusettepanek 181

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.6 – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Biotoorainepõhised innovatsioonisüsteemid eeldavad sektoriülest koostööd kogu väärtusahelas. Biomassi eri allikate potentsiaali ja mõju tuleks hoolikalt hinnata.

Muudatusettepanek 182

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.6 – lõik 2 – taane 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– säästlikud biomassi hankimise ja tootmissüsteemid, mis keskenduvad väärtuslikumatele rakendustele ja kasutusviisidele, sotsiaalsele ja keskkonnavalasele jätkusuutlikkusele, kliimamuutuste vähendamise eesmärkidele ja elurikkusele avalduvatele mõjudele ning üldisele ressursitõhususele;

– säästlikud **ja õiglased** biomassi hankimise ja tootmissüsteemid, mis keskenduvad väärtuslikumatele rakendustele ja kasutusviisidele, sotsiaalsele, **majanduslikule** ja keskkonnavalasele jätkusuutlikkusele, kliimamuutuste vähendamise eesmärkidele ja elurikkusele avalduvatele mõjudele ning üldisele ressursitõhususele;

Muudatusettepanek 183

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.6 – lõik 2 – taane 3

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– biotoorainepõhised väärtusahelad ja materjalid (sealhulgas bioloogilise mudeli

– biotoorainepõhised väärtusahelad ja materjalid (sealhulgas bioloogilise mudeli

alusel loodud materjalid), tooted ja protsessid, millel on uudne kvaliteet, uued funktsioonid ja mis on säästlikumad (sealhulgas vähendavad kasvuhoonegaaside heidet); see kõik soodustab rohkem erinevat biomassi kasutatavate täiustatud biorafineerimistehaste arengut;

alusel loodud materjalid), tooted ja protsessid, millel on uudne kvaliteet, uued funktsioonid ja mis on säästlikumad (sealhulgas vähendavad kasvuhoonegaaside heidet); see kõik soodustab rohkem erinevat biomassi kasutatavate täiustatud biorafineerimistehaste arengut **ning olemasolevate ja uute biogeensete kütuste edasiarendamist; biotoorainepõhiste jäätmete ja kõrvalvoogude parem kasutamine;**

Muudatusettepanek 184

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.6 – lõik 2 – taane 4

Komisjoni ettepanek

– biotehnoloogia, sealhulgas sektoriülene tiptasemel biotehnoloogia, mida rakendatakse konkurentsivõimelistes, säästvates ja uudsetes tööstusprotsessides, keskkonnateenustes ja tarbekaupades¹⁰;

---

¹⁰ Tervishoiuga seotud biotehnoloogiarakendusi käsitletakse käesoleva samba teemavaldkonnas „Tervis“.

Muudatusettepanek

– biotehnoloogia, sealhulgas sektoriülene tiptasemel biotehnoloogia, mida rakendatakse konkurentsivõimelistes, säästvates ja uudsetes **põllumajanduslikes ja** tööstusprotsessides, keskkonnateenustes ja tarbekaupades¹⁰;

---

¹⁰ Tervishoiuga seotud biotehnoloogiarakendusi käsitletakse käesoleva samba teemavaldkonnas „Tervis“.

Muudatusettepanek 185

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.6 – lõik 2 – taane 5

Komisjoni ettepanek

– bioressursipõhise majanduse ringluspõhimõtte edendamine tehnoloogilise, süsteemse, sotsiaalse ja ärimudeli innovatsiooni kaudu, et teadusuuringute ja innovatsiooni abil **oluliselt** suurendada bioressursiühiku kohta loodud väärtust, hoida asjaomaste ressursside väärtust majandusringluses kauem **ja** toetada jätkusuutliku biomassi

Muudatusettepanek

– bioressursipõhise majanduse ringluspõhimõtte edendamine tehnoloogilise, süsteemse, sotsiaalse ja ärimudeli innovatsiooni kaudu, et teadusuuringute ja innovatsiooni abil suurendada bioressursiühiku kohta loodud väärtust, hoida asjaomaste ressursside väärtust majandusringluses kauem **ning** toetada **üleminekut säästvate materjalide**

astmelise kasutamise põhimõtet;

kasutamisele ja jätkusuutliku biomassi
astmelise kasutamise põhimõtet;

Muudatusettepanek 186

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.6 – lõik 2 – taane 5 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– ***bioressursipõhised väärtusahelad, sealhulgas uued innovatiivsed materjalid, materjalide kombinatsioonid ning muud uuenduslikud kontseptsioonid ja tooted;***

Muudatusettepanek 187

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.7 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Tootmise ja tarbimise ringsüsteemid toovad kasu Euroopa majandusele, vähendades ressursisõltuvust ja suurendades ettevõtete konkurentsivõimet, ning Euroopa kodanikele, luues uusi töövõimalusi ja vähendades keskkonnale ja kliimale avalduvat survet. Lisaks tööstuse ümberkujundamisele vajab ka üleminek väikese CO₂-heitega ressursitõhusale ringmajandusele suuremat süsteeminihet, milleks on vaja süstemaatilisi ökoinnovatiivseid lahendusi, uusi ärimudeleid, turgusid ja investeeringuid, kvaliteetsed taristud, sotsiaalselt innovatiivseid muutusi tarbijate ***käitumiseks*** ning juhtimismudeleid, mis hoogustavad eri sidusrühmade koostööd, tagamaks et kavandatud süsteemi muutusega saavutatakse paremad majanduslikud, keskkonnavalased ja sotsiaalsed tulemused¹¹. Avatus rahvusvahelisele koostööle ***on*** oluline võrreldavuse, teadmiste kogumise ja jagamise ning võimaliku topelttöövältimise seisukohast, rahvusvahelist koostööd võimaldavad näiteks rahvusvahelised algatused nagu

Tootmise ja tarbimise ringsüsteemid toovad kasu Euroopa majandusele ***ja ühiskonnale***, vähendades ressursisõltuvust ja suurendades ettevõtete konkurentsivõimet, ning Euroopa kodanikele, luues uusi töövõimalusi ja vähendades keskkonnale ja kliimale avalduvat survet. Lisaks tööstuse ümberkujundamisele vajab ka üleminek väikese CO₂-heitega ressursitõhusale ringmajandusele suuremat süsteeminihet, milleks on vaja süstemaatilisi ökoinnovatiivseid lahendusi, uusi ärimudeleid, turgusid ja investeeringuid, ***standardite läbivaatamist või uute koostamist***, kvaliteetsed taristud, sotsiaalselt innovatiivseid muutusi tarbijate ***käitumises*** ning juhtimismudeleid, mis hoogustavad eri sidusrühmade koostööd, tagamaks et kavandatud süsteemi muutusega saavutatakse paremad majanduslikud, keskkonnavalased ja sotsiaalsed tulemused¹¹. ***Võimaluse korral võib*** avatus rahvusvahelisele koostööle ***olla*** oluline võrreldavuse, teadmiste kogumise ja jagamise ning võimaliku topelttöövältimise seisukohast, rahvusvahelist

rahvusvaheline ressursside töörühm.

koostööd võimaldavad näiteks rahvusvahelised algatused nagu rahvusvaheline ressursside töörühm.

---

¹¹ Ringsüsteemide sekkumisvaldkonna tegevused täiendavad teemavaldkonda „Digivaldkond ja tööstus“ kuuluva vähese CO₂-heitega keskkonnasõbraliku tööstuse sekkumisvaldkonna tegevusi.

---

¹¹ Ringsüsteemide sekkumisvaldkonna tegevused täiendavad teemavaldkonda „Digivaldkond ja tööstus“ kuuluva vähese CO₂-heitega keskkonnasõbraliku tööstuse sekkumisvaldkonna tegevusi.

Muudatusettepanek 188

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.7 – lõik 2 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– süsteemi üleminek ressursitõhusale ringmajandusele koos tarbijasuhete uute paradigmadega, uute **ressursitõhusate** ja parema keskkonnatoimega ärimudelitega; tooted ja teenused, mis soodustavad ressursitõhusust kogu olelusringi jooksul; jagamis-, taaskasutus-, parandus-, ümbertöötlemis-, ringlussevõtu- ja kompostimissüsteemid;

Muudatusettepanek

– süsteemi üleminek ressursitõhusale ringmajandusele koos tarbijasuhete uute paradigmadega, uute **ressursi- ja energiatõhusate** ja parema keskkonnatoimega ärimudelitega; tooted ja teenused, mis soodustavad ressursitõhusust kogu olelusringi jooksul; jagamis-, taaskasutus-, parandus-, ümbertöötlemis-, ringlussevõtu- ja kompostimissüsteemid;

Muudatusettepanek 189

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.7 – lõik 2 – taane 3

Komisjoni ettepanek

– linnade ja linnalähedaste **piirkondade** jätkusuutliku ja taastava arengu lahendused, mis ühendavad ringmajandusele ülemineku looduspõhiste lahenduste ja tehnoloogiliste, digitaalsete, sotsiaalsete, kultuuriliste ja piirkondlike juhtimistavade uuendustega;

Muudatusettepanek

– linnade ja linnalähedaste **ning maapiirkondade** jätkusuutliku ja taastava arengu lahendused, mis ühendavad ringmajandusele ülemineku looduspõhiste lahenduste ja tehnoloogiliste, digitaalsete, sotsiaalsete, kultuuriliste ja piirkondlike juhtimistavade uuendustega;

Muudatusettepanek 190

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.7 – lõik 2 – taane 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– kohanemine täieliku ringmajanduse käsitusega, mis hõlmab uuenduslikke jäätmekäitlus ja -töötluslahendusi, mis võimaldavad taaskasutada nii ressursse kui ka toitaineid, ning toidujäätmete käitlust linnapiirkondades;

Muudatusettepanek 191

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.7 – lõik 2 – taane 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– ökoinnovatsioon ohtlikest ainetest ja üha probleemsematest kemikaalidest tuleneva reostuse ennetamiseks ja kõrvaldamiseks, arvestades ka kemikaalide, toodete ja jäätmete vahelist seost;

– ökoinnovatsioon ohtlikest ainetest ja üha probleemsematest kemikaalidest tuleneva reostuse ennetamiseks ja kõrvaldamiseks, arvestades ka **ökosüsteemide**, kemikaalide, toodete ja jäätmete vahelist seost;

Muudatusettepanek 192

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 5 – alapunkt 5.2 – alapunkt 5.2.7 – lõik 2 – taane 5 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– **parem arusaamine bioressursipõhiste toodete kasutuselevõttu soodustavatest ja takistavatest teguritest, uurides ringmajanduse määrgise, määrgistamise, standardite kohaldamise, sertifitseerimiskavade, avalike hangete ja regulatiivse tegevuse teemasid, muu hulgas üleilmse konkurentsi seisukohast.**

Muudatusettepanek 193

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Hea avaliku poliitika jaoks on äärmiselt oluline kvaliteetne ja usaldusväärne

Hea avaliku poliitika jaoks on äärmiselt oluline kvaliteetne ja usaldusväärne

teaduslik tõendusmaterjal. Uute algatuste ja ettepanekute jaoks EL õigusaktide kohta on vaja läbipaistvat, terviklikku ja tasakaalustatud tõendusmaterjali, samas poliitika rakendamiseks vajatakse tõendeid selle mõju ja tehtud edusammude mõõtmiseks ja seireks.

teaduslik tõendusmaterjal. Uute algatuste ja ettepanekute jaoks EL õigusaktide kohta on vaja läbipaistvat, terviklikku ja tasakaalustatud tõendusmaterjali, samas poliitika rakendamiseks vajatakse tõendeid **ja läbipaistvust** selle mõju ja tehtud edusammude mõõtmiseks ja seireks.

Muudatusettepanek 194

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Teadmiste ja andmete hulk kasvab eksponentsiaalselt. Selleks, et poliitikakujundajad neid mõistaksid ja kasutada saaksid, tuleb need läbi vaadata ja filtrida. Samuti on vaja tiptasemel teaduslikke meetodeid ja analüüsivahendeid kasutamiseks kõigile komisjoni talitustele eelkõige ühiskonna tulevaste probleemidega ettearvestamiseks ja parema õigusloome toetamiseks. See hõlmab ka uudseid protsesse sidusrühmade ja kodanike kaasamiseks poliitika kujundamisse.

Muudatusettepanek

Teadmiste ja andmete hulk kasvab eksponentsiaalselt. Selleks, et poliitikakujundajad neid mõistaksid ja kasutada saaksid, tuleb need läbi vaadata ja filtrida. Samuti on vaja tiptasemel teaduslikke meetodeid ja analüüsivahendeid kasutamiseks kõigile komisjoni talitustele eelkõige ühiskonna tulevaste probleemidega ettearvestamiseks **ja/või neile õigeaegselt reageerimiseks ja** parema õigusloome toetamiseks. See hõlmab ka uudseid protsesse sidusrühmade ja kodanike kaasamiseks poliitika kujundamisse.

Muudatusettepanek 195

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.1 – lõik 2 – taane 4

Komisjoni ettepanek

– **andmehaldus**, andmete jagamine ja andmete sidusus.

Muudatusettepanek

– **FAIR-andmete haldus**, andmete jagamine ja andmete sidusus.

Muudatusettepanek 196

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

6.2.2. Üleilmsed probleemid

Muudatusettepanek

6.2.2. Üleilmsed probleemid **ja Euroopa**

Muudatusettepanek 197

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Teadusuuringute Ühiskeskus annab oma panuse konkreetsetes ELi poliitikavaldkondades ja *viide* üleilmsete probleemide teemavaldkonda koondatud valdkondadega seotud kohustuste täitmisel ning ELi pühendumisel kestliku arengu eesmärkide saavutamisele.

Muudatusettepanek

Teadusuuringute Ühiskeskus annab oma panuse konkreetsetes ELi poliitikavaldkondades ja *kuude* üleilmsete probleemide teemavaldkonda koondatud valdkondadega seotud kohustuste täitmisel ning ELi pühendumisel kestliku arengu eesmärkide saavutamisele.

Muudatusettepanek 198

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 2 – punkt 2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

2. Kaasav ja *turvaline* ühiskond

Muudatusettepanek

2. Kaasav ja *loominguline* ühiskond

Muudatusettepanek 199

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 2 – punkt 2 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– Ebavõrdsuse, vaesuse ja tõrjutuse, sotsiaalse liikuvuse, kultuurilise mitmekesisuse ja oskuste uuringud; majanduses ja ühiskonnas toimivate sotsiaalsete, demograafiliste ja tehnoloogiliste muutuste hindamine;

Muudatusettepanek

– Ebavõrdsuse, vaesuse ja tõrjutuse, sotsiaalse liikuvuse, kultuurilise mitmekesisuse ja oskuste uuringud; majanduses ja ühiskonnas toimivate sotsiaalsete, demograafiliste, *geograafiliste* ja tehnoloogiliste muutuste hindamine;

Muudatusettepanek 200

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 2 – punkt 2 – taane 2

Komisjoni ettepanek

– kultuuripärandi säilitamise

Muudatusettepanek

– *kultuuri- ja loomesektori*

toetamine;

*majandusliku ja sotsiaalse osatähtsuse
alane uurimistegevus, muu hulgas
statistika koostamine ning materiaalse ja
immateriaalse kultuuripärandi säilitamise
toetamine;*

Muudatusettepanek 201

Ettepanek võtta vastu otsus

**I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 2 – punkt 2 – taane 3 a
(uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*– uurimine, millist sotsiaalset mõju
avaldavad teaduslikud ja tehnoloogilised
muutused liikmesriikidele ja
piirkondadele, sh kodanikele;*

Muudatusettepanek 202

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 2 – punkt 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. Turvaline ühiskond

Muudatusettepanek 203

Ettepanek võtta vastu otsus

**I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 2 – punkt 3 – sissejuhatav
osa**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3. Digivaldkond **ja** tööstus

3. Digivaldkond, tööstus **ja kosmos**

Muudatusettepanek 204

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 2 – punkt 3 – taane 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*– nanotehnoloogia ja teiste peamiste
progressi võimaldavate tehnoloogiate
uuringud;*

välja jäetud

Muudatusettepanek 205

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 2 – punkt 4 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– EL, kliima-, energia- ja transpordipoliitika rakendamise, vähese CO₂-heitega **majandusele ülemineku** ning **2050. aastaks** CO₂-heite vähendamise strateegiate toetamine; lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade analüüs; CO₂-heite vähendamise hindamine kõigis sektorites, sealhulgas põllumajandus ja maakasutus, maakasutuse muutused ja metsandus;

Muudatusettepanek

– EL, kliima-, energia- ja transpordipoliitika rakendamise, **kasvuhoonegaasivabale majandusele ülemineku stsenaariumide, sealhulgas vähese CO₂-heitega tehnoloogia väljatöötamise** ning CO₂-heite vähendamise strateegiate toetamine; lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade analüüs; CO₂-heite vähendamise hindamine kõigis sektorites, sealhulgas põllumajandus ja maakasutus, maakasutuse muutused ja metsandus;

Muudatusettepanek 206

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 2 – punkt 4 – taane 2

Komisjoni ettepanek

– haavatavatele ökosüsteemidele ning elutähtsatele majandussektoritele ja taristutele avalduvate riskide hindamine, keskendudes kohanemisstrateegiatele;

Muudatusettepanek

– haavatavatele ökosüsteemidele ning elutähtsatele majandussektoritele ja taristutele avalduvate riskide **ja võimalike lahenduste leevendamise- ja** kohanemisstrateegiatele;

Muudatusettepanek 207

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 2 – punkt 4 – taane 3

Komisjoni ettepanek

– energialiidu teadusuuringute ja innovatsiooni mõõtme analüüs; ELi konkurentsivõime hindamine ülemaailmsel puhta **energia** turul;

Muudatusettepanek

– energialiidu teadusuuringute ja innovatsiooni mõõtme analüüs; ELi konkurentsivõime hindamine ülemaailmsel puhta, **eelkõige taastuvenergia** turul;

Muudatusettepanek 208

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 2 – punkt 4 – taane 5

Komisjoni ettepanek

– hoonete, nutikate ja säästlike linnade ning tööstuste energiakasutuse analüüs;

Muudatusettepanek

– hoonete, nutikate ja säästlike linnade ning tööstuste energiakasutuse **ja kliimamuutuste leevendamise alase potentsiaali** analüüs;

Muudatusettepanek 209

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 2 – punkt 4 – taane 8

Komisjoni ettepanek

– tugi **energiasüsteemi ümberkujundamiseks, sh linnapeade pakt, ELi saarte puhas energia, tundlikud piirkonnad ja Aafrika;**

Muudatusettepanek

– tugi **üleminekuks vähese CO₂-heitega energiasüsteemidele, sh äärmiselt tõhusatele ja taastuvenergiäl põhinevatele süsteemidele;**

Muudatusettepanek 210

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 2 – punkt 5 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

5. Toit **ja** loodusvarad

Muudatusettepanek

5. Toit, loodusvarad **ja põllumajandus**

Muudatusettepanek 211

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 2 – punkt 5 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– Maa, pinnase, metsade, õhu, vee, mereressursside, tooraine ja elurikkuse uurimine, et toetada looduskapitali tõhusat säilitamist, taastamist ja säästvat kasutamist, sealhulgas ressursside säästev kasutamine Aafrikas;

Muudatusettepanek

– Maa, pinnase, metsade, õhu, vee, mereressursside, tooraine ja elurikkuse uurimine, et toetada looduskapitali tõhusat säilitamist, taastamist ja säästvat kasutamist, sealhulgas ressursside **õiglane ja** säästev kasutamine Aafrikas;

Muudatusettepanek 212

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 2 – punkt 5 – taane 3

Komisjoni ettepanek

– kliimamuutuste ning põllumajandus- ja **kalanduspoliitika** (sh toiduga **kindlustatud**) võimalike leevendus- ja kohanemismeetmete hindamine;

Muudatusettepanek

– kliimamuutuste ning põllumajandus-, **kalandus-**, ja **metsanduspoliitika** (sh toiduga **kindlustatuse**) võimalike leevendus- ja kohanemismeetmete hindamine;

Muudatusettepanek 213

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.2 – lõik 2 – punkt 5 – taane 4

Komisjoni ettepanek

– **põllumajandusressursside** seire ja prognoosimine ELis ja naaberriikides;

Muudatusettepanek

– **põllumajandus- ja metsandusressursside** seire ja prognoosimine ELis ja naaberriikides;

Muudatusettepanek 214

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.3 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Teadusuuringute Ühiskeskus aitab kaasa innovatsioonile ja tehnosiirdele. Ta toetab siseturu toimimist ja liidu majandusjuhtimist. Keskus aitab kaasa niisuguse poliitika väljatöötamisele ja rakendamise jälgimisele, mille eesmärgiks on sotsiaalsem ja jätkusuutlikum Euroopa. Ta toetab ELi välispoliitilist tegevust ja rahvusvaheliste eesmärkide saavutamist ning aitab edendada head valitsemistava. Hästi toimiv siseturg koos tugeva majandusjuhtimise ja õiglase ühiskondliku süsteemiga edendavad innovatsiooni **ja** konkurentsivõimet.

Muudatusettepanek

Teadusuuringute Ühiskeskus aitab kaasa innovatsioonile ja tehnosiirdele. Ta toetab siseturu toimimist ja liidu majandusjuhtimist. Keskus aitab kaasa niisuguse poliitika väljatöötamisele ja rakendamise jälgimisele, mille eesmärgiks on sotsiaalsem ja jätkusuutlikum Euroopa. Ta toetab ELi välispoliitilist tegevust ja rahvusvaheliste eesmärkide saavutamist ning aitab edendada head valitsemistava. Hästi toimiv siseturg koos tugeva majandusjuhtimise ja õiglase ühiskondliku süsteemiga edendavad innovatsiooni, konkurentsivõimet, **töökohtade loomist, sotsiaalset kaasamist ja heaolu.**

Muudatusettepanek 215

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.4 – lõik 2 – taane 5

Komisjoni ettepanek

- avatud teadus ja avatud *andmed*.

Muudatusettepanek

- avatud teadus ja avatud *FAIR-andmed*.

Muudatusettepanek 216

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – II osa – punkt 6 – alapunkt 6.2 – alapunkt 6.2.5 – lõik 2 – taane 1

Komisjoni ettepanek

- piirkondliku ja linnapoliitika rakendamine, aruka spetsialiseerumise strateegiad, üleminekupiirkondade majanduse ümberkujundamise strateegiad, *linnaarenduse* lõimitud strateegiad ja andmed;

Muudatusettepanek

- piirkondliku ja linnapoliitika rakendamine, aruka spetsialiseerumise strateegiad, üleminekupiirkondade majanduse ümberkujundamise strateegiad, *linna- ja maapiirkondade arenduse* lõimitud strateegiad ja andmed;

Muudatusettepanek 217

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa

Komisjoni ettepanek

III AVATUD INNOVATSIION

Avatud innovatsioon on oluline paradigma, mille alusel EL jätkab oma kodanike jõukuse tagamist ja tulevikuprobleemide lahendamist. Selle rakendamine nõuab süstemaatilist, valdkondadevahelist ja mitmetahulist lähenemist. Euroopa majandusarengu, sotsiaalhoolekande ja elukvaliteedi aluseks on Euroopa võime tootlikkust ja majanduskasvu edendada, mis omakorda sõltub suuresti innovatsioonivõimest. Innovatsioon on samuti peamiste ELil ees seisvate probleemide lahendamise võti.

Nagu *oma eelkäijad*, on *innovatsioon* „Euroopa horisondi“ keskpunktis. Uute ideede, toodete ja protsesside otsing aitab kaasa „Euroopa horisondi“ eesmärkide

Muudatusettepanek

III INNOVAATILINE EUROOPA

Avatud innovatsioon on oluline paradigma, mille alusel EL jätkab oma kodanike jõukuse tagamist ja tulevikuprobleemide lahendamist. Selle rakendamine nõuab süstemaatilist, valdkondadevahelist ja mitmetahulist lähenemist. Euroopa majandusarengu, sotsiaalhoolekande ja elukvaliteedi aluseks on Euroopa võime tootlikkust ja majanduskasvu edendada, mis omakorda sõltub suuresti innovatsioonivõimest. Innovatsioon on samuti peamiste ELil ees seisvate probleemide lahendamise võti.

Nagu *selle eelkäijategi puhul*, on „Euroopa horisondi“ keskpunktis *innovatsioon*. Uute ideede, toodete ja protsesside otsing aitab kaasa „Euroopa horisondi“ eesmärkide

saavutamisele ja rakendusviiside kasutamisele alates strateegilise programmi koostamisest kuni projektikonkurssideni ning toimub iga toetatava projekti algusest lõpuni alates nn sinise taeva uuringutest (blue-sky research) kuni tööstuse ja tehnoloogiliste tegevuskavade ja missioonideni.

Innovatsioon väärrib erimeetmeid, sest EL peab otsustavalt parandama Euroopa innovatsioonitingimusi ja -keskkonda, nii et innovatsiooni ökosüsteemis osalejad saaksid omavahel kiiresti ideid vahetada ning uued ideed ja tehnoloogiad muudetakse kiiresti toodeteks ja teenusteks, mida ELil on vaja pakkuda.

Viimastel aastakümnetel on tekkinud suuri globaalseid meelelahutus-, meedia-, tervishoiu-, majutus- ja jaemüügiturge, mis põhinevad läbimurdelistel uuendustel IKT, biotehnoloogia, interneti ja platvormimajanduse valdkonnas. Neid turge loovaid uuendusi, mis mõjutavad ELi majandust tervikuna, kasutavad kiiresti kasvavad ja sageli uued ettevõtted. Aga vaid vähesed on pärit **EList**.

Saabumas on läbimurdelise innovatsiooni uus üleilmne laine, mis põhineb rohkem süvatehnoloogiatel, nagu näiteks plokiahel, tehisintellekt, genoomika ja robotika ning muud tehnoloogiad, mis **võivad** pärineda ka üksikisikutest novaatoritelt ja kodanike kogukondadelt. Nende ühiseks jooneks on kujunemine eri tehnoloogiate, tööstussektorite ja teadusvaldkondade kokkupuutepunktides, pöördeliselt uute toodete, protsesside, teenuste ja ärimudelite kombinatsioonide pakkumine ja potentsiaal avada uusi turge kogu maailmas. Mõju avaldub ka muudele valdkondadele, näiteks tootmisele, finantsteenustele, transpordile ja energeetikale.

saavutamisele ja rakendusviiside kasutamisele alates strateegilise programmi koostamisest kuni projektikonkurssideni ning toimub iga toetatava projekti algusest lõpuni alates nn sinise taeva uuringutest (blue-sky research) kuni tööstuse ja tehnoloogiliste tegevuskavade ja missioonideni.

Innovatsioon väärrib erimeetmeid, sest EL peab otsustavalt parandama Euroopa innovatsioonitingimusi ja -keskkonda, nii et innovatsiooni ökosüsteemis osalejad saaksid omavahel kiiresti ideid vahetada ning uued ideed ja tehnoloogiad muudetakse kiiresti toodeteks ja teenusteks, mida ELil on vaja pakkuda.

Viimastel aastakümnetel on tekkinud suuri globaalseid meelelahutus-, meedia-, **kommunikatsiooni**-, tervishoiu-, majutus- ja jaemüügiturge, mis põhinevad läbimurdelistel uuendustel IKT, biotehnoloogia, interneti ja platvormimajanduse valdkonnas. Neid turge loovaid uuendusi, mis mõjutavad ELi majandust tervikuna, kasutavad kiiresti kasvavad ja sageli uued ettevõtted. Aga vaid vähesed on **EList pärit ja siin edu saavutanud**.

Saabumas on läbimurdelise **ja murrangulise (muu hulgas sotsiaalse ja tehnoloogilise)** innovatsiooni uus üleilmne laine, mis põhineb rohkem süvatehnoloogiatel, nagu näiteks plokiahel, tehisintellekt, genoomika ja robotika ning muud tehnoloogiad, mis **ei pruugi** pärineda **üksnes ettevõtetest või teadusuuringutega tegelevatest organisatsioonidest, vaid** ka üksikisikutest novaatoritelt ja kodanike kogukondadelt. Nende ühiseks jooneks on kujunemine eri tehnoloogiate, tööstussektorite ja teadusvaldkondade kokkupuutepunktides, pöördeliselt uute toodete, protsesside, teenuste, **standardite** ja ärimudelite kombinatsioonide pakkumine ja potentsiaal avada uusi turge kogu maailmas. Mõju avaldub ka muudele valdkondadele, näiteks tootmisele, finantsteenustele, transpordile ja

Euroopa peab laineharjal püsima. Tal on hea positsioon, kuna uus laine tuleb süvatehnoloogia valdkondades, nagu näiteks tehisintellekt, kvanttehnoloogia, puhta energia allikad, kus Euroopal on teaduse ja teadmiste osas mõned konkurentsieelised ja võime toetuda avaliku ja erasektori tihedale koostööle (nt tervishoiu ja energia valdkonnas).

Selleks et Euroopa saaks seda uut läbimurdelise innovatsiooni lainet juhtida, tuleb lahendada järgmised alusprobleemid:

- parandada teadustulemuste üleminekut innovatsiooniks, et kiirendada ideede, tehnoloogiate ja annete siiret teadusbaasist idufirmadesse ja tööstusesse;

- kiirendada tööstuse ümberkujundamist: Euroopa tööstus on uute tehnoloogiate kasutussevõtmisel ja täiustamisel maha jäänud, 77 % uutest ja suurtest teadus- ja arendusettevõtetest asuvad USAs või Aasias ning ainult 16 % Euroopas;

- suurendada riskirahastamist, et kõrvaldada rahastamispuudujäägid: Euroopa novaatorid kannatavad vähese riskirahastamise all. Läbimurdeliste uuenduste maailmas juhtpositsioonil olevateks ettevõteteks muutmise võti on riskikapital, kuid Euroopas on see umbes veerand USAs ja Aasias kogutud summadest. Euroopa peab üle saama madalseisust, kus ideedel ja uuendustel ei õnnestu turule jõuda lõhe tõttu avaliku sektori toetuse ja erainvesteeringute vahel, seda eelkõige kõrge riskiga läbimurdeliste uuenduste ja pikaajaliste investeeringute puhul;

- parandada ja lihtsustada teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamis- ja toetamistingimusi Euroopas:

energeetikale.

Euroopa peab laineharjal püsima. Tal on hea positsioon, kuna uus laine tuleb süvatehnoloogia valdkondades, nagu näiteks tehisintellekt, kvanttehnoloogia, puhta energia allikad, kus Euroopal on teaduse ja teadmiste osas mõned konkurentsieelised ja võime toetuda avaliku ja erasektori tihedale koostööle (nt tervishoiu ja energia valdkonnas).

Selleks et Euroopa saaks seda uut läbimurdelise innovatsiooni lainet juhtida, tuleb lahendada järgmised alusprobleemid:

- parandada teadustulemuste üleminekut innovatsiooniks, et kiirendada ideede, tehnoloogiate ja annete siiret teadusbaasist idufirmadesse ja tööstusesse;

- **suurendada igat liiki novaatorite, eelkõige idufirmade, VKEde ja suuremate ettevõtjate koostööd, anda neile hoogu ja luua uusi ökosüsteeme;**

- kiirendada tööstuse ümberkujundamist: Euroopa tööstus on uute tehnoloogiate kasutussevõtmisel ja täiustamisel maha jäänud, 77 % uutest ja suurtest teadus- ja arendusettevõtetest asuvad USAs või Aasias ning ainult 16 % Euroopas;

- suurendada riskirahastamist, et kõrvaldada rahastamispuudujäägid: Euroopa novaatorid kannatavad vähese riskirahastamise all. Läbimurdeliste uuenduste maailmas juhtpositsioonil olevateks ettevõteteks muutmise võti on riskikapital, kuid Euroopas on see umbes veerand USAs ja Aasias kogutud summadest. Euroopa peab üle saama madalseisust, kus ideedel ja uuendustel ei õnnestu turule jõuda lõhe tõttu avaliku sektori toetuse ja erainvesteeringute vahel, seda eelkõige kõrge riskiga läbimurdeliste uuenduste ja pikaajaliste investeeringute puhul;

- parandada ja lihtsustada teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamis- ja toetamistingimusi Euroopas:

rahastamisallikate rohkus muudab olukorra novaatorite jaoks keeruliseks. EL peab sekkuma koostöös ja kooskõlas teiste Euroopa, riiklike ja piirkondlike tasemete algatustega (nii avaliku sektori kui ka eraalgatustega), et parandada ja ühtlustada toetusvõimet ning pakkuda kõigile Euroopa novaatoritele lihtsalt arusaadavaid tingimusi;

– kõrvaldada innovatsiooni ökosüsteemi killustatus. Kuigi innovatsiooni toimumispunktide hulk Euroopas kasvab, ei ole need omavahel hästi ühendatud. Rahvusvahelise kasvupotentsiaaliga ettevõtted peavad tulema toime riiklike turgude killustatusega ja nende eri keelte, ärikultuuride ja regulatsioonidega.

Selleks, et selle läbimurdelise innovatsiooni uue globaalse lainega toime tulla, vajab ELi toetus läbimurdelistele novaatoritele elavat, lihtsat, sujuvat ja kohandatud lähenemist. Läbimurdeliste uuenduste ja kasvufirmade arendamise ja kasutamise poliitika peab julgema võtta riske, arvestama eespool loetletud probleemidega ning andma lisaväärtust innovatsiooniga seotud meetmetele, mida rakendavad liikmesriigid eraldi.

„Euroopa horisondi“ sammas „**Avatud innovatsioon**“ on kavandatud koostöös teiste ELi poliitikavaldkondadega ja eriti programmiga „InvestEU“ niisuguseid käegakatsutavaid tulemusi andma. See tugineb varasematest raamprogrammidest saadud õppetundidele ja kogemustele, eelkõige neile, mis on saadud tulevikutehnoloogiate ja innovatsiooni (nt tulevased ja kujunemisjärgus tehnoloogiad (FET), innovatsiooni kiirtee (FTI)) ning VKEde, kuid ka erasektori ja ettevõtete rahastamisega seotud tegevustest (nt seitsmenda raamprogrammi riskijagamisrahastu (RSFF), „Horisont 2020“ (InnovFin)), mis kõik on osa Euroopa innovatsiooninõukogu pilootprojekti tegevustest, mis käivituvad ajavahemikus 2018–2020.

rahastamisallikate rohkus muudab olukorra novaatorite jaoks keeruliseks. EL peab sekkuma koostöös ja kooskõlas teiste Euroopa, riiklike ja piirkondlike tasemete algatustega (nii avaliku sektori kui ka eraalgatustega), et parandada ja ühtlustada toetusvõimet ning pakkuda kõigile Euroopa novaatoritele lihtsalt arusaadavaid tingimusi;

– kõrvaldada innovatsiooni ökosüsteemi killustatus. Kuigi innovatsiooni toimumispunktide hulk Euroopas kasvab, ei ole need omavahel hästi ühendatud. Rahvusvahelise kasvupotentsiaaliga ettevõtted peavad tulema toime riiklike turgude killustatusega ja nende eri keelte, ärikultuuride ja regulatsioonidega.

Selleks, et selle läbimurdelise innovatsiooni uue globaalse lainega toime tulla, vajab ELi toetus läbimurdelistele novaatoritele elavat, lihtsat, sujuvat ja kohandatud lähenemist. Läbimurdeliste uuenduste ja kasvufirmade arendamise ja kasutamise poliitika peab julgema võtta riske, arvestama eespool loetletud probleemidega ning andma lisaväärtust innovatsiooniga seotud meetmetele, mida rakendavad liikmesriigid eraldi.

„Euroopa horisondi“ sammas „**Innovaatiline Euroopa**“ on kavandatud koostöös teiste ELi poliitikavaldkondadega ja eriti programmiga „InvestEU“ niisuguseid käegakatsutavaid tulemusi andma. See tugineb varasematest raamprogrammidest saadud õppetundidele ja kogemustele, eelkõige neile, mis on saadud tulevikutehnoloogiate ja innovatsiooni (nt tulevased ja kujunemisjärgus tehnoloogiad (FET), innovatsiooni kiirtee (FTI)) ning VKEde, kuid ka erasektori ja ettevõtete rahastamisega seotud tegevustest (nt seitsmenda raamprogrammi riskijagamisrahastu (RSFF), „Horisont 2020“ (InnovFin)), mis kõik on osa Euroopa innovatsiooninõukogu pilootprojekti tegevustest, mis käivituvad

Neile kogemustele tuginedes nähakse selles sambas ette Euroopa innovatsiooninõukogu asutamine, mis hakkab edendama läbimurdelist kiire kasvupotentsiaaliga innovatsiooni üleilmsel tasemel ning sihtotstarbeliste meetmete ja tegevustega:

– tulevaste ja kujunemisjärgus läbimurdeliste uuenduste arengu toetamine;

– rahastamispuudujääkide kõrvaldamine turgu loovate uuenduste arendamisel, kasutamisel ja täiustamisel;

– ELi innovatsiooni toetamistegevuse mõju ja nähtavuse suurendamine.

Sellal kui Euroopa innovatsiooninõukogu toetab otseselt läbimurdelisi uuendusi, tuleb edasi arendada ja parandada üldist keskkonda, milles Euroopa innovatsioon tärkab ja kujuneb: Euroopa ühiseks püüdluseks peab olema innovatsiooni toetamine kogu Euroopas, kõigis mõõtmetes ja vormides, sealhulgas võimaluse korral üksteist täiendavate ELi ja riikide poliitika ja ressursidega. Seega nähakse selles sambas ette ka

– uuendatud ja tõhustatud kooskõlastus- ja koostöömehhanismid liikmesriikide ja assotsieerunud riikidega, samuti eraalgatustega, et toetada igat liiki Euroopa innovatsiooni ökosüsteeme ja nendes osalejaid;

– toetus Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudile (EIT) ning teadmiskogukondadele.

Peale selle on see sammas seotud programmiga „InvestEU“, jätkates

ajavahemikus 2018–2020.

Neile kogemustele tuginedes nähakse selles sambas ette Euroopa innovatsiooninõukogu asutamine, mis hakkab edendama läbimurdelist kiire kasvupotentsiaaliga **teadustegevust ja** innovatsiooni üleilmsel tasemel ning sihtotstarbeliste meetmete ja tegevustega:

– tulevaste ja kujunemisjärgus läbimurdeliste uuenduste arengu toetamine, **sealhulgas koostööl põhineva sihipärase teadustegevuse kaudu;**

– **innovatsiooni leviku ja kasutuselevõtu edendamine tööstuslikes ja muudes majanduslikes väärtusahelates;**

– rahastamispuudujääkide kõrvaldamine turgu loovate uuenduste arendamisel, kasutamisel ja täiustamisel;

– ELi innovatsiooni toetamistegevuse mõju ja nähtavuse suurendamine;

– **sünergia loomine programmi teiste osadega.**

Sellal kui Euroopa innovatsiooninõukogu toetab otseselt läbimurdelisi uuendusi, tuleb edasi arendada ja parandada üldist keskkonda, milles Euroopa innovatsioon tärkab ja kujuneb: Euroopa ühiseks püüdluseks peab olema innovatsiooni toetamine kogu Euroopas, kõigis mõõtmetes ja vormides, sealhulgas võimaluse korral üksteist täiendavate ELi ja riikide poliitika ja ressursidega. Seega nähakse selles sambas ette ka

– uuendatud ja tõhustatud kooskõlastus- ja koostöömehhanismid liikmesriikide ja assotsieerunud riikidega, samuti eraalgatustega, et toetada igat liiki Euroopa innovatsiooni ökosüsteeme ja nendes osalejaid;

– **suurem** toetus Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudile (EIT) ning teadmiskogukondadele.

Peale selle on see sammas seotud programmiga „InvestEU“, jätkates

jõupingutusi riskirahastamisvõime suurendamiseks teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas Euroopas ja mujal, kus see vajalikuks osutub. Programmi „Horisont 2020“ rahastamisalgatuse „InnovFin“ ja EFSI töö raames tehtud edusammudele ja sealt saadud kogemustele tuginedes parandab programm „InvestEU“ riskirahastamise kättesaadavust pankade nõudmistele vastavate teadusasutuste, novaatorite ja ettevõtjate, eelkõige VKEde ja väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtete, samuti investorite jaoks.

jõupingutusi riskirahastamisvõime suurendamiseks teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas Euroopas ja mujal, kus see vajalikuks osutub. Programmi „Horisont 2020“ rahastamisalgatuse „InnovFin“ ja EFSI töö raames tehtud edusammudele ja sealt saadud kogemustele tuginedes parandab programm „InvestEU“ riskirahastamise kättesaadavust pankade nõudmistele vastavate teadusasutuste, novaatorite ja ettevõtjate, eelkõige VKEde ja väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtete, samuti investorite jaoks.

Muudatusettepanek 218

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Euroopa innovatsiooninõukogu eesmärk on teha kindlaks läbimurdelised ja murrangulised uuendused (sealhulgas tehnoloogiad), neid arendada ja kasutada ning toetada innovatiivsete ettevõtete kiiret kasvu ELi ja rahvusvahelisel tasemel, teel ideedest kuni turustamiseni.

Muudatusettepanek

Euroopa innovatsiooninõukogu eesmärk on teha kindlaks läbimurdelised ja murrangulised uuendused (sealhulgas **pöördeliselt uued** tehnoloogiad), neid arendada ja kasutada ning toetada innovatiivsete ettevõtete kiiret kasvu ELi ja rahvusvahelisel tasemel, teel ideedest kuni turustamiseni.

Muudatusettepanek 219

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

EIC tegevust viiakse ellu eelkõige kahe teineteist täiendava meetmega, nimelt Pathfinder for advanced research **tehnoloogia** arendamise algetappideks ja Accelerator innovatsiooni- ja turuletoomistegevuseks, sealhulgas massilisele turustamisele eelnevad etapid ja ettevõtte kasv. Vahendi Accelerator põhimõte on pakkuda üht kontaktpunkti ja üht toetusprotsessi, seega võimaldab see **ka** segarahastamist, kombineerides

Muudatusettepanek

EIC tegevust viiakse ellu eelkõige kahe teineteist täiendava meetmega, nimelt **EIC** Pathfinder for advanced research **teadusliku ja tehnoloogilise teadustöö ja** arendamise algetappideks ja **EIC** Accelerator innovatsiooni- ja turuletoomistegevuseks, sealhulgas massilisele turustamisele eelnevad etapid ja ettevõtte kasv. Vahendi Accelerator põhimõte on pakkuda üht kontaktpunkti ja üht toetusprotsessi, seega võimaldab see

uurimistoetusi
omakapitaliinvesteeringutega. Samuti
pakub see juurdepääsu laenudele, mida
antakse programmi „InvestEU“ raames.

segarahastamist, kombineerides
uurimistoetusi
omakapitaliinvesteeringutega. Samuti
pakub see juurdepääsu laenudele **ja
tagatistele**, mida antakse programmi
„InvestEU“ raames. **Vähemalt 70 % EIC
eelarvest eraldatakse idufirmadele ja
VKEdele.**

Muudatusettepanek 220

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – lõik 3 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– keskenduvad läbimurdelistele ja
murrangulistele, uuendustele (k.a
sotsiaalsed), mis suudavad luua uusi turge
**vastandina neile, mis olemasolevaid
tooteid, teenuseid või ärimudeleid
järgjärguliselt parandavad;**

Muudatusettepanek

– keskenduvad läbimurdelistele ja
murrangulistele uuendustele (k.a
sotsiaalsed), mis suudavad luua uusi turge
**või pakkuda uusi lahendusi, ning
teadusuuringutele potentsiaalselt
pöördeliste uute tehnoloogiate vallas;**

Muudatusettepanek 221

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – lõik 3 – taane 2

Komisjoni ettepanek

– on peamiselt alt-üles-põhimõttel
toimiv, avatud uuendustele kõigis teadus-
ja tehnoloogiavaldkondades ning
rakendustele mis tahes sektorites, pakkudes
ühtlasi sihipärast tuge kujunemisjärgus
läbimurdelistele ja murrangulistele
tehnoloogiatele, mis võivad olla
strateegiliselt olulised;

Muudatusettepanek

– on peamiselt alt-üles-põhimõttel
toimivad, avatud **sihipärastele** uuendustele
ja teadusuuringutele kõigis teadus- ja
tehnoloogiavaldkondades ning
rakendustele mis tahes sektorites, pakkudes
ühtlasi sihipärast tuge kujunemisjärgus
läbimurdelistele ja murrangulistele
tehnoloogiatele, mis võivad olla
strateegiliselt olulised;

Muudatusettepanek 222

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – lõik 3 – taane 3

Komisjoni ettepanek

– stimuleerivad uuendusi, mis
puudutavad eri teadus- ja

Muudatusettepanek

– stimuleerivad uuendusi **ja
teadustegevust**, mis puudutavad eri teadus-

tehnoloogiavaldkondi (nt ühendades füüsilise ja digitaalse) ja sektoreid;

ja tehnoloogiavaldkondi (nt ühendades füüsilise ja digitaalse) ja sektoreid;

Muudatusettepanek 223

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – lõik 3 – taane 4

Komisjoni ettepanek

– keskenduvad novaatoritele, lihtsustades menetlusi ja haldusnõudeid, viivad läbi vestlusi, et aidata taotlusi hinnata, ning tagavad kiire otsustamine;

Muudatusettepanek

– keskenduvad novaatoritele **ja teadlastele**, lihtsustades menetlusi ja haldusnõudeid, viivad läbi vestlusi, et aidata taotlusi hinnata, ning tagavad kiire otsustamine;

Muudatusettepanek 224

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – lõik 4

Komisjoni ettepanek

Lisaks rahalisele toetusele on novaatoritel juurdepääs ka EIC ärinõustamisteenustele, mis pakuvad projektitöö juhendamist, nõustamist ja tehnilist abi ning viivad novaatorid kokku teiste novaatorite, tööstuspartnerite ja investoritega. Samuti on novaatoritel hõlbustatud juurdepääs eksperditeadmistele, vahenditele (sealhulgas innovatsioonikeskustele¹²) ja ELi poolt toetatavatele tegevustele (sealhulgas EIT omadele, eelkõige teadmiskogukondade kaudu toimuvatele).

---

¹² Need on avaliku või erasektori vahendid, mis pakuvad juurdepääsu uusimatele teadmistele ja eksperditeadmistele digitaalsete ja nendega seotud, progressi võimaldavate tehnoloogiate kohta, mida ettevõtted vajavad konkurentsivõime suurendamiseks, arvestades tootmist, teenuseid ja äriprotsesse.

Muudatusettepanek

Lisaks rahalisele toetusele on novaatoritel juurdepääs ka EIC ärinõustamisteenustele, mis pakuvad projektitöö juhendamist, nõustamist ja tehnilist abi ning viivad novaatorid kokku teiste novaatorite, tööstuspartnerite ja investoritega. Samuti on novaatoritel hõlbustatud juurdepääs eksperditeadmistele, vahenditele (sealhulgas **teadustaristule ja** innovatsioonikeskustele¹²) ja ELi poolt toetatavatele tegevustele (sealhulgas EIT omadele, eelkõige teadmiskogukondade kaudu toimuvatele).

---

¹² Need on avaliku või erasektori vahendid, mis pakuvad juurdepääsu uusimatele teadmistele ja eksperditeadmistele digitaalsete ja nendega seotud, progressi võimaldavate tehnoloogiate kohta, mida ettevõtted vajavad konkurentsivõime suurendamiseks, arvestades tootmist, teenuseid ja äriprotsesse.

Muudatusettepanek 225

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – lõik 5

Komisjoni ettepanek

Erilist tähelepanu **pööratakse** nõuetekohasele ja tõhusale vastastikusele täiendavusele liikmesriikide üksikute või võrku koondunud algatustega, ka Euroopa **partnerluse** vormis.

Muudatusettepanek

Lisaks pööratakse erilist tähelepanu nõuetekohasele ja tõhusale vastastikusele täiendavusele liikmesriikide üksikute või võrku koondunud algatustega, ka Euroopa **partnerluste** vormis.

Muudatusettepanek 226

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – alapunkt 1.1.1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

1.1.1. Pathfinder for Advanced Research

Muudatusettepanek

1.1.1. **EIC** Pathfinder for Advanced Research

Muudatusettepanek 227

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – alapunkt 1.1.1 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Pathfinder'i üldeesmärk on toetada võimalikke turgu loovaid uuendusi, mis põhinevad läbimurdelistel tehnoloogilistel ideedel, ja viia need tutvustusetappi või arendada ärimudeleid või strateegiaid, et jätkata meetmega Accelerator või muude turuletoomislahendustega. Selleks toetatakse Pathfinder'iga esialgu teadustechnoloogilise uurimis- ja arendustöö varaseimaid etappe, sealhulgas kontseptsiooni tõendamist ja prototüübi valmistamist tehnoloogia kontrollimiseks.

Muudatusettepanek

Pathfinder'i üldeesmärk on toetada võimalikke turgu loovaid uuendusi, mis põhinevad läbimurdelistel **teaduslikel ja** tehnoloogilistel ideedel, ja viia need tutvustusetappi või arendada ärimudeleid või strateegiaid, et jätkata meetmega Accelerator või muude turuletoomislahendustega. Selleks toetatakse Pathfinder'iga esialgu teadustechnoloogilise uurimis- ja arendustöö varaseimaid etappe, sealhulgas **tiptasemel teadusuuringuid**, kontseptsiooni tõendamist ja prototüübi valmistamist tehnoloogia kontrollimiseks.

Muudatusettepanek 228

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – alapunkt 1.1.1 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

Et olla ulatuslikule uurimisele, juhuslikele võimalustele ja ootamatutele ideedele, kontseptsioonidele ja avastustele täielikult avatud, rakendatakse Pathfinder'it peamiselt alt-üles-põhimõttel **toimiva pideva avaliku projektikonkursi** kaudu. Samuti aitab Pathfinder toime tulla konkurentsiprobleemidega, et arendada välja peamisi strateegilisi eesmärke¹³, milleks on vaja süvatehnoloogiat ja radikaalset mõtlemist. Väljavalitud projektide ümberrühmitamine temaatilistesse või eesmärgikohastesse pakettidesse võimaldab saavutada tegevuste kriitilise massi ja struktureerida uusi valdkondadevaheliste uuringutega tegelevaid teadusringkondi.

---

¹³ Nende seas võivad olla niisugused teemad nagu tehisintellekt, kvanttehnoloogiad, biotõrje, uue põlvkonna digitaalsed kaksikud või mis tahes muu „Euroopa horisondi“ strateegilise programmi (sealhulgas liikmeriikide võrgustikesse kuuluvad programmid) kontekstis määratletud teema.

Muudatusettepanek

Et olla ulatuslikule uurimisele, juhuslikele võimalustele ja ootamatutele ideedele, kontseptsioonidele ja avastustele täielikult avatud, rakendatakse Pathfinder'it peamiselt alt-üles-põhimõttel **toimivate pidevate, konkurentsitihedate ja avatud avalike tähtajaliste projektikonkursside** kaudu. Samuti aitab Pathfinder toime tulla konkurentsiprobleemidega, et arendada välja peamisi strateegilisi eesmärke¹³, milleks on vaja süvatehnoloogiat ja radikaalset mõtlemist. Väljavalitud projektide ümberrühmitamine temaatilistesse või eesmärgikohastesse pakettidesse võimaldab saavutada tegevuste kriitilise massi ja struktureerida uusi valdkondadevaheliste uuringutega tegelevaid teadusringkondi.

---

¹³ Nende seas võivad olla niisugused teemad nagu tehisintellekt, kvanttehnoloogiad, biotõrje, uue põlvkonna digitaalsed kaksikud või mis tahes muu „Euroopa horisondi“ strateegilise programmi (sealhulgas liikmeriikide võrgustikesse kuuluvad programmid) kontekstis määratletud teema.

Muudatusettepanek 229

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – alapunkt 1.1.1 – lõik 5

Komisjoni ettepanek

Pathfinder on avatud igat liiki novaatoritele eraisikutest ülikoolide, **teadusasutuste** ja ettevõteten, milleks on eelkõige idufirmad ja VKEd, ning üksiktoetusesaajatest valdkondadevaheliste konsortsiumiteni. Üksiktoetusesaaja projektide korral ei

Muudatusettepanek

Pathfinder on avatud igat liiki novaatoritele eraisikutest ülikoolide, **teadus- ja tehnoloogiaasutuste** ja ettevõteten, milleks on eelkõige idufirmad ja VKEd, ning üksiktoetusesaajatest valdkondadevaheliste konsortsiumiteni.

lubata suurematel ettevõtetel osaleda. **Pathfinder'it** rakendatakse tugevas kooskõlas teiste „Euroopa horisondi“ osadega, eelkõige Euroopa Teadusnõukogu tegevusega, Marie Skłodowska-Curie meetmetega (MSC-meetmed) ning Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT) **teadmiskogude** tegevusega. Samuti rakendatakse seda tugevas kooskõlas liikmesriikide programmide ja meetmetega.

Üksiktoetusesaaja projektide korral ei lubata suurematel ettevõtetel osaleda. **Sünergia tagamiseks ja dubleerimise vältimiseks** rakendatakse **Pathfinder'it** tugevas kooskõlas teiste „Euroopa horisondi“ osadega, eelkõige Euroopa Teadusnõukogu tegevusega, Marie Skłodowska-Curie meetmetega (MSC-meetmed) ning Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT) tegevusega. Samuti rakendatakse seda tugevas kooskõlas liikmesriikide programmide ja meetmetega.

Muudatusettepanek 230

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – alapunkt 1.1.2 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Seega annab Accelerator rahalist tuge novaatoritele, kes ei vasta veel pankade nõuetele ega tõmba ligi investoreid, ning ettevõtetele, kellel on soov arendada oma läbimurdelisi uuendusi, viia need ELi ja rahvusvahelistele turgudele ning kiiresti kasvada. Selleks tugineb see „Horisont 2020“ VKEdele ettenähtud vahendi 2. ja 3. etapist ning algatusest „InnovFin“ saadud kogemustele, eelkõige uurimistoetusi mittehõlmavaid vahendeid lisades ja võimega toetada suuremaid ja pikaajalisemaid investeringuid.

Muudatusettepanek

Seega annab Accelerator rahalist tuge novaatoritele, kes ei vasta veel pankade nõuetele ega tõmba ligi investoreid, ning ettevõtetele, kellel on soov arendada oma läbimurdelisi uuendusi, viia need ELi ja rahvusvahelistele turgudele ning kiiresti kasvada. Selleks tugineb see „Horisont 2020“ VKEdele ettenähtud vahendi 2. ja 3. etapist ning algatusest „InnovFin“ saadud kogemustele, eelkõige uurimistoetusi mittehõlmavaid vahendeid lisades ja võimega toetada suuremaid ja pikaajalisemaid investeringuid. **Tagatakse koostöö EIT ja selle teadmiskogudega ning koostoime nende meetmetega, mis on seotud vahendiga Accelerator.**

Muudatusettepanek 231

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – alapunkt 1.1.2 – lõik 3 – taane 2

Komisjoni ettepanek

– toetus omakapitali investeerimiseks¹⁶

Muudatusettepanek

– toetus omakapitali investeerimiseks¹⁶

või muu tagasimakstav vorm, et ühendada innovatsioonitegevus tõhusa turuletoomisega, samuti kasvamisega nii, et see ei tõrju välja erainvesteeringuid ega häiri konkurentsi siseturul. Vajaduse korral vahendab ta novaatorile juurdepääsu laenurahale, mida pakub programm „InvestEU“,

või muu tagasimakstav vorm, et ühendada innovatsioonitegevus tõhusa turuletoomisega, samuti kasvamisega nii, et see ei tõrju välja erainvesteeringuid ega häiri konkurentsi siseturul. Vajaduse korral vahendab ta novaatorile juurdepääsu laenurahale *või tagatistele*, mida pakub programm „InvestEU“,

---

¹⁶ Tavaliselt mitte üle 25 % hääleõigusest. Erandjuhul võib EL kindlustada blokeeriva vähemuse staatuse omandamise, et kaitsta Euroopa huve olulistest valdkondades, näiteks küberturvalisuse alal.

---

¹⁶ Tavaliselt mitte üle 25 % hääleõigusest. Erandjuhul võib EL kindlustada blokeeriva vähemuse staatuse omandamise, et kaitsta Euroopa huve olulistest valdkondades, näiteks küberturvalisuse alal.

Muudatusettepanek 232

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – alapunkt 1.1.2 – lõik 4

Komisjoni ettepanek

Toetust antakse vaid ühe protsessi läbimisel ja ühe otsusega, mille tulemusena toetust saanud novaatorile tekib vaid üks üldine kohustus seoses rahaliste vahenditega, mis katavad mitmesugused innovatsioonietapid kuni turuletoomiseni, sealhulgas massilisele turustamisele eelnevad etapid. Saadud toetuse täielikule rakendamisele kehtestatakse vaheeesmärgid ja see vaadatakse läbi. Rahastamise kombineerimist ja ulatust kohandatakse vastavalt *ettevõtte* vajadustele, suurusele ja tegevusetapile, tehnoloogia/uuenduse laadile ja innovatsioonitsükli pikkusele. See katab rahastamisvajadused, kuni tulevad asemele alternatiivsed investeerimisallikad.

Muudatusettepanek

Toetust antakse vaid ühe protsessi läbimisel ja ühe otsusega, mille tulemusena toetust saanud novaatorile tekib vaid üks üldine kohustus seoses rahaliste vahenditega, mis katavad mitmesugused innovatsioonietapid kuni turuletoomiseni, sealhulgas massilisele turustamisele eelnevad etapid. Saadud toetuse täielikule rakendamisele kehtestatakse vaheeesmärgid ja see vaadatakse läbi. Rahastamise kombineerimist ja ulatust kohandatakse vastavalt *toetusesaaja* vajadustele, suurusele ja tegevusetapile, tehnoloogia/uuenduse laadile ja innovatsioonitsükli pikkusele. See katab rahastamisvajadused, kuni tulevad asemele alternatiivsed investeerimisallikad.

Muudatusettepanek 233

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – alapunkt 1.1.2 – lõik 5

Komisjoni ettepanek

Kõrge **tehnoloogilise** riskiga (süvatehnoloogilistele) uuendustele antav toetus sisaldab alati innovatsioonitegevust **katvat uurimistoetust**. Kui mitmesugused riskid (tehnoloogilised, regulatiivsed, tururiskid jms) on vähenenud, suureneb tõenäoliselt tagasimakstava ettemakse komponendi olulisus.

Muudatusettepanek

Kõrge riskiga (**näiteks** süvatehnoloogilistele) uuendustele antav toetus sisaldab alati **uurimistoetust, mis katab innovatsioonitegevust, mida võidakse teha koostöös (partneritena või allhanke korras) riiklike teadusasutustega**. Kui mitmesugused riskid (tehnoloogilised, regulatiivsed, tururiskid jms) on vähenenud, suureneb tõenäoliselt tagasimakstava ettemakse komponendi olulisus.

Muudatusettepanek 234

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – alapunkt 1.1.2 – lõik 7

Komisjoni ettepanek

Accelerator'it rakendatakse peamiselt alt-üles-põhimõttel **toimiva pideva avaliku projektikonkursi** kaudu, mis on suunatud üksikettevõtjatele (peamiselt idufirmad ja VKEd), pöörates erilist tähelepanu noortele ja naisnovaatoritele. **Seda** alt-üles-põhimõttel toimivat avalikku projektikonkursi täiendatakse sihipärase toetusega kujunemisyrgus läbimurdelistele või murrangulistele tehnoloogiatele, millel võib olla strateegiline tähtsus. Ettepanekuid võivad esitada ka investorid, sealhulgas riiklikud innovatsiooniasutused, kuid toetust antakse ettevõttele.

Muudatusettepanek

Accelerator'it rakendatakse peamiselt alt-üles-põhimõttel **toimiva pideva, konkurentsitiheda ja tähtajalise avaliku projektikonkursi** kaudu, mis on suunatud üksikettevõtjatele (peamiselt idufirmad ja VKEd), pöörates erilist tähelepanu noortele ja naisnovaatoritele. **Sellist** alt-üles-põhimõttel toimivat avalikku projektikonkursi täiendatakse sihipärase toetusega kujunemisyrgus läbimurdelistele või murrangulistele **uuendustele ja** tehnoloogiatele, millel võib olla strateegiline tähtsus. Ettepanekuid võivad esitada ka investorid, sealhulgas riiklikud innovatsiooniasutused, kuid toetust antakse ettevõttele.

Muudatusettepanek 235

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – alapunkt 1.1.2 – lõik 8

Komisjoni ettepanek

Accelerator võimaldab Pathfinder'ist,

Muudatusettepanek

Accelerator võimaldab Pathfinder'ist,

liikmesriikide samalaadsete kõrgetasemeliste teadusuuringute programmide ja ELi *raamprogrammide*¹⁷ muudest sammastest *saadud toetusega* projektidest pärit uuenduste kiirendatud kasutuselevõttu, et aidata neil turule jõuda. „Euroopa horisondi“ ja varasemate raamprogrammide muude sammaste raames toetust saanud projektide kindlakstegemine toimub asjakohaste meetodikate, näiteks innovatsiooniradari abil.

---

¹⁷ Näiteks Euroopa Teadusnõukogu kontseptsiooni tõendamine, projektid, mis on saanud toetust samba „Üleilmsed probleemid ja tööstuse konkurentsivõime“ raames, Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi teadmisi- ja innovaatikakogukondades tekkinud idufirmad, ... sealhulgas programmi „Horisont 2020“ meetmete toetus, eelkõige projektid, mis on välja valitud „Horisont 2020“ VKEdele ettenähtud vahendi 2. etapis ja saanud sellega seotud kvaliteedimärgise, mida rahastavad liikmesriigid, ning projektid (olemasolevate ja tulevaste) Euroopa partnerlustest.

Muudatusettepanek 236

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – alapunkt 1.1.3 – lõik 1 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– EIC ettevõtluse kiirendamisteenuseid, mis toetavad vahenditega Pathfinder ja Accelerator seotud tegevusi ja meetmeid. Eesmärk on viia EIC rahastatavad novaatorid (sealhulgas rahastatava kvaliteedimärgisega) kokku investorite, partnerite *ja avaliku sektori* hankijatega. EIC meetmetega seoses pakutakse mitmeid juhendamise- ja nõustamisteenuseid.

liikmesriikide samalaadsete kõrgetasemeliste teadusuuringute programmide, *EIT teadmisi-* ja *innovaatikakogukondadest ning ELi raamprogrammi*¹⁷ muudest sammastest *toetust saanud* projektidest pärit uuenduste kiirendatud kasutuselevõttu, et aidata neil turule jõuda. „Euroopa horisondi“ ja varasemate raamprogrammide muude sammaste raames toetust saanud projektide kindlakstegemine toimub asjakohaste meetodikate, näiteks innovatsiooniradari abil.

---

¹⁷ Näiteks Euroopa Teadusnõukogu kontseptsiooni tõendamine, projektid, mis on saanud toetust samba „Üleilmsed probleemid ja *Euroopa* tööstuse konkurentsivõime“ raames, Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi teadmisi- ja innovaatikakogukondades tekkinud idufirmad, ... sealhulgas programmi „Horisont 2020“ meetmete toetus, eelkõige projektid, mis on välja valitud „Horisont 2020“ VKEdele ettenähtud vahendi 2. etapis ja saanud sellega seotud kvaliteedimärgise, mida rahastavad liikmesriigid, ning projektid (olemasolevate ja tulevaste) Euroopa partnerlustest.

Muudatusettepanek

– EIC ettevõtluse kiirendamisteenuseid, mis toetavad vahenditega Pathfinder ja Accelerator seotud tegevusi ja meetmeid. Eesmärk on viia EIC rahastatavad novaatorid (sealhulgas rahastatava kvaliteedimärgisega) kokku investorite, partnerite *ning avaliku- ja erasektori* hankijatega. EIC meetmetega seoses pakutakse mitmeid juhendamise- ja

Novaatoritele luuakse juurdepääs võimalike partnerite, sealhulgas tööstuspartnerite rahvusvahelisele võrgustikule, et täiendada väärtusahelat või luua turuvõimalusi ning leida investoreid ja muid erasektori või ettevõtete rahastamisallikaid. Tegevused hõlmavad ürituste (nt vahendusüritused, esitluskohtumised) korraldamist, kuid ka partnerite leidmise platvormide väljatöötamist või olemasolevat platvormide kasutamist tihedas seoses finantsvahendajatega, keda toetab InvestEU, ja EIP grupiga. Need tegevused soodustavad ka kogemuste vahetamist, mis on innovatsiooni ökosüsteemis õppeallikas, kasutades eriti hästi ära EIC kõrgema nõuandekogu liikmeid ja EIC stipendiaate;

nõustamisteenuseid. Novaatoritele luuakse juurdepääs võimalike partnerite, sealhulgas tööstuspartnerite rahvusvahelisele võrgustikule, et täiendada väärtusahelat või luua turuvõimalusi ning leida investoreid ja muid erasektori või ettevõtete rahastamisallikaid. Tegevused hõlmavad ürituste (nt vahendusüritused, esitluskohtumised) korraldamist, kuid ka partnerite leidmise platvormide väljatöötamist või olemasolevat platvormide kasutamist tihedas seoses finantsvahendajatega, keda toetab InvestEU, ja EIP grupiga. Need tegevused soodustavad ka kogemuste vahetamist, mis on innovatsiooni ökosüsteemis õppeallikas, kasutades eriti hästi ära EIC kõrgema nõuandekogu liikmeid ja EIC stipendiaate. ***Need läbimurdelistele / kõrge riskiga uuendustele suunatud EIC lisategevused täiendavad EIT sarnaseid tegevusi, mille sihtrühmaks on ettevõtjad, novaatorid ja idufirmad. EICd julgustatakse kasutama novaatoritele toetust pakkudes ära teadmisi- ja innovaatikakogukondade eksperditeadmisi ja kogemusi;***

Muudatusettepanek 237

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.1 – alapunkt 1.1.3 – lõik 1 – taane 3

Komisjoni ettepanek

– EIC väljakutseid, st ergutusauhindu, mis aitavad kaasa ***uute lahenduste leidmiseks globaalprobleemidele***, kaasata uusi osalejaid ***ja*** luua uusi kogukondi. EIC tunnustavate auhindade hulka kuuluvad iCapital, sotsiaalse innovatsiooni ergutusauhind ja naisnovaatorite auhind¹⁸. Auhindade ülesehitus ***seob EIC teiste raamprogrammi*** osadega, sealhulgas missioonide ja ***muude rahastamisasutustega***. Uuritakse koostöövõimalusi organisatsioonidega (nt ettevõtted, ülikoolid, teadusasutused, ettevõtluse edendajad, heategevusasutused

Muudatusettepanek

– EIC väljakutseid, st ergutusauhindu, mis aitavad kaasa ***uutele läbimurdelistele uuendustele ning*** kaasata uusi osalejaid, luua uusi ***teadusuuringute ja innovatsiooni kogukondi ja võrgustikke ning muuta ELi toetusel põhinevad saavutused nähtavamaks***. EIC tunnustavate auhindade hulka kuuluvad iCapital, ***ELi väljakutseauhind***, sotsiaalse innovatsiooni ergutusauhind ja naisnovaatorite auhind¹⁸. Auhindade ülesehitus ***ja kasutamine on seotud programmi teiste*** osadega, sealhulgas missioonide ja ***EITga, et tagada***

ja sihtasutused);

vastastikune täiendavus ja vältida dubleerimist. Uuritakse koostöövõimalusi organisatsioonidega (nt ettevõtted, ülikoolid, teadusasutused, ettevõtluse edendajad, heategevusasutused ja sihtasutused);

---

¹⁸ EIC auhinnaprogramm võtab üle „Horisont 2020“ raames väljaantavate auhindade haldamise ning näeb ette uute ergutus- ja tunnustusauhindade väljatöötamise ja rakendamise.

---

¹⁸ EIC auhinnaprogramm võtab üle „Horisont 2020“ raames väljaantavate auhindade haldamise ning näeb ette uute ergutus- ja tunnustusauhindade väljatöötamise ja rakendamise.

Muudatusettepanek 238

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.2 – alapunkt 1.2.1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

EIC kõrgem nõuandekogu (edaspidi „EIC nõuandekogu“) abistab komisjoni EIC ülesannete täitmisel. **Lisaks EIC tööprogrammide kohta nõu andmisele on EIC nõuandekogul aktiivne nõuandev roll juhtimis- ja järelmeetmete alal.** Sellel on teabevahetusfunktsioon ja selle liikmetel on saadiku roll innovatsiooni edendamisel ELis. Teabevahetuskanaliteks on muu hulgas peamistel innovatsioonisündmustel viibimine, sotsiaalmeedia, EIC novaatorite kogukonna loomine, peamiste meediakanalite kaasamine innovatsioonile keskendudes, ühisüritused ettevõtlusinkubaatorite ja kiirenduskeskustega.

Muudatusettepanek

EIC kõrgem nõuandekogu (edaspidi „EIC nõuandekogu“) abistab komisjoni EIC ülesannete täitmisel. **Selle liikmete seas on vastavalt käesoleva otsuse artiklile 9 esindatud muu hulgas innovatsioonipoliitika teaduseksperdid, teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonid, ettevõtjad ja riskikapitaliandjad.**

EIC tegevuse elluviimiseks esitab komisjon EIC nõuandekogu abiga

- **sihtrühmade ja nende erivajaduste selge eritelu;**
- **üksikasjad selle kohta, kuidas rakendatakse segatoetust (toetus, omakapital, laen ja tagatis);**
- **vahendite süstemaatilise ja reaallajas hindamise usaldusväärse mehhanismi, et tagada kiire poliitiline õpiprotsess ja**

innovatsioonimustrite väljakujundamine, sealhulgas näitajate valimine ja rakendamine;

– *EIC ja EIT koostöö, et tagada vastastikune täiendavus ja vältida dubleerimist;*

– *programmijuhtide ülesannete ja kohustuste üksikasjalikum määratluse;*

– *kirjelduse vahendite kohta, mille abil meelitatakse väga riskantsete projektide juurde riskikapitaalinvestoreid;*

– *innovatsioonieesmärkide määratluse toote, protsessi, turustamise ja teenuste osas;*

– *andmed selle kohta, kui suur on toetusesaajate tõukejõud.*

Nõuandekogu annab nõu ka EIC tööprogrammide ning juhtimis- ja järeelmeetmete kohta. Sellel on teabevahetusfunktsioon ja selle liikmetel on saadiku roll innovatsiooni edendamisel ELis. Teabevahetuskanaliteks on muu hulgas peamistel innovatsioonisündmustel viibimine, sotsiaalmeedia, EIC novaatorite kogukonna loomine, peamiste meediakanalite kaasamine innovatsioonile keskendudes, ühisüritused ettevõtlusinkubaatorite ja kiirenduskeskustega. EIT juhatus ja EIC nõuandekogu teevad koostööd, et kasutada ära koostoimet ja suurendada lisaväärtust ELi novaatorite ja ettevõtjate jaoks.

Muudatusettepanek 239

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.2 – alapunkt 1.2.1 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

EIC nõuandekogu **annab** komisjonile soovitusi seoses innovatsioonitrendide või -algatustega, mis on vajalikud ELi innovatsiooni ökosüsteemi soodustamiseks ja edendamiseks, samuti seoses **võimalik**

Muudatusettepanek

EIC nõuandekogu **ning EIT juhatus annavad** komisjonile soovitusi seoses innovatsioonitrendide või -algatustega, mis on vajalikud ELi innovatsiooni ökosüsteemi soodustamiseks ja

regulatiivsete tõketega. Nõuandekogu soovitude abil peab samuti olema võimalik kindlaks teha tärkavaid innovatsioonivaldkondi, mida tuleb arvesse võtta samba „Üleilmsed probleemid ja tööstuse konkurentsivõime” ja missioonide raames toimivas tegevuses. Sel viisil aitab nõuandekogu kaasa programmi „Euroopa Horisont“ üldise sidususe saavutamisele.

edendamiseks, samuti seoses **võimalike tehniliste ja** regulatiivsete tõketega. Nõuandekogu soovitude abil peab samuti olema võimalik kindlaks teha tärkavaid innovatsioonivaldkondi, mida tuleb arvesse võtta samba „Üleilmsed probleemid ja **Euroopa** tööstuse konkurentsivõime“ ja missioonide raames toimivas tegevuses. Sel viisil aitab nõuandekogu kaasa programmi „Euroopa Horisont“ üldise sidususe saavutamisele.

Muudatusettepanek 240

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 1 – alapunkt 1.2 – alapunkt 1.2.2 – lõik 5

Komisjoni ettepanek

Eelkõige jälgivad programmijuhid Pathfinder’i projektikonkursi läbiviimist ja soovivad hindamise pingerida, **arvestades ühtlase** strateegilise projektipaketi sisu, millelt oodatakse olulist panust võimalike **ühiskondlikku** või **majandusturgu** loovate uuenduste kujunemisel.

Muudatusettepanek

Eelkõige jälgivad programmijuhid Pathfinder’i projektikonkursi läbiviimist ja soovivad hindamise pingerida, **võttes aluseks määruses defineeritud selged ja läbipaistvad kriteeriumid, pidades silmas** strateegilise projektipaketi sisu, millelt oodatakse olulist panust võimalike **teaduslike, ühiskondlike või majanduslike murranguliselt uute tulevikutehnoloogiatega** või **turgu** loovate uuenduste kujunemisel.

Muudatusettepanek 241

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 2 – alapunkt 2.1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Selleks et teadlasi, ettevõtjaid, tööstust ja ühiskonda üldiselt kaasava innovatsiooni potentsiaali täielikult ära kasutada, peab EL parandama keskkonda nii, et innovatsioon oleks seal igal tasandil edukas. See tähendab kaasa aitamist tõhusa innovatsiooni ökosüsteemi väljakujundamisele ELi tasandil ning koostöö, võrgustumise ja ideede, rahastamise ja oskuste **vahetamise**

Muudatusettepanek

Selleks et teadlasi, ettevõtjaid, tööstust ja ühiskonda üldiselt kaasava innovatsiooni potentsiaali täielikult ära kasutada, peab EL parandama keskkonda nii, et innovatsioon oleks seal igal tasandil edukas. See tähendab kaasa aitamist tõhusa innovatsiooni ökosüsteemi väljakujundamisele ELi tasandil ning koostöö, võrgustumise ja ideede **vahetamise soodustamist ning avatud**

soodustamine riiklikes ja kohalikes innovatsiooni ökosüsteemides.

innovatsiooniprotsesside, rahastamise ja oskuste *arendamist* riiklikes ja kohalikes innovatsiooni ökosüsteemides.

Muudatusettepanek 242

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 2 – alapunkt 2.1 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Samuti peab ELi eesmärgiks olema niisuguste ökosüsteemide kujundamine, mis toetavad lisaks eraettevõtetes toimuvale innovatsioonile *sotsiaalset innovatsiooni* ja avaliku sektori innovatsiooni. Muidugi peab valitsemissektor olema innovaatiline ja end uuendama, et suuta toetada reguleerimise ja valitsemise muutusi, mis on vajalikud uute tehnoloogiate ulatusliku levitamise ja avaliku sektori kasvava nõudluse toetamiseks, et võimaldada tulemuslikku ja tõhusat teenuste osutamist. Sotsiaalsetel uuendustel on oluline tähtsus ühiskonna heaolu suurendamisel.

Muudatusettepanek

Samuti peab ELi eesmärgiks olema niisuguste ökosüsteemide kujundamine, mis toetavad *sotsiaalset innovatsiooni ning ergutavad* lisaks eraettevõtetes toimuvale innovatsioonile *ka teadmiste siiret* ja avaliku sektori innovatsiooni. Muidugi peab valitsemissektor olema innovaatiline ja end uuendama, et suuta toetada reguleerimise ja valitsemise muutusi, mis on vajalikud *uuenduste, sealhulgas* uute tehnoloogiate ulatusliku levitamise ja avaliku sektori kasvava nõudluse toetamiseks, et võimaldada tulemuslikku ja tõhusat teenuste osutamist. Sotsiaalsetel uuendustel on oluline tähtsus ühiskonna heaolu suurendamisel. *EIT teadmise- ja innovaatikakogukonnad kui Euroopa suurim innovatsioonivõrgustik täidab selliste ökosüsteemide väljaarendamisel ning selle prioriteedi elluviimisel tähtsat rolli. Need loovad piirkondadevahelise koostöö võimaluse, ühendades innovatsiooni ökosüsteemid üleeuroopalisel tasandil.*

Muudatusettepanek 243

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 2 – alapunkt 2.2 – lõik 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Esimese sammuna organiseerib komisjon *EIC foorumi*, kuhu kuuluvad liikmesriikide ja assotsieerunud riikide avaliku sektori asutused ja muud asutused,

Muudatusettepanek

Esimese sammuna organiseerib komisjon *innovatsioonifoorumi*, kuhu kuuluvad liikmesriikide ja assotsieerunud riikide avaliku sektori asutused ja muud asutused,

mis vastutavad riikliku innovatsioonipoliitika ja riiklike innovatsiooniprogrammide elluviimise eest; foorumi organiseerimise eesmärk on kooskõlastamise ja dialoogi edendamine ELi innovatsiooni ökosüsteemi kujundamisel. Selle **EIC foorumi raames teeb** komisjon järgmist:

mis vastutavad riikliku innovatsioonipoliitika ja riiklike innovatsiooniprogrammide elluviimise eest; foorumi organiseerimise eesmärk on kooskõlastamise ja dialoogi edendamine ELi innovatsiooni ökosüsteemi kujundamisel. Selle **innovatsioonifoorumi raames teevad kaasatud sidusrühmad ja ELi organid, sealhulgas EIT, EIC nõuandekogu ja** komisjon, järgmist:

Muudatusettepanek 244

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 2 – alapunkt 2.2 – lõik 1 – taane 3

Komisjoni ettepanek

– suurendab kooskõla **riiklike innovatsiooniprogrammide** ja EIC vahel, et soodustada tegevuste sünergiat ja vältida **nende kattumist**, jagades andmeid programmide ja nende rakendamise kohta, samuti ressursside ja oskusteabe ning tehnoloogia- ja innovatsioonisuundumuste analüüsi ja jälgimise kohta, ning viies omavahel kokku vastavad novaatorite ringkonnad;

Muudatusettepanek

– suurendab kooskõla **riikide, EIT ja EIC** vahel, et soodustada tegevuste sünergiat ja vältida **kattumisi**, jagades andmeid programmide ja nende rakendamise kohta, samuti ressursside ja oskusteabe ning tehnoloogia- ja innovatsioonisuundumuste analüüsi ja jälgimise kohta, ning viies omavahel kokku vastavad novaatorite ringkonnad;

Muudatusettepanek 245

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 2 – alapunkt 2.2 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Tegevusi rakendatakse selleks, et tagada EIC meetmeliikide (mis keskenduvad eelkõige **läbimurdelisele** innovatsioonile) ning liikmesriikide ja assotsieerunud riikide, samuti eraalgatuste rakendatavate tegevuste tulemuslik vastastikune täiendavus, eesmärgiga toetada igat laadi innovatsiooni, ulatuda kõigi ELi novaatoriteni ja pakkuda neile tõhusamat ja piisavalt toetust.

Muudatusettepanek

Tegevusi rakendatakse selleks, et tagada **EIT ja EIC** meetmeliikide (mis keskenduvad eelkõige innovatsioonile) ning liikmesriikide ja assotsieerunud riikide, samuti eraalgatuste rakendatavate tegevuste tulemuslik vastastikune täiendavus **ja koostöö**, eesmärgiga toetada igat laadi innovatsiooni, ulatuda kõigi ELi novaatoriteni ja pakkuda neile tõhusamat ja piisavalt toetust.

Muudatusettepanek 246

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 2 – alapunkt 2.2 – lõik 3 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Selleks **teeb EL** järgmist:

Muudatusettepanek

Selleks **teevad ELi asjakohased asutused** järgmist:

Muudatusettepanek 247

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 2 – alapunkt 2.2 – lõik 3 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– edendab ja kaasrahastab ühiseid innovatsiooniprogramme, mida juhivad riikliku, piirkondliku või kohaliku innovatsioonipoliitika ja sellekohaste innovatsiooniprogrammide eest vastutavad asutused, sellega **võivad ühineda** innovatsiooni ja novaatoreid toetavad eraettevõtjad. Niisugused nõudluspõhised ühisprogrammid võivad muu hulgas olla suunatud varasemate etappide ja teostatavusuuringute toetamisele, **teadusringkondade koostööle ettevõtetega**, kõrgtehnoloogiliste VKEde teaduskoostöö toetamisele, tehnoloogia ja teadmiste siirdele, VKEde rahvusvahelistumisele, turgude analüüsile ja arendamisele, madaltehnoloogiliste VKEde üleminekule digitehnoloogiale, rahastusvahenditele, mis on ette nähtud turulähedaseks innovatsioonitegevuseks või turuletoomiseks, ning sotsiaalsele innovatsioonile. Need võivad hõlmata ka avalike ühishangete algatusi, mis võimaldavad uuendusi avalikus sektoris turustada, eriti uue poliitika arendamise toel. See võib olla eriti tõhus innovatsiooni stimuleerimiseks avalike teenuste valdkonnas ja Euroopa novaatoritele turuvõimaluste pakkumiseks;

Muudatusettepanek

– edendab ja kaasrahastab ühiseid innovatsiooniprogramme, mida juhivad riikliku, piirkondliku või kohaliku innovatsioonipoliitika ja sellekohaste innovatsiooniprogrammide eest vastutavad asutused, sellega **peaksid ühinema** innovatsiooni ja novaatoreid toetavad eraettevõtjad. Niisugused **pakkumis- ja nõudluspõhised** ühisprogrammid võivad muu hulgas olla suunatud varasemate etappide ja teostatavusuuringute toetamisele, **koostööle akadeemikute, teadusorganisatsioonide ja ettevõtete vahel**, kõrgtehnoloogiliste VKEde teaduskoostöö toetamisele, tehnoloogia ja teadmiste siirdele, VKEde rahvusvahelistumisele, turgude analüüsile ja arendamisele, madaltehnoloogiliste VKEde üleminekule digitehnoloogiale, rahastusvahenditele, mis on ette nähtud turulähedaseks innovatsioonitegevuseks või turuletoomiseks, ning sotsiaalsele innovatsioonile. Need võivad hõlmata ka avalike ühishangete algatusi, mis võimaldavad uuendusi avalikus sektoris turustada, eriti uue poliitika arendamise toel. See võib olla eriti tõhus innovatsiooni stimuleerimiseks avalike teenuste valdkonnas ja Euroopa novaatoritele turuvõimaluste pakkumiseks; **Kohalikul tasandil juhtimise korral peaksid need programmid võimaldama riikidevahelisi**

partnerlusi ja need peaksid olema kooskõlas aruka spetsialiseerumise strateegiatega ning toetama asjaomastes piirkondades koostööt Euroopa Regionaalarengu Fondiga.

Muudatusettepanek 248

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 2 – alapunkt 2.2 – lõik 3 – taane 2

Komisjoni ettepanek

– toetab ka ühiseid nõustamis-, juhendamise- ja tehnilise abi programme ning muid teenuseid, mis viiakse novaatoritele lähemale võrgustike (näiteks Euroopa ettevõtlusvõrgustik), klastrite, üleeuroopaliste platvormide (näiteks Startup Europe), innovatsioonis osalejate (nii avalikus kui ka erasektoris) ja eriti inkubaatorite ja innovatsioonikeskuste kaudu, mida saab peale selle omavahel ühendada, et soodustada novaatorite vahelist partnerlust. Samuti **võidakse** anda toetust pehmete oskuste edendamiseks innovatsiooni eesmärgil, sealhulgas kutseõppeasutuste võrgustikele, *see toimub tihedas seoses Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudiga*;

Muudatusettepanek

– toetab ka ühiseid nõustamis-, juhendamise- ja tehnilise abi programme ning muid teenuseid, mis viiakse novaatoritele lähemale võrgustike (näiteks Euroopa ettevõtlusvõrgustik), klastrite, üleeuroopaliste platvormide (näiteks Startup Europe), innovatsioonis osalejate (nii avalikus kui ka erasektoris) ja eriti inkubaatorite ja innovatsioonikeskuste kaudu, mida saab peale selle omavahel ühendada, et soodustada novaatorite vahelist partnerlust. Samuti **tuleks** anda toetust pehmete oskuste edendamiseks innovatsiooni eesmärgil, sealhulgas kutseõppeasutuste võrgustikele **ja** tihedas **koostöös EITga**;

Muudatusettepanek 249

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Nagu ELi teadus- ja innovatsiooniprogrammide mõju maksimeerimise kõrgetasemelise töörühma (Lamy juhitud kõrgetasemeline töörühm) aruandes sõnaselgelt väljendatakse, on parimaks edasiliikumise viisiks anda haridus tulevikuks ja investeerida inimestesse, kes midagi muudavad. Eelkõige kutsutakse Euroopa ülikoole üles

Muudatusettepanek

Nagu ELi teadus- ja innovatsiooniprogrammide mõju maksimeerimise kõrgetasemelise töörühma (Lamy juhitud kõrgetasemeline töörühm) aruandes sõnaselgelt väljendatakse, on parimaks edasiliikumise viisiks anda haridus tulevikuks ja investeerida inimestesse, kes midagi muudavad. Eelkõige kutsutakse Euroopa ülikoole üles

stimuleerima ettevõtlust, kaotama valdkondade vahelisi piire ja institutsionaliseerima valdkondadega mitteseotud tugevat koostööd teadusringkondade ja tööstuse vahel. Viimaste uuringute kohaselt on Euroopa idufirmade asutajate asukohavalikut ülekaalukalt olulisim mõjutav tegur andekate inimeste leidmine. Ettevõtlusharidusel ja koolitusvõimalustel on põhiroll tulevaste novaatorite kasvatamisel ja praeguste novaatorite võimete arendamisel, et nad saaksid oma ettevõtet edukamaks muuta. Ettevõtlusalase ande ja kutsealateenuste, kapitali ja turgude kättesaadavus ELi tasandil ning peamiste innovatsioonitegevuses osalejate koondamine ühise eesmärgi saavutamiseks on innovatsiooni ökosüsteemi **soodustamise põhielemendid**. Tehtavad jõupingutused on vaja kooskõlastada kogu ELis, et luua omavahel ühendatud ELi-üleste ettevõtlusklastrite ja ökosüsteemide kriitiline mass.

stimuleerima ettevõtlust, kaotama valdkondade vahelisi piire ja institutsionaliseerima valdkondadega mitteseotud tugevat koostööd teadusringkondade ja tööstuse vahel. Viimaste uuringute kohaselt on Euroopa idufirmade asutajate asukohavalikut ülekaalukalt olulisim mõjutav tegur andekate inimeste leidmine. Ettevõtlusharidusel ja koolitusvõimalustel on põhiroll tulevaste novaatorite kasvatamisel ja praeguste novaatorite võimete arendamisel, et nad saaksid oma ettevõtet edukamaks muuta. Ettevõtlusalase ande ja kutsealateenuste, kapitali ja turgude kättesaadavus ELi tasandil ning peamiste innovatsioonitegevuses osalejate koondamine ühise eesmärgi saavutamiseks on **põhielemendid, mis soodustavad innovatsiooni ökosüsteemi ning aitavad luua piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil edukaid innovatsioonimudeleid ja parimaid tavasid**. Tehtavad jõupingutused on vaja kooskõlastada kogu ELis, et luua omavahel ühendatud ELi-üleste ettevõtlusklastrite ja ökosüsteemide kriitiline mass.

Muudatusettepanek 250

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.1 – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

EIT on praegu Euroopa suurim integreeritud innovatsiooni ökosüsteem, kus on üle 1000 tipptasemel koostööpartneri ettevõtlusest, teadus- ja haridusvaldkonnast ning mujalt. EIT innovatsioonimudel toimib ja on jätkuvalt eriti oluline innovatsioonitegevuse takistuste kõrvaldamisel liikmesriikide ja piirkondlikul tasandil. EIT tegeleb kõnealuste probleemide lahendamise, toetades Euroopa innovatsioonimaastikul tehtavaid struktuurimuutusi. Selleks

edendab EIT kõrgetasemelise hariduse, teadustegevuse ja innovatsiooni lõimimist, eelkõige oma teadmises- ja innovaatikakogukondade kaudu, luues sel viisil uue, innovatsiooni soodustava keskkonna, ning ergutab ja toetab uut ettevõtjate põlvkonda ja stimuleerib innovatiivsete tütarettevõtete ja idufirmade loomist.

Muudatusettepanek 251

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.1 – lõik 2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Veel on vaja jõupingutusi niisuguste ökosüsteemide loomiseks, kus teadlased, novaatorid, tööstused ja valitsused saaksid omavahel hõlpsalt koostööd teha. Tegelikult ei toimi innovatsiooni ökosüsteemid ikka veel optimaalselt mitmesugustel põhjustel, näiteks:

Muudatusettepanek

Veel on vaja jõupingutusi niisuguste ökosüsteemide loomiseks **ja edendamiseks**, kus teadlased, novaatorid, tööstused ja valitsused saaksid omavahel hõlpsalt koostööd teha. Tegelikult ei toimi innovatsiooni ökosüsteemid ikka veel optimaalselt mitmesugustel põhjustel, näiteks:

Muudatusettepanek 252

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.1 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

Tulevaste probleemide lahendamiseks, uute tehnoloogiate pakutavate võimaluste ärakasutamiseks ning jätkusuutlikule majanduskasvule, tööhõivele, konkurentsivõimele ja Euroopa kodanike heaolule kaasa aitamiseks on vaja Euroopa innovatsioonivõimet veelgi tugevdada, edendades koostööd ja innovatsiooni soodustavate uute keskkondade loomist, tugevdades teadusringkondade ja teadussektori innovatsioonisuutlikkust, toetades uut ettevõtjate põlvkonda **ja** edendades innovatsiooniprojektide loomist ja arendamist.

Muudatusettepanek

Tulevaste probleemide lahendamiseks, uute tehnoloogiate pakutavate võimaluste ärakasutamiseks ning jätkusuutlikule majanduskasvule, tööhõivele, konkurentsivõimele ja Euroopa kodanike heaolule kaasa aitamiseks on vaja Euroopa innovatsioonivõimet veelgi tugevdada, edendades koostööd ja innovatsiooni soodustavate uute keskkondade loomist, tugevdades teadusringkondade ja teadussektori innovatsioonisuutlikkust, toetades uut ettevõtjate **ja teadlaste** põlvkonda **ning** edendades innovatsiooniprojektide loomist ja

arendamist, *aga ka edendades ja tõstes üldsuse seas esile tänu ELi toetusele tehtud teadus- ja innovatsioonitegevuse saavutusi.*

Muudatusettepanek 253

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.1 – lõik 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

EIT käsitleb neid probleeme kooskõlas oma perioodi 2021–2027 strateegiliste eesmärkidega, mis kehtestatakse EIT strateegilist innovatsioonikava käsitleva õigusakti ettepanekus.

Muudatusettepanek 254

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

EIT-l on oluline roll jätkusuutlike innovatsiooni ökosüsteemide tugevdamisel kogu Euroopas. Eelkõige jätkab EIT tegevust esmajärjekorras teadmiskogude ja innovaatikakogude kaudu, mis on ulatuslikud Euroopa partnerlused, mis keskenduvad ühiskonna konkreetsete probleemide lahendamisele. **EIT jätkab** neid ümbritseva innovatsiooni ökosüsteemi tugevdamist, soodustades teaduse, innovatsiooni ja hariduse lõimumist. Peale selle aitab EIT kogu Euroopas kaasa innovatsiooni tulemuslikkuse lünkade kõrvaldamisele, laiendades oma piirkondlikku innovatsioonikava. EIT töötab innovatsiooni ökosüsteemidega, millel on strateegiast, teemavaldkonnast ja mõjust tulenevalt suur innovatsioonipotentsiaal, tugevas koostöös aruka spetsialiseerumise strateegiate ja platvormidega.

EIT-l on oluline roll jätkusuutlike innovatsiooni ökosüsteemide tugevdamisel kogu Euroopas, **pakkudes lahendusi meie ühiskondade ees seisvatele kõige pakilisematele üleilmsetele probleemidele.** Eelkõige jätkab EIT tegevust esmajärjekorras teadmiskogude ja innovaatikakogude kaudu, mis on ulatuslikud Euroopa partnerlused, mis keskenduvad ühiskonna konkreetsete probleemide lahendamisele. **Teadmis- ja innovaatikakogukonnad jätkavad** neid ümbritseva innovatsiooni ökosüsteemi tugevdamist, soodustades teaduse, innovatsiooni ja hariduse lõimumist. Peale selle aitab EIT kogu Euroopas kaasa innovatsiooni tulemuslikkuse lünkade kõrvaldamisele, laiendades oma piirkondlikku innovatsioonikava. EIT töötab innovatsiooni ökosüsteemidega, millel on strateegiast, teemavaldkonnast ja mõjust tulenevalt suur

innovatsioonipotentsiaal, tugevas koostöös aruka spetsialiseerumise strateegiate ja platvormidega.

Muudatusettepanek 255

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.1 – lõik 2 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– olemasolevate teadmis- ja innovaatikakogukondade tulemuslikkuse suurendamine ning uute kogukondade loomine **piiratud arvu teemavaldkondade jaoks**;

Muudatusettepanek

– olemasolevate teadmis- ja innovaatikakogukondade tulemuslikkuse suurendamine ning uute kogukondade loomine **üleilmsete probleemide lahendamiseks**;

Muudatusettepanek 256

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.1 – lõik 2 – taane 2

Komisjoni ettepanek

– piirkondade arengu kiirendamine tipptasemeni riikides, mis on tagasihoidlikud või mõõdukad novaatorid.

Muudatusettepanek

– piirkondade arengu kiirendamine tipptasemeni riikides, mis on tagasihoidlikud või mõõdukad novaatorid, **tihedas koostöös asjakohaste piirkondlike fondidega**.

Muudatusettepanek 257

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.2 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

EIT koolitustegevust tugevdatakse, et soodustada innovatsiooni ja ettevõtlust parema hariduse ja koolituse abil. Suurem inimkapitali arendamisele pööratav tähelepanu suunatakse EIT teadmis- ja innovaatikakogukondade olemasolevate haridusprogrammide laiendamisele, et üliõpilastele ja spetsialistidele jätkuvalt pakkuda kvaliteetseid õppekavu

Muudatusettepanek

EIT koolitustegevust tugevdatakse, et soodustada innovatsiooni ja ettevõtlust parema hariduse ja koolituse, **sh kutsekoolituse** abil. Suurem inimkapitali arendamisele pööratav tähelepanu suunatakse EIT teadmis- ja innovaatikakogukondade olemasolevate haridusprogrammide laiendamisele, et üliõpilastele ja spetsialistidele jätkuvalt

innovatsiooni ja ettevõtluse alal kooskõlas eelkõige ELi tööstus- ja oskuste strateegiaga. See võib hõlmata teadlasi ja novaatoreid, keda toetatakse „Euroopa Horisondi“ teiste osade, eelkõige MSC-meetmete alusel. Samuti toetab EIT Euroopa ülikoolide uuendamist ja nende lõimimist innovatsiooni ökosüsteemidesse, edendades ja tõhustades nende ettevõtluspotentsiaali ja -suutlikkust ning julgustades neid paremini prognoosima uusi vajaminevaid oskusi.

pakkuda kvaliteetseid õppekavu innovatsiooni ja ettevõtluse alal kooskõlas eelkõige ELi tööstus- ja oskuste strateegiaga. See võib hõlmata teadlasi ja novaatoreid, keda toetatakse „Euroopa Horisondi“ teiste osade, eelkõige MSC-meetmete alusel. Samuti toetab EIT Euroopa ülikoolide uuendamist ja nende lõimimist innovatsiooni ökosüsteemidesse, edendades ja tõhustades nende ettevõtluspotentsiaali ja -suutlikkust ning julgustades neid paremini prognoosima uusi vajaminevaid oskusi.

Muudatusettepanek 258

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.2 – lõik 2 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– uuenduslike õppekavade väljatöötamine, võttes arvesse tööstuse vajadusi tulevikus, ning niisuguste nii Euroopas kui ka väljaspool üliõpilastele, ettevõtjatele ja spetsialistidele pakutavate valdkondadevaheliste programmide väljatöötamine, milles erialateadmised ja sektoriomased teadmised on ühendatud ettevõtlus- ja innovatsioonialaste oskustega, näiteks kõrgtehnoloogiliste oskustega digitehnoloogia ja progressi võimaldavate tehnoloogiate alal;

Muudatusettepanek

– uuenduslike õppekavade väljatöötamine, võttes arvesse tööstuse **ja ühiskonna** vajadusi tulevikus, ning niisuguste nii Euroopas kui ka väljaspool üliõpilastele, ettevõtjatele ja spetsialistidele pakutavate valdkondadevaheliste programmide väljatöötamine, milles erialateadmised ja sektoriomased teadmised on ühendatud ettevõtlus- ja innovatsioonialaste oskustega, näiteks kõrgtehnoloogiliste oskustega digitehnoloogia ja progressi võimaldavate tehnoloogiate alal;

Muudatusettepanek 259

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.2 – lõik 2 – taane 3

Komisjoni ettepanek

– kõrgharidussektori innovatsiooni- ja ettevõtlussuutlikkuse arendamine, kasutades EIT kogukondade erialateadmisi hariduse, teaduse ja ettevõtluse ühendamisel;

Muudatusettepanek

– kõrgharidussektori innovatsiooni- ja ettevõtlussuutlikkuse arendamine **ja levitamise**, kasutades **ja edendades** EIT kogukondade erialateadmisi hariduse, teaduse ja ettevõtluse ühendamisel;

Muudatusettepanek 260

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.2 – lõik 2 – taane 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– *EIT auhinnad, st EIT väljakujunenud tunnustus üleilmsete probleemide lahendamiseks välja pakutud uudsete lahenduste eest ning noortele talentidele ja novaatoritele.*

Muudatusettepanek 261

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.3 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3.2.3. Uute lahenduste kasutuselevõtmine

3.2.3. Uued lahendused üleilmsetele probleemidele

Muudatusettepanek 262

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.3 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

EIT võimestab ettevõtjaid, novaatoreid, haridustöötajaid, üliõpilasi ja teisi innovatsioonis osalejaid töötama üheskoos valdkondadevahelistes meeskondades, et genereerida ideid ja muuta need nii järkjärgulisteks kui ka murrangulistes uuendusteks, ning hõlbustab seda laadi tööd. Tegevused, mida iseloomustavad avatud innovatsioon ja piiriülene lähenemine, keskenduvad teadmiste kolmnurga nende asjakohaste tegevuste kaasamisele, mis on olulised nende edukaks toimimiseks (näiteks saavad projektide läbiviijad parandada oma ligipääsu konkreetse kvalifikatsiooniga lõpetanutele, uudsete ideedega

EIT võimestab ettevõtjaid, novaatoreid, *disainereid*, haridustöötajaid, üliõpilasi ja teisi innovatsioonis osalejaid töötama üheskoos valdkondadevahelistes meeskondades, et genereerida ideid ja muuta need nii järkjärgulisteks kui ka murrangulistes uuendusteks, ning hõlbustab seda laadi tööd. Tegevused, mida iseloomustavad avatud innovatsioon ja piiriülene lähenemine, keskenduvad teadmiste kolmnurga nende asjakohaste tegevuste kaasamisele, mis on olulised nende edukaks toimimiseks (näiteks saavad projektide läbiviijad parandada oma ligipääsu konkreetse kvalifikatsiooniga lõpetanutele, uudsete ideedega

idufirmadele, asjakohaste täiendavate ressurssidega välisfirmadele jms).

idufirmadele, asjakohaste täiendavate ressurssidega välisfirmadele jms).

Muudatusettepanek 263

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.3 – lõik 2 – taane 1

Komisjoni ettepanek

– **uute toodete ja** teenuste **arendamise toetamine**, millega seoses teadmiste kolmnurgas osalejad **teevad** koostööd, et **saada turuletoomiseks valmis lahendused**;

Muudatusettepanek

– **toetus selleks, et muuta teadusuuringud uute toodete, teenuste ja turgude arendamiseks**, millega seoses **teevad** teadmiste kolmnurgas osalejad koostööd, et **leida lahendusi üleilmsetele probleemidele**;

Muudatusettepanek 264

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.4 – lõik 2 – taane 2

Komisjoni ettepanek

– EIT tegevuste kavandamine ja rakendamine eesmärgiga maksimeerida sünergia ja vastastikune täiendavus **samba** „Üleilmsed probleemid ja tööstuse konkurentsivõime“ alusel rakendatavate meetmetega;

Muudatusettepanek

– EIT tegevuste kavandamine ja rakendamine eesmärgiga maksimeerida sünergia ja vastastikune täiendavus **sammaste „Tiptasemel ja avatud teadus“ ning** „Üleilmsed probleemid ja Euroopa tööstuse konkurentsivõime“ alusel rakendatavate meetmetega **ning, kui see on asjakohane, neile meetmetele kaasa aitamine**;

Muudatusettepanek 265

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.4 – lõik 2 – taane 3

Komisjoni ettepanek

– ELi liikmesriikide kaasamine nii riiklikul kui ka piirkondlikul tasandil, käivitades struktureeritud dialoogi ja kooskõlastades jõupingutusi sünergia võimaldamiseks olemasolevate riiklike

Muudatusettepanek

– ELi liikmesriikide kaasamine nii riiklikul kui ka piirkondlikul tasandil, käivitades struktureeritud dialoogi ja kooskõlastades jõupingutusi sünergia võimaldamiseks olemasolevate **ja tulevaste**

algatustega, eesmärgiga teha kindlaks head tavad ja kogemused ning neid jagada ja levitada;

riiklike algatustega, eesmärgiga teha kindlaks head tavad ja kogemused ning neid jagada ja levitada;

Muudatusettepanek 266

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.4 – lõik 2 – taane 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– **uuenduslike tavade ja teadmiste jagamine ja levitamine ning Euroopa innovatsioonipoliitikale kaasaaitamine, vajaduse korral koos ja tihedas koostöös teiste programmi „Euroopa horisont“ osadega;**

Muudatusettepanek 267

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – III osa – punkt 3 – alapunkt 3.2 – alapunkt 3.2.4 – lõik 2 – taane 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– innovatsioonipoliitika aruteludel sisendi andmine ning ELi poliitiliste prioriteetide rakendamisele kaasa aitamine, tehes pidevalt koostööd kõigi Euroopa Komisjoni talitustega, muude ELi programmidega ja nende sidusrühmadega ning poliitika rakendusalgatustesse kätketud võimaluste edasine uurimine;

– innovatsioonipoliitika aruteludel sisendi andmine ning ELi poliitiliste prioriteetide **väljatöötamisele ja** rakendamisele kaasa aitamine, tehes pidevalt koostööd kõigi Euroopa Komisjoni talitustega, muude ELi programmidega ja nende sidusrühmadega ning poliitika rakendusalgatustesse kätketud võimaluste edasine uurimine;

Muudatusettepanek 268

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – IV osa – lõik 5

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Nüüd peab EL kvaliteedi ning oma teadus- ja innovatsioonisüsteemi mõju suhtes lati kõrgemale tõstma, milleks on vaja elavdada Euroopa teadusruumi,²⁰ ja seda

Nüüd peab EL kvaliteedi ning oma teadus- ja innovatsioonisüsteemi mõju suhtes lati kõrgemale tõstma, milleks on vaja elavdada Euroopa teadusruumi,²⁰ ja seda

ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi abil paremini toetada. Konkreetsemalt on vaja hästi lõimitud, kuid individuaalselt kohandatud ELi meetmete kogumit²¹ koos reformide ja tulemuslikkuse tõstmisega riiklikul tasandil (millele võivad kaasa aidata Euroopa Regionaalarengu Fondist toetavad aruka spetsialiseerumise strateegiad) ning teisest küljest institutsioonilisi muutusi teadusuuringuid rahastavates ja läbiviivates organisatsioonides, sealhulgas ülikoolides. Ühiste jõupingutustega ELi tasandil saab ära kasutada sünergia ja välja selgitada suurusjärgu, mis on vajalik riiklike poliitikareformide tõhusamaks ja mõjusamaks toetamiseks.

---

²⁰ Nõukogu järeldused Euroopa teadusruumi tegevuskava kohta, 19. mai 2015 [To be updated as necessary].

²¹ ELi toimimise lepingu artikli 181 lõige 2.

Muudatusettepanek 269

Ettepanek võtta vastu otsus I lisa – IV osa – punkt 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

1. TIPP-PÄDEVUSTE **JAGAMINE**²²

---

²² *Nende liikmesriikide ja assotsieerunud riikide kindlaksmääramiseks, kus tuleb asutada õigussubjektid, et nad võiksid esitada ettepanekuid tipp-pädevuste jagamise koordinaatoritena, kasutatakse teadusuuringute ja innovatsiooni tiptasemel põhinevat kriteeriumi. See kriteerium kätkeb kombineerituna üldisi majandustulemusi (SKP),*

ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi abil paremini toetada. Konkreetsemalt on vaja hästi lõimitud, kuid individuaalselt kohandatud ELi meetmete kogumit²¹ koos reformide ja tulemuslikkuse tõstmisega riiklikul tasandil (millele võivad **oluliselt** kaasa aidata Euroopa Regionaalarengu Fondist toetavad aruka spetsialiseerumise strateegiad, **kui need on kooskõlas tugevate riiklike teadusuuringute strateegiate ja rahastamisega**) ning teisest küljest institutsioonilisi muutusi teadusuuringuid rahastavates ja läbiviivates organisatsioonides, sealhulgas ülikoolides. Ühiste jõupingutustega ELi tasandil saab ära kasutada sünergia ja välja selgitada suurusjärgu, mis on vajalik riiklike poliitikareformide tõhusamaks ja mõjusamaks toetamiseks.

---

²⁰ Nõukogu järeldused Euroopa teadusruumi tegevuskava kohta, 19. mai 2015 [To be updated as necessary].

²¹ ELi toimimise lepingu artikli 181 lõige 2.

Muudatusettepanek

1. TIPP-PÄDEVUSTE **LEVITAMINE JA OSALUSE LAIENDAMINE**

teadusuuringute tulemuslikkust ja innovatsioonitulemusi, mis on normaliseeritud vastavalt seotud riikide suurusele. Selle kriteeriumi alusel kindlaks määratud riike nimetatakse tipp-pädevuste jagamise kontekstis kõlblikeks riikideks. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 349 kohaselt on äärepoolseimate piirkondade õigussubjektid tipp-pädevuste jagamise koordinaatoritena samuti täielikult kõlblikud.

Muudatusettepanek 270

Ettepanek võtta vastu otsus I lisa – IV osa – punkt 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuslikkuse erinevuste vähendamine, jagades kogu ELis teadmisi ja oskusteavet, aitab teadusuuringute ja innovatsiooni **tulemuslikkus** osas mahajäänud riikidel ja piirkondadel, sealhulgas ELi äärepoolseimatel piirkondadel saavutada globaalsetes väärtusahelates konkurentsivõime. Samuti võidakse luua tegevusi ajude ringluse soodustamiseks Euroopa teadusruumis ning olemasolevate (ja võib-olla ELi programmide raames ühiselt hallatavate) teadustaristute ärakasutamiseks sihtriikides teadlaste ja innovaatorite liikumise tulemusena.

Muudatusettepanek

Teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuslikkuse erinevuste vähendamine, jagades kogu ELis teadmisi ja oskusteavet **ning laiendades programmis osalemist**, aitab teadusuuringute ja innovatsiooni **tulemuslikkuse** osas mahajäänud riikidel ja piirkondadel, sealhulgas ELi äärepoolseimatel **ja vähem arenenud** piirkondadel saavutada globaalsetes väärtusahelates konkurentsivõime **ning liidul saada täielikult kasu kõikide liikmesriikide teadusuuringute ja innovatsiooni alasest potentsiaalst**. Samuti võidakse luua tegevusi ajude ringluse soodustamiseks Euroopa teadusruumis ning olemasolevate (ja võib-olla ELi programmide raames ühiselt hallatavate) teadustaristute ärakasutamiseks sihtriikides teadlaste ja innovaatorite liikumise **ja virtuaalse koostöö** tulemusena **ning selleks, et tugevdada ja vajaduse korral luua nende taristute alusel uusi teadusuuringute ja innovatsiooni võrgustikke ja algatusi**.

Muudatusettepanek 271

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – IV osa – punkt 1 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

Põhisuunad

- liitumine, eesmärgiga luua kõlblikes riikides uusi tipp-pädevuste keskusi või täiendada olemasolevaid, **tuginedes** juhtivate teadusasutuste ja partnerasutuste vahelistele partnerlustele;
- mestimine, eesmärgiga suurendada kõlbliku riigi ülikooli või teadusasutuse tugevust **konkreetses valdkonnas**, viies selle kokku rahvusvahelisel tasandil juhtivate teadusasutustega teistes liikmesriikides või assotsieerunud riikides;
- Euroopa teadusruumi õppetoolid, eesmärgiga aidata ülikoolidel või teadusasutustel ligi meelitada ja hoida kvaliteetseid inimressursse suurepärase teadlase ja teadusjuhi (ametikohal Euroopa teadusruumi õppetoolis) juhtimise all ning teha struktuurimuudatusi, et saavutada püsiv tiptase;
- Euroopa teaduse ja tehnika alane koostöö, sealhulgas ambitsioonikad tingimused kõlblike riikide kaasamise suhtes ning muud meetmed, millega toetada nende sihtriikide teadlasi teadusalaste koostöövõrkude loomisel, suutlikkuse suurendamisel ja tööalasel

Muudatusettepanek

Põhisuunad

- liitumine, eesmärgiga luua kõlblikes riikides uusi tipp-pädevuste keskusi või täiendada olemasolevaid, **sh väikesed ja keskmise suurusega ja Euroopa Regionaalarengu Fondist rahastatud teadustaristud, tagades, et** juhtivate teadusasutuste ja partnerasutuste vahel tehakse koostööd kõikides uurimistegevuse etappides; selle põhisuuna raames rahastamise taotlemiseks peavad taotlejad selgelt näitama, et projektid on seotud riiklike ja/või piirkondlike teadusuuringute- ja innovatsioonistrateegiatega;
- mestimine, eesmärgiga suurendada kõlbliku riigi ülikooli või teadusasutuse tugevust **kõikides uurimisvaldkondades**, viies selle kokku rahvusvahelisel tasandil juhtivate teadusasutustega teistes liikmesriikides või assotsieerunud riikides; selle põhisuuna raames rahastamise taotlemiseks peavad taotlejad selgelt näitama, et projektid on seotud riiklike ja/või piirkondlike teadusuuringute- ja innovatsioonistrateegiatega;
- Euroopa teadusruumi õppetoolid, eesmärgiga aidata ülikoolidel või teadusasutustel ligi meelitada ja hoida kvaliteetseid inimressursse suurepärase teadlase ja teadusjuhi (ametikohal Euroopa teadusruumi õppetoolis) juhtimise all ning teha struktuurimuudatusi, et saavutada püsiv tiptase;
- Euroopa teaduse ja tehnika alane koostöö, sealhulgas ambitsioonikad tingimused kõlblike riikide kaasamise suhtes ning muud meetmed, millega toetada nende sihtriikide teadlasi teadusalaste koostöövõrkude loomisel, suutlikkuse suurendamisel ja tööalasel

arenemisel. 80 % Euroopa teaduse ja tehnika alase koostöö kogueelarvest suunatakse meetmetesse, mis on selle sekkumisvaldkonna eesmärkidega täielikus kooskõlas.

arenemisel. 80 % Euroopa teaduse ja tehnika alase koostöö kogueelarvest suunatakse meetmetesse, mis on selle sekkumisvaldkonna eesmärkidega täielikus kooskõlas.

– „*tipp-pädevuste algatused*“, et toetada uuenduslikke algatusi, mille eesmärk on tugevdada teadusuuringute ja innovatsiooni tippaset abikõlblikes riikides, sealhulgas toetada koolitusi, et parandada teadusuuringute ja innovatsiooni juhtimisoskusi, atraktiivsusaahindu, tugevdada innovatsiooni ökosüsteeme ning luua teadus- ja innovatsioonivõrgustikke, muu hulgas ELi rahastatud teadustaristute alusel; selle põhisuuna raames rahastamise taotlemiseks peavad taotlejad selgelt näitama, et projektid on seotud riiklike ja/või piirkondlike teadusuuringute- ja innovatsioonistrateegiatega;

– *stipendiumide ja auhinnaprogrammide laiendamine, et meelitada ligi igast rahvusest tippteadlasi ja anda neile võimalus omandada uusi teadmisi ja viia neid järjest rohkematesse riikidesse; auhindu antakse eelkõige projektidele, mis meelitavad ligi teadlasi, kes soovivad end sisse seada uutes riikides; kava täiendab programmi teisi osi, eelkõige Marie Skłodowska-Curie meetmeid.*

Muudatusettepanek 272

Ettepanek võtta vastu otsus
I lisa – IV osa – punkt 1 – lõik 5

Komisjoni ettepanek

See sekkumisvaldkond toetab konkreetseid „Euroopa Horisondi“ eesmärke, milleks on tipp-pädevuste jagamine ja ühendamine kogu ELis; kvaliteetsete teadmiste loomise toetamine; sektoriülese, valdkondadevahelise ja piiriülese koostöö

Muudatusettepanek

Tipp-pädevuste levitamise ja osaluse laiendamise prioriteet toetab konkreetseid „Euroopa horisondi“ eesmärke, milleks on tipp-pädevuste jagamine ja ühendamine kogu ELis ning *programmisis osalemise laiendamine*; kvaliteetsete teadmiste loomise toetamine; sektoriülese,

suurendamine.

valdkondadevahelise ja piiriülese koostöö suurendamine. ***Kõik meetmed soodustavad sünergiat teiste riiklike ja ELi fondidega, eelkõige Euroopa Regionaalarengu Fondi, ühtekuuluvuspoliitika ja Euroopa Sotsiaalfondiga*** ⁺, kooskõlas teadus- ja innovatsioonitegevuse piirkondlike aruka spetsialiseerumise strateegiate ja rakenduskavadega.

Muudatusettepanek 273

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – IV osa – punkt 2 – lõik 2 – taane 5

Komisjoni ettepanek

– teadlastele atraktiivse tööalase arengukeskkonna ning kaasaegses teadmispõhises majanduses vajalike oskuste ja pädevuste pakkumine²⁵. Euroopa teadusruumi ja Euroopa kõrgharidusruumi ühendamine, toetades ülikoolide, muude teadusasutuste ja innovatsiooniorganisatsioonide kaasajastamist, tunnustades riikliku tasandi meetmeid soodustavaid mehhanisme ning stiimuleid, mis edendavad avatud teaduse tavade, ettevõtluse (ja innovatsiooni ökosüsteemiga seotuse), valdkondadevahelisuse, kodanike kaasamise, rahvusvahelise ja ***sektoritevahelise*** liikuvuse, soolise võrdõiguslikkuse kavade ning institutsioonilistele muutustele suhtes kohaldatavate terviklike lähenemisviiside omaksvõtmist. Sellega seoses täiendatakse ka Erasmus programmi toetust Euroopa ülikoolide algatusele, eriti ***selle teadustegevusele*** kui uue areneva ühise ja integreeritud pikaajalise ning kestliku haridus-, teadus- ja innovatsioonitegevuse osale, mis põhineb valdkondadevahelisel ja sektoriülel lähenemisviisil, et muuta see „teadmiste kolmnurk“ tegelikkuseks, hoogustades majanduskasvu;

Muudatusettepanek

– teadlastele atraktiivse tööalase arengukeskkonna ning kaasaegses teadmispõhises majanduses vajalike oskuste ja pädevuste pakkumine²⁵. Euroopa teadusruumi ja Euroopa kõrgharidusruumi ühendamine, toetades ülikoolide, muude teadusasutuste ja innovatsiooniorganisatsioonide kaasajastamist, tunnustades riikliku tasandi meetmeid soodustavaid mehhanisme ning stiimuleid, mis edendavad avatud teaduse tavade, ettevõtluse (ja innovatsiooni ökosüsteemiga seotuse), valdkondadevahelisuse, kodanike ***ja kodanikuühiskonna*** kaasamise, rahvusvahelise ja ***sektoriülese*** liikuvuse, soolise võrdõiguslikkuse kavade ning institutsioonilistele muutustele suhtes kohaldatavate terviklike lähenemisviiside omaksvõtmist. Sellega seoses täiendatakse ka Erasmus programmi toetust Euroopa ülikoolide algatusele, eriti ***teadustegevuse ja innovatsiooniprojektide rahastamise kaudu nendes võrgustikes***, kui uue areneva ühise ja integreeritud pikaajalise ning kestliku haridus-, teadus- ja innovatsioonitegevuse osale, mis põhineb valdkondadevahelisel ja sektoriülel lähenemisviisil, et muuta see „teadmiste kolmnurk“ tegelikkuseks, hoogustades majanduskasvu;

---

²⁵ Siia kuuluvad eelkõige Euroopa teadlaste harta, teadlaste töölevõtmise juhend, EURAXESS ja RESAVERi pensionifond.

---

²⁵ Siia kuuluvad eelkõige Euroopa teadlaste harta, teadlaste töölevõtmise juhend, EURAXESS ja RESAVERi pensionifond.

Muudatusettepanek 274

Ettepanek võtta vastu otsus

I lisa – IV osa – punkt 2 – lõik 2 – taane 6

Komisjoni ettepanek

– Kodanike teadusalgatused, mis toetavad igat liiki formaalset, mitteformaalset ja informaalset teadusharidust, sealhulgas kodanike kaasamist teadus- ja innovatsioonikavade ja -strateegiate kujundamisse ning teadusliku sisu ja innovatsiooni loomisesse valdkondadevaheliste tegevuste tulemusena;

Muudatusettepanek

– Kodanike teadusalgatused, mis toetavad igat liiki formaalset, mitteformaalset ja informaalset teadusharidust, sealhulgas **ergutades** kodanike kaasamist teadus- ja innovatsioonikavade ja -strateegiate kujundamisse ning teadusliku sisu ja innovatsiooni loomisesse valdkondadevaheliste tegevuste tulemusena, **ning hinnates seda pärssivaid tõkkeid.**

Muudatusettepanek 275

Ettepanek võtta vastu otsus

II lisa – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Programmikomitee koosseisud

Programmikomitee koosseisud vastavalt artikli 12 lõikele 2 on järgmised.

1. Strateegiline koosseis: strateegiline ülevaade kogu programmi rakendamisest, programmi eri osade vaheline sidusus, missioonid ja Euroopa teadusruumi tugevdamine
2. Euroopa Teadusnõukogu (ERC) ja Marie Skłodowska-Curie nimelised meetmed (MSC-meetmed)
3. Teadustaristud
4. Tervishoid

Muudatusettepanek

Programmikomitee koosseisud

Programmikomitee koosseisud vastavalt artikli 12 lõikele 2 on järgmised.

1. Strateegiline koosseis: strateegiline ülevaade kogu programmi rakendamisest, programmi eri osade vaheline sidusus, missioonid ja Euroopa teadusruumi tugevdamine
2. Euroopa Teadusnõukogu (ERC) ja Marie Skłodowska-Curie nimelised meetmed (MSC-meetmed)
3. Teadustaristud
4. Tervishoid

5. Kaasav ja **turvaline** ühiskond
6. Digivaldkond **ja** tööstus
7. Kliima, energeetika ja liikuvus
8. Toit **ja** loodusvarad
9. Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC) ja Euroopa innovatsiooni ökosüsteemid

5. Kaasav ja **loominguline** ühiskond
- 5a. Turvaline ühiskond**
6. Digivaldkond, tööstus **ja kosmos**
7. Kliima, energeetika ja liikuvus
8. Toit, loodusvarad **ja põllumajandus**
9. Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC) ja Euroopa innovatsiooni ökosüsteemid